

ÖSTERMELŐ

GAZDÁLKODÓK LAPJA

XXI. évfolyam 2017/6. szám: december - január

460,- Ft

Kondisol+Solvitis dupla Ajándék a Növénynek és Önnek!

Rendeljen 2018. január-február hónapban bármely **KONDISOL** növénykondicionáló és **SOLVITIS** lombtrágya terméket és a 2018. évi listaárból 10% árengedményt adunk!*

*Fizetési határidő: legkésőbb 2018. március 15.

MAGYAR TERMÉK

10% KEDVEZMÉNY!

AKCIÓ!

SOLVITIS
LOMBTRÁGYÁK

*Évtizedes tapasztalat
a Huminsavas
növénykondicionálás terén!*

HUMINISZ

www.huminisz.hu

Részletekkel kapcsolatban kérem keresse képviselőinket, szaktanácsadóinkat!

NÖVÉNYKONDITIONÁLÁS ÉS NÖVÉNYTÁPLÁLÁS | HUMINISZ technológiával

www.ostermelo.com

ADÓZÁS 2018

AGROKER HOLDING ZRT. 4400 Nyíregyháza, Kinizsi út 2.
tel: +36 80 512 222 /// email: info@agrokerholding.hu /// web: www.agrokerholding.hu

TISZTELT PARTNERÜNK!

Ezúton meghívjuk Önt 2018. január 24-27. között az AgrárgépShow mezőgazdasági szakkiállításra a Hungexpo budapesti vásárcsopontba.
(1101 Budapest, Albertirsai u. 10.)

Találkozunk az „A” pavilon 211C standjánál!

Az Agroker Holding Zrt. elhivatott beszállítója a szántóföldi és a kertészeti gépeknek, alkatrészeknek, széles termékínálatl várja vásárlóit és az érdeklődőket az „A” épület 211C standjánál.

Jöjjön el, tekintse meg az újdonságokat és használja ki vásári akciónk ajánlatait!

www.agrokerholding.hu

Kedves Olvasó!

Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy az utóbbi években lapunkból tájékozódott az agrárvilág legfrissebb ismereteiről, híreiről. Minket sem kerülhet el az új idők szele, szükség van változásokra, változtatásokra. Az elmúlt két év tized során legfontosabb célunk volt az Olvasók érdeklődéséhez igazodó információk biztosítása, olyan szakmai ismeretek közérthető bemutatása, melyek azonnal alkalmazható tudást adnak.

20 éves nyomtatott megjelenést követően átérünk a digitális megjelenésre, mely a korábbiakhoz képest jelentős változást jelent az Olvasóknak, ugyanakkor még több lehetőségei is kínál. A 2017. december 20-án már elérhető új www.ostermelo.com internetes oldalunkon megújult tartalommal és formában olvashatja az Ön által megszokott információkat, híreket. Itt megtalál minden olyan információt, melyet a kézbevehető lapban olvashatott, de várjuk javaslatait, kérdéseit, hogy még inkább az Ön igényeihez igazítsuk szakmai tartalmainkat.

A jól ismert nyomtatott formánál többet is kínálunk, hiszen új lehetőségeket is biztosítunk, a hozzászólások közzétételével, online tanácsadással, fórumbejegyzésekkel, de terveink között szerepel akár egy ingyenes apróhirdetési felület működtetése is. Tesszük mindezt a kiadó, a PRIMOM Alapítvány sokrétű szolgáltatásaival kiegészítve, legyen az hazai vagy nemzetközi üzleti partnerkeresés, forrásinformáció közvetítéssel, vagy saját, vállalkozásra szabott hírleveles tájékoztatása az agrárium híreiről regisztrált felhasználóinknak. Fontos számunkra az Ön véleménye, ezért törekszünk a weboldal szakmai tartalmának folyamatos fejlesztésére, bővítésére.

Ezúton szeretnénk megköszönni minden kedves Olvasónknak, Előfizetőnknek a hűségét, hogy minket, az Őstermelő–Gazdálkodók Lapja nyomtatott változatát választották információforrásként. Bízunk abban, hogy az átállás vitathatatlan előnyére válik a www.ostermelo.com oldalunknak, ahol gyakori látogatóként találkozhatsz Önnel, egy közvetlenebb közegben, továbbra is hasznos információkkal, hírekkel, lehetőségekkel, melyek hozzájárulnak gazdálkodása sikereihez, szakmai tudása további bővítéséhez.

Olvasóink mellett lapunk sikeréhez és hosszú megjelenési időszakához hozzájárultak Szakértőink, Szerzőink, Partnereink, akik hűségesen kitarítottak mellettünk, így egymást kölcsönösen segítve komoly sikereket értünk el. Köszönjük szépen, és bízunk abban, hogy aktív közreműködésükkel megújult honlapunkon is számíthatunk együttműködésükre!

Tudás, tapasztalat, szakmaiság – a jövő fejlett gazdaságaiért!

Üdvözlettel:

Jászai Menyhért
ügyvezető igazgató
PRIMOM Alapítvány

GAZDASÁG

Gazdálkodók kérdezték - Szakértőnk válaszol (Csizmadi György)	3
A tervezés a márkánk néma nagykövete, avagy szükséges-e az agrármarketing stratégia? (Kocsi Erika)	4
Az OMÉK a mezőgazdaság védjegyévé vált (Mika István)	5
„Mire földet érünk, talpra kell esni.” (Kocsi Erika)	8
Most is, mint eddig mindig, bejött! Jó időben, jókor, jó helyen! (Dr. Ratkós József)	9
A Nyíregyházi Egyetem Műszaki és Agrártudományi Intézetének bemutatása	12
Galambások közt, Moszkvában (Bárány István)	14
Országos közzéadás vándorgyűlés Egerben (Mika István)	18

EURÓPAI UNIÓS MELLÉKLET

SIRHA Budapest, 2018. február 8.	19
Új utakon az agrárszektor - Kutatási eredmények, fejlesztési források, innováció és termelékenység	20
A Magyar-Román vállalkozói iroda hírei	22

ADÓZÁS 2018

I. ADÓELJÁRÁSI SZABÁLYOK 2018. (Czenki Péter)	23
II. SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY SZABÁLYAI (Lepsényi Mária)	32
III. A MEZŐGAZDASÁGI ÖSTERMELO JÁRULÉK, ADÓ ÉS EGÉSZSÉGÜGYI HOZZÁJÁRULÁS FIZETÉSI KÖTELEZETTSÉGE (Matlné Kisari Erika)	55
IV. MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK A TÁRSASÁGI ADÓ RENDSZERÉBEN (dr. Németh Nóra)	62
V. A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK AZ ÁFA RENDSZERÉBEN (dr. Kovács-Kozma Zsuzsanna)	70
VI. KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA (Lepsényi Mária)	79
VII. ÖSTERMELOK TERMŐFÖLDSZERZÉSÉNEK ILLETÉKFIZETÉSI SZABÁLYAI (dr. Tóth György)	81
ADÓZÁSI MELLÉKLET 2018	84
1. Számú melléklet (Lepsényi Mária)	84
2. Számú melléklet (dr. Kovács-Kozma Zsuzsanna)	85
3. Számú melléklet (dr. Kovács-Kozma Zsuzsanna)	87
4. Számú melléklet (Lepsényi Mária)	87
5. Számú melléklet (Lepsényi Mária)	89

NÖVÉNYTERMESZTÉS, KERTÉSZET

Különböző fűvőkák vizsgálata a kalászfuzárium elleni védekezésben (Dr. Virág Sándor, Sándor Imre)	92
Milyen növény az agg császói som ? (Dr. Lenti István)	96
HUMINISZ - Látható és mérhető terméstartalom(x)	99
Gyepék fajkészlet vizsgálata Tiszapüspöki mintaterületen (Szilágyi Dániel)	100
Növényi eredetű alapanyagok kíméletes és korszerű tartósításának lehetőségei (Dr. Antal Tamás)	106
Agrrometeorológiai visszatekintés 2017. szeptember-októberre és előrejelzés december-januárra (Kovács Attila)	112
A BIOFIL jelen tősege a borsóban és a vetésforgóban(x)	114
ALGIMIX - az ásványi növénykondicionáló (Dr. Solti Gábor)	116
Dugulás mészkövesedés miatt (x)	119
Versenyelőny képzés specializációval a kisüzemi gombatermesztésben - Talajoltó készítmények gombából (Hajdu Csilla)	120
KORAI KÁPOSZTA TÁPANYAGUTÁNPÓTLÁSA AMINORET®SZERMARADÉKMENTES TECHNOLOGIÁVAL(x)	125
Fokhagyma (Allium sativum)(Dr. Koczka Noémi)	126
Hungrana Kft. -Élen a kukoricafeldolgozásban	128

ÖSTERMELO

Gazdálkodók lapja

XXI. évfolyam 6. szám

120.

Szerkesztőség:
**PRIMOM Tanácsadó
és Információs Hálózat**
4400 Nyíregyháza, Luther u. 16.
Tel.: 42/414-188
Fax: 42/414-186

A szerkesztőség e-mail címe:
ostermelo@chello.hu
info@ostermelo.com

A lap webcíme:

www.ostermelo.com
PRIMOM Tanácsadó és Információs Hálózat
e-mail címe: **primomth@chello.hu**

Hálózati igazgató:
Darvas Ildikó

Főszerkesztő:
Homoki-Nevelés Eszter

Munkatársak:
Biró József
Boros Boglárka
Debreczeni Nikolett
Hanzelné Bodnár Éva
Mészáros Éva

Kiadó:
**PRIMOM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei
Vállalkozásélénkítő Alapítvány
Vállalkozói Központ**
Nyíregyháza, Váci Mihály u. 41.
Tel.: 42/502-133; 502-104; Fax: 42/502-103
Felelős vezető: **Jászai Menyhért**
ügyvezető igazgató

Tördelés: **Biró József**

Nyomás, kötés készült:
Color Pack Zrt.
Nyíregyháza, Westsik Vilmos u. 4.
Felelős vezető: **Zsukk László** elnök-igazgató
177839A

Terjesztés:
A Lapker Zrt.
regionális részvénytársaságai,
a Magyar Posta
valamint a megbízott terjesztő hálózatok.

HU ISSN 1418-088X

Minden jog fenntartva.
A lapban megjelenő írások, képek, egyedi grafikai
megoldások másodközlése csak a szerkesztőség
írásbeli hozzájárulásával lehetséges.
A lapban közölt cikkekért a szerzők
vállalják a felelősséget!

**AMENNYIBEN HIRDETNI SZERETNE
KERESSE REKLÁMSZERVEZŐINKET:**
Szerkesztőség: (20) 222-1719
hirdetes@ostermelo.com
Szentiday Péter (30) 925 0572
szentidaypeter@t-online.hu

Felügyeleti szerv: Nemzeti Média- és Hírközlési
Hatóság, 1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.
Postacím: 1525 Budapest Pf. 75.
Tel.: 06-1-457-7100; **Fax:** 06-1-356-5520
E-mail: info@nmhh.hu, www.nmhh.hu

Gazdálkodók kérdezték - Szakértőnk válaszol

Olvasói kérdés:

Az olvasó őstermelőként virág termesztéssel foglalkozik. Tevékenységében az árusítás idejére egyszerűsített foglalkozás keretében kíván alkalmazottat foglalkoztatni. A kérdése arra irányul, hogy egy fő magánszemélyt öt napra e tevékenysége keretében foglalkoztathat-e?

Szakértői válasz:

Az egyszerűsített foglalkoztatás munkajogi szabályait a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. Törvény, az egyéb közjogi jellegű szabályait (bejelentés, közteher fizetés, bevallás, egyéb) az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. Törvény tartalmazza. Kapcsolódik mindezekhez az Adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. Törvény.

Az egyszerűsített foglalkoztatás csak meghatározott ágazatokban, meghatározott alanyi kör esetén lehetséges, így mezőgazdasági, továbbá turisztikai idénymunkára, vagy alkalmi munkára. Mezőgazdasági idénymunka esetén, az év adott időszakához vagy időpontjához kötődően kell tekinteni az olyan munkavégzést is, amely az előállított növény vagy állat biológiai sajátossága miatt végezhető el, kizárólag abban az időszakban vagy időpontban.

Alkalmi munkára irányuló jogviszonyt a munkáltató és a munkavállaló határozott időre

- Összesen legfeljebb öt, egymást követő naptári napig
- Egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb 15 naptári napig
- Egy naptári éven belül összesen legfeljebb 90 naptári napig létesíthet.

A törvényi előírásokon túlmenően, az egyszerűsített foglalkoztatás szabályait a NAV által kiadott útmutató részletesen tartalmazza. Ennek keretében iránymutatás szolgál a közteher fizetésre, annak határidejére, a foglalkoztatás bejelentés szabályaira, a munkáltató bevallási kötelezettségeire, valamint egyéb technikai kérdésekre.

A kérdésben foglaltakra való hivatkozással tehát lényeges, hogy a legfeljebb öt egymást követő naptári napig történő foglalkoztatás lehetséges, azonban az egyéb jogszabályi követelményeknek való megfelelés érdekében célszerű számviteli szolgáltató segítségét is igénybe venni.

Olvasói kérdés:

Tájékoztatásukat szeretném kérni alhaszonbérlettel kapcsolatban. Adott egy magánszemély, aki bérbe ad földterületet (búza, napraforgó) egy Kft-nek, de ez a Kft alhaszonbérbe adná egy másik Kft-nek. Milyen feltételeknek kell teljesülni, mikor lehetséges-e?

Szakértői válasz:

A 2013. évi CXXII. Törvény (Földforgalmi törvény) kimondja, hogy a földhasználati jogosultság megszerzésének feltétele fő szabály szerint, hogy a földhasználati jogosultságot szerző fél a földhasználati szerződésben vállalja – többek között -, hogy a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének.

A föld használata átengedésének tilalma alól kivételt enged a törvény abban az esetben, mikor a haszonbérlet

földön megtermelendő termés vetésforgó, illetve túlnyomórésztben élőmunka-ráfordítás alkalmazását igényli, ideértve a vetőmag előállítását is. A haszonbérlet ilyen esetben a bérbeadó hozzájárulásával alhaszonbérleti szerződés keretében megállapodhat más földműveléssel vagy mezőgazdasági termelő szervezettel, hogy neki a földhasználatát egyes, a vetésforgó alkalmazásához szükséges, vagy túlnyomó részben élőmunka-ráfordítást igénylő mezőgazdasági munkák elvégzésének időtartamára, de legfeljebb a haszonbérleti szerződés lejártáig átengedi. Ezt az alhaszonbérleti szerződést önálló, egységes okiratba kell foglalni, amelyhez a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása sem kell.

Ugyanakkor az alhaszonbérletet a földhasználati nyilvántartásba be kell jegyeztetni, vagyis a földhivatali szerv a szerződés jogszabályi előírásoknak való megfelelését ellenőrizni tudja.

A földhasználati szerződések tárgyában általánosan a már hivatkozott földforgalmi törvény mellett érdemes követni a szomszédjogok és a tulajdonjog korlátainak különös szabályairól szóló 2013. évi CLXXIV. Törvénnyel összefüggő 2013. évi CCXII. Törvény, valamint a PTK vonatkozó rendelkezéseit.

Összegezten tehát: az alhaszonbérlet alkalmazása lehetséges, azonban szükséges és indokolt annak törvényi előírásait teljeskörűen betartani.

Csizmadi György
mezőgazdasági szaktanácsadó

A tervezés a márkánk néma nagykövete, avagy szükséges-e az agrármarketing stratégia?

Marketing, reklám, marketing-mix, online marketing, weboldal, Google optimalizáció, kommunikációs evolúció és hasonló - sok, évtizedek óta ezek nélkül a ma már piaci alapvetések számító fogalmak, és cselekvések nélkül is prosperáló agrárcég tudatkincsében szükségtelennek ítélt, vagy már felismert fontosságú, mégis hiányzó területet fémjelző - megoldások. A nagy múltú agrárcégek évtizedekig ezek nélkül virágoztak, a termékminőség, a kiépült piaci kapcsolatok alapján a már meglévő fogyasztói kör ismeri, kedveli és stabilan vásárolja termékeiket. Valamit mégis éreznek a még ma is marketing nélküli agrárszereplők, ha körülnéznék a modern reklámmegoldásokat már alkalmazó cégtársaik körében. Látnak szép weboldalakat, a terméket és a hozzá kötődő programokat népszerűsítő Facebook vagy Instagram postokat, professzionális kiállítási installációkat és informatívabb, látványos tájékoztató anyagokat, prospektusokat, leporellokat, plakátokat, reklámfilmeket. No és a másik cég termékfilozófiáját tökéletesen visszaadó logo-t, ami a márka vizuális üzenetkódját rejt magában a hazai és nemzetközi piac irányában. Ilyenkor bizony sok, nagy múltú, ám ezt a területet eddig érintetlenül hagyó agrárcég menedzsmentjében megfogalmazódik, hogy talán ideje volna egy saját embléma, netán egy egyedi termékmatrica, tájékoztató anyag, sőt akár egy saját, Google optimalizált weboldal, s akkor már minden egyéb, ehhez kötődő hagyományos és modern reklámemlem is.

S ha már idáig netán eljutott gondolatban a cégvezetés, akkor jönnek a napi feladatok, az épp aktuális, szokásos tevékenységek, az új kihívások, problémák, s ilyenkor újból a tudatkincs legalsó szintjére számúzódik az egyébként valóban felvillanó felismerés: *a mi cégünknek is szüksége van marketingre.* Ha épp olyan szerencsés helyzetben van egy-egy ilyen vállalat, hogy már megkönyékezte egy marketinges szakember vagy csapat kitarító következetességgel, akkor talán még így is elindulhat az új munka, de hosszú időnek kell eltelnie ahhoz, hogy valódi, a cég többi, eddig fontosabbnak ítélt területe mellett a marketing is elnyerje a maga létjogosultságát. Azt a hangsúlyt és szerepkört, ami igazolja, hogy igenis, egy ilyen témának is meghatározó szerepe van, hiszen a világ és az emberi, gazdasági környezet ma már más, mint 10, 20 vagy 30 évvel ezelőtt. Ma a fogyasztók, az emberek a virtuális valóság csatornáin keresztül tájékozódnak, ott élnek, sőt sokan ott vásárolnak, ma már az a cég, amely nincs jelen legalább 7 marketing csatornán, olyan, mintha nem is létezne. *„Pedig az én cégem igenis létezik, virul és akár prosperál is”...- mosolyoghatnak most sokan ezt olvasva. Igaz, csak hogy ez a „most” és egy cég mindig a „jövőre” is tervez. S egy professzionális szemléletű agrárszereplő igyekszik akár kimondatlanul is követni a stabil piacon maradásért azt a pályáról kölcsönzött gondolatot, miszerint: „Nem oda kell futni, ahol a labda van, hanem ahol lesz.”* S bizony a képletes „labda”, vagyis az üzleti előny azoknál lesz a jövőben, - sőt sokszor már ma is -, akik képesek cégüket, termékeiket a hagyományos és innovatív reklámemlemek számukra optimális kombinációjával megmutatni, népszerűsíteni.

S ehhez bizony már szakember és komoly marketing stratégia szükséges, elemezve, feltárva és tervszerűen megfogalmazva cég aktuális igényeit. S még valami: a marketingnek van egy olyan sajátossága, hogy a befektetett pénz 90%-ából a legaktívabb sikert 10% hozza, viszont ahhoz, hogy ez a 10% célba találjon, be kell forgatni a 100%-ot. S ha valóban a szakmájához értő, felelősségteljes és kellően kreatív, ugyanakkor okosan tervező és hatékony marketingest sikerül találni, ez az arány megfordulhat. Ehhez azonban kellő teret és figyelmet kell adni e területnek is.

A versenyképesség alapja az innovációra való fogékonyság a stabilitást adó, bevált gyakorlatok megőrzése mellett. Ezek valódi finomhangolásával pedig emelhető a cég és termékínálata piaci presztízse már rövid időn belül, akár 6-12 hónap vonatkozásban is. Nyilván mindennek van egy egymásra épülő, tervezhető ritmikája és menete, ami viszont már újabb cikk témáját képezheti a jövőben.

Addig is érdemes gondolkodni a marketing, mint külön cégterület fontosságán és szakember segítségét kérni. A marketing stratégiában és annak célirányos, nívós kivitelezésében a cikk írója is tud segíteni. Egy alapos konzultációt megér.

Kocsi Erika
Író, kommunikációs szakértő

Az OMÉK a mezőgazdaság védjegyévé vált

Szeptember utolsó hetében rendezte meg a **78. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást és Vásárt** Budapesten az Agrármarketing Centrum a Hungexpo és a Kincsem Park területén. Idén az eddiginél is több értéket találtak a látogatók a Kárpát-medence kínálatából, ezért is választották az OMÉK szlogenjének a már ismert „Magyar föld legjava” mellé a „Kárpát-medence kincsei” elnevezést.

„A vásáron meg fogjuk találni azokat az üzleti partnereinket, akik szeretik a magyar élelmiszereket, igénylik a minőséget, a finom étkeket, a kiváló italokat, s így országunkat nagyobb bevételhez juttatják. A jelenlévők első kézből értesülhetnek a technológiai fejlődésről, az agrárpolitika időszerű kérdéseiről éppúgy, mint ahogy képet kaphatnak fogyasztóink visszajelzéseiről is” – mondta el a megnyitón köszöntőjében Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter.

Vásártörténet

Bevallom, nem tudtam minden kiállítói pavilont, standot bejárni, minden szakmai információhoz és tudáshoz hozzáférni, előfordult, hogy önkéntelenül lemaradtam eseményekről. De számomra is látványos és tanulságos volt a Hungexpo ötnapos programja. Megpróbálom most élményeimet közreadni, hogy olvasóink legalább részben megismerhessék a kiállítókat és értékeiket, a díjakkal is jutalmazott őstermelőket és kistermelőket.

Elsőként annak néztem utána, hogy mit kell tudni a magyar mezőgazdasági kiállítások történetéről. A kezdetek a XIX. század elejéig nyúlnak vissza. A Szechenyi István gróf szervezte „állatmutatást” követően 1829 után rendszeressé váltak a kibővült kiállítások és vásárok. Az első jelentős, országos seregszemle az 1948-ban megrendezett Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár. Rendezésüket ettől kezdve a mezőgazdaságért és földművelésért felelős tárca látta el. Országos vásárokat 1960-ig évente, majd 2-3 évenként 1970-től pedig 5 évente rendeztek. Időtartamuk a kezdeti öt naptól két hétre növekedett, később a nyolcvanas évektől újra az egy hétnél rövidebb nyitva tar-

tás volt jellemző. Az 1970-ben Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Tenyészvásárlásról Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásárra átkeresztelt rendezvény napjainkra védjegyévé vált. A rendszerváltás után előfordult, hogy évenként át nem rendeztek hasonló kiállítást és vásárt, végül 2011-től a Földművelésügyi Minisztérium égisze alatt ismét kétfévente várja a látogatókat Magyarország legnagyobb mezőgazdasági seregszemléje.

A hajdúnánási Popovics István és felesége hazánk hagyományosan legjobb mézversenyzői közé tartozik

Családi gazdálkodások előnyben

A szervező Agrármarketing Centrum (AMC) adatai szerint százezernél is többen keresték fel a rendezvényt, amely látogatói csúcs a történetében. Az árustrán közel 1000 kiállító mutatkozott be, középpontban a kiváló minőségű hazai termékek és hungarikumok álltak. Daróczy László az AMC ügyvezetőjének programra invitáló szavai nyomán magam is a bőség zavarával szembesültem. De kifogástalanul működött a vásárokzi információ technikája, ráadásul a pavilonokban a szervezők akár személyesen is elvezettek a keresett kiállítókhöz. Navigálásuk, térképek, tájékoztató reklámanyagaik segítségével így könnyűszerrel eljutottam a helyszínekre, melyeknek programja a legutóbbi, két évvel ezelőtti OMÉK-hoz képest új elemekkel gazdagodott. A korábbiakban számomra főleg a gépbemutató, az őshonos udvar, a tenyészállat-bemutató emlékezetes. Az „A” pavilont idén ezek mellett a szakmai kiál-

lítókat vették birtokukba, a „B”-t az élőállat bemutatók, a „D”-t a kertek szerelmesei, a „G”-t a kistermelők, a Kincsem Parkban ugyanakkor az őshonos állatok, a Kárpát-medence mezőgazdaságának értékei, illetve 22 állami erdőgazdaság és az Országos Erdészeti Egyesület „Erdővárás” programsorozata töltötte be. A mezőgazdasági gépkiallítás, a kézműves magyar élelmiszereken kívül olyan újdonságokkal is találkozhattam, mint a Biosziget és az alapítókat bemutató Civil Tér. Napi zárás-ként színvonalas népzenei és könnyűzenei koncertek, kedvelt énekesek szórakoztatták a látogatókat. A látóvalók tárháza mellett idén hagyományteremtő szándékkal az Agrármarketing Centrum szakmai nappal bővítette programját, amit hozzáadott értéknek tartottak a tanácskozások résztvevői. A szakmai konferenciák az alapanyag termeléstől kezdve a magyar élelmiszer-gazdaságig, az agrárszakképzéstől az innovációig, az erdészettől az eredetvédelemig, a GMO-mentesség számos területét érintették – tudtuk meg Daróczy László ügyvezetőtől. Idézzük még ide Fazekas Sándor tárcavezetőnek a sajtótájékoztatón elmondott szavait. Szerinte „komoly kihívást jelent, hogy átalakul a mezőgazdaság, amelyben két jól kivehető irány bontakozik ki. Az egyik az iparszerű élelmiszertermelés, amely már inkább élelmiszer-vegyipart jelent, míg a másik a természetes, hagyományos, a megsokkolt ízeket megőrző élelmiszer-előállítást. A cél az, hogy a legmodernebb kutatási eredményekre és a legkorszerűbb technológiákra támaszkodva őrizzük meg az élelmiszer-termelés hagyományait és ízeit” – hangsúlyozta.

Egy olyan kiállításon és vásáron, mint az OMÉK, fontosak az adatok, a számok, a hitelesség. Ezért teszem idéző jelbe Nagy Istvánnak, a Földművelésügyi Minisztérium parlamenti államtitkárnak a kijelentését. Elmondta, „az országban háromszorosára nőtt a termelői piacok száma, ezzel együtt az őstermelők is gyarapodtak. Immár 300 ezren választották ezt a megélhetési formát. A kistermelőkkel speciális hangsúlyt kapott az OMÉK. A kiállítók kétharmada családi gazdaság, kis- és őstermelő.”

Díjazott őstermelők és kistermelők

Látogassunk hát el a standjaikra. Lássuk, mit mutatnak be, hogyan lettek sikeresek, mitől egyediek? Azon a ponton, ahol jelenleg vannak, vajon tetszik nekik a kilátás...? – kérdeztem tőlük.

Az Aggteleki Nemzeti Park szívében él és dolgozik *Koltay Gábor és Koltayné Krisztina*. Gábor környezetvédelmi szakmérnök, gomba szakellenőr, párban dolgozik a feleségével.

A Koltay házaspár Miniszteri Elismerő Oklevélben részesült

Életük a természetről szól. Üstben kerti gyümölcsöket dolgoznak fel, hozzáadott cukor nélkül. Kreatív készítmények, fűszeres, balzsametes, darabos finomságok. Ezen kívül gyógynövény szörpöket, gombaszárítmányokat, illetve salátában elített erdei és mezei gombákat készítenek. Azt mondják, a rejtett kincseket kutatják, dolgozzák fel. Képzletbeli zászlajukon hagyománytisztelet, a természet védelme, korszerű egészséges táplálkozás van felírva. Az üzemi berendezéseknek, automata technológiáknak háttér fordító házaspár összes terméke száz százalékban manuális módszerekkel készül, tartósítószer- és adalékanyag mentes. 2011-ben az I. Kézműves Magyar Ízek Vásárának Legsikeresebb Kiállítója díjban részesültek. Termékeiket a Nemzeti Parki Termék védjegye is fémjelzi. Idén a szárított rókagombáért helyi termékdíjat, oklevelet vehettek át. A csemegék Tokaji Furmint borecetben vannak eltelve. A férj szerint az a fogyasztó, aki megkóstolja, függővé válik...

Amíg újabb beszélgetőtársaimhoz érek, megláthatom az őshonos állatok bemutatóját, az ügyes kezű íjászokat, tanúsíthatom az Erdővárás program sikerét a Kincsem Parkban. Ezúttal is tapasztalom,

az újságíráshoz szerencse is kell, különben mikor találkozhattam volna *Knyihár Mihály* békéscsabai kistermelővel, s a többi nagyszerű szakemberrel. Mihály családi gazdálkodása 2012-ben és 2013-ban HÍR-védjegyet kapott, amelynek Hagyományok - Ízek - Régiók az elnevezése. A Knyihár-féle vékony, vastag és csabai kolbásszal csak nyerni lehet. 2010 óta az országban az idei díjazottakkal együtt összesen 84 pályázó 159 terméke nyerte el a HÍR-védjegy használatának jogát. Már pedig a sikeres pályázat az Eredetvédelmi Program előiskolája.

Knyihár Mihály kistermelő a HÍR-védjegy tulajdonosa

- Védjegyünket nem lehet megvenni, kiérdemelni lehet csak! – mondja, miközben jó néhányan köszönnék neki a vásáron. – Negyedik alkalommal vagyunk a Hungexpón a családommal. Jó a forgalom, persze, akik a húsuinkat kóstoltatják, nem biztos, hogy vásárolnak is. Várjuk őket Zuglóban a Nagy Lajos király úti üzletünkben. A piacot állandóan építeni kell. Békéscsabán a szülőhelyemen szinte mindenki tud finom kolbászt készíteni, de nem mindenki akar ebből megélni. Prémium minőségű terméket adok ki a kezemből – mondja magától értetődően a HÍR-nyertes Knyihár Mihály.

A Biofidel Kft-t kiváló termékei birtokában mutatta be *Farkas Judit* kereskedelmi és értékesítési menedzser:

– 2002-től működünk, biogyümölcsök értékesítésével foglalkozunk. Három éve már saját üzemünkben állítjuk elő a gyümölcsleveket, aszálványokat. Gyümölcsleveink 3 literes kiszerezésben kaphatók, 100 százalékban természetes eljárással,

gluténmentesen, kíméletes eljárással készülnek. – sorolta. A Biosziget résztvevői természetesen rendelkeznek mindazon tanúsítványokkal, amelyekkel ökológiai gazdálkodásból származó terméket állíthatnak elő, s ezeket a dokumentumokat előzetesen bemutatták.

Tukacs Imre vezetésével bio- és hagyományos méhészettel foglalkozik a Nyírségi és ÖKO-Melli Szövetkezet. A cég a keleti régió meghatározó beszállítója és termelője.

- Jelenleg az ökogazdálkodás jó irányba halad, ha betartja a szakmai követelményeket, Magyarország Európa bio-élés-kamrája lehet...- vélekedik az elnök.

A „G” pavilonban egy réges-régi kézimalomnak rengeteg a látogatója. Kisdiák birkózik vele, nehéz tekerni.

– A távoli múltban használtak ilyen falun. A végtermék teljes kiőrlésű rozsliszt, amit vödörökbe szítalunk – mondja *Lukács István* a fővárosi Nájland Kft. faipari mérnöke, kivitelezési vezető. Iskolakerti eszközöket gyártanak és szolgáltatnak, tanintézeteket fogadnak, kertpedagógiai oktatásokat tartanak nekik. Nem minden iskola teheti meg ugyanis, hogy több milliót kertes létesítsen az udvarán, ezért vállalják a bemutatást. Említi, hogy már Eötvös József hajdani közoktatási miniszter idejében a XIX. században törvénybe iktatták, hogy iskolakerteket kell létesíteni. Az iskolakerti program fővédnökségéhez jelenleg Bálint Gyuri bácsi adta a nevét. „Nem újat kreálunk, hanem egy művelési hagyományt újítunk fel. Nagy gond, hogy a városi közegben felnövő gyerekek egyre ritkábban és egyre kevesebb féle élőlényrel találkoznak, nem ismerik eléggé a természet gazdagságát. Ebben mi segítünk!” – jelentette ki határozottan.

Bálint György az iskolakert program fővédnöke

Az OMÉK a virágkötészeti verseny színhelye is volt

A „D” pavilon parképítő versenyét is felkerestem. Itt található az OMÉK-kert, amelyet a Magyar Kertépítők Szövetsége épített. Jó híre van a Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnáziumnak és Szakközépiskolának, amely Szládik György tantervezési vezető irányításával az OKJ-s képesítés megszerzését is lehetővé teszi. Tág teret ad a jövő kertészeinek, virágkötészeinek, virág dekoratőreinek, valamint parkgondozóinak és kerti munkásainak. A vezető elmondása szerint diákjai ügyessége nyomán épült a városi kert, ahol bemutatókat rendeztek a kertészeti szakiskolák versenyében – a 3. díj mellé különdíjat is kaptak.

Kissné Gregor Piroska az Agroperfekt Natúr Kft. ügyvezetője Kiváló Magyar Élelmiszer díjat vehetett át Fazekas Sándor földművelésügyi miniszertől

A karcagi Kiss Mihály az Agroperfekt Kft. ügyvezetője. – 1993 óta foglalkozunk szántóföldi növénytermesztéssel, amit a klasszikus búza, kukorica, napraforgó vetésszerkezettel kezdtünk el őstermelőként, később ezt egészítettük ki a tök, cukorrépa, a mák termesztésével. Gyógynövényeket is termesztünk – ennek lett az eredménye a Kiváló Magyar Élelmiszer Díj, amit Fazekas Sándor miniszertől vehettek át. Mint mondja, ők szántás helyett évente altalajjavítást végeznek: a tavasziakat 55-60 centiméter mélységig, az ősziakat 30 centiméterig mélyítik. Rendelkeznek szántást helyettesítő eszközzel, ennek segítségével művelik a területet.

- Technológiánk helyességét eredményik igazolják. Ezzel a módszerrel sokkal jobban kiküszöbölhető az időjárás viszonyossága, mint hagyományosan, és jobb a talaj vízszolgáltató képessége is. Szerintünk ez a jövő! – érvel. Szavait igazolják a hidegen sajtolt olajok, a tögmagolaj és a len. – Mindkettő Kiváló Magyar Élelmiszer lett. A Perfekt Natura olajokról elmondja, hogy saját termesztésű növények csaknem 100 százalékos tisztaságú magvaiból, hidegen sajtoltva készülnek. Végül vegyi anyagoktól, adalékanyagoktól mentesen kerülnek a palackokba.

Hagyomány és érték a háztáji gazdaságban

- Biztosak vagyunk abban, hogy őstermelőként vagy háztáji gazdasággal rendelkező gazdaként találkoztak már az érdeklődők a Szentkirály Kft. által gyártott rotációs kapálógépekkel. Arról viszont nem vagyunk meggyőződve, hogy a Magyarországon gyártott rotációs kapák kiegészítő termékeit is széles körben ismerik a professzionális és hobbi földművelők. A több célú felhasználás érdekében a rotációs kapálógépeink több aktív és passzív adapterrel is felszerelhetők – tájékoztató Tóth László a budapesti Agroforg Kft. cégvezetője a kiállításon. – Emlékeztetett rá, a parlagon hagyott, vagy a művelés alól kivett területek parlagfűmentesítése, gyomirtása nagy feladat minden gazda számára. Ebben az esetben jó eszközválasztás lehet a DK552-es Dobkasza adapter a munka könnyed elvégzéséhez. Minden fajta füves terület kaszálására alkalmas a forgódobos kasza adapter. Az 55 centiméteres munkaszélességnek és a 0,8 méter/s átlagos menetsebességnek megfelelően 1000-1400 négyzetméter/h területteljesítménnyel lehet számolni. Önálló termékként is megvásárolható, azonban ha rendelkezünk egy legalább 5,5 LE

A Szentkirály Kft. DRAGON kapagépeit a budapesti Agroforg Kft. forgalmazza

motorteljesítményű Szentkirály rotációs kapával (például DRAGON55), az a meglévő erőművel és meghajtószárral könnyedén kombinálható.

Ismerkedjünk meg az adapterként elérhető gyümölcsdarálóval is. Ez az eszköz alkalmas alma, körte, birs, illetve egyéb gyümölcsfajták darálására, elősegítve a cefrekészítést. A Szentkirály Kft. által gyártott kapálógépek felső részéhez közvetlenül csatlakoztatható. Az őszi, illetve a tavaszi metszés hozadéka a nagy mennyiségben felhalmozott nyesedék. Az adapterként használható komposztáló alkalmas gallyak, ágak aprítására, mely elősegíti a könnyebb szállítást, tárolást, vagy előkészíti a komposztáláshoz. A tökéletes és gyors eredményt a két darab forgókés és az egy darab állókés biztosítja.

A szakember a passzív talajművelő adapterek közül, ajánlott még néhány hasznos darabot. Talajelőkészítésben segít a késes csoroszlyával felszerelt, egytestű, vontatott, jobbra forgatható eke. Sorközművelésre alkalmas a három késes kultivátor, valamint a burgonyatelepítésknél hatékonyan használható töltőgező eke és a burgonyakiszedő. Szerinte az anyagmozgatás mindig sarkalatos kérdés a termőföldeken. Legyen az műtrágya, vetőmag, vagy termés. Az üzemi és rögzítőfékkel ellátott 400 kilogramm terhelhető utánfutó szintén jó kiegészítője lehet a rotációs kapagépeknek.

A kiállítás és vásár záróünnepségén a megjelentek között képviseltették magukat a japán díszvendégek, illetve a horvátok és a Fülöp-szigetiek és a határon túli magyar mezőgazdasági egyesületek, szövetségek és szövetkezetek több száz termelője is. Nagy István és Daróczi László átadta az OMÉK közönségszavát a Tej Terméktanács standján található, tejterméket népszerűsítő kamion nyerteseinek és a Miniszteri Nagydíjat a Kőrös-Maros Biofarm alakor búzából előállított biosőrének.

Az Agrármarketing Centrum jóteknőségi felhívása nyomán az OMÉK kiállítói a rendezvény végén az el nem adott, bontatlan csomagolású kiváló minőségű, illetve tartós élelmiszereket karitatív célra ajánlották fel, amelyeket a Magyar Élelmiszerbank Egyesület jutott el a rászoruló családoknak.

Írta és összeállította: **Mika István**

„Mire földet érünk, talpra kell esni.”

Bölcskei György – bár szellemi, fizikai lendülete, fiatalos, erős sugárzó – megjelenése alapján nem gondolnánk, idén ünnepli kerekén a 70. születésnapját. A hazai agrárszektor almatermesztésének egyik jelentős szabolcsi cégcsoport vezetője, Nagykálló központtal 1300 ha-on, 67 termelőt magába foglaló almatermesztést koordinál évtizedek óta a Nagykálló-Tész Kft. által. A magyar almatermesztés egyik legkedvezőbb és legősibb területének számító Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén kívül még Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar megyékre is kiterjednek a cégcsoportjához tartozó almások. Szerényen nyilatkozik, amikor a sikerről kérdezem: számára még aktív életműve legfőbb eredményességi mutatója, hogy megbízható, korrekt üzletembernek ismeri minden munkatársa és partnere. A belé vett töretlen emberi-szakmai bizalom az ő „brandje”, igazi énmárkája, s Bölcseki György ezt előrébb helyezi életmérlegében, mint az üzleti sikereket.

Annak ellenére, hogy nem kertész-mérnök, hanem agrármérnök, a megfelelő szaktudást mindig is értékelve, az egyes területeken a legkiválóbb szakembereknek delegálja le a teendőket, képzett fő-kertészt is alkalmaz. A „háztájiban” pedig annak idején minden munkafolyamatot ő maga végzett saját kezűleg a gazdálkodásba már kislúkorától belenevelődve, hiszen a sok gyermeket útra bocsájító család körülményei természetesen gyümölcsös, így almáskert is volt, amiben édesanyjának ő volt az egyik fő támasza.

A hazai almatermesztés egyik jelentős cégcsoportját vezető Bölcseki György elmondása szerint ő maga soha nem kíváncszott a nagyvezetői posztba, de az élet sorra kemény döntési helyzetekbe és felelős pozíciókba emelte őt. A híres Református Gimnázium elvégzése után tanárai szomorúságára a humán tárgyak és a történelem iránt rajongó fiatal ember nem magyar-latin szakos pedagógus lett, hanem agrármérnök, Debrecenben folytatva felsőfokú tanulmányait is. Döntését nem bánta meg, szereti a szakmáját és ma is bámulatos szellemi dinamikával, s örömmel koordinálja a komplex képességeket és folyamatos hatékony vezetői lendületet igénylő cégcsoportját. A történelem iránti rajongása a számok, tények fejben tartásának és gyorsreagálást igénylő hatékony döntési képességének művészetében kap teret ma is. A címadó mottón kívül másik életelve, hogy: „Mindent folyamatában kell megoldani.” Így lendítette túl felelős és cselekvőkész vezetőként sokszor a mélypontokról is vállalatát, ahol ma már az őszi szezonban közel 300 összehangoltan dolgozó embernek ad munkát.

Felfogása szerint a folyamatosan adódó kisebb, nagyobb kihívásoknak a dolgok menetében, lendületében kell megfelelni, s itt vezetőként soha, még hétvégén sem lehet letenni a munkát, így ebbe a

folyamatosságba építi be a kikapcsolódást, s az örömforrásokat is. Lányai, a jogász Zsófia kettő, az angol tanár Zsuzsanna pedig három unokával ajándékozták meg, s ők állandó örömforrást jelentenek. Fiatalos megjelenését kosárlabdás sportmúltjának, a kiváló szabolcsi alma rendszeres napi fogyasztásának és a hajnali úzásnak, a lendületben tartó aktivitásnak köszönheti. Ugyanakkor a művészet, a festészet és a komolyzene iránti rajongása is lélekűdítő eleme folyton áramló életének. Fiú utódja ugyan nincs, de van két gépészmérnök veje, egyikük Horváth Tibor már jelentős támasza a cégviteli ügyekben, s szándéka szerint, - igazi csapatjátékosként gondolkodva, - egy kiváló szakmai team fogja méltó módon tovább vinni életművét az adott területek legjobbjaival. Addig azonban még sok feladat és cél dinamizálja a cégalapítót. A hazai almatermesztés jövőbeni biztonságát a hatékony szakmai és állami piacvédelemben és a minőségi termelésben látja. A hazai Tész-ek palettáján pedig olyan cégeként azonosítja sajátját, mely óriási perspektívát lát a gyümölcsstermesztésben, amelynek lehetőségrendszerre bizony még mindig csak töredékesen van kihasználva.

Aktív munkásságának fő terve a magyar almatermesztés fenntarthatóvá emelése, saját cégcsoportján belül még számos innovációt tervez e célból. Ha kell kemény döntéshozóként, ám mindig higgadt, nyugodt módon, munkatársait, partnereit tisztelettel kezelve irányít nap mint nap. Bölcseki György az operatív és a tapasztalati tőkét remekül toleráló stratégiai területeken egyaránt jelen van, a „jó gazda” összetett tudásával, felelősen irányít bízva abban, hogy munkássága hosszú távon is segíti majd a magyar alma színvonalának, haza és nemzetközi piaci presztízsének emelkedését.

Kocsi Erika
Író, történész

Most is, mint eddig mindig, bejött! Jó időben, jókor, jó helyen!

Kitűnő felvezető előzte meg a Keleti Kapu Ökotermesztők Egyesülete és az Ökológiai Termék Előállítók Klasztere szeptemberben megélt programját.

2017. szeptember 14-15. között a Keleti Kárpátok gyönyörű táján, a hegyek völgyébe zárt települések népe ünnepelte Illyefalván a **LAM. Alapítvány születésének 25. évfordulóját.**

A delegáltak először **Prof. Bardócz Zsuzsa**, a Stuttgart Béke Díjas kutató, egyetemi tanár, előadását hallgatták, aki 56 év után tért vissza Illyefalvára, hisz ősei az Olt partján, Aldobolyban és Illyefalván éltek, és aki a háromszéki székelyek ízes beszédét is örökölte. A hallgatóság örömmel hallgatta egykori gyermekének a világ bajairól szóló, képekkel illusztrált, terheink sokaságát és életünk minőségét rontó tényekről szóló beszámolóját.

Dr. Márai Géza, az EU-hoz később csatlakozó országok helyzetéről és piaci lehetőségeiről adott átfogó tájékoztatást.

Dr. Ratkos József elnök mondandójának lényege a helyben maradás, a nyelvtanítás és gyermekáldás fontossága volt. Az egykori legendák legújabb kori élteit, a jelen kihívások legyőzői és megélői, azok a Hargita-, Kovászna-, Maros- és Kolozs Megye székelyei, akik hittel teli akarattal, konokul, törhetetlen kitartással dolgoznak a **mának, a holnapért!**

Ajánlásuk, azoknak a kitörési pontoknak a megtalálása, amik az agráriumban, az értékesítésben, a vendéglátásban, történelmi emlékeket követő turisztikában, természetjárásban, vendégfogadásban rejülő megélhetési forrásokon alapulnak. Azok a vállalkozók mutatkoztak be, akik a hit szellemében, az egyház segítségével keresik a boldogulást, élenjárnak a létet jelentő egészséges élelmiszer termelésében az anyaországgal egymásba kapaszkodva.

A vasárnapi „**Sepsiszentgyörgy Forgotag**” bizonyítékát adta az ott élő nép törhetetlen élni akarásának. Az együttlét **családi harmóniáját**, a sok kisgyermekes fiatal család jelenléte is bizonyította az állatsimogatóban. Az állatok szépségversenyében megnyilvánult a Népakarat, a modell értékű versengés, követendő utat mutatva a Háromszéki Földész gazdáinak, beteljesülendő vágyainak bizonyítékaként!

A Háromszékiek életszínvonalára hasonlító a Nyírség, a Hármaskör Szelet területén élő, magyar ajkú Földész családjaik többségével, mint ahogy tehetségük, lehetőségük is, alapot adva az összefogás szükségszerűségének.

A Hír TV Soroló című magazin a műsorában mezőgazdasági életképek tára két adásban is bemutatta a Nyírségi tájakat, az időszerű szántóföldi és kertészeti munkákat, az alulról kezdeményezett szakmai összefogás szülte Keleti Ökotermesztők Egyesületét, az Ökológiai Termék Előállítók Klaszterét.

<http://hirtv.hu/video/190928>

<http://hirtv.hu/video/190455>

A Média részéről megnyilvánuló érdeklődés bővült a Kelet-Magyarország sok példányos megyei napilap cikkének megjelenésével. Mindez már elvárás-ként terhelte a **78. OMÉK-en kiállító Nyírségi Földész Gazdák szereplését**, akik a G pavilon 202/A jelzésű, közel 100 m² (raktárra és konyhával ellátott) standját népesítették be. A termék bemutatóján **16 családi gazdálkodó** kínálta **termékeit.**

A hajdúsági- és nyírségi térség termelői körzetének kiállítói az élelmiszerek színes sokaságát vonultatták fel a nagyszámú érdeklődő előtt 2017. szeptember 19-24. között!

Termékeink a Klaszter működése révén, modell értékűen mutatták be az országban először a Hungaro-Durumroz sikerét. A kiállításon a nemesítéstől az elkészült termékekig terjedt a választék, a késztermékek kóstolásáig. Kruppa Mag Kft. saját nemesítésű termékei nagy keresletnek örvendenek.

A Natur Alma Zrt. új alma fajták kínálatával jelentkezett.

A tönkölybúza, a tönke búza, és az alakor 10 ezer éves, őshonos nemesítési alapanyagok, melynek változatait Gróf Lajos, a Fiala Gazdák családjával vitt köztermesztésbe, familiáris összefogásukat terményként csodálhatta meg a látogatók serege.

Jelen volt a Lajtamag Kft., mint klaszter-tag, a Pannon mag, mint nagy biológiai értékű vetőmagvak előállítói, akik szervezői érdekeltségű kezdeményezői e fajtáknak, jó üzleti kínálattal.

Németh Sándor csillagfürt vetőmagot, Ratkos József és Ratkos Tibor gasztronómiai finomságokat, magas telítetlen olajsav tartalmú napraforgót, tönkölybúzákat, és mangalica termékeket mutatott be. A hidegen préselt lenolaj, a lég utat tisztító gyógyfű, az izsóp leleményes termék gazdája jó szolgálatot tesz az allergének inváziója ellen is. Kocsis Gabriella az innováció jegyében, az őshonos (10 ezer

éves kalászosok konzorciumának szervezője, pályázatírója) az egészséges életmód és a megelőzés zászlóvivője.

Az elmaradhatatlan mangalica-, kecske-, és bárány-termékek, a füstölt tehén sajtok, zöldségek kíséretében bemutatásra kerültek az alternatívák, mint a pohánka (hajnalka), a csillagfűrt, a mustár, a mézontó fű, a köles, mint archaikus főételek az „Ájtos idili” kötetéhez (mely úrú comb különleges fűszerezéssel, Árpád kori módon készítve és tálalva). A Pászto Julia Bio-malom glutén-mentes lisztjei és növényi őrleményei, melyek ideálisak a liszt érzékenyek számára külön elismerést váltott ki!

Az organikus roboráló, kondicionáló folyadékok csoportjából a **Biofill**, baktérium fajok talaj javító hatású készítménye, a **Fitokondi** növény egészséget szolgáló bio-készítménye, illetve a nagy érdeklődést kiváltó **Alfa Elixir**, antibiotikumot kiváltó humán- és állatgyógyászati szereket keltették fel a látogatók érdeklődését. Ezek a referenciával rendelkező termékek nagy segítséget nyújthatnak a gazdáknak.

2017. szeptember 21.-én (csütörtökön) kicsit szeszélyes időjárás kíséretében a „K” pavilon „Zöld” előadótermében megtartott, NAK. Felnőtt Tanítási Igazgatósága által akkreditált, Földrész Fórumon, melyre 230 fő előre regisztrált, sokan hallgattak a globális és lokális, életünket kísérő életminőség rontó folyamatokról szóló előadásokra. A gondokra a kiutat a biogazdálkodás jelenti, ahogy ez a felkészült tanárok tanították előadásaikon a bajok enyhítésére!

Az akkreditált, NAK ellenőrizte, a hivatásos szaktanácsadók részére szóló előadások a gyakorlati életet szolgáló innovációk sokaságával frissítette az állattenyésztő, növénytermesztő, zöldségtermesztő, háztáji termékeket előállító vállalkozók tudását. A városi embereknek is erőt és kedvet adó enni- és innivalók megteremtésének csalafinta fortélyait bemutató képzés helyben is bizonyosságot nyújtott az elhangzottak hitelességéről!

Az ország minden tájáról összesereglett érdeklődők találkozhattak a határon túlról érkezett tanárokkal, termék előállítókkal, így a Kárpátjáról Barkaszi Leventével és Virág Lászlóval, a Kárpát-aljai Vállalkozók Szövetsége Elnökével; a

Vajdaságból Bödő Kálmánnal, a Terra's Egyesületből és Halász Mónikával az Agrárunió képviselőjében Magyarokanizsáról, valamint Fejstzaim Róbert polgármesterrel, Huzsvár Ervin tanácsnokkal, ugyancsak Magyarokanizsáról. Erdélyből ott volt a Fórumon Orbán Miklós és Felesége, aki egyben a X. Földész Fórum műhelyének moderátora volt Illyefalváról, Háromszékből. Bajusz Károly főtanácsos Nagymihályból a Felvidéket képviselte.

A rendezvény Fővédnöke Tóth Katalin helyettes államtitkár nevében a megnyitó beszédet és köszöntőt Dr. Torda Márta főosztályvezető (FM Nemzetközi Kapcsolatok Államtitkársága, Kárpát-Medencei Osztály) mondta el.

**Földész Fórum 2017.09.21.
Köszöntő**

Tisztelt Elnök Úr! Kedves meghívott és regisztrált Vendégek!

Tisztelettel köszöntök minden gyakorló és leendő biogazdát, természetszerető fiatalot, az egészséges helyi élelmiszerek iránt érdeklődőt a X. alkalommal megrendezésre kerülő Földész Fórumon Tóth Katalin, a Földművelésügyi Minisztérium nemzetközi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára nevében.

Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon megvalósuló konferencia különösen aktuálisan „A Kárpát Haza kincsei” mottót kapta, hiszen az idei OMÉK másodlagos üzenete is hasonló – Kárpát-medence kincsei. Tehát a Magyar Föld legjava és a Kárpát-medence kincsei névvel mutatkoznak be a magyar gazdák, vállalkozók, civil szervezetek Erdélyből, Vajdaságból, Felvidékről, Kárpátaljáról, Muravidékről és a Drávaszögből, de természetesen az anyaországi termelők, élelmiszer-előállítók is ide tartoznak,

hiszen így vagyunk egységben, a Kárpát-medencében – mi magyarok. Az idei évben az AMC 400 nm-es területet biztosított a Földművelésügyi Minisztérium kapcsolatrendszerében lévő, agrár-civil szervezetek működési területére eső kisvállalkozásoknak a bemutatkozásra, akik húskészítményeken, édesipari termékeken, a tejfeldolgozás termékein és kézműves portékákon keresztül mutatják meg a Kárpát-medence tájegységeinek különleges íz világát, kultúráját és hívják fel a figyelmet arra, hogy mindezt szülőföldjükre látogatva meg is csodálhatják. Mindezt Tóth Katalin helyettes államtitkár Asszony irányítása alá tartozó Kárpát-medencei Együttműködések Osztálya által megszervezte.

Úgy gondoljuk, hogy kiemelten fontos szerepe van a rendezvényeknek, így a Ratkos Úrék által felvállalt konferenciának is, hiszen kapcsolatépítési és találkozási lehetőséget nyújtunk az OMÉK-on a magyarországi és külföldi magyar gazdáknak, mely segítségével előmozdíthatjuk a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok érdemi építését is.

A konferencia szükségességét mutatják mindezek mellett a világban végbemenő természeti és azzal összefüggő gazdasági folyamatok is, melyek megoldására az itt elhangzó előadások segítségével is keresik a választ. Néhány évtizeden belül ugyanis Földünk népessége elérheti a kilencmilliárd főt. Ez egyben azt is jelenti, hogy a jelenleginél hetven százalékkal kell több élelmiszert termelni ahhoz, hogy minden ember szükségleteinek megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékhoz jusson. A klímaváltozás várható hatásai, a mezőgazdasági termeléshez is nélkülözhetetlen, ám egyre szűkebben rendelkezésre álló természeti erőforrásokhoz való hozzáférés, a világ-gazdaságban tapasztalható globalizáció mind befolyással van a gazdálkodásra.

A mezőgazdasági termelésre egyre inkább igaz a „gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan” elv, mert az adott helyen végzett napi munkánk eredményessége mára már a globális folyamatok függvénye. A mezőgazdasági innováció a jövő útja, ahol nem az az elsődleges cél, hogy egy-egy vállalkozás vagy termelő vetélytársait legyőzve legyen sikeres,

hanem, hogy minél többen együtt érjenek el eredményeket. Ez a közös siker képes egy régiót vagy ágazatot felemelni, új munkahelyek sorát létrehozni és érdemi feleletet megfogalmazni a világban egyre élesebben kirajzolódó élelmiszer-ügyi, környezetvédelmi kihívásokra.

Napjainkban a mezőgazdaság sem az már, ami néhány évtizeddel ezelőtt volt. Noha ma is a családi gazdaságok adják a megtermelt élelmiszer meghatározó részét, de mára már csak az tud talpon maradni, aki képes a termeléssel összefüggő természeti folyamatok megértésére, az új ismeretek elsajátítására és gyakorlati alkalmazására úgy, hogy a fenntartható termelés elvét szem előtt tartva minél kevesebb természeti erőforrással igyekszik a lehető legtöbbet termelni. A termelést ökológiai és ökonomiai szempontból egyszerre kell intenzívebbé tenni.

Európában és ezen belül a Kárpát-medencében ez hatványozottan igaz, hiszen a gazdálkodók már nem csak a családi vagy lokális szükségletek kielégítésére termelnek, hanem a piacra, ahol az agronómiai tudás már nem elegendő. Ma már nem elég a józan paraszti ész, folyamatos fejlődésre van szükség. A megszerzett szakmai ismereteket pedig naprakészen kell tartani, képesnek kell lenni a megújulásra és a tanulásra. A Kárpát-medence kedvező földrajzi adottságai lehetővé teszik, hogy az agrárium és a mezőgazdasági termelés a vidékiek számára is gazdaságfejlesztési alternatívát jelentsen, ezáltal javuljon a falvak népességmegtartó képessége. A természet adta lehetőségek és a vidéki emberek szorgalma mind az Önök birtokában van, mindehhez szükségesek még az innovatív megoldások alkalmazása és a megtermelt javak feldolgozása, hogy a jövőben is életet és megélhetést adjon a föld a családok számára.

Hazánkban a biotermesztés 1993-ban jelent meg a mezőgazdaságban, de 2001-re csupán 78 ezer, mára pedig 130 ezer hektáron termelnek káros anyagoktól mentesen. A következő évek hazai célja, hogy legalább 300 ezer hektárt vonjunk be az ökológiai gazdaságba. A természetközelű gazdálkodási formák egyre nagyobb

népszerűségnek örvendenek, egyre többen ismerik fel az ökológiai gazdaságban rejlő lehetőségeket mind termelői, mind fogyasztói oldalról. A kíméletes termelési és gyártási eljárásokkal a nagyüzemi gazdálkodáshoz hasonló eredményeket lehet elérni, ezért akár ki is jelenthetjük, hogy a biogazdálkodás a jövő. A megújuláshoz pedig elkötelezett, szakmailag jól felkészült, a biokultúra értékeit, az ökológiai gazdaságot hitelesen képviselő gazdák bevonására van szükség. A Kárpát-medencében közös a múltunk, közös a gazdálkodásunk, az őshonos fajtáink, a magyar föld iránti szeretetünk. Ezt kell tovább éltetnünk, ezért kell munkálkodnunk. Kívánom, hogy a konferencián hallott új ismereteket használják munkájuk során, a magunk és gyermekeink hasznárá fordítsák. Mert amilyen sokszínű maga a világ, olyan sokszínű a mezőgazdaság is.

S engedjék meg, hogy záró gondolatként idézzem Balázs Ferenc Rög alatt című művében írt gondolatokat:

„A hegy oldalában, a folyó partján, a völgy szájában meghúzódó falu a helyes arányú élet! Hegyek, erdők, rétek, szántóföldek, levegő, levegő és házak, emberek! Együtt van mind, aki ismerheti egymást és együtt élnek mind a föld hátán, az Isten tenyerén. Művészet, tudomány fejlődhetik köztük. De a föld emlőjéről soha le nem szakítják magukat. Túrják a földet és vetik a magot. Érzik a növekedést. Élik a mindenség életét.”

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Kitüntetést kapott a rendezvényen az **Egyesület és Klaszter** elismeréseként **termék előállító kategóriában Györgyné**

Kiss Katalin, Tiszakerecsenyi Családi Gazdálkodó; **életminőségünkért kategóriában Halász Mónika** környezetvédő tanár a Terra's Egyesületből Magyarokanizsáról; **a jó tanár kategóriában Orbán Miklós** felnőttképzési koordinátor a LAM. Alapítványtól, Illyefalváról; **a feldolgozó-forgalmazó kategóriában Smuk Tibor** Pásztórol, a Julia Bio-malomból; **a Fialat Rendezvényszervező kategóriában Szurovcsak Dóra** Nyíregyházáról.

A munkanapon a tanárok és tanítványok a **virtuális 45' tanítási órákon megteremtették** a bipoláris kapcsolatot, amely előrevizsi a személyiségek pozitív irányú formálódását. Elemi erővel hatott a jelenlévők egyértelmű azonosulása a Makarenkói nevelési elv életszerű alkalmazásával: **Kövelelek tőled, mert tisztellek! Ilyen tanítási szellemben lesznek Gyermekünk maguk is a Kárpát Haza Kincsei!**

Dr. Ratkos József
növényorvos tanár, egyesületi elnök

A cikket lektorálta:

Professzor Dr. Bardócz Zsuzsa
az MTA. doktora, egyetemi tanár,
biokémikus, Stutgart Békédijas kutató,
miniszteri tanácsadó

A NYÍREGYHÁZI EGYETEM MŰSZAKI ÉS AGRÁRTUDOMÁNYI INTÉZETÉNEK BEMUTATÁSA

Nyíregyházán már közel 80 éves hagyománya van a mezőgazdasági szakemberképzésnek. A felsőfokú agrárképzés pedig 1961 szeptemberében indult el. Ezt a dátumot tekintjük a nyíregyházi mérnök-képzés kezdetének is. A mezőgazdasági gépészek képzése szintén a hatvanas években kezdődött, majd 1968-tól elindult a **növényvédő repülőgépvezető ágazati képzés, amely megeremtette a nyíregyházi pilótaképzés alapjait.** Az oktatás nappali tagozaton 3 éves képzési idővel és 25 fős beiskolázási létszámmal kezdődött el. Ez - az országban napjainkig is egyedülálló képzés - a praktikus szakmai igényeken túl egyben a magyar polgári repülőgépvezető képzés beindítását is jelentette. **A pilótaképzés azóta is folyamatos, minden évben indult, 2017-ben immár 50. alkalommal.**

A Műszaki és Agrártudomány Intézet a Nyíregyházi Egyetem, mint alkalmazott tudományok egyeteme szerves részeként a térség olyan felsőoktatási műhelyévé, tudáscentrumává kíván válni,

amely magas szintű oktatási és kutatási tevékenységén keresztül hozzájárul nemcsak az észak-keleti régió, hanem az ország műszaki és mezőgazdasági felsőfokú végzettségű szakember-igényének biztosításához. Versenyképességünket korszerű eszközök és módszerek alkalmazásával igyekszünk növelni és harmonikus együttélésre törekszünk a velünk kapcsolatban álló, illetve kapcsolatba kerülő társadalmi és gazdasági szereplőkkel. Az Intézet tevékenysége során mindig fontos szempont, hogy meg kíván felelni valamennyi partnere, illetve a gazdaság és társadalom igényeinek.

Hallgatóinkat olyan tudás megszerzéséhez igyekszünk hozzásegíteni, amely megkönnyíti beilleszkedésüket a tudásalapú társadalomba és javítja munkaerőpiaci esélyeiket.

Az Intézetnek jelenleg is otthont adó oktatási épület építése még 2000-ben kezdődött. Ez a nagyszabású építkezés közel 12.000 m²-es alapterülettel, 2,5 milliárdos költséggel és világszínvonalú épületgépészeti megoldásokkal jellemezhető. Kialakításra került 4 előadóterem (összesen 800 fő befogadására), 12 szemináriumi terem, valamint összesen 36 laboratórium és műhely. Az épület átadására 2004. szeptemberében került sor.

Minőségirányítási rendszerünk működtetése és folyamatos fejlesztése eredményeként Intézetünk 2009-

ben elnyerte a **Felsőoktatási Minőségi Díj** bronz fokozatát és az **Észak-alföldi Minőségi Díjat.**

Nemzetközi kapcsolataink az elmúlt évek során jelentősen bővültek. Az Intézet vezetésének intenzív szervező munkája révén partnereink között köszönhetjük a Partiumi Keresztény Tudományegyetemet és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet. Emellett szoros szakmai kapcsolatot ápolunk a Temesvári, a Kolozsvári, a Nagybányai, a Brassói, a Szabadkai, az Újvidéki, a Rijekai, a Zlíni, az Ostravai, az Usti nad Labemi, a Poznani, a Kassai, a Zsolnai Műszaki Egyetemekkel is.

A külföldi kapcsolatok mellett kiemelt szerepe van a hazai egyetemek agrár- és műszaki karaival ápolt együttműködéseknek. Számos mezőgazdasági és ipari vállalattal működünk együtt, ahol hallgatóink szakmai gyakorlataikat töltik. Ennek keretében több mint 40 vállalattal kötöttünk együttműködési megállapodást, melyek közül a duális képzésben részt vevő hallgatóink gyakorlati képzőhelyet választhatnak.

Széles körű akadémiai programmal, kimagasló személyi és kutatási feltételekkel, valamint a kor színvonalának megfelelő szakmai háttérrel várjuk leendő hallgatóinkat, akik az itt megszerzett elméleti és gyakorlati tudás birtokában jogos bizakodással tekinthetnek a következő évek kihívásai elé.

DUÁLIS KÉPZÉS AZ INTÉZETBEN

A Nyíregyházi Egyetem 2015. szeptemberében indította első duális felsőoktatási képzését a Gépészmérnöki alapszakon. 2016. szeptemberétől a duális képzés további 3 szakon kezdődött el: Gazdálkodási és menedzsment, Közlekedésmérnöki és Mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki szakokon.

A duális képzés a felsőoktatás és a vállalatok igényének összehangolásán és szoros együttműködésén alapuló, gyakorlatorientált képzési forma, amely a hallgató számára számos előnnyel jár a hagyományos képzéssel szemben.

A duális képzés során az elméleti ismereteket az egyetemen, a gyakorlati tudást pedig a partner vállalatnál sajátítják el a hallgatók. A duális képzésben közreműködő vállalat a felsőoktatási intézmény tananyagához szorosan illeszkedve, gyakorlati képzést nyújt a hallgatók számára, így olyan munkaerő kerül ki a felsőoktatásból, amely azonnal képes belépni a munka világába.

A duális képzésben minden szemeszter az elméleti oktatással kezdődik, majd ezt követi a vállalati gyakorlat, ahol a tanulmányokhoz kapcsolódóan tapasztalt vállalati szakemberek segítik az elméletben már elsajátított ismeretek gyakorlatban való alkalmazását – valós körülmények között.

A tavaszi szemesztert követő hosszabb gyakorlati időszak lehetőséget nyújt egy-egy munkakör és a hozzá kapcsolódó munkaterület tevékenységeinek alapos megismerésére.

A NYÍREGYHÁZI EGYETEM MŰSZAKI ÉS AGRÁRTUDOMÁNYI INTÉZETÉNEK KÉPZÉSI KÍNÁLATA 2017/2018. TANÉV

ALAPKÉPZÉSI SZAKJAINK (BSc)

Gépészmérnöki alapképzési szak

Specializációk (szakirányok):

- Gépgyártástechnológia,
- Járműgépész.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

A képzés duális formában is indul.

Kinek ajánljuk: akik szeretnék a korszerű ipari termelésben elhelyezkedni, fogékonyak az új technológiák iránt, szeretik a műszaki kihívásokat.

Járműmérnöki alapképzési szak

Specializáció (szakirány):

- Járműgyártás.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

Kinek ajánljuk: akik szeretnék a járműiparban elhelyezkedni, érdeklődnek a korszerű járműipari technológiák iránt, kreatívak és szeretnék részesei lenni a 21. század járműipari forradalmának.

Hivatásos repülőgép-vezetői alapképzési szak

Specializáció (szakirány):

- Közforgalmi repülőgép-vezető.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: csak nappali tagozat

Kinek ajánljuk: akik elhivatottak a repülés iránt és azt hivatásszerűen szeretnék végezni, részesei szeretnék lenni a dinamikus fejlődő légitársasági iparág fejlődésének.

Közlekedésmérnöki alapképzési szak

Specializációk (szakirányok):

- Műszaki logisztika,
- Járműgépész.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

A képzés duális formában is indul.

Kinek ajánljuk: akik érdeklődnek a közlekedési technológiák iránt, fogékonyak a kreatív közlekedésszervezési megoldásokra.

Mezőgazdasági és élelmiszer-ipari gépészmérnöki alapképzési szak

Specializációk (szakirány):

- Gépüzemeltetés,
- Agrárinformatika.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

A képzés duális formában is indul.

Kinek ajánljuk: akik érdeklődnek a 21. századi mezőgazdasági technikák iránt, részesei szeretnék lenni a robbanásszerű agrár-műszaki fejlődésnek.

Mezőgazdasági mérnöki alapképzési szak

Specializációk (szakirányok):

- Integrált mezőgazdasági technológiák,
- Ökológiai gazdálkodás.

Képzési idő: 7 félév

Képzési forma: nappali és levelező tagozat

A képzés duális formában is indul.

Kinek ajánljuk: akik érdeklődnek a 21. századi mezőgazdasági technológiák, az ökológiai gazdálkodás iránt, családi vállalkozás vagy munkahely keretében szeretnék az itt megszerzett ismereteiket kamatoztatni.

FELSŐOKTATÁSI SZAKKÉPZÉSEINK (FOKSZ)

Mezőgazdasági felsőoktatási szakképzési szak – felsőfokú mezőgazdasági mérnökasszisztens

Képzési idő: 4 félév

Műszaki felsőoktatási szakképzési szak – műszaki mérnökasszisztens

Képzési idő: 4 félév

Kiknek ajánljuk: akik két év alatt szeretnék mezőgazdasági vagy műszaki végzettséget és szakképzettséget szerezni, tanulmányaikat később szeretnék BSc formában folytatni, vagy csak nem nyertek felvételt az alapképzésre.

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSEINK DIPLOMÁVAL RENDELKEZŐK SZÁMÁRA

Agrár- és vidékfejlesztési szakmérnök
Energetikai szakmérnök
Gumiipari technológus
Innovációs menedzser
Környezet- és vízgazdálkodási szakmérnök
Légiközlekedési hajózó szakmérnök
Minőségirányítási szakmérnök
Munkavédelmi szakember és szakmérnök
Műszaki logisztikai szakmérnök
Tűzvédelmi szakember és szakmérnök.

NYÍREGYHÁZI EGYETEM
MŰSZAKI ÉS AGRÁRTUDOMÁNYI INTÉZET

4400 Nyíregyháza, Kótaji út 9-11.

Telefonszám: +36 42 599-434

Web: www.nye.hu/mati

Facebook: <https://www.facebook.com/Nyiregyhazi-Egyetem-Muszaki-es-Agrartudomanyi-Intezet>

Galambászok közt, Moszkvában

Fiatal koromban, az „átkosban” nem jutottam fel, ki tudja miért, talán szókimondásom miatt, a „Barátság vonatnak” nevezett ingyenes járatra. Így nem láthattam Moszkvát! Nálam valahogy mindig csúszik az idő. Most, idősebb fejjel, saját zsebből teljesült ez az álmom is.

Párommal, Fodor Brigittával, sógorommal, Fodor Józseffel és feleségével, Nagy Viktóriával indultunk neki.

Itt köszönöm meg a Magyarországon élő **Szuhov Vlagyiszláv (Владислав Сухов)**, azaz **Szuhov László** segítségét

a szervezésnél. Nélküle nagy bajban lettünk volna. Fordított, közvetített, szervezett!

Moszkvában az utcákon, tereken tapasztalható rend és tisztaság irigylésre méltó. Sok, nagy kiterjedésű zöld felületek díszítik, szakítják meg a beépített részeket.

A metróban sajnos detektoros beléptető-kapuk, golyóállómellényben levő katonák voltak láthatók (a képen metróállomás kakasos díszé, melynek rézteste a sok simogatástól oxidmentes).

Moszkvát a világ egyik legdrágább városának tartják. Mi ezt így nem tapasztaltuk. Viszonylag szolid áron megúsztuk a szállást, a repülőt. A vízum volt a legdrágább. Az elfogadható áron való étkezés sem jelentett gondot. Szállásunk a Vörös tértől kb. 1 km-re volt, egy nyolcsávos út mellett. Mivel 2017. május elején voltunk, így volt alkalmunk többször megszemlélni a Győzelem Napi Parádé haditechnikai felvonulásának próbáit. Hát... nem semmi!

Moszkva 15 milliós világváros. Mi a valószínűsége, hogy itt két magyar galambász találkozik? Kicsi! Ezért is lepott meg, mikor útban a Vörös tér (Fegyvertár) felé, az ismert budapesti magaröptű csapos-, csepeli magaröptű hófehér keringő, magaröptű magyar deres és újabban pesti kék keringő tenyésztő, **Tumpek Sándor** és felesége köszönt ránk, akik az akkor még ott dolgozó lányukat, annak családját látogatták meg. Kellemes meglepetés volt.

Ha Moszkva, akkor az orosz galambok. Sajnos a galambpiacot a mádárinfluenza miatt még az év elején bezárták, de a frissen kapott információk szerint már újranyitották. Sajnos, mi így nem tudtuk megtekinteni. Szerencsénkre ismerősöm, **Ivánov Vlagyimir Ivánovics (Владимир Иванович Иванов)** segített. Őt még régebről a monori börzéről ismerem.

Ezúttal is jól jött, hogy gyakran, könnyen tudok kapcsolatot teremteni a galambászat révén. Segítsége nélkül bajban lettünk volna. Mikrobusszal, tolmács társaságában jött értünk. Tolmácsunk, **Nyebolszin Endre (Andrej)** aki magyar anyja és orosz apa gyermekeként, a moszkvai Szent Tyihon Teológiai Főiskola tanára. Stílusa, kedvessége, segítőkészsége lehenlő. Az elején kissé nehezebben ment a számára teljesen új „galambász szakzsargon”, de meglepően gyorsan belejött.

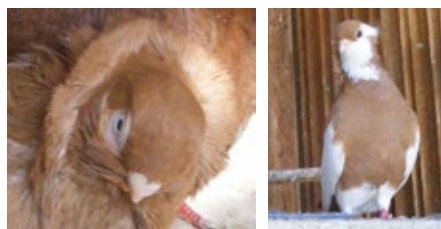
Vladimir lakótelepi lakásának erkélyén számunkra nem teljesen ismeretlenek tűnő „díszmadarakat” tekintettük meg. Volt, mely nálunk vadmadár. A házigazda szemén látszott, hogy ők a kedvencek. Lakásában a kiállításokon elért eredményeit igazoló relikviái, a hobbiához kapcsolódó szakirodalmi gyűjtemény található. Ezúton is köszönöm kedvességét, hozzáállását és a tőle kapott, galambászathoz kötődő ajándékokat.

A volt „hőellátó épületekben” lévő galambházait tekintettük meg. Tetszett, hogy az egykoron más célra használt épületeket felfuttatott növényekkel díszítette, kissé elrejtve, így a vizlató szemek elől, árnyékot, ezáltal hús levegőt biztosítva galambjainak. Egyes orosz galambfajták látványa újdonság volt számomra. Itt láthattam a volgai egyszínű fehérsapkást simafejű és a ritkább fésűs változatban is, a moszkvai szerzetest, a volgai magasszállót.

Első pillanatra látszott, hogy a magyar fajták közül a kedvence a kiskunfélegyházi keringő. Egyszínű és szívható példányokat is láttunk. Sajnos a jelenlegi állatbeviteli viszonyok között

szinte lehetetlen a vérfrissítés. Így a komáromi bukó állománya gyakorlatilag megszűnt. Cserna János, Rajna István neve hangzott el azonnal, tőlük származtak az ősök.

Moszkva két szélső pontja között kb. 60 km a távolság. Kellemes meglepetés volt az utakat gyakran kísérő erdősávok látványa. Útközben megnéztük azt a pontot, ahova a II. világhégy során a legmélyebbre jutottak Moszkvánál a németek, motorkerékpáros felderítők személyében.

Kamenszkij Vlagyimir (Владимир Каменский) Moszkva legjobb kínai galamb tenyésztőjének házához vezetett az utunk. A házigazda jogos büszkeséggel mutatta az épület falán található, Mike Thyson látogatásának emlékére készült fekete csempéből kirakott képet.

Az amerikai ökölvívó látogatása nagy, kiemelt eseménynek számított anno... Akihez ellátogatott, azt jegyzik Oroszország szerte a galambászok közt. Itt találkoztam először a moszkvai díszposta néven nevezett galambbal. A vélhetőleg német kiállítási galamb és cseh díszposta ősökkel rendelkező változat szép, egységes benyomást tett. A házigazda elmondása szerint Oroszország szerte népszerű fajta. Orosz szerzetes, bia, lahora és a kedvenc kínai galamb volt még nagylétszámban látható. A baromfiudvar számunkra ismeretlennek tűnő fajtái egy más világot villantottak elénk.

Nagy kultusza van itt a különleges ségeknek. Minnél másabb, minél extrémebb. Itt volt szerencsém látni a krasznojarszki baromfit, melyet a II. világháború alatt a németek előszere tettel irtottak a fekete színe miatt, „ördögként” nevezve/kezelve. Számomra csak az európai lábtollas baromfi porcelán változata volt ismert. Itt volt a k a l m u n k látni az orosz ezüst nyúl több szép példányát is.

A sok újat mutató, így gyorsan eltelő utazás után megérkeztünk **Harlasin Viktor Ivánovics (Виктор Иванович Харлашин)** Oroszország Galamb-

s z ö v e t s é g é n e k v o l t e l n ö k é n e k r e z i d e n c i á j á h o z . A v á r o s r é s z s z é l e s e r d ő s á v v a l v a n l e v á l a s z t v a a f o r g a l m a s f ő ú t t ó l . A h e l y s z í n a n a g y t e r ü l e t ű , k ö z e l 3 0 h a o s , g o n d o z o t t , 5 k ű l ö n á l l ó é p ű l e t t e l , ö s z s z e s e n k ö z e l 1 5 0 0 m ² b e é p í t e t t t e r ű l e t a k e r t v á r o s i ,

hazai viszonyokkal a Rózsadombhoz mérhető részen, „Galambváros” néven. Nem hiszem, hogy akár Európában, akár a világ más részén található ilyen hatalmas, a nemzeti galambfajta esetében „génbanknak” tekinthető állomány, létesítmény. Értékelem, hogy az orosz kitenyésztésű galambok elsődlegessége vitathatatlan. Számomra ez itt, Moszkvában nagyon szimpatikus. Hisz' hol kell megbecsülnie egy népnek az évszázadok óta kialakult, a nemzet kultúrájának szerves részét képező kisállatait, jelen esetben galambfajtaikat, ha nem saját hazájában? A fajta ismeretében járatosak számára bizonyára sokat mond az orlov üggető (lófajta) és az orlov keringő (galambfajta) neve...

A biztonsági őrnél történt bejelentkezés után máris jött a házigazda, kedvesen fogadva bennünket. Szívesen, de határozottan invitált, irányított.

A rendkívül reprezentatív módon kivitelezett, pazarul berendezett épület-együttes bámulatra méltó. Környezete igényesen kialakított. A fogadó szobában bemutatott díjeső láttán elismerően csettintettünk. Minden tárgyban visszaköszönt a múlt, él a jelen. A házigazda kiállításokra már nem igen jár, de jogosan büszke az elért eredményekre. Egy galambász élményekben is gazdag élet emlékére! Szívesen emlékezett vissza az egykori magyarországi, csehszlovákiai sikerekre.

Kaviár, tormás vodka, szíves invitálás, rövid beszélgetés a galambokról, a fajtákról az elmaradhatatlan tószttal... és irány a galambok férőhelye.

A folyosóról nyíló csempézett, rácsos fülkék sokasága. Naprakész egészségügyi felügyelet biztosítja a galambok megfelelő állapotát. Házigazdánk e téren szerzett ismeretei elismerésre méltóak. A tenyésztő a meghatározott ol-tási program szerint kezeli az állatokat, megelőzve ezzel a betegségek kialakulásának lehetőségét. Nagyon szereti a galambászatot, így a napi, más irányú tevékenységéből adódó fáradságának levezetéseként a galambok körüli teendők ellátásában a házigazda is részt vesz. Rajta kívül 1 fő a napi munkák felelőse. A rácsos aljzaton lehulló galambtrágya szagtalanító kezelés után kb. évente egyszer kerül eltávolításra. Ilyenkor egy brigád végzi a dolgot. Takarít, fertőtleníti, elszállít...

Ez úton is köszönetem fejezem ki a tőle kapott, általa sajtó alá rendezett, részemre dedikált könyvért. A Moszkvában 2008-ban kiadott könyv 103. sorszámú példányának boldog tulajdonosa vagyok.

A rendkívül szívélyes, gáláns házigazda említést tesz a könyvében a Budapesti megrendezett 1975-ös kiállításról való részvételéről. Szép, a Parlamentünket élőterbe hozó fényképpel illusztrálva. Magyar vonatkozású érdekessége még a könyvnek, hogy Barabás Miklós: Galambposta című festménye is illusztrációként szolgál. Hazai

galambfajtáink közül magyar magasröptű néven a budapesti fehérszalagos keringő képei kerültek be a műbe.

Az 500 oldalas, 17x24 cm befoglaló méretű, rendkívül impozáns kivitelű, piros bőrkötésű könyv igazi relikvia. Az igényes nyomtatást, az aranyozott szegélyű minőségi fotókat méltó módon egészíti ki a könyv borítója. Pénz, szakmaiság és igényesség szerencsés találkozása. A történelmi áttekintést, a galambnak a vallásban betöltött szerepének taglalását követően szó esik a galambok hadicélú felhasználásáról is, több archív fotóval illusztrálva. A fényképek hűen dokumentálják a rendkívül igényesen és praktikusán kialakított fülkék, röpdék színvonalát. Bejárva az épülettömböt, megállapítható, hogy a könyvben valóság, nem pedig preparált fotók kerültek bemutatásra. Hangsúlyt fektet az általunk kissé hiányosan ismert orosz galambfajták széleskörű bemutatására (lásd orosz sirályka). Természetesen a legismertebb külföldi fajták is ismertetésre kerülnek. A könyv kiemelten foglalkozik Mike Tysonnak a szerzőnél történt látogatásával. A magyar galambfajtákról is készülhetne egy hasonló kivitelű mű.

Kérdéseimre korrekt választ kaptam, arra azonban az idő rövidsége miatt nem volt mód, hogy

a galambokat kézbe vegyem. Rendezett, tiszta fülkék és költőszekrények fogadtak. Világítás és fűtés. Utóbbi nem meglepő a Közép-Oroszországra jellemző, hosszú ideig tartó fagyponnalatti hőmérséklet miatt. Mindegyik fülkéhez volier csatlakozik, melyek tetjén kialakított úton lehet körbejárni a területet. Látogatásunk időpontjában itt-ott voltak csak láthatók a fészekszekrényekben fiókák. Csak kapkodtuk a fejünket. Mennyi fajta, hány raj- és színváltozat. A tolmácsunk néha „izzadt”, a szakszavak megértése, megértetése számára is nehéz feladat volt. De nem vallott szégyent, ha kellett visszakérdezett, ha kellett körülírt, míg meg nem tudtuk, mi a helyes.

Vendéglátónk kedvenc galambfajtája a festményen látható moszkvai szerzetes (papsipkás). Ez az igen mutatós, több színváltozatban elismert, húzott fejű, homlokfoltos, színes farkú, fésűs, gyöngyszemű, simalábú galambfajta élőben sem semmi... Különösen tettsett az éjszaka is repülő urali magasszálló és a különleges, lebegő röpstílusú szverdlovszki keringő. Most nem írok többet a kínai galambokról, a keleti- és moszkvai sirálykák színpompás csoportjairól.

Közel 5000 galamb. Naponta 2-300 kg takarmány. No, nem semmi! A galambokból 3000 a levegőbe lett engedve a „tisztelőnkre”.

A különféle dúcokból kiengedett, felrepülő színes falkáktól elsötétült az ég. A felfele emelkedő, pergő, bukó, vitorlázó, lefele eső galambok látványa elkápráztatott bennünket. Azt az élményt nem lehet visszaadni. Formagazdagság, színkavalkád volt a jellemző. Ennek ellentéte pl. a német kiállítási galamb közel 100 egyedes kollekciója fehérben. Meglepett a fajták sokasága. Felsorolni is nehéz lenne!

Baromfikhoz, különösen a ritkább fajtákhoz, kevésbé értek. Itt egy szép törpe maláj harcos csapatot volt szerencsénk látni. A tulajdonos elmondása szerint nem minden baromfiteenyészto engedheti meg ezt a fajtát magának.

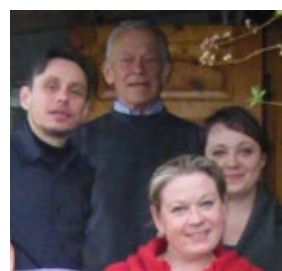
Nagyon örülök neki, hogy szerencsém volt és láthattam ezt a világon egyedülálló „galambász komplexumot”. Tudom, hogy ide eljutni nem semmi. Ezúton is köszönöm a lehetőséget, a szívélyes vendéglátást, az élményt! Tisztában vagyok vele, hogy a tanulmányozásához egy nap kevés, de az emlékek így is egy életre szólnak. Remélem egyszer egy fiatal, az orosz nyelvet jobban értő galambásztársam is eljut ide és az orosz fajták terén egy részletesebb ismertetést olvashatunk tőle. Beszélgetésünk végén természetesen felkínáltam egy igen jó/kiváló minőségű székesfehérvári bukó állományt, amennyiben a szállítása megoldható. Nem zárkózott el a lehetőségtől. Ha lehetőség lesz rá, szívesen eleget teszek ezen ígéretem betartásának.

Látogatásunk végeztével Vladimir barátunk invitált meg bennünket a dácsájába (hétvégi ház/nyaraló). A szolid, de kedves hangulatú ház meghitt kertje galambházakat is rejt a mélyén. Hiába, ettől a hobbitól a vérbeli galambász nem tud, nem akar elszakadni. Megtekintettük az itt tartott galambjait, majd az utcaszomszédhoz **Kuzminov Alekszandr (Александр Кузьминов)** kiváló szverdlovszki magasröptű keringő tenyésztőhöz mentünk át. Tiszteletünkre kihajtotta a galambjait, melyek repülése igen lekötötte figyelmünket. A baromfiudvarban található tyúkok, kakasok formája, tollazata, színezete nem semmi volt.

Érdekes, hogy a hazánkban nagyon népszerű, ún. (nagytestű) alakgalambok itt, Moszkvában nem igen voltak láthatók. Vagy a nagyon jól repülő, bukó-pergő, vagy az igen szép, általában rövidcsőrű galambok a népszerűek.

A nap végén az elmaradhatatlan vodka, majd grillezett húsok, sütemények és sörök következtek, melyek kínálásában és elkészítésében Vladimir lánya és annak barátnője jeleskedett. Köszönjük! (A képen Endre, a tolmács és vendéglátóink). A jól sikerült nap végeztével mikrobusz vitt el bennünket a szállásunkra.

Bárány István

Fotó: Mihail Anatolevics Mojszejev, Nyikita Rosztiszlavovics Blikov (a könyvből felhasznált fotórészletek), Fodor Brigitta és a szerző.

Országos közgazdász vándorgyűlés Egerben

A hevesi megyeszékhely hatodik alkalommal volt házigazdája – az immár 55. - Közgazdász – vándorgyűlésnek, melyet a Hotel Egerben rendeztek a közelmúltban. **Csontos Sándor** a Magyar Közgazdasági Társaság (MKT) Heves megyei szervezetének elnöke szerint a rendezvényre közel 900 szakember érkezett; 160 előadó, közöttük gyakorló cégvezetők, a pénzügyi élet felsővezetői, gazdaságkutatók, valamint a kormány államtitkárai, helyettes államtitkárai két plenáris és 16 szekcióülésen osztották meg gondolataikat egymással és a hallgatósággal.

A nyitóelőadást a világhírű **Thomas J. Sargent**, Nobel-díjas közgazdász, a raciónális várakozások elméletének egyik úttörője tartotta, majd **Matolcsy György** jegybankelnök, illetve **Bogsch Erik**, a Richter Gedeon Nyrt. vezérigazgatója, és **Kovács Árpád**, a Költségvetési Tanács elnöke adott elő. A szekcióülések a versenyképesség és a gazdaságpolitikai termékkörötől a műemlékvédelem, a borágazat és logisztikai ipar helyzetén át a bankszféra előtt álló kihívásokat vették sorra hazai és nemzetközi tekintéssel. Egerben önálló szekciót kapott a bor. A magyar bor jelenéről, jövőjéről és nemzetgazdasági jelentőségéről szervezett szekcióülést a MKT szakosztálya, melynek több helyi boros előadója is volt: **Tarsoly József** hegybíró, **Simkó Zoltán** hegyközségi elnök, a Kőporos Borászat ügyvezetője, **Soltész Gergő**, az Ostoros Zrt. elnök-vezérigazgatója és **Kovács Nimród** borász, tulajdonos-ügyvezető.

- Vendégeinknek bemutatjuk városunk nevezetességeit, megújult arculatát. Ugyanakkor lehetőségük van szakmai beszélgetésekre, borágazatunk megismerésére is – hangsúlyozta Eger közgazdász-polgármestere, aki örömet fejezte ki, hogy helyi gazdasági szakemberek is szót kapnak a szekciókban a magyar közgazdász szakma legnagyobb éves konferenciáján.

Simkó Zoltán elnöktől megtudtuk, hogy 800 szőlőtermelője és 200 borásza van a hegyközségnek. A gondok között elsőként a munkaerőhiányt, a munkahelyteremtő beruházások hiányosságait említette. „Ott tartunk, hogy a szomszédos megyékből kell szüretelőket importálni. A szőlőművekhez azonban szaktudás is kell” – hangsúlyozta. Az elnök a duális képzésben és az egeri egyetemi oktatásban bízik, amelyek a

havi 30 ezer forintos szakközépiskolai képzéssel és a borászati oktatással méréselkelhetik a munkaerőhiányt.

Gál Péter, a FM eredetvédelemért felelős helyettes államtitkára az eredetvédelem és minőség-ellenőrzés fontosságát hangsúlyozva kiemelte: jelenleg többféle támogatás érhető el, ilyen például a szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállítása, a borászati gépek és technológiai berendezések beszerzése. A kormány a rendelkezésekre álló formák döntő többségét – az ágazat szakmai szervezeteinek véleményével összhangban – továbbra is fejlesztési célokra kívánja fordítani.

Tarsoly József hegybíró *A hegyközségek helye és szerepe a magyar bor védelmében, minőségének javításában* című előadásában elmondta, a hegyközségek akkor töltik be szerepüket, ha a minőségvédelmet „összehangoljuk tagjaink szőlészeti- és borászati tevékenységével, illetve szolgáltatásokkal és szaktanácsadással segítjük a gazdálkodást. A rendezvények és a borversenyek népszerűek ugyan, de emellett nekünk ellenőrizni kell a feladatköröket érintő előírások betartását.” A szakhatósági tennivalókon túl megemlítette többek között az eredetvédelmi rendszer előnyeit, ami a minősítési és ellenőrzési rendszereken keresztül garantálja borok földrajzi, technológiai eredetét és minőségét. Ha valaki jól ismeri a szakma eredményeit és gondjait, az nem más, mint a hegybíró. Már pedig Tarsoly József azt tartja: a termelők egyre jobban megélik a munkájukból, de gépesítésre megfelelő támogatás nélkül egyelőre még keveseknek futja.

Nyíri István szekcióelnök tudomása szerint 42 ezer szőlő-, illetve bortermelő van Magyarországon, akik a világ bortermelésének 1 százalékát állítják elő. Jó lenne ettől a számtól elrugaszkodni – mondta. A borászati szekcióhoz tartozott az MKT Munkaügyi Szakosztályának kerekasztal-beszélgetése is. A résztvevők az ágazat munkaerő piaci sikereit és gondjait vitatták meg. Ezt követően nem véletlen, hogy az előadókról azt állították a kívülállók, hogy megalakították a borászok „válogatott” csapatát.

A Kovács Nimród Winery egeri tulajdonosa, a *Bormarketing specifikus jellege, avagy a siker összetevője az USA borpiacán* című előadása nagy figyelmet keltett.

Tarsoly József hegybíró
az egeri borászok szósóelőadója

-Több mint 20 évet töltöttem az Amerikai Egyesült Államokban. Megismertem az országot, és sok olyan barátot szereztem, akik szeretik a bort, pénzük van. Hajtott a becsvágy, hogy megmutassam nekik, Magyarországon és Egerben is lehet világszínvonalú borokat készíteni. Hazánk piaca sajnos elég kicsi és nagyon ár érzékeny. A prémium piac limitált, óriási a konkurencia. A világ legnagyobb borpiaca évente 60 milliárd dollárt forgalmaz, a 130 millió ember 35 százaléka borfogyasztó, 50 millióan hetente több alkalommal is – folytatja. – Az elfogyasztott borok 75 százaléka amerikai, 25 százaléka pedig import: francia, olasz, spanyol, újvilági. Legnépszerűbb boraik: chardonnay, cabernet sauvignon, vörös házasítások, pinot grigio, pinot noir. Gyakran kérdezik tőlem az USA-ba irányuló magyar export mennyiségét. Hozzávetőleg 500 ezer palack évente, 2 millió euró értékben. Az értékesített magyar borok több mint 3 százalékát mi készítjük és szállítjuk Amerikába.

- Ültetvényünk Egerben 24 hektár, évente 120 ezer palack bort készítünk modern és tradicionális pincékben. Elsősorban prémium minőségű nedűket állítunk elő, aminek 50 százaléka Magyarországon fogy el. A bor szerintem is nagyon komplikált termék, ráadásul a legtöbb ember nem is tudja vakon megkülönböztetni, hogy milyen bort fogyaszt. Fontos a márkacépzés, hogy a borok jól ihatók legyenek, már az első korty után szeressék meg. Termékeink különleges terroir borok, világlátott, elegáns stílusban. Bort odaadással és szerelemmel lehet csak készíteni. Eger Magyarország Burgundiája! - vallja Kovács Nimród borász.

(mika)

SIRHA Budapest, 2018. február 8.

2018. február 7-9. között, Budapesten rendezik meg a nemzetközileg elismert SIRHA Budapest címet viselő élelmiszer-sütőipari, szálloda és vendéglátó-ipari szakkiállítást, a HUNGEXPO területén.

A seregszemlén az előző évben 374 külföldi és hazai kiállító mutatta azon termékeit a 20 000 szakmai látogatónak, melyek a mai kor vendéglátásához szorosan kapcsolódnak, az élelmiszerektől a berendezési tárgyakig, a hazánkban még eddig kevesek által ismert készítményekre, eszközökre vagy szolgáltatásokra helyezve a hangsúlyt. A szakmai látogatók körében az élelmiszer- és italgártók, kereskedők, beszerzők, szállodaigazgatók, étteremvezetők mellett pékségek, cukrászdák és borszaküzletek képviselői is megjelennek majd.

A szakmai látogatók számára további látványosságot jelentenek a pék-, a cukrász- és barista-versenyek,

a Bocus d'Or magyar döntője, a Catering kupa, a menzaéttermek versenye, a design verseny, ahol a szakmák legtehetségesebb hazai szakemberei mérik majd össze tudásukat a közönség előtt. A részletes szakmai programokról és kísérőrendezvényekről tájékozódhat a <http://sirha-budapest.com/hu> oldalon.

Az eseményt a hazai Enterprise Europe Network (EEN) szervezésében párhuzamosan szervezett nemzetközi üzletembarató teszi teljessé, 2018. február 8-án, melynek fő koordinátora a PRIMOM Vállalkozásfejlesztési Alapítvány.

Az üzleti találkozókra, szakmai programokra kiemelten várják minden olyan gazdálkodó szervezet képviselőjének jelentkezését, akik érdeklődnek a gasztronómia jelene és jövője iránt. Az iroda tanácsadói készséggel állnak rendelkezésre további információval a 42/799-150 és a 42/799-140 telefonszámok valamelyikén vagy e-mailben a primomeu@chello.hu címen, illetve személyesen Nyíregyházán, a Luther u. 16.-ban.

Azon vállalkozások képviselői, akik regisztrálnak az üzleti találkozóra, **tértimentesen vehetnek részt a SIRHA Budapest kiállításon és a kísérő szakmai rendezvényeken.** A jelentkezők igényeihez igazodva, az EEN iroda az esemény napján közös utazást is biztosít a résztvevők számára.

Európai Unió hírek

A cukorágazat uniós támogatása a jövőben

A közös agrárpolitika (KAP) különféle intézkedéseket tesz lehetővé az uniós cukorágazat megsegítésére a piacon keletkező váratlan zavarok esetére. A Bizottságnak több eszköze is van, hogy közbeléphessen az árak hirtelen emelkedését vagy zuhanását eredményező, súlyos piaci válságok esetén, például (a preferenciális kereskedelmi megállapodásokat nem érintő) uniós behozatali védővám, illetve magántárolási és egyéb válságintézkedések bevezetése révén. Emellett a mezőgazdasági termelőknek közvetlen kifizetés formájában jövedelemtámogatás is nyújtható; ennek keretében az uniós tagállamok ún. termeléstől függő önkéntes támogatást folyósíthatnak a nehézségekkel küzdő ágazatoknak, így a cukorrépa-termelőknek is.

A kvóták kivezetése után is megmarad a lehetőség, hogy az uniós cukorrépa-termelők és cukorfeldolgozók kollektív tárgyalások útján értékmegosztási záradékot foglaljanak szerződéseikbe. Emellett az Európai Bizottság a kvótarendszer megszüntetésének előkészítéseként javította a cukorpiac átláthatóságát is. Az újonnan létrehozott cukorpiaci megfigyelőközpont rövid távú elemzéseket és statisztikákat szolgáltat a cukorpiacról, illetve további elemzésekkel és előrejelzésekkel segíti a mezőgazdasági termelőket és a feldolgozókat tevékenységük eredményesebb szervezésében.

Forrás: Európa Parlament Sajtószolgálat

<http://een.ec.europa.eu>

Az „Európai Unió Melléklet” című rovatot az Enterprise Europe Network vállalkozásfejlesztési hálózat nyíregyházi irodája működteti
ŐSTERMELŐ - Gazdálkodók Lapja 2017/6

Új utakon az agrárszektor

Kutatási eredmények, fejlesztési források, innováció és termelékenység.

Ezzel a címmel szervezett szakmai napot a PRIMOM Alapítvány együttműködve a Nyíregyházi Egyetemmel 2017. november 6-án, Nyíregyházán az Egyetem Kótaji úti épületében. A konferencia hivatalos eseménye volt a Magyar Tudomány Ünnepe és az Európai Unió Kis- és Középvállalkozások hete, továbbá a Nemzeti Agrárkamara szaktanácsadói továbbképzési szabadon választható programjának is egyben.

A szakmai eseményen 15 kiállító mutatta be termékeit, szolgáltatásait a szakmának és a nagyközönségnek. A program nem titkolt célja volt a helyi termékek népszerűsítése mellett az agráriumban alkalmazott vegyszermentes növény-tápanyagok, energiahatékony istálló-megoldások ismertetése, a fenntartható mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó eszközök bemutatása is, de az egyik megyei vállalkozás által kifejlesztett dióbegyűjtő eszköz is vonzotta az érdeklődőket.

Az ünnepélyes megnyitón **Vassné Dr. Figula Erika** rektor asszony és **Czomba Csaba**, az Alapítvány elnöke köszöntötte a résztvevőket, mindketten örömmel erősítették meg a szervezetek közötti együttműködés fontosságát és szakmai tartalmának ilyen formában való megvalósulását. A résztvevők száma megközelítette a 150 főt, közöttük román, ukrán és szlovák vállalkozások képviselői, valamint határon túli gazdálkodókat tömörítő szervezetek vezetőit is köszönthették

a szervezők. Az Egyetem és az Alapítvány közötti együttműködés eredményeként az előadások témái átfogó képet adtak az agrárgazdaság jelenlegi helyzetéről, a támogatási rendszer jövőbeni irányvonalairól, az ökológiai gazdálkodás aktuális kérdéseiről, valamint a precíziós gazdálkodás témaköréről is. Az információs technológia nemcsak a növénytermesztésben alkalmazható, hanem már az állattenyésztésben is hozzásegítik a korszerű eszközök a gazdálkodókat a forráshatékony befektetések megvalósításához. Az előadások sorában helyt kapott a romániai jó gyakorlatokat bemutató szakmai beszámoló, melyből az energiahatékonyság gyakorlati alkalmazásának eredményeit ismerhették meg a résztvevők.

Röviden az előadásokról.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési források a 2014-2020-as ciklusban **Dr. Kondra Laura**, a MÁK elnökhelyettese adott részletes tájékoztatást a jelenleg hozzáférhető forrásokról, és a jövőbeni tervekről, és bemutatta annak intézményi háttérét is. Összefoglalójában kitért a 2017. évi eddig kifizetésekre, melyek összege több mint 370, 34 milliárd forint 179 ezer gazdálkodó szervezetnek. Bemutatójában kitért a piaci és nemzeti támogatások aktualitásaira, az iskolaprogramokra, méhészeti támogatásokra, baromfi-támogatásokra stb. Ezt követően részletesen ismertette a Vidékfejlesztési Program keretében jelenleg hozzáférhető lehetőségeket.

Hagymási János, a nyíregyházi Széchenyi Program Iroda tanácsadója az aktuális pályázati lehetőségek közül a GINOP támogatási rendszerét és nyitott felhívásait ismertette, az előző 2011-2013. időszak eredményeire is részletesen kitért. Bemutatta a Széchenyi Program Iroda 2016-2023. ciklusban adódó feladatait és főbb tevékenységeit. A GINOP felhívások közül elsősorban az agrárvállalkozások számára hozzáférhető forrásokat mutatta be részletesen.

Török Annamária a kolozsvári Optomechatronikai Tudományos Transzferközpont kutatója, az olaj és rostonvények termesztésének és hasznosításának Romániában alkalmazott gyakorlatokat mutatta be. Kitért a már elért eredményekre, és a helyi szabályozásokra a biomassza, bioüzemanyagok vonatkozásában, ismertette a kutatási eredményeket.

Kürtössy Jenő, a Szellemi Tulajdonvédelmi Hivatal tanácsadója az agrárgazdaságra vonatkozó tudnivalókat ismertette, részletesen bemutatva szellemi tulajdonvédelemre irányuló eljárást, módszertant, gyakorlati tanácsokat adva pl. a nemesített növények, illetve azokat az eseteket, amikor nem szabad, vagy nem lehet szabadalmaztatni a terméket. Előadásában kitért a regionális, nemzeti és nemzetközi vonatkozásokra is.

Dr. Milics Gábor, a Magyarországi Precíziós Gazdálkodási Egyesület elnöke az infokommunikációs eszközök alkalmazásának lehetőségeit mutatta be a termelési folyamatokban, kitérve a szakmai és közigazgatási háttérrendszerekre. Bemutatta ezen eszközök alkalmazásának hatását a termelékenységre, valamint az adatvezérelt döntések meghozatalának kérdéseire.

Dr. Roszik Péter, a Biokontroll Hungaria Nonprofit Kft. ügyvezetője az ökológiai gazdálkodás, fenntarthatóság kérdéskörében a táplálékok mikro- és makroelem tartalmának elemzésén át, a tápértékek elemzését mutatta be. Ismertette az ökológiai gazdálkodás alapelveit, leginkább felhívta a figyelmet az egység alapelveire, a talaj, növény, állat, ember és Föld vonatkozásában.

Dr. Simon László, a Nyíregyházi Egyetem professzora a fenntarthatóság kérdéskörében az alternatív energiák felhasználását ismertette, valamint az egyetemi kutatási eredményeket fás szárú energianövények vizsgálatának bemutatásával. Kitért a biomassa, bioüzemanyagok kérdéseire is. A szél és napenergia hasznosítására vonatkozó tudományos eredményeket, és a gyakorlati hasznosulásukat is bemutatta.

Dr. Pajor Gábor, állatorvos-informatikus a költség-hatékonyság elemzés innovatív útjait mutatta be, mely a mezőgazdaság globális lehetőségeinek mindössze 40%-át aknázza ki, így ennek megfelelő adatelemzése révén a termelékenység, jövedelmezőség növelhető. A konkrét sertésstenyésztési példán keresztül bemutatta a takarmányhasznosítás- és értékesítés vizsgálatával, elemzésével elérhető termelékenység fokozását.

A kolozsvári szervezőpartner, az Optoelektronikai Tudástranszfer Központ kifejezte együttműködési szándékát a Nyíregyházi Egyetem Műszaki és Agrártudományi Intézetével a közös kutatási területek közötti szinergia megteremtése érdekében. Emellett az esemény során, számos vállalkozás

talált megfelelő üzleti partnert, hiszen a nemzetközivé növekedett szakmai napon nemcsak a régióból, hanem az ország más megyéiből is szép számmal érkeztek meghívottak.

A PRIMOM Alapítvány és a Nyíregyházi Egyetem egyaránt elkötelezett a megyei agrárágazat fejlesztése érdekében, és kiemelt feladatuknak tekintik a helyi termékek fogyasztásának ösztönzését, továbbá a tudomány és a termelés szorosabb együttműködésének megteremtését. A gyakorlati

bemutatók mellett az érdeklődők az egyetem korszerű laboratóriumait is megtekinthették, ahol működés közben láthatták a modern berendezéseket azzal a céllal, hogy fokozódjon a KKV-k innovációs tevékenység iránti igénye is.

A szakmai program előadásai elérhetőek www.ostermelo.com/konferencia oldalon.

A Magyar-Román vállalkozói iroda hírei

Ha Ön román piacok iránt érdeklődik, szívesen megjelenne kiállításokon, vásárokon a szomszéd országban, esetleg partnert keres, vagy akár gazdasági információra van szüksége kérjük, keresse a magyar-román vállalkozói irodát, Nyíregyházán, a Luther u. 16-ban, a PRIMOM Alapítványnál személyesen, vagy a 42/799-150, illetve a 42 /799-140 telefonszámon, vagy e-mailben a primomeu@chello.hu címen.

Magyarország-Románia
 Határon Átnyúló Együttműködési
 Program 2007-2013
 Programul De Cooperare
 Transfrontalieră
 Ungaria-România 2007-2013

Üzleti lehetőségek Romániában

Az alábbi üzleti lehetőségek iránti érdeklődése esetén további információkkal készséggel állunk rendelkezésre.

BRRO20170814001

Szerszámgépek, és a hozzájuk kapcsolódó szoftverek és szolgáltatások szállítása (telepítése) terén tapasztalattal rendelkező romániai forgalmazó 3D mérőgépek, mérő- és vezérlőberendezések szállítóit vagy gyártóit keresi, akikkel disztribútori szerződés keretein belül működne együtt. A román piacon több mint 10 éves tapasztalattal bíró cég ügyfelei számára teljes körű, integrált műszaki megoldások nyújtására képes.

BRRO20170725001

A román cég tapasztalt kiskereskedőnek számít a különböző belsőépítészeti és szaniter berendezések területén. A termékkála szélesítése érdekében a vállalat olyan gyártókat keres Európában, akik ilyen típusú termékeket állítanak elő jó minőségben. Velük gyártási megállapodást kíván kötni.

BORO20170905002

Egy román vállalkozás magas minőségű földművelő eszközök, kaszálógépek, agrár eszközök és berendezések gyártásával és kereskedelmével foglalkozik. Olyan partnerekkel venné fel a kapcsolatot, akik vállalnák a termékek értékesítését disztribútori megállapodás keretében.

BRRO20170629001

Egy román cég csomagolt étel és ital nagykereskedelemmel foglalkozik. Disztribúciós szerződést kötnének gyártókkal és beszállítókkal.

BRRO20160321001

Emelők és elektromos berendezések javításával és karbantartásával foglalkozó román cég emelők alkatrészeivel foglalkozó vállalkozással venné fel a kapcsolatot gyártási együttműködés formájában.

Kiállítás Romániában

Kiállítás neve	Helyszín	Időpont	További információ
EXPO FLOWERS AND GARDEN	Bukarest, Romexpo 65-67 Marasti Blvd. 71331	2018. március 22-25.	http://www.expoflowers.ro/
EXPOWOOD	Brassó, Str. Bethlen Gábor Nr. 55 535600	2018. március 30.- április 1.	http://www.expowood.ro/en
GASTROPAN	Marosvásárhely, President Expo Center, 231 Gheorghe Doja street	2018. április 19-22.	http://www.gastropan.ro/en
AGRARIA	Kolozsvár, Parcul Industrial Tetarom III Str. Taietura Turcului nr. 47	2018. április 19-22.	http://www.agraria.info.ro/?lang=en
AGRIPLANTA	Fundalea, Judutel Calarasi	2018. május 17-20.	http://www.agriplanta.ro/contact/

I. ADÓELJÁRÁSI SZABÁLYOK 2018.

Közel 14 év után 2018-tól teljesen új formába öntik az adózást érintő rendelkezéseket tartalmazó jogszabályokat, ami egyrészt a jelenlegi szabályok újrakodifikálását, másrészt pedig több változtatást is hoz mind az adózók mind az adóhatóság életébe. A módosítással az adózást érintő jogszabályok újra tagolása, valamint az eljárási szabályok elkülönítése is megtörténik, így 2018-tól az általános eljárási szabályok az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CL. törvényben (Air.), míg az egyes adózási szabályok az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvényben (Art.) kapnak helyett. Ezen felül az egyes speciálisabb részlet szabályok külön kormányrendeletekben lesznek rögzítve.

Elektronikus kapcsolattartás

Az adózást érintő változások közül is talán az egyik legjelentősebb – az az egyébként teljes közigazgatást érintő – változás, hogy az ügyek intézése általánosságban elektronikus úton fog zajlani az ügyfél és a hatóságok között. Míg jelenleg csak meghatározott ügyek esetében engedte a törvény az elektronikus ügyintézés és kapcsolattartást, addig 2018-tól ez általános lesz. Ennek eredményeképpen az adóhatóság írásban, elektronikus úton, személyesen, vagy írásbeli nem minősülő elektronikus úton tart kapcsolatot az adózókkal. Alapvetően az adózó döntési jogköre annak meghatározása, hogy ezek közül milyen formában kívánja a kapcsolatot tartani a NAV-val. Azonban az ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezetek és jogi képviselők, továbbá a havi adó- és járulékbavallásra kötelezett, vagy az Áfa törvény szerint összesítő nyilatkozat, összesítő jelentés benyújtására kötelezett adózók nem élhetnek ezen választási jogukkal, mivel számukra a törvény kötelezővé teszi az elektronikus kapcsolattartást.

Jelenleg az Országgyűlés előtt lévő jogszabály tervezet alapján a kormány rendeletben határozhatja meg azon szervezeteket, akik az elektronikus ügyintézés 2018. januári általános bevezetése alól átmeneti jelleggel mentesülnek. Az, hogy melyek lehetnek ezen szervezetek nem ismert még

1. Bejelentkezés, változásbejelentés

1.1. Egyéni vállalkozók

a.) Általános szabályok

Az alapvető bejelentkezési szabályok változatlanok az új Art. foglalt rendelkezések szerint, így továbbra is adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó

follyathat. Az adószám megállapítása érdekében az adózót bejelentési (bejelentkezési) kötelezettség terheli. Az állami adó- és vámhatóság (a továbbiakban: adóhatóság) a bejelentés alapján az adószámot megképzí és nyilvántartásba veszi az adózót.

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény szerint egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózó (a továbbiakban: egyéni vállalkozó) az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró hatóságához (a fővárosi vagy megyei kormányhivatal járási – Budapesten fővárosi kerületi – hivatala által működtetett okmányirodához) intézett bejelentés benyújtásával, személyesen vagy ügyfélkapun keresztül elektronikus úton kéri az adószám megállapítását. Az okmányirodához intézett bejelentés benyújtásával az adózó egyúttal az adóhatóságához is teljesíti bejelentkezési kötelezettségét.

Az adószám megszerzése érdekében az adózónak a tevékenysége megkezdése előtt kell eleget tennie bejelentkezési kötelezettségének. Az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózó részére a bejelentkezés napjával állapítja meg az adóhatóság az adószámot.

A bejelentkezéssel egyidejűleg kezdeményezheti az adózó a közösségi adószáma megállapítását. Községi adószámmal annak az adózónak kell rendelkeznie, aki az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatot folytat.

Az okmányirodához benyújtott bejelentési úrlapon az adózónak nyilatkoznia kell arról is, hogy az általános forgalmi adó vonatkozásában alanyi adómentességet választ, a tevékenység közérdekű és/vagy egyéb sajátos jellegére tekintettel kizárólag adómentes tevékenységet folytat, illetve egyéb speciális jellegére tekintettel adómentes tevékenység esetén az adókötelese tételt választja, vagy valamely különleges adómegállapítási módot választ, figyelemmel az általa folytatandó tevékenységre és az általános forgalmi adóról szóló törvény szabályaira, az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni, továbbá az adómentes termékiportot nem közvetett vámjogi képviselő igénybevételel teljesíti vagy közvetett vámjogi képviselőként jár el, illetve, hogy tevékenységére az adómegállapításnak az általános forgalmi

adóról szóló törvényben meghatározott általános szabályait alkalmazza, avagy adóraktár üzemeltetőjeként jár el az adókötelezettségek teljesítése során.

Az egyéni vállalkozó arról is köteles nyilatkozni, hogy választja-e az átalányadózást, illetve nyilatkozhat arról, hogy a kisadózó vállalkozások tételes adóját (KATA) választja. Fontos, hogy amennyiben a KATA adózási forma választást a bejelentéskor elfelejti megtenni, és azt csak később jelenti be az adóhatósághoz, akkor annak visszamenőleges alkalmazására nem lesz lehetősége, csak a bejelentést követő hónapot követő hónap első napjától térhet át ezen egyszerű adózási módra.

Az adózó, amennyiben az adóhatóság felhívásában meghatározott határidőben sem teljesíti az általános forgalmi adóra vonatkozó adózási módjának bejelentését, adó-visszaigénylésre, adó-visszatérítésre, költségvetési támogatás-igénylésre, túlfizetés visszatérítésére vonatkozó jogosultságát a kötelezettség teljesítéséig nem illeti meg.

Az adózó adatait az okmányiroda az adóhatósághoz továbbítja számítástechnikai úton. Az adóhatóság haladéktalanul közli az adószámot az okmányirodával, illetve értesíti az okmányirodát, amennyiben az adószám megállapításának törvényi akadály van. Az adóhatóság az adószám megállapítását megtagadja, ha az adózó által bejelentett adatok valótlank vagy hiányosak.

Az egyéni vállalkozói tevékenységet folytató adózók az okmányirodához teljesített bejelentkezéssel egyidejűleg további adatokat jelentenek be közvetlenül az adóhatósághoz. A bejelentendő adatok közé tartozik az iratok (ide értve az elektronikus iratokat is) őrzésének helye, ha az nem azonos az adózó székhelyével vagy lakóhelyével; a magán-személy levelezési címe, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével, valamint ha a bizonylatot, könyvet, nyilvántartást, online hozzáférést biztosítva, elektronikus formában őrzi meg, ezt a tényt. Székhelyszolgáltatás igénybevétele esetén a székhelyszolgáltató elnevezését, székhelyét, adószámát, a jogviszony keletkezésének és – határozott idejű jogviszony esetén – megszűnésének dátumát. Jogutód esetében pedig a jogelőd adószámát is.

Az egyéni vállalkozó és az adóköteles tevékenységet adószám birtokában végző magánszemély a Központi Statisztikai Hiva-

tal által összeállított Önálló Vállalkozások Tevékenységi Jegyzéke (ÖVTJ) által meghatározott kódon köteles a tevékenységi köreit bejelenteni az adóhatósághoz.

Az elektronikus kapcsolattartás okán új kötelezettségként jelenik meg, hogy az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett adózó az adószám megszerzését követő 8 napon belül köteles elektronikus azonosítási szolgáltatás létesítését kezdeményezni és erről a létesítést követő 8 napon belül bejelentést tenni az adóhatóságnál. Amennyiben az adószám megszerzését megelőzően már létesített elektronikus azonosítási szolgáltatást az adózó, úgy a bejelentésre nyitva álló 8 napos határidőt az adószám megállapításától kell számolni. Ha az adózó állandó meghatalmazott vagy megbízással rendelkező képviselő útján kíván eleget tenni az elektronikus bevallási és adatszolgáltatási kötelezettségének, akkor az állandó meghatalmazott vagy a megbízott képviselő a megbízást követő 8 napon belül köteles bejelenteni az általa képviselt adózó adószámát, nevét vagy megnevezését.

Az adóhatósághoz való bejelentkezés (változásbejelentés) írásban történik, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által rendszeresített nyomtatványokon (egyéni vállalkozók esetén T101E), vagy az adóhatóság honlapjáról (<http://www.nav.gov.hu>) letölthető úrlapon, ez utóbbi megküldhető az adóhatóságnak elektronikus úton is.

Előfordulhat, hogy az egyéni vállalkozói tevékenységet folytatni kívánó magánszemély az okmányirodához intézett bejelentés benyújtásakor még nem rendelkezik adóazonosító jellel, ebben az esetben ennek megképzése is az adószám megállapításával egyidejűleg történik az okmányiroda által az adóhatósághoz továbbított adatok alapján. Az adóhatóság az ügyfélkapu létesítésére nem kötelezett adózót a nyilvántartásba vételéről 30 napon belül értesíti, és ebben tájékoztatja valamennyi nyilvántartásban szereplő adatáról. Az adózót ezt követően az adóhatóság az adószámmon tartja nyilván, és az adóhatóság felé intézett beadványokon erre kell hivatkozni.

Ha az egyéni vállalkozó egyébként kifizetőnek, foglalkoztatónak is minősül, a fenti adatokon túl be kell jelentenie az általa foglalkoztatott biztosított családi és utónevét, adóazonosító jelét, születési idejét, biztosítási jogviszonyának kezdetét, a jogviszony jellegét/kódját, a jogviszony megszűnését, a biztosítás szünetelésének időtartamát, a heti munkaidejét, a FEOR-számát, a végzettséget, szakképzettséget, szakképesítést, továbbá az ezt igazoló okiratot kibocsátó intézmény nevét, és az okirat számát. Ezen bejelentésre a T1041-es adatlap szolgál.

Ha biztosított nem rendelkezik adóazonosító jellel, a születési családi és utónevét, születési helyét, anyja születési családi és utónevét és a biztosított állampolgárságát is köteles bejelenteni. A bejelentést a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetve, ha a biztosítás elbírálására a utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon kell teljesíteni. A megszűnését, a szünetelés kezdetét és befejezését, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontját követlenül követő 8 napon belül kell teljesíteni.

b.) Változásbejelentés

Fontos tudni, hogy a vállalkozási tevékenységet folytató adózónak – folyamatos működése során is – minden, a korábban bejelentett adatokban történő változást ennek bekövetkeztétől számított 15 napon belül, az erre rendszeresített (T101E) adatmódosító lapon be kell jelenteni. Az egyéni vállalkozó az okmányirodához teljesített bejelentéssel tesz eleget az adóhatósághoz teljesítendő változásbejelentési kötelezettségének azon adókötelezettséget érintő adatainak tekintetében, amelyeknek változásáról az okmányiroda külön jogszabály alapján az adóhatóságot értesíti. Ha valamely adatot a bejelentkezésnél az okmányirodához jelentett be az adózó, annak változását is ugyanott köteles bejelenteni, és kizárólag azokat a változásokat kell közvetlenül az adóhatósághoz jelezni, amelyekről az okmányiroda nem tájékoztatja az adóhatóságot. Így például az adózók a ténylegesen végzett tevékenységek megkezdését, illetve megszűnését a változást követő 15 napon belül az adóhatósághoz jelentik be.

Az egyéni vállalkozónak azonban lehetősége van arra is, hogy – választása szerint – valamennyi adatában bekövetkezett változást az ügyfélkapun keresztül az erre a célra rendszeresített nyomtatványon jelentse be, így azokat is, amelyek az egyéni vállalkozók nyilvántartásában nem, kizárólag az adóhatóságnál szerepelnek.

Ha az adózó adataiban bekövetkezett változás az adószám megváltozását eredményezi, az adóhatóság a megváltozott adószámáról az adózóval egyidejűleg értesíti az okmányirodát és a KEKKH-t (mint az egyéni vállalkozók nyilvántartását vezető szervet).

Változásként is bejelentheti a már működő adózó közösségi adószám megállapítása iránti igényét. Községi adószámmal nem rendelkező adózó közösségi adószámának megállapításának érdekében az adóhatóságnál előzetesen bejelenti, hogy az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel

bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot kíván létesíteni. Ugyancsak adatváltozásként jelenti be az adózó, ha az Európai Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalannyal kereskedelmi kapcsolatot megszüntette. A közösségi adószám megállapítására, illetőleg visszaadására év közben is lehetőség van.

c.) Bejelentkezési, változásbejelentési kötelezettség elmulasztása

Az új Art. módosít az egyes mulasztásokat szankcionáló gyakorlaton. Ez alapján az adóhatóság a változásbejelentési kötelezettség nem teljesítése, hibás vagy valótlan teljesítése esetén a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett, bírság kiszabása nélkül 15 napos határidő tűzésével először felhívja az adózót a kötelezettség jogszzerű teljesítésére.

Abban az esetben, ha felhívás ellenére sem teljesíti a változásbejelentési kötelezettségét az adózó, vagy azt nem jogszzerűen teljesíti, a természetes személyt 50 ezer forint, a nem természetes személy adózót – ide értve az egyéni vállalkozót – 100 ezer forint mulasztási bírsággal súlytja és 15 napos határidő tűzésével ismételt felhívja a kötelezettség jogszzerű teljesítésére.

A bejelentési kötelezettséget elmulasztó adózó esetén nincs helye előzetes felhívásnak, annak észlelését követően a fenti szankció alkalmazással bünteti az adóhatóság.

Az adókötelezettség teljesítése esetén a kiszabott bírság korlátlanul mérsékelhető, ugyanakkor amennyiben továbbra sem tesz eleget az adózó a kötelezettségének, úgy a természetes adózó részére 200 ezer, míg a nem természetes adózó részére 500 ezer forint mulasztási bírságot állapít meg, azzal, hogy annak összege a kötelezettség teljesítése esetén sem mérsékelhető.

Az állami adóhatóság folyamatosan nyilvánosságra hozza azoknak az adózóknak a rendelkezésre álló azonosító adatait, akik bejelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget.

1.2. Östermelők bejelentkezése

Ha az adózó adóköteles bevételszerző tevékenységet az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró hatósághoz (okmányirodához) intézett bejelentés, illetve cégbírósági bejegyzés nélkül folytathat – ebbe a körbe tartozik pl. az alapítvány, a társadalmi szervezet, az általános forgalmi adóköteles tevékenységet végző magánszemély, vagy östermelő is –, tevékenységének megkezdése előtt az adóhatóságnál az e célra szolgáló nyomtatványon (T101 adatlap) írásban teljesíti bejelentkezési kötelezettségét. Ha az adózó bejelentkezési kötelezettségét a tevékenység megkezdését

követően teljesíti, a bejelentkezés során a tevékenység kezdő időpontját is köteles az adóhatósághoz írásban bejelenteni.

Az általános forgalmi adó bejelentkezésre ugyanazon szabályok irányadók, mint az egyéni vállalkozóknál.

1.3. Egyszerűsített foglalkoztatás bejelentése

A mezőgazdasági tevékenység folytatásakor sokszor előfordul, hogy „alkalmi munkás” (egyszerűsített foglalkoztatott) foglalkoztatása válik indokolttá. E személy foglalkoztatását be kell jelenteni.

A munkáltató bejelentési kötelezettségét – választása szerint –

- elektronikus úton, kormányzati kézbesítési szolgáltatás igénybevételével (a továbbiakban: ügyfélkapu), vagy
- országos telefonos ügyfélszolgálaton keresztül telefonon teljesítheti.

A munkáltató akkor élhet az előzőekben felsorolt bejelentési lehetőségek valamelyikével, tehát a telefonon keresztül történő bejelentés lehetőségével is, ha előzetesen regisztráltatta magát az ügyfélkapun. A bejelentés papíron, postai úton vagy személyesen történő benyújtására nincs lehetőség.

Az egyszerűsített foglalkoztatással létesített munkaviszony adataira vonatkozó elektronikus úton történő bejelentéshez számítógépen ki kell tölteni a 'T1042E jelű elektronikus adatlapot, és ezt az ügyfélkapun keresztül kell megküldeni az adóhatóság részére. Az adóhatóság részére teljesített bejelentés esetleges visszavonására és módosítására - így különösen a munkaidő változása, illetve a munkavégzés meghiúsulása esetén -, a bejelentett adatokban bekövetkezett változás bejelentésére is a 'T1042E jelű adatlap szolgál.

Az adatlap kizárólag a NAV honlapjáról – <http://www.nav.gov.hu> – tölthető le, kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Telefonon történő bejelentés a központi ügyfélszolgálat által fenntartott ügyfélvonalon keresztül történik, a bejelentő adóazonosító jelének megadásával. A telefonon keresztül történő bejelentés a 185-ös, országon belül helyi tarifával hívható hívószámmon teljesíthető.

Egyszerűsített foglalkoztatás esetén a munkáltató a munkavégzés megkezdése előtt köteles bejelenteni

- a.) a munkavállaló nevét,
- b.) a munkáltató adószámát,
- c.) a munkavállaló adóazonosító jelét és TAJ számát,
- d.) az egyszerűsített foglalkoztatás jellegét (mezőgazdasági, turisztikai idénymunka vagy alkalmi munka),
- e.) a munkaviszony napjainak számát,

f.) amennyiben a munkavállaló Egyezmény alapján másik tagállamban, illetőleg egyezményben részes másik államban biztosított és ezt a munkáltató előtt igazolta, ezt a körülményt.

A bejelentés esetleges visszavonására és módosítására - így különösen a foglalkoztatás jellegének változása, illetve a munkavégzés meghiúsulása esetén -

- a) az egyszerűsített foglalkoztatás bejelentését követő két órán belül, vagy
- b) ha a bejelentésben foglaltak szerint a foglalkoztatás a bejelentés napját követő napon kezdődött, vagy ha a bejelentés egy napnál hosszabb időtartamú munkaviszonyra vonatkozott, a módosítás bejelentés napján reggel 8 óráig van lehetőség, ezt követően a munkáltató a közteher-fizetési kötelezettségének köteles eleget tenni.

A bejelentés - függetlenül attól, hogy bejelentési kötelezettségének eredetileg a munkáltató milyen módon tett eleget - módosítható. Például az ügyfélkapun keresztül elektronikus úrlap kitöltésével bejelentésre került adatokat a munkáltató - az a) és b) pont szerinti határidő figyelembevételével - akár telefonon keresztül is módosíthatja, illetve visszavonhatja.

Az egyszerűsített foglalkoztatás esetén a törvényi korlátok túllépése miatt a személyi jövedelemadóról szóló törvény és a Tbj. általános adózási és járulékfizetési szabályait kell alkalmaznia a foglalkoztatónak, és az egyszerűsített foglalkoztatottként bejelentett személyeket a jogsértés feltárásától számított 8 napon belül az általános szabályok szerint biztosítottként kell bejelenteni. Ugyanakkor nem kell biztosítottként bejelenteni azt a személyt, aki egyszerűsített foglalkoztatás keretén belül lett bejelentve, de végül a munkát nem vette fel, és így jövedelem kiesésére sem került sor.

2. Képviselő

Az adózó képviselőre vonatkozó szabályok az Art-ból kikerülve az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvényben kaptak helyet és a korábbi szabályokhoz képest egyszerűsödnek. Így a jövőben a szakmai követelmények csak az adó feltételes megállapítására, a feltételes adómegállapítás alkalmazhatóságának megállapítására, és a szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárásokban lesznek kötelezőek, vagyis ezen eljárásokban kizárólag ügyvéd, kamarai jogtanácsos, adótanácsadó, adószakértő, okleveles adószakértő vagy könyvvizsgáló képviselővel járhat el. Eseti meghatalmazás esetén ezen szakmai követelmények már nem érvényesülnek, így más ügýtípusban bármely nagykorú személy elláthatja az adózó képviselőt.

A természetes személyek esetében az állandó meghatalmazások is úgy egyszerűsödnek, hogy azt bármely nagykorú személy elláthatja.

Ugyanakkor a jogi személyt és az egyéb szervezetet állandó meghatalmazással a jövőben is csak:

- a) a képviseleti jogosultságot igazoló nagykorú tag, foglalkoztatott,
- b) kamarai jogtanácsos,
- c) ügyvéd,
- d) ügyvédi iroda,
- e) európai közösségi jogász,
- f) nyilvántartásba vett adószakértő, okleveles adószakértő, adótanácsadó, könyvvizsgáló, könyvelő,
- g) számviteli, könyviteli szolgáltatásra vagy adótanácsadásra jogosult gazdasági társaság, illetve egyéb szervezet törvényes vagy szervezeti képviselője, foglalkoztatottja, tagja,
- h) környezetvédelmi termékdíjal kapcsolatos ügyben termékdíj ügyintéző szakképesítéssel rendelkező személy is és
- i) a jövedéki adóról szóló törvény szerinti jövedéki üggyel kapcsolatban jövedéki ügyintéző szakképesítéssel rendelkező személy is képviselheti.

3. Kezdő adózók támogatása

A szolgáltató adóhatóság keretében új tevékenység jelenik meg a NAV részéről, mely a tevékenységüket újonnan kezdő adózók támogatását több lépcsőben szolgálja. Ennek első lépése, hogy az adószám megállapítását követő 30 napon belül az adóhatóság szóban vagy írásban ingyenes – az adózó tevékenységére nézve egyediesített – tájékoztatást nyújt az adókötelezettségeiről, az azok teljesítését segítő információk elérhetőségéről és ezzel egyidejűleg személyes kapcsolat felvételt kezdeményez. A kapcsolat felvétel (mentorálás) célja az adózó részére konkrét – nem általános jellegű – segítség nyújtás az egyes adókötelezettségek teljesítéséhez, így például tájékoztatás arra vonatkozóan, hogy a tevékenységéhez szükséges-e az online pénztárgép használata vagy sem. Ezen mentorálásban való részvétel önkéntes, melynek időtartama a kapcsolatfelvétel kezdeményezésétől számított 6 hónap.

4. Az adóbevallás, adófizetés

A magyar adórendszer elsődlegesen az önadózásra épül, az adókiszabás, valamint az adókimutatás sokkal kisebb mértékben van jelen. Az önadózás lényege, hogy az adózó saját maga állapítja meg adóját, amit – meghatározott időközönként – bevall és megfizet. Az adózásnak ez a módja “bizalmi” elven alapul, azaz mindaddig, amíg az adóhatóság

a bevallásban szereplő adatok ellenkezőjét nem bizonyítja, azokat valóságnak kell tekinteni. A bizonyítás az adóhatóságot terheli, vagyis az adóhatóság az önadózás helyességét ellenőrzés keretében vizsgálhatja.

Az adóbevallás az adózó azonosításához, az adóalap, a mentességek, a kedvezmények, az adó, a költségvetési támogatás alapja és összege megállapításához szükséges adatokat tartalmazza.

Az adózó az önadózással megállapított adóról – ideértve a közvetett vámjogi képviselőnek az importáló helyett, valamint az adóráktár üzemeltetőjének az adófizetésre kötelezett helyett a saját nevében teljesített adóbevallását is, az eljárási illetékek kivételével –, továbbá költségvetési támogatásról adónként, költségvetési támogatásonként az erre a célra rendszeresített nyomtatványon adóbevallást tesz.

Az adóbevallást kizárólag az adóhatóság által rendszeresített nyomtatványon lehet teljesíteni, illetőleg az adózók meghatározott köre (akik havi adó- és járulékbevallás benyújtására kötelezettek, akik áfa-összesítő nyilatkozat benyújtására kötelezettek) csak elektronikus úton tehet eleget ezen kötelezettségének.

Az adóhatóság olyan bevallásnyomtatványt is rendszeresíthet, amely alkalmas több jogcímen fennálló adókötelezettség, költségvetési támogatásigénylés bevallására, illetve az adókötelezettség bevallása mellett költségvetési támogatás igénylésére.

Az adóhatóság az adóbevallás formájáról, tartalmáról a kitöltéssel kapcsolatos tudnivalókról tájékoztatókat tesz közzé (kitöltési útmutató).

Az adóbevallás pontos kitöltéséhez az adózónak jelentős érdeke fűződik, mivel az adó (támogatás) a bevallásban feltüntetettek szerint kerül az adózó terhére (javára) előírásra, továbbá az ellenőrzés az adókülönbözetet az adóbevalláshoz viszonyítva állapítja meg.

A bevallás benyújtásában akadályozott adózónak lehetősége van speciális kimentési kérelemmel is élnie. Az adózónak az akadály elhárultát követő 15 napon belül kell a bevallást benyújtania és ezzel egyidejűleg van lehetősége igazolási kérelmet előterjeszteni, melyben fel kell tárnia azokat az önhibán kívüli okokat, amik a mulasztáshoz vezettek. Bizonyos esetekben a bevallás benyújtásával egyenértékű, ha az adózó az adóhatóság által rendszeresített elektronikus úrlapon (ún. „NY” nyilatkozat) nyilatkozik, hogy a bevallás benyújtására az adott időszakban azért nem került sor, mert adókötelezettsége nem keletkezett. E rendelkezés nem alkalmazható a soron kívüli bevallási kötelezettség, mint például a tevékenység megszüntetése esetén.

Csak a bevallás benyújtására előírt határidőig nyújtható be az ún. „nulla értékadatú bevallás kiváltásáról szóló bevallást helyettesítő nyilatkozat” („NY” nyilatkozat). Adózó a határidő elmulasztását követően bevallási kötelezettségének csak bevallás benyújtásával tehet eleget.

Tudni kell azt is, hogy a szakképzési hozzájárulás hatálya alá tartozó adózó nem adhat be december hónapra vonatkozóan NY jelű nyilatkozatot a 08-a jelű havi járulék bevallások helyett abban az esetben, ha az év bármely időszakában vallott szakképzési hozzájárulás előleget. Ennek okát a szakképzési hozzájárulási adóbevallási metodikájában kell keresni, ugyanis az előleg bevallásokat követően az adó év utolsó hónapjában a korábban vallott előlegek alapján úgynevezett elszámolást kell az adózónak benyújtania, ami azt vonja maga után, hogy a december hónapra szóló bevallás nem lehet nulla értékadatú.

A már benyújtott bevallást – amennyiben annak adóhatósági feldolgozása már megtörtént – és az adókötelezettség összegét is érinti csak önellenőrzéssel lehet helyesbíteni, az önellenőrzési pótlékok azonban a bevallás benyújtására előírt határidőt követő első naptól az önellenőrzés benyújtásáig kell felszámítani. Amennyiben a módosítás az adókötelezettség összegét nem érinti, úgy helyesbítő (H jelű) bevallás benyújtásával történik az adatok javítása.

Az adóhatósági ellenőrzés megkezdésétől a vizsgálat alá vont adó és költségvetési támogatás - a vizsgált időszak tekintetében, - önellenőrzéssel amennyiben az a vizsgálat alá vont adónemet is érint nem helyesbíthető. Az adóhatóság által utólag megállapított adót, költségvetési támogatást az adózó nem helyesbítheti. A vizsgálat alá vont adót, költségvetési támogatást és időszakot érintő helyesbítés abban az esetben minősül az ellenőrzés megkezdését megelőzően elvégzett önellenőrzésnek, ha az adózó az önellenőrzésről szóló bevallást legkésőbb a megbízólevél kézbesítésének - kézbesítés hiányában átadásának - napját megelőző napon az adóhatósághoz benyújtotta (postára adta).

Itt kell megemlíteni, hogy a 2017-ben bevezetésre került bevallási tervezet e-SZJA jogintézménye 2018-ban már az őstermelőkre is kiterjesztésre kerül. Vagyis a NAV már az őstermelők részére is elkészíti a személyi jövedelemadó tervezetét, amelyet az ügyfélkapuval rendelkezők esetében kihelyez az ügyfélkapus tárhelyére, az ügyfélkapuval nem rendelkező őstermelő adózók pedig kérhetik az adóhatóságtól annak postai úton történő kiküldését. Egyetlen

különbség a magánszemélyek részére már bevezetett tervezethez képest, hogy amíg a magánszemély javítása vagy jóváhagyása nélkül a bevallás tervezet lesz az elfogadott bevallása – ha nem küld be SZJA bevallást – addig az őstermelők esetében a kijárlott tervezet bevallássá váláshoz mindenképpen szükség van az adózó jóváhagyására.

4.1. Adóbevallási gyakoriság általában

Az adóbevallási gyakoriságra vonatkozó fő szabály szerint az adózónak valamennyi adóról - az általános forgalmi adó, a társasági adó (adóelőleg) és a havi járulék bevallás kivételével -, ha az adóévet megelőző második évben a nettó módon számított elszámolandó általános forgalmi adója vagy a nettó módon számított fogyasztási adója és jövedéki adója vagy a magánszemélyektől általa levont jövedelemadó-előleg vagy a magánszemélyektől általa levont jövedelemadó-előleg és jövedelemadó együttes összege,

- a 10 millió forintot elérte: havonta,
- ha a 4 millió forintot elérte: negyedévenként

kell bevallást tennie.

A tárgyévben végzett, valamely korábbi adóbevallási időszakot érintő önellenőrzés, a határidőt követően benyújtott bevallás, illetőleg az utólagos adómegállapítás nem érinti a tárgyévi adóbevallás gyakoriságát.

A szociálpolitikai menetdíj-támogatásról (korábbi nevén: fogyasztói árkiegészítés) szolgáltatáscsoportonkénti részletességgel éves összesítő, a havi vagy évközi bevallás benyújtására kötelezett adózónak negyedéves összesítő bevallást kell benyújtania.

A havi vagy évközi adóbevallásra nem kötelezett adózónak valamennyi adóról a megállapításra előírt időszakonkénti részletében éves bevallást kell tennie.

Ugyanakkor a munkáltató, a kifizető (ideértve az egyéni vállalkozónak nem minősülő magánszemély munkáltatót is), illetőleg az állami foglalkoztatási szerv, a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő, a Tbj. 4. § b) pontja szerinti egyéni vállalkozó, az egyházi jogi személy, a szakképző iskolai tanulót tanuló szerződés alapján foglalkoztató adózó, a szociális szövetkezet, valamint a Tbj. 56/A. § (4) bekezdése szerinti kötelezett a rájuk vonatkozó bevallási gyakoriságtól függetlenül, havonként, a tárgyhót követő hó 12-éig elektronikus úton bevallást tesznek az adó- és/vagy társadalombiztosítási kötelezettséget eredményező, magánszemélyeknek teljesített kifizetésekkel, juttatásokkal összefüggő valamennyi adóról – kivéve a kamatjövedelem adóról –, járulékról és egyéb adatokról (ún. 08-as, 58-as bevallás).

Az az adózó, aki/amely az adóév során bármely hónapban a havi adó- és járulékbemelésre köteles, az adóév minden ezt követő hónapjára akkor is 08-as bevallás – vagy azt helyettesítő „NY” nyilatkozat – benyújtására kötelezett, ha az adott hónapban adó- és/vagy járulék kötelezettsége – adó- (adóelőleg-), és/vagy járulékalapot képező kifizetés, juttatás hiányában – nem keletkezett.

Amennyiben valamely adózó határidőben nem tesz eleget bevallási kötelezettségeinek, pótló bevallás benyújtására van lehetősége. A pótló bevallás beadására csak az ellenőrzés megkezdésének napját megelőző napig ad lehetőséget a törvény.

Az önellenőrzések kapcsán újdonság 2018-tól, hogy az önellenőrzési szándékát az adózó előre bejelentheti az adómegállapítási időszak és az adó nem megjelölésével. A bejelentés nem feltétele az önellenőrzésnek, az adóhatóság ugyanakkor a bejelentéstől számított 15 napon belül nem indíthat adóellenőrzést a bejelentett adó és időszak tekintetében. Fontos, hogy ugyanazon adómegállapítási időszak és adó nem vonatkozásában csak egyszer lehet bejelentést tenni.

A kiegészítő tevékenységet nem folytató egyéni vállalkozó havonta az '58-as jelű szociális hozzájárulási adó és járulék bevallás havi benyújtására kötelezett, melyet elektronikus úton kell teljesíteni. Ezen felül pedig évente személyi jövedelemadó bevallási kötelezettség is terheli ezen adózókat.

Lényeges, hogy abban az esetben, amennyiben az adózó 36 órát elérő munkaviszony mellett végzi a vállalkozói tevékenységet, szintén köteles lesz a havi '58-as bevallás benyújtására. Az a többes jogviszonyú egyéni vállalkozó, aki EVA alanyként minősül, vagy biztosított őstermelő, főszabály szerint az '58-as bevallást negyedévente köteles benyújtani az adóhatósághoz.

A foglalkoztatónak nem minősülő biztosított mezőgazdasági őstermelő nem kötelezett az '58-as bevallás benyújtására, ha a tárgyévvel megelőző évben bevétele nem volt, kivéve:

- ha a tevékenységét a tárgyévben kezdte, vagy
- ha nyilatkozatban vállalta, hogy a Tbj. 30/A. §-ának (1)-(2) bekezdésében meghatározott járulékalapnál magasabb összeg után fizeti meg a járulékokat.

A KATA adózási formát választó adózó, ezen időszak alatt főszabály szerint mentesül a havi '58-as számú bevallás benyújtása alól, ugyanakkor évente kell eleget tennie a KATA jelű bevallásnak.

Az Őstermelő biztosítottként minősül, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve

- az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,
- az egyéb jogcímen – ide nem értve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony szerint (megbízási, vállalkozási, szerződés alapján munkát végzőt, választott tisztségviselőt) – biztosítottat,
- a saját jogú nyugdíjast, illetve azt az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötté.

Az adózóknak '01-es bevallást abban az esetben kell benyújtaniuk, ha a bevalláson szereplő bármely adó nem alanyai az adott időszakban. Bevallási kötelezettségük attól független, hogy adókötelezettségük keletkezett az adott időszakban vagy sem. Ilyen esetben '01-es bevallást az adott adó nem tekintetében nulla értékadattal is benyújthatja, de ez esetben is lehetősége van az NY jelű nyilatkozattal kiváltani azt.

4.2. Bevallási határidők

A havi, illetve negyedéves bevallásra nem kötelezett adózók évente, az adóévet követő év február 25-éig tesznek bevallást. Az eSZJA körének kibővítése az őstermelők és az Áfa fizetésre kötelezettek körével magával hozza a bevallási határidők egységesítését, így jövőre már nem csak a vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személyek mellett a mezőgazdasági őstermelőknek és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személynek is - ideértve a vállalkozási tevékenységét az adóév utolsó napján szüneteltető természetes személyt is - az adóévet követő év május huszadika lesz a személyi jövedelemadó bevallás benyújtásának határideje.

A havi járulék bevallásra kötelezett egyéni vállalkozó adózó a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig tesz eleget az '58-as jelű bevalláson, míg a negyedéves bevallásra kötelezett többes jogviszonyú EVA adóalany egyéni vállalkozó és az őstermelő adózó a negyedévet követő hónap 12-éig kell megküldje bevallását az adóhatósághoz.

A kifizetőnek, foglalkoztatónak minősülő egyéni vállalkozó adózónak a tárgyhót követő hónap 12-éig kell benyújtani a '08-as számú járulék bevallást.

A havi áfa bevalló adózó a tárgyhót követő hónap 20-áig, míg a negyedéves áfa bevalló, a negyedévet követő hónap 20-áig tesz eleget áfa bevallási kötelezettségének.

4.3 Áfa bevallási gyakoriság

Az általános forgalmi adó vonatkozásában az speciális bevallási gyakoriság érvényesül.

4.3.1. Áfa bevallási gyakoriság általános szabálya

Az általános forgalmi adóról az adófizetésre kötelezett adózónak

- a) fő szabály szerint negyedévenként kell adóbevallást benyújtania,
- b) havonként kell adóbevallást benyújtania, ha
 - ba) a tárgyévvel megelőző második évben az elszámolandó adójának éves szinten összesített - vagy annak időarányosan éves szintre átszámított - összege pozitív előjelű, és az 1 millió forintot elérte, vagy
 - bb) csoportos általános forgalmi adózást választó adózónak minősül, vagy
 - bc) az általános forgalmi adóról szóló törvény 96. §-ában meghatározott közvetett vámjogi képviselőnek minősül, vagy adóraktár üzemeltetője, vagy
 - bd) olyan adózó, aki (amely) az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti adómentes termékimportot megalapozó közösségi termékértékesítésen kívül adóalanyiságot keletkeztető termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást belföldön nem végez azzal, hogy nem kell adóbevallást benyújtani arról a hónapról, melyben az adózó az e pontban meghatározott termékértékesítést sem végzett, vagy
 - be) jogelőd nélkül alakult, ekkor a bejelentkezés évének, valamint az azt követő évnek az általános forgalmi adó kötelezettségéről kell havi bevallást benyújtani.

A bc), bd) pontok szerinti esetben havi bevallást első alkalommal arról a hónapról kell benyújtani, amelyben az adózó a vonatkozó nyilatkozat vagy a termék vámjogi szabad forgalomba bocsátására irányuló áru nyilatkozat tételére köteles. A havi elszámolásra való évközi áttérés esetén az áttérést megelőző, bevallással le nem fedett időszakról az adózó az első alkalommal benyújtandó havi bevallással egyidejűleg tesz bevallást és az adót a bevallással egyidejűleg fizeti meg, illetve ettől az időponttól igényelheti vissza.

- c) évente kell adóbevallást benyújtania, ha a tárgyévvel megelőző második évben
 - ca) az elszámolandó adójának éves szinten összesített – vagy annak időarányosan éves szintre átszámított – összege előjelétől függetlenül nem érte el a 250 ezer forintot és
 - cb) az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása ellenértékének adó nélküli éves szinten összesített összege nem haladja meg az 50 millió forintot, feltéve, hogy nem rendelkezik közösségi adózással,

Fontos szabály az általános forgalmi adó elszámolása és bevallása szempontjából az a szabály, mely szerint az adót, ha az adóalany

- havi adóbevallásra kötelezett, a tárgyhónap első napjától a tárgyhónap utolsó napjáig,
 - negyedéves adóbevallásra kötelezett, a tárgynegyedév első napjától a tárgynegyedév utolsó napjáig,
 - éves adóbevallásra kötelezett, a tárgyév első napjától a tárgyév utolsó napjáig
 terjedő időszakra kell megállapítani. (Ez az adóalanyra vonatkozó, és az áfatörvény alkalmazása szempontjából jelentőséggel bíró adómegállapítási időszak.)

4.3.2. Változás a bevallási gyakoriságban

Az adózó gazdálkodásában, működési körülményeiben gyakran áll be változás, ez kihasználással lehet az áfa bevallási gyakoriságra is.

Éves bevallásról negyedéves bevallásra kell áttérni, ha a tárgyévben az év elejétől - előjel helyesen - összesített fizetendő és levonható előzetesen felszámított adó különbözete az éves bevallási gyakoriságnál említett ca) pont szerinti értékhatárt elérte vagy az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás ellenértékének adó nélküli összege az éves bevallási gyakoriságnál említett cb) pont szerinti értékhatárt meghaladta, vagy az adóév közben az adóhatóság az adózó számára közösségi adószámot állapított meg. A tárgyévi első bevallást a tárgyév első napjától azon negyedév utolsó napjáig terjedő időszokról kell - a negyedéves bevallás benyújtására előírt időpontig - benyújtani, amelyben az értékhatárt elérte, illetve amelyben az adóhatóság közösségi adószámot állapított meg.

Az adózónak negyedéves bevallásról havi bevallásra kell áttérnie, ha az év elejétől összesített elszámolandó adója pozitív előjelű és az 1 millió forintot elérte. Az első havi bevallást arról a hónapról kell benyújtani, amelyet megelőző bevallással lezáró negyedévben az adózó az értékhatárt elérte.

Az éves bevallásról havi bevallásra kell áttérnie az adózónak, ha a tárgyévben az év elejétől - előjel helyesen - összesített fizetendő és levonható előzetesen felszámított adó különbözete pozitív előjelű és az 1 millió forintot elérte. A tárgyévi első bevallást a tárgyév első napjától azon negyedév utolsó napjáig tartó időszokról kell benyújtani, amelyben az előzőekben meghatározott különbözet a havi bevallási gyakoriságnál szereplő összeget elérte, majd ezt a negyedévet követő hónaptól az adózó havi bevallásra köteles áttérni.

Fontos kiemelni, hogy a tárgyév valamely adóbevallására vonatkozó önellenőrzés, illetőleg az utólagos adómegállapítás nem érinti a tárgyévi adóbevallás gyakoriságát. Ebből következően a tárgyidőszakra vonatkozóan benyújtott bevallások (ideértve

a pótló bevallásokat is) adatai határozzák meg az adózó bevallási gyakoriságának év közben történő módosulását.

Az a körülmény, hogy az adóalany a gyakoribb bevallásra irányadó értékhatárt eléri egy adott napon, nem jelenti azt, hogy azonnal át kell térnie a gyakoribb bevallásra. Az áttérésre irányadó szabályok ugyanis úgy rendelkeznek, hogy az elszámolandó adó összegét az év elejétől a tárgyév adott negyedévének utolsó napjáig terjedő időszakban összesítetten kell figyelembe venni.

Amennyiben az éves bevallásra kötelezett adóalany az év közbeni áttérési kötelezettség értékhatárát a tárgyév utolsó negyedévében eléri el, vagy az utolsó negyedévben válik negyedéves bevallásra kötelezetté közösségi adószám megállapítása miatt, abban az esetben tárgyévi első adóelszámolását január 1-jétől december 31-ig terjedő időszakra kell elkészítenie, és azt a negyedéves bevallás benyújtására előírt időpontig, amely ebben az esetben január hó 20. napja, kell benyújtania.

Amennyiben az éves bevallás benyújtására kötelezett adóalany részére ugyanazon negyedévben állapítanak meg negyedéves gyakoriságot eredményező közösségi adószámot is, mint amelyikben elérte a havi bevallásra vonatkozó értékhatárt is, akkor a havi bevallás gyakoriságra kell áttérnie.

4.4. Adófizetés, kiutalás

Az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett magánszemélynek – ideértve az egyéni vállalkozót is – legalább egy belföldi pénzforgalmi számlával kell rendelkeznie. Pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó rendszeres gazdasági tevékenysége körében kizárólag pénzforgalmi számlát nyithat. Az első pénzforgalmi számlát a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó adószámának közlésétől számított 15 napon belül kell megnyitni. Az adózó bevallásában, valamint kiutalási kérelmében feltüntetni azon fizetési számla számát, amelyre a költségvetési támogatás kiutalását kéri.

A pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó a fizetési kötelezettségét belföldi pénzforgalmi számlájáról történő átutalással köteles teljesíteni, az állami adó- és vámhatósághoz teljesítendő befizetések vonatkozásában, ideértve az elektronikus fizetéseket és elszámolásokat biztosító alrendszeren (ún. EFER rendszer) keresztül átutalással történő fizetést is.

A pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó

- az eljárási illeték,
- az állami adó- és vámhatóságnál kezdeményezett eljárásokért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj,
- az adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatáshoz kapcsolódó regisztrációs díj,

- az egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó közteher-fizetési kötelezettség,
- valamint - ha végrehajtási eljárás alatt áll - a végrehajtói letéti számlára történő befizetés

vonatkozásában az állami adó- és vámhatóságnál fennálló fizetési kötelezettségét EFER-en keresztül POS terminál útján történő bankkártyás fizetés útján is teljesítheti.

A pénzforgalmi számlanyitásra nem kötelezett adózó a fizetési kötelezettségét belföldi fizetési számlájáról történő átutalással, vagy készpénz-átutalási megbízással köteles teljesíteni. A pénzforgalmi számlanyitásra nem kötelezett adózó az állami adó- és vámhatóság felé fennálló fizetési kötelezettségét EFER-en keresztül átutalással, illetőleg POS terminál útján történő bankkártyás fizetéssel is teljesítheti.

Magánszemély adózó - pénzforgalmi számlanyitási kötelezettségétől függetlenül - az állami adó- és vámhatóságnál fennálló fizetési kötelezettségét a külön jogszabályban meghatározott, az elektronikus fizetéseket és elszámolásokat biztosító alrendszeren keresztül internetes felületen bankkártyás (VPOS) fizetéssel is teljesítheti.

A költségvetési támogatást az igény (bevallás) beérkezésének napjától, de legkorábban az esedékességtől számított 30 napon belül, a visszaigényelt általános forgalmi adót 75 napon belül kell kiutalni. Ha a felszámolás alatt álló adózóval szemben ezen határidő alatt az igényelt költségvetési támogatással összefüggésben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés indul, vagy van folyamatban, a költségvetési támogatás kiutalásának határidejét az ellenőrzés megállapításairól hozott határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani. Ha az adózó a kiutalási igényét a felszámolást, egyszerűsített felszámolást vagy a végelszámolást, egyszerűsített végelszámolást lezáró adóbevallásban terjeszti elő, a költségvetési támogatást felszámolás vagy végelszámolás esetén 60, egyszerűsített felszámolás vagy egyszerűsített végelszámolás esetén 45 napon belül kell kiutalni, amely határidőt a lezáró adóbevallás beérkezésének napjától, de legkorábban az esedékességtől kell számítani. Az adóhatóság a magánszemély jövedelemadó-bevallásában feltüntetett visszatérítendő adót, illetve költségvetési támogatást az igény (bevallás) beérkezésétől számított 30 napon belül, de legkorábban az adóévet követő év március 1-jétől utalja ki. Ha a költségvetési támogatást az adóhatóság állapítja meg, a kiutalást az erről szóló határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül kell teljesíteni.

A kiutalásra nyitva álló határidőt

- a) ha az adózó bevallásának, igénylésének kijavítását az adóhatóság rendelte el, az adóbevallás kijavításának napjától,
- b) ha az ellenőrzés befejezését (illetve 2014-től az ellenőrzés megkezdését is) az adózó érdekkörében felmerült ok akadályozza vagy késlelteti, az akadály megszűnésének napjától,
- kell számítani.

Az előzőekben foglaltaktól eltérően a visszaigényelt általános forgalmi adót, feltéve, hogy az adózó a kiutalási igényét nem a felszámolást (egyszerűsített felszámolást) vagy a végelszámolást (egyszerűsített végelszámolást) lezáró adóbevallásban terjeszti elő, a bevallás beérkezésének napjától, de legkorábban az esedékességtől számított 30 napon belül, a visszaiigényelhető adó összege az 1 millió forintot meghaladja, 45 napon belül kell kiutalni, amennyiben az adózó az általános forgalmi adó áthárítására jogalapot teremtő minden ügylet - melynek teljesítését tanúsító számla (számlák) alapján az adott adómegállapítási időszakban adólevonási jogát gyakorolja - számlá(k)ban feltüntetett ellenértékének adót is tartalmazó összegét a bevallás benyújtásának napjáig teljes mértékben megfizette vagy tartozása egészében más módon megszűnt, és a feltétel fennállásáról az adózó a bevallásában nyilatkozik. Ha a felszámolás alatt álló adózóval szemben ezen határidő alatt az igényelt költségvetési támogatással összefüggésben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés indul, vagy van folyamatban, a költségvetési támogatás kiutalásának határidejét az ellenőrzés megállapításairól hozott határozat jogerőre emelkedésétől kell számítani. E rendelkezés alkalmazása során az ellenértéket megfizetettnek kell tekinteni, amennyiben abból kizárólag szerződésben előre kikötött teljesítési garancia miatt történik a visszatartás.

4.5. A készpénzfizetés korlátozása az adózók közötti ügyletekben

A gazdasági folyamatok átláthatóságát növeli, ha az üzleti élet szereplői, a pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózók egymás közötti pénzforgalmuk minél nagyobb részét pénzforgalmi bankszámlájukon bonyolítják le. Ennek érdekében a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó adóköteles tevékenysége keretében más, pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózónak a vele vagy más jogalannyal kötött szerződés alapján, az abban meghatározott szolgáltatás vagy termékértékesítés - általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt - ellenértékéért, szerződésenként egy naptári hónapban legfeljebb 1,5 millió forint összegben teljesíthet készpénzszolgáltatást.

Ha arra vagyunk kíváncsiak, hogy egy adott ügylet a korlátozó rendelkezések alá esik-e, vagy sem, először az ügyletben résztvevő jogalanyokat kell megvizsgálni. Kérdés, hogy mindkét fél pénzforgalmi számla nyitására kötelezett-e (a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózók körét ld. előző pont). Amennyiben igen, úgy az új szabályt alkalmazni kell. Amennyiben nem (mert pl. külföldi adózóról, vagy áfa fizetésére nem kötelezett magánszemélyről van szó), úgy az ügylet nem esik a korlátozás alá. Szintén figyelmen kívül hagyható a korlátozás abban az esetben, ha ugyan mindkét fél pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett adózó, azonban az ügylet nem a vállalkozási tevékenységhez (adóköteles tevékenységhez) kapcsolódik, vagy nem azt szolgálja. Így például egy általános forgalmi adó fizetésére kötelezett egyéni vállalkozó által - hiába pénzforgalmi számlanyitásra kötelezett és rendelkezik is pénzforgalmi számlával - a családja számára vagy saját magának (mint magánszemélynek) beszerzett termék tekintetében nem áll fenn a pénzforgalmi számláról történő fizetési kötelezettsége, hanem ezen ellenértéket készpénzfizetéssel is jogszerűen teljesítheti.

Amennyiben az ügyletre a „1,5 millió forintot szabályt” alkalmazni kell, úgy meg kell nézni, hogy az adott partnerrel hány szerződésünk van, illetve havonta mennyi kifizetés történik készpénzben. A korlátot ugyanis szerződésenként kell nézni, ezen belül pedig naptári hónapoként.

A szerződések vizsgálatánál mindenképp az a célszerű megvizsgálni, hogy mi minősül „készpénzszolgáltatásnak”. E fogalmat azonban az Art. nem részletezi, illetve más jogszabályok sem adnak eligazítást arra vonatkozóan, pontosan mit kell e fogalom alatt érteni. Ugyanakkor egyéb jogszabályok a „készpénzfizetés” meghatározásával kapcsolatban eligazítást nyújtanak. A fizetési műveletek a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (Pft.) 63. § (1) bekezdése, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 6. § (1) bekezdés 87. pontja alapján alapvetően öt nagy csoportba sorolhatók:

- a fizetési számlák közötti fizetés, amelyek lényege, hogy a művelet két számlát feltételez,
- a fizetési számlához kötődő készpénzfizetés, amely egy fizetési számla létét feltételezi (fizetési számlára történő készpénzbefizetés, vagy fizetési számláról történő készpénzkifizetés),
- a fizetési számla nélküli, ámde pénzforgalmi szolgáltatásnak minősülő olyan fizetés, amely nélkülözi a fizetési számlát pl. készpénzátutalás (postai „rözsaszín csekk”),

- készpénz-helyettesítő fizetési eszköz - ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt - használata, és
- a készpénzfizetés.

A Hpt. 6. § (4) bekezdése kimondja, hogy nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak a fizető fél és a kedvezményezett közötti közvetlen, közvetítői közreműködés nélküli bankjeggyel és érmével (együtt: készpénz) történő fizetési művelet.

A Hpt. fenti meghatározása egyrészt pontos fogalmi magyarázatot ad arra vonatkozóan, hogy mi minősül készpénzfizetésnek, másrészt a készpénzfizetést, mint fizetési módot egyértelműen elhatárolja a Pft. hatálya alá tartozó, pénzforgalmi szolgáltatásnak minősülő egyéb készpénzes fizetési módoktól.

Ez alapján a korlátozó szabály alkalmazásában csak a bankjeggyel és érmével történő fizetés minősül készpénzfizetésnek. Mindezt megerősíti az adóhatóságnak a fenti jogszabályi rendelkezések értelmezésével kapcsolatos útmutatója (3002/2013. NAV útmutató), mely megtalálható az adóhatóság honlapján.

Nem minősül készpénzfizetésnek, ha a fizetés következményeként legalább az egyik félnél megvalósul a bankszámla jóváírás vagy terhelés. Ennek megfelelően, mivel a készpénzfizetéshez az egyik fél részéről pénzintézeti kiegyenlítés kapcsolódik, nem minősül készpénzfizetésnek például, ha az ügyfél bankszámlájára szóló készpénzátutalási megbízással (csekkel) kerül feladásra készpénz, vagy ha az ügyfél bankszámlájára, az ügyfél bankszámláját vezető banknál történik a tartozás kiegyenlítése készpénz befizetésével vagy, ha a banknak adott rendelkezés alapján az adózó bankszámlájáról az ügyfél részére történik készpénzkifizetés a tartozás kiegyenlítésére. Vagyis pl. nem szankcionálható, ha a szerződő partnerek bármely ok miatt úgy határoznak, hogy mindketten megjelennek a hitelintézetnél és a kifizetést teljesítő személy a terméket értékesítő, szolgáltatást nyújtó pénzforgalmi bankszámlájára fizeti be (bankjeggyel, érmével) az ellenértéket.

Jelen összeállítás szerzőjének véleménye szerint nem minősül készpénzszolgáltatásnak továbbá pl. a váltó használata. Amennyiben az adózó váltóval egyenlíti ki az ellenértéket, akkor nem valósul meg készpénz „szolgáltatása” a termékértékesítés/szolgáltatásnyújtás ellenértékéért, így ezen magatartás kívül esik a szankcionálás körén.

Az ellenérték meghatározása során az ellenértéknek az általános polgári jogi fogalmát kell alkalmazni. Főbb szabályok:

- Amennyiben a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás általános forgalmi adóval terhelt, úgy a törvény rendelkezése alapján az ellenérték az általános forgalmi adóval együtt számítandó.

- A foglaló az ellenértékbe beleszámít.
- Amennyiben a felek egy adott szerződéses ügylet ellenértékének a kifizetésére részletfizetésben állapodtak meg, akkor az értékhatar megállapításánál ezen szerződéses ügyletbe tartozó kifizetéseket össze kell számítani.
- Ha az ellenérték kiegyenlítése devizában történik, az összeghatár megítélése tekintetében a Magyar Nemzeti Bank által megadott, a kifizetés napján érvényes árfolyamot kell irányadónak tekinteni.
- A nyújtott kölcsön nem felel meg a törvényi feltételeknek, mivel az nem minősül ellenértéknek. Azonban a kölcsönszerződés alapján a kölcsönvevő által fizetendő kamatra már alkalmazni kell a jelzett törvényhelyet.
- Nem minősülnek ellenértéknek azon összegek sem, amelyeket a fél a nem szerződéses teljesítés ellentételezéseként szerez meg (így például a kötbér vagy a késedelmi kamat, kártérítés).

A szabály alkalmazása szempontjából az Art. nem definiálja külön a szerződés fogalmát sem, ezért minden egyes, a szabályozás hatálya alá eső gazdasági eseménynél a polgári jog szabályaiból kell kiindulni. Pl. az, hogy több, pénzben kifejezhető ellenértékkel rendelkező szolgáltatás nyújtása mennyiben tekinthető egy szerződésnek, az eset összes körülménye alapján állapítható meg.

A szerződéses gyakorlatban kialakult keretszerződés nem egy önálló szerződéstípus, hanem egy olyan szerződési forma, amely hosszabb időszak vonatkozásában rögzíti a felek jogait és kötelezettségeit, valamint a teljesítésre vonatkozó alapvető követelményeket. A vásárlás jellemzően a vevő általi egyoldalú megrendeléssel vagy ún. „lehívással illetve felhasználással” történik, többször – az írásbeliséget nélkülözve – szóban vagy ráutaló magatartás formájában. Ebben az esetben a keretszerződésen belül önálló, egyedi szerződések keletkeznek, így minden egyes szerződést külön, önállóan kell megítélni.

A folyamatos teljesítésű ügyletek során azonos felek között, rendszeres és ismétlődő jelleggel, jellemzően azonos tartalommal történik szolgáltatás és ellenszolgáltatás. Mivel ezekben az esetekben minden egyes teljesítés a felek által már korábban megkötött ugyanazon szerződésen alapul, ezért az egy naptári hónapban, egymás között teljesített kifizetéseket egybe kell számítani.

A jogszabály rendezi azt az esetkört is, amennyiben az adózók a szerződéses kapcsolataikat fel kívánják osztani több szerződéssé. A készpénzben teljesített kifizetéseket, amelyeket a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó ugyanazon felek között kötött szerződések alapján ugyana-

zon adózó részére teljesít, a készpénzfizetés korlátozása alkalmazásában egy szerződés alapján teljesített készpénzszolgáltatásnak kell tekinteni, ha kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felek közötti jogügylet nem rendeltetésszerű joggyakorlás miatt került több szerződésben meghatározásra.

A rendeltetésszerű joggyakorlás fogalmát alapelveként az Art. tartalmazza. E szerint az adózó és az adóhatóság az Art.-nak és más törvényeknek megfelelően gyakorolhatja jogait és teljesíti kötelezettségeit, mely szerint az adójogviszonyokban a jogokat rendeltetésszerűen kell gyakorolni. Az adótörvények alkalmazásában nem minősül rendeltetésszerű joggyakorlásnak az olyan szerződés vagy más jogügylet, amelynek célja az adótörvényben foglalt rendelkezések megkerülése.

A pénzforgalmi bankszámla nyitásra kötelezett adózók egymás közti, készpénzben teljesített kifizetéseinek korlátozására vonatkozó szabályozás megsértése esetén az adóhatóság mulasztási bírságot állapít meg. A pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózó a készpénzfizetés korlátozására vonatkozó előírás megsértése esetén a készpénzszolgáltatásnak az 1,5 millió forintot meghaladó része után 20% mértékű mulasztási bírságot fizet. Az előírás megsértésével teljesített kifizetés jogosultja, ha a szabálytalan kifizetést elfogadja, a készpénzszolgáltatásnak az 1,5 millió forintot meghaladó része után 20% mértékű mulasztási bírságot fizet. Összességében tehát az adóhatóság 2x20%-os mértékű bírságot szab ki, az egyik 20%-ot a kötelezettnek, a másik 20%-ot a jogosultnak.

Amennyiben a kifizetést teljesítő adózó az ellenérték egy részét készpénzfizetéssel, a fennmaradó részt pedig átutalással teljesíti, akkor az átutalás útján teljesített összeg a szankcionálás során figyelmen kívül hagyandó.

5. A megszűnés és szüneteltetés

5.1. Megszűnés egyéni vállalkozásnál

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság megszűnik

a) ha az egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetését az egyéni vállalkozói ügyekben eljáró hatósághoz (okmányirodához) vagy a nyilvántartást vezető szervhez (Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala: KEK KH) bejelenti, a bejelentés napján,

b) ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított, vagy az egyéni cég tagjának halála esetén az elhunyt tag özvegyeként, örököséként az egyéni cég tagjává vált, a cégbejegyző határozat jogerőre emelkedésének napját megelőző napon, illetve ha az egyéni vállal-

kozó átruházással megszerezte az egyéni cég vagyoni betétjét, az átruházás napján,

c) az egyéni vállalkozó halála napján,

d) az egyéni vállalkozó gondnokság alá helyezéséről szóló bírósági határozat jogerőre emelkedésének a napján,

e) ha az adóhatóság törölte az egyéni vállalkozó adószámát, a törlést kimondó határozat véglegessé válásának napján,

f) a törvényben meghatározott bűncselekmények miatti szabadságvesztés ítélet miatt (mely a tevékenység folytatásával összeférhetetlen), az összeférhetetlenség megállapításakor, valamint

g) ha az egyéni vállalkozó nem jelentette be az egyéni vállalkozói tevékenység folytatását vagy megszüntetését, a szünetelés kezdő napját követő két év elteltét követő napon.

Az egyéni vállalkozói ügyekben eljáró hatóság az egyéni vállalkozói tevékenység folytatását megtiltja, ha

a) az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének feltételei nem állnak fenn vagy a tevékenység folytatását kizáró ok áll fenn, így különösen, ha az egyéni vállalkozó nem rendelkezik nyilvántartott székhellyel vagy főtevékenységgel,

b) ha az egyéni vállalkozó a bejelentett tevékenységek egyikét sem folytathatja jogszzerűen.

Az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásának a megtiltásáról hozott határozatának végrehajthatóvá válásáról az egyéni vállalkozói ügyekben eljáró hatóság haladéktalanul, elektronikus úton értesíti a nyilvántartást vezető szervet, amely az értesítés alapján az egyéni vállalkozót a nyilvántartásból hivatalból törli.

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság megszűnése alapjául szolgáló tényről

a) az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése, az egyéni vállalkozó gondnokság alá helyezése, illetve halála esetén az egyéni vállalkozói ügyekben eljáró hatóság vagy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, illetve a központi idegenrendészeti nyilvántartást vezető szerv,

b) az egyéni vállalkozó adószámának törlése esetén az adóhatóság,

c) egyéni cég alapítása, vagyoni betétjének átruházással vagy örökléssel történő megszerzése esetén az egyéni cég székhelye szerint illetékes cégbírószág elektronikus úton értesíti a nyilvántartást vezető szervet.

A nyilvántartást vezető szerv azt az egyéni vállalkozót, amelynek az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultsága megszűnt, az illetékes hatóság értesítése alapján a jogosultság megszűnésének napjával hivatalból törli a nyilvántartásból.

A nyilvántartást vezető szerv a nyilvántartásból való törlésről és annak időpontjáról haladéktalanul, elektronikus úton tájékoztatja az adóhatóságot, az egyéni vállalkozó ügyeiben eljáró hatóságot és a Központi Statisztikai Hivatalt.

Az egyéni vállalkozó halála esetén az egyéni vállalkozó özvegye, özvegy hiányában vagy annak egyetértésével örököse, illetve az egyéni vállalkozó gondnokság alá helyezését kimondó bírósági határozat esetén az egyéni vállalkozó nevében és javára törvényes képviselője az egyéni vállalkozói tevékenységet folytathatja, ha az ok bekövetkeztétől számított 90 napon belül, a törvényes képviselő pedig a gondnokság alá helyezéséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül az egyéni vállalkozó ügyeiben eljáró hatóságnál (okmányiroda) személyesen bejelenti.

5.2. Az egyéni vállalkozási tevékenység szüneteltetése

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény 18. § (1) bekezdése alapján az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét legalább egy hónapig és legfeljebb két évig szüneteltetheti. A szünetelés bejelentésére kizárólag elektronikus úton kerülhet sor.

Ha az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységét szüneteltetni kívánja, köteles ezt a nyilvántartást vezető szervnél megfelelő módon bejelenteni, amely a szünetelés tényét és kezdő időpontját az egyéni vállalkozók nyilvántartásába bejegyzi. A szünetelés kezdő napja a bejelentést követő nap. A nyilvántartást vezető szerv a szünetelésről haladéktalanul, elektronikus úton értesíti az adóhatóságot, a Központi Statisztikai Hivatalt, és az az okmányirodát is.

Igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozó tevékenysége szüneteltetésének feltétele, hogy az egyéni vállalkozó igazolványát az okmányirodában személyesen vagy postai úton leadja. Az igazolványt a Hatóság az igazolvány beérkezésének napján határozattal visszavonja, és határozatát közli a nyilvántartást vezető szervvel is.

A szünetelés bejelentését követően, annak tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, egyéni vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhet, új kötelezettséget nem vállalhat. Az egyéni vállalkozó tevékenységének folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni.

Az egyéni vállalkozó szüneteltetett egyéni vállalkozói tevékenységét az e célra rendszeresített elektronikus úrlapon benyújtott, az egyéni vállalkozói tevékenység folytatására vonatkozó bejelentésével bármikor folytathatja. A bejelentésben nyilatkoznia kell arról, hogy az egyéni vállalkozó az egyéni vállalkozói tevékenység folytatására előírt feltételeknek továbbra is megfelel. Ha a bejelentő az űrlapot megfelelően töltötte ki, a nyilvántartást vezető szerv a szünetelés záró napját bejegyzi az egyéni vállalkozók nyilvántartásába, és erről haladéktalanul, elektronikus úton értesíti az adóhatóságot, a Központi Statisztikai Hivatalt, és az okmányirodát.

A szüneteltetéssel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy az egyéni vállalkozó, az ügyvéd és a szabadalmi ügyvivő mentesül tevékenységének szüneteltetése, a közjegyző pedig mentesül a közjegyzői szolgálata szünetelésének időtartamához kötődő és ilyen minőségében keletkezett adókötelezettségek – kivéve az áfa bevallás – teljesítése alól, ideértve a pénzforgalmi-számlafenn tartási kötelezettséget is.

Bevalláshoz kapcsolódó szabály ugyanakkor, hogy az egyéni vállalkozó, az ügyvéd, a szabadalmi ügyvivő, illetve a közjegyző tevékenységének, közjegyzői szolgálata szünetelésének időtartamára vonatkozóan – ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály másként nem rendelkezik – ilyen minőségében adó-visszaigénylést, adóvisszatérítést, költségvetési támogatás-igénylést a szünetelés megszűnését követően sem kérhet, illetve a szünetelés időtartama alatt túlfizetés visszatérítését nem kérheti. Egyéni vállalkozó esetén a szünetelés időtartama alatt az egyéni vállalkozók nyilvántartása szerinti szünetelés kezdő- és záróidőpontja közötti időszakot kell érteni.

5.3. A megszűnés bejelentése az adóhatóságnak

Az adózónak az adókötelezettségét érintő olyan változást, amelyről a cégbíróság, illetve az egyéni vállalkozói tevékenységgel kapcsolatos ügyekben eljáró hatóság (okmányiroda) külön jogszabály alapján az adóhatóságot nem köteles értesíteni, annak bekövetkeztétől számított 15 napon belül az előírt nyomtatványon közvetlenül az adóhatóságnak és az önkormányzati adóhatóságnak kell bejelentenie.

Mivel az egyéni vállalkozói ügyekben illetékes hatóság mind a megszűnésről, mind a szüneteltetéséről küld információt az adóhatóságnak, ezért ezen okból külön bejelentést nem kell tenni a NAV felé. Ez alól azonban kivételt képez a KATA adózási formát választó egyéni vállalkozó, ugyanis esetében az önkormányzati adóhatósághoz történő bejelentés mellett szükséges a NAV-hoz történő bejelentés megtétele is, annak érdekében, hogy a tételes adó havonkénti előírására ne kerüljön sor.

5.4. Megszűnéssel, átalakulással kapcsolatos bevallási, adatszolgáltatási kötelezettségek

5.4.1. Bevallással kapcsolatos kötelezettségek

A megszűnéssel (ide értve a szüneteltetést is) kapcsolatos bevallási, adatszolgáltatási kötelezettségeket – fő szabályként – szintén az Art. szabályozza. Soron kívüli bevallást kell benyújtani az adózónak valamennyi adójáról - kivéve a magánszemélyt saját személyében terhelő azon adókat, amelyekről éves adóbevallást köteles benyújtani - a bevallással még le nem fedett időszakról, ha a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint egyéni vállalkozónak minősülő magánszemély e tevékenységét megszünteti, a tevékenység folytatására való jogosultsága megszűnik, szünetel, valamint az ügyvéd, a szabadalmi ügyvivő tevékenységét, illetőleg a közjegyző közjegyzői szolgálatát szünetelteti.

Az egyéni vállalkozó, ha tevékenységét megszünteti, szünetelteti, vagy ha a tevékenysége folytatásához szükséges engedélyt (vállalkozói igazolvány, egyéb hatósági engedély) visszavonják, soron kívüli bevallás benyújtására kötelezett. Ugyancsak soron kívüli bevallás benyújtására kötelezett az ügyvéd, a közjegyző, a szabadalmi ügyvivő, ha tevékenységét szünetelteti és ezt a körülményt az illetékes kamarához bejelenti.

A soron kívüli adóbevallást az éves elszámolású adókról ebben az esetben a soron kívüli bevallási kötelezettséget kiváltó eseményt követő 30 napon belül kell benyújtani.

Azokról az adókról, amelyeknél az adómegállapítási időszak egy hónap, egy negyedév, a bevallással még le nem fedett időszakról a soron kívüli adóbevallási kötelezettséget kiváltó eseményt követő 30 napon belül kell a bevallást benyújtani.

5.4.2. Adatszolgáltatás

Az Art. soron kívüli adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a jogutód nélkül megszűnő adózó, illetőleg a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint egyéni vállalkozónak minősülő magánszemély számára, ha e tevékenységét megszünteti, vagy a tevékenység gyakorlásához szükséges egyéni vállalkozói igazolványát, hatósági engedélyt véglegesen visszavonják. Ezen kötelezettségét az Art.-ben, illetőleg adótörvényben vagy költségvetési támogatást megállapító jogszabályban megállapított adatszolgáltatási kötelezettségét az éves elszámolású adókról benyújtott soron kívüli bevallással egyidejűleg teljesíti.

Czenki Péter

II. SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY SZABÁLYAI

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban Szja tv.) speciális rendelkezéseket tartalmaz az őstermelők (ideértve a családi gazdálkodókat is) és a mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni vállalkozók adókötelezettségére vonatkozóan, ugyanis a szabályozás figyelembe veszi a mezőgazdasági tevékenység végzése során felmerülő sajátosságokat is.

A mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó lényeges fogalmak:

Az Szja tv 3.§ 18. pontja szerint **mezőgazdasági őstermelőnek** minősül az a 16. életévét betöltött, belföldön lévő saját gazdaságában a 6. számú mellékletben felsorolt termékek¹ előállítására irányuló tevékenységet (a továbbiakban: őstermelői tevékenység) folytató, ezen tevékenysége tekintetében nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, ideértve az erre a célra létesített nyilvántartásban **családi gazdálkodóként** bejegyzett magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is, mindegyikre vonatkozóan a 6. számú mellékletben felsorolt termékek előállítására irányuló tevékenysége(i)nek bevétele (jövédelme) tekintetében.

A fogalom alapján a következőkre érdemes figyelni:

– Az őstermelői igazolvány kiváltásának feltétele, hogy az igénylőnek **belföldön legyen saját gazdasága. Ez kizárja az őstermelők köréből azokat a termelőket, akik csak az őstermelői státusszal járó kedvezményeket vennék igénybe, azonban tevékenységüket külföldön végzik. Amennyiben pl. adózó Romániában és Magyarországon is krumplit termel és Magyarországon kívánja eladni az összes terményét, akkor csak a Magyarországon termelt krumpli eladási ára lesz őstermelésből származó bevétel, a Romániában termelt krumpli eladási ára önálló tevékenységből származó bevétel lesz. Célszerű adózónak ilyen esetben ennek megfelelően vezetni a nyilvántartásait, hogy megállapítható legyen a kétféle bevétel nagysága. Gyakori eset, hogy az őstermelő külföldön, pl. Ausztriában értékesíti a termékét, pl. a mézet. Az Ausztriában történő méz értékesítésének vonatkozásában adózónak Magyarországon nincs**

bejelentési kötelezettsége, viszont az értékesítésre az osztrák szabályok vonatkoznak. Mivel az értékesítés az osztrák jogszabály hatálya alá esik, így az osztrák hatósággal kell a kapcsolatot a példabeli esetben felvenni.

– A fogalom rögzíti azt is, hogy az őstermelő (ezen státusza mellett) lehet egyidejűleg egyéni vállalkozó is, de arra a tevékenységre nézve, amire egyéni vállalkozását alapította már nem végezhet az Szja tv. 6. számú mellékletében szereplő, őstermelőként felvett tevékenységet, azaz aki pl. egyéni vállalkozóként almát, barackot, és epret termel, ezt már őstermelőként nem végezheti. Aki az említett gyümölcsök termelését őstermelőként végzi, ezekből befőttes, szörpöt, lekvárt készíthet és értékesíthet egyéni vállalkozóként.

Saját gazdaság alatt a termelést ténylegesen végző magánszemély rendelkezési jogosultságát kell érteni az eszközei (ideértve a bérelt földterületet, bérelt eszközöket is), a termelés szervezése és - a vetőmag-bértermelés, a bérnevelés, a bérhizlalás és a kihelyezett állat tartása esetének kivételével - a termelés eredményének felhasználása felett.

A mezőgazdasági őstermelők közül fontos kiemelni azokat a magánszemélyeket, akik a bevétel nagysága alapján mezőgazdasági kistermelőnek minősülnek. **Mezőgazdasági kistermelőnek** azt az őstermelőt kell tekinteni, akinek az adóévben elszámolt jogszabály vagy nemzetközi szerződés alapján kapott támogatás összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó éves bevétele nem több 8 millió forintnál.

Az Szja tv. 3.§ 51. pontja határozza meg a termőföld fogalmát, mely szerint: „**Termőföld:** a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló törvényben meghatározott mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld.”

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (továbbiakban: Földforgalmi tv.) 5.§ 17. pontja szerint mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld: a föld fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület mű-

velési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve.

Ennek megfelelően a meghatározott hasznosítású belterületi földek is termőföldnek minősülnek. A korábban hatályban lévő szabályozás csak külterületen lévő földet minősítette termőföldnek.

Földműves az a Magyarországon nyilvántartásba vett belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár, aki a Földforgalmi tv. végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik vagy ennek hiányában igazoltan legalább 3 éve

a) mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet saját nevében és saját kockázatára folyamatosan Magyarországon folytat, és ebből igazoltan árbevétele származott, vagy az árbevétel azért maradt el, mert a megvalósult mező- vagy erdőgazdasági célú beruházás még nem hasznosulhatott, vagy

b) a legalább 25%-ban tulajdonában álló, Magyarországon bejegyzett mezőgazdasági termelőszervezet olyan tagjának minősül, aki mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve mező-, erdőgazdasági és az azokat kiegészítő tevékenységet személyes közreműködéséül végzi. [Földforgalmi tv. 5.§ 7.pont]

A Földforgalmi tv. alapján mező-, erdőgazdasági tevékenységnek a növénytermesztés, a kertészet, az állattartás, a méhanyatevelés, a halászat, a haltenyésztés, a szaporítóanyag-termesztés, a vadgazdálkodás, az erdőgazdálkodás, a kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás minősül.

Kiegészítő tevékenységnek minősül a falusi és agroturizmus, kézművesipari tevékenység, fűrészáru-feldolgozás, takarmány-előállítás, mezőgazdasági termékből élelmiszer előállítása, dohányfeldolgozás, bioüzemanyag-előállítás a mező-, erdőgazdasági tevékenység során keletkezett melléktermékek, növényi és állati eredetű hulladék hasznosítása, nem élelmiszer célú feldolgozása, valamint az ezekből a termékekből keletkezett termékek közvetlen termelői értékesítése, mezőgazdasági szolgál-

¹ Az őstermelői termékek és tevékenységek körét részletesen az 1. számú melléklet tartalmazza

tatás, valamint a mezőgazdasági üzemhez tartozó termelési tényezők hasznosítása, értékesítése.

Nem minősül őstermelőnek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett ügyfél nyilvántartási rendszerben nyilvántartott, mezőgazdasági termelő magánszemély.

1. Az őstermelői igazolvány és az értékesítési betétlap

A mezőgazdasági őstermelői igazolvány a 436/2015. (XII.28.) kormányrendeletben (továbbiakban: Korm. rend.) foglaltak alapján váltható ki és használható.

Őstermelői igazolvány az őstermelői tevékenységből származó bevételek nyilván tartására alkalmas, hitelesített, a Korm. rendelet által előírt adattartalommal, az ott meghatározott eljárási rendben kiadott, illetve érvényesített igazolvány, amely többek között tartalmazza a mezőgazdasági őstermelő személyes adatait, azonosító számokat (igazolvány szám, kamarai azonosító szám, technikai azonosító stb.) az igazolvány típusát (őstermelői vagy közös őstermelői igazolvány), termelésre vonatkozó adatokat, valamint az értékesítési betétlapra vonatkozó adatokat is (kiállításának kelte, hatálya, sorszáma stb.). Az igazolvány-nak részét képezi az értékesítési betétlap.

A mezőgazdasági őstermelői tevékenység kezdetének az őstermelői igazolványban feltüntetett időpontot kell tekinteni.

A mezőgazdasági őstermelői igazolványról szóló Korm. rend. 1. §-a szerint a mezőgazdasági őstermelői igazolvány a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozóan igazolja, hogy a magánszemély mezőgazdasági őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult a Szja. tv.-nek a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra.

Az igazolvány kiadása a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara (a továbbiakban: NAK), megyei ügyintéző szervezetének hatáskörébe tartozik.

Az igazolvány főszabály szerint a kiállítása napjától a kiállítást követő ötödik adóév utolsó napjáig hatályos. A Korm. rendelet 3.§ (3) bekezdése alapján, ha az igazolvány az év végével hatályát veszti, akkor már október 1. és december 31. napja között lehet kérni új igazolvány kiállítását. Az új igazolvány a tárgyév utolsó év első napjától a hatályának kezdetét követő ötödik adóév utolsó napjáig hatályos. (2017. decemberében benyújtott kérelem esetén 2018. január 1-től 2022. december 31-ig hatályos az igazolvány)

Értékesítési betétlap csak azokra az évekre adható ki, amely évekre az igazolvány hatályos, vagy az ügyfél választása szerint egy adóévre (amely évben az igazolványt kiadták), vagy legfeljebb három adóévre.

Az igazolvány akkor érvényes, ha az igazolvány és a hozzá tartozó értékesítési betétlap egyidejűleg hatályos!!!

Amennyiben a mezőgazdasági őstermelő hatályos igazolvánnyal rendelkezik, akkor az értékesítési betétlap az adóév első napjától hatályos, ha azt az adóév március 20. napjáig kérelmezik. Ha március 20-át követően kérelmezik, akkor csak a kiállítás napjától lesz hatályos. A kérelmezés időpontjára érdemes odafigyelni, mert a fizetendő járulék összegét befolyásolhatja.

Abban az esetben, ha valaki az év végén lejárt értékesítési betétlapját csak májusban újítja meg, abban az esetben a januártól és májusi megújításig szerzett jövedelmére vonatkozóan nem az őstermelőkre irányadó szabályokat kell alkalmazni. Ezalatt az időszak alatt szerzett jövedelem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül. A fizetendő járulékok is az önálló tevékenységhez kapcsolódó szabályok szerint fizetendőek és biztosított jogviszony is ehhez kapcsolódóan alakul.

Az őstermelői tevékenység kezdetének az őstermelői igazolvány érvényessége kezdetének időpontját kell tekinteni.

Az őstermelői nyilvántartást vezető szerv az őstermelői igazolvány kiadásáról, bevonásáról, adatairól és az abban szereplő adatok változásáról adatot szolgáltat az adóhatóságnak, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek.

A magánszemélynek az őstermelői igazolvány kiváltásához és érvényesítéséhez nyilatkozatot kell adnia az igazolvány kiállítójának többek között a következőkről:

- közös igazolvány esetén mi a családtagi minősége;
- saját gazdasággal rendelkezik, a nyilatkozik a termelésre vonatkozó adatokról (pl: tevékenység, használt földterület, az állattartásra alkalmas épületek adatai; teljes körűen Szja tv. 81/A. § (2) bekezdés f) pont *fa*)-*ff*) alpontja szerinti adatok);
- az erdei melléktermékek gyűjtése esetén rendelkezik a terület feletti rendelkezési jogot gyakorlóttól a gyűjtésre vonatkozóan beszerzett hozzájárulással (pl: erdő tulajdonosától, hogy ott gombát, fenyőágot, bodzát, csalánt stb. szedjen, és azt eladja);
- folyamatosan részt vesz a gazdaság, a termelési eszközök működtetésében.

A nyilatkozatokat az adatnyilvántartó lapokkal együtt 5 évig meg kell őrizni.

A kiállító NAK - az igazolvány kiállíthatóságáról meghozott döntésként - a mezőgazdasági őstermelő részére az ideiglenes igazolványt állít ki, amely legfeljebb a kiállításától számított hatvan napig igazolja, hogy a mezőgazdasági őstermelő őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult a Szja. tv. mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra.

Nyilatkozat a választott adózási módról és a biztosított jogviszonyról

Korábban a NAK felé kellett nyilatkozni az őstermelői igazolvány igénylésekor a választott adózási módról és a biztosított jogviszonyról. A Korm. rendelet hatályba lépését követően ezt a bejelentést közvetlenül Nemzeti Adó-és Vámhivatalhoz kell bejelenteni.

A biztosított jogviszony megállapításához szükséges adatokat a 18T1041. számú bejelentő lapon kell megadni. A nyomtatvány letölthető a www.nav.gov.hu internetes oldalról. A bejelentést a biztosítás kezdetére vonatkozóan legkésőbb a biztosítási jogviszony első napján, illetőleg a jogviszony megszűnését, a szünetelés kezdetét és befejezését 8 napon belül kell teljesíteni.

Az Szja tv. szerint a magánszemély az őstermelői tevékenységből származó jövedelmének megállapítására kistermelőként választhatja az átalányadózást, amelyet az erre a célra rendszeresített 18T101 jelű adatlapon kell az erre vonatkozó bejelentését a NAV felé megtenni. Ez az adatlapon szolgál a változás-bejelentésre is, így az átalányadózással való jogosultság megszűnésének (pl. a bevételi értékhatár meghaladás) bejelentésére is. A bejelentéskor az áfa adó fizetési kötelezettség teljesítésének módjára vonatkozó nyilatkozatot is ezen az adatlapon kell megtenni.

Az értékesítési betétlap használata

Az értékesítési betétlapra a mezőgazdasági őstermelői tevékenység során előállított őstermelői terméket vásárló kifizető és a mezőgazdasági őstermelő jegyezhet be adatokat. A kifizető az őstermelői termék átvétele esetén a mezőgazdasági őstermelő értékesítési betétlapjára a kiállított bizonylat alapján folyamatosan bejegyzi az értékesítés időpontját, a kifizetett összeget, a bizonylat számát, nevét (cégnévét), valamint a bejegyzéseket aláírással hitelesíti. A mezőgazdasági őstermelő pedig saját maga jegyzi be az értékesítési betétlapra negyedévenként

- azon értékesítésének általa vezetett bevételi nyilvántartása szerinti összesített összegét, amelyeket a negyedév utolsó napjáig nem kifizetőtől, őstermelői termék ellenértékéért az adott negyedévben kapott,

- továbbá időrendben mindazokat, amelyeket bármely ok miatt az értékesítési betétlapra a kifizetők nem jegyeztek be. Ezenkívül el kell végezni az értékesítéseknek az adóelőlegfizetési kötelezettség teljesítéséhez szükséges összegzését.

A kifizetőnek (azaz az őstermelőtől vásárló gazdálkodó szervezetnek, felvásárlónak) kérnie kell az őstermelői igazolvány felmutatását, azonban nem kell a kifizetett összeget bejegyeznie akkor, ha a mezőgazdasági őstermelő a kifizető által kiállított bizonylat kifizetőnél maradó másolatán aláírásával jelzi azt a szándékát, hogy a kifizetett összeget saját maga írja be az őstermelői igazolványba a Korm. rendelet előírása szerint. A kifizető ebben az esetben is az őstermelő adóazonosító jelének és az őstermelői igazolványa számának vagy a regisztrációs számának feltüntetésével adatot a kifizetésről az adóhatóságnak.

A mezőgazdasági őstermelőnek az értékesítési betétlapot az adóév végét követően az értékesítések összegezésével, az üresen maradt sorok áthúzásával le kell zárnia.

Az értékesítési betétlap az értékesítést igazoló bizonylatokkal, tételes költségelszámolás esetén a kiadásokat igazoló számlákkal, illetőleg más, az adókötelezettséggel kapcsolatos bizonylattal, saját feljegyzéssel (pl. az adóelőleg-fizetéshez alkalmazott jövedelemszámítással) stb. együtt az őstermelő által megőrzendő bizonylat.

Az értékesítés körülményei

A mezőgazdasági őstermelő érvényes igazolványának birtokában mezőgazdasági őstermelőként kizárólag azt a saját őstermelői tevékenységéből származó őstermelői terméket értékesítheti, amit az igazolvány igénylésekor bejelentett és szerepel a Nyilvántartásban.

Az őstermelői termék értékesítésének helyszínén a mezőgazdasági őstermelő köteles az igazolvány száma mellett az őstermelői termékét vagy az értékesítés helyszínét a „Saját őstermelői tevékenységből származó termék” felirattal a vásárló tájékoztatására alkalmas módon ellátni.

A mezőgazdasági őstermelő a Nyilvántartásba általa bejegyeztetett tevékenységet egyéni vállalkozóként nem végezheti. Amennyiben a mezőgazdasági őstermelő egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat, akkor ugyanolyan terméket - egy időben, ugyanazon a helyszínén - kizárólag mezőgazdasági őstermelőként vagy kizárólag egyéni vállalkozóként értékesíthet.

Az ellenőrző hatóság az igazolvány használatának jogszerűsége és az abban foglalt adatok valódiságának ellenőrzése során jogosult:

- a mezőgazdasági őstermelő által értékesíteni kívánt/értékesített termék származását ellenőrizni,

- a mezőgazdasági őstermelő igazolványát, értékesítési betétlapját és a személyazonosság igazolására alkalmas okmányát elkérni, abba betekinteni,

- az őstermelői tevékenység végzésének helyszínén és az értékesítés helyszínén ellenőrzést tartani;

- az igazolványt visszatartani, ha az igazolványban és az adatnyilvántartó lapon feltüntetett értékesítésre szánt termékek köre, és az értékesítő helyen lévő termékek eltérnek,

- az igazolványt visszavonni.

Az igazolvány visszavonására akkor kerülhet sor, ha az ellenőrzés során megállapítható nyer, hogy

- a mezőgazdasági őstermelő által értékesíteni kívánt, vagy értékesített termék mennyisége 10%-kal vagy azt meghaladó mértékben több mint, amennyit bejelentett, valamint a mezőgazdasági őstermelő saját gazdasága adatai alapján lehetősége van termelni,

- őstermelői tevékenységre vonatkozó adatai eltérnek a Nyilvántartásban szereplő adatoktól,

- egyéni vállalkozói tevékenysége között a Nyilvántartásba bejegyzett tevékenység is szerepel,

- olyan terméket értékesített vagy kívánt értékesíteni, amit a Nyilvántartásba nem jelentett be,

- Korm. rendeletben rá vonatkozó előírások valamelyikét megszegi.

Amennyiben a megyei kormányhivatal az őstermelői igazolványt visszavonta, abban az esetben dönt arról is, hogy két hónaptól két évig terjedő időszakra – a cselekmény súlyától függően - nem adható ki új igazolvány az őstermelő részére.

Nyilvántartás és élelmiszerbiztonság

A széles körű fogyasztói tájékoztatás, az élelmiszer-biztonság, valamint a termék nyomon követhetősége érdekében az őstermelői nyilvántartás alábbi adatai bárki számára megismerhető, nyilvános adatok:

a) mezőgazdasági őstermelő neve,

b) mezőgazdasági őstermelő igazolványának száma,

c) az őstermelői igazolvány hatályossága és érvényessége,

d) az őstermelői igazolvány visszavonására, visszatartására vonatkozó adatok,

e) a mezőgazdasági őstermelő által termesztett növénykultúrák, -fajok megnevezése,

f) a mezőgazdasági őstermelő által tartott állatfajok megnevezése,

g) a mezőgazdasági őstermelő által érté-

kesíteni kívánt növényi, illetve állati eredetű termékek megnevezése,

h) a mezőgazdasági őstermelő által vadon gyűjthető termékek köre.

Az Agrárkamara köteles az előzőekben felsorolt adatokat naprakészen bárki számára ingyenesen az interneten, valamint mobiltelefonokon használható alkalmazás keretében folyamatosan megismerhetővé tenni, az őstermelői nyilvántartást vezető szerv által ebből a célból szolgáltatott adatai alapján. Az így közzétett adatok tájékoztató jellegűek, azok nem közhitelesek.

2. Közös őstermelői tevékenység

Közös őstermelői igazolvány

A magánszemély az őstermelői igazolvány kérelmezésével egyidejűleg tett nyilatkozat kiegészítéseként, a vele közös háztartásban élő családtagjával (családtagjaival) együttes nyilatkozatot tehet arról, hogy az Szja tv. 6. számú melléklet 2. pontjában meghatározott módon és feltételekkel közös őstermelői igazolvány kiváltásával kívánja folytatni az őstermelői tevékenységét (közös őstermelői tevékenység). Ebben az esetben minden egyes családtagnak az őstermelői jövedelmére ugyanazon adózási módot kell választania, továbbá a közös őstermelői tevékenység időszakában egymással munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem állhatnak, a segítő családtagra vonatkozó rendelkezéseket egymásra vonatkozóan nem alkalmazhatják. Az együttes nyilatkozat feltétele, hogy az azt tevők az általános forgalmi adózás tekintetében is ugyanazon adózási módot alkalmazzák.

A közös őstermelői tevékenységet folytató családtagok közös őstermelői igazolványát (közös igazolvány) annak a családtagnak a nevére kell kiállítani, akit az igazolvány kérelmezésekor tett együttes nyilatkozatban egybehangzón megneveztek. A közös őstermelői tevékenységet folytató családtagok együttesen egy közös igazolvánnyal rendelkeznek. A közös igazolványban a többi együttes nyilatkozatot adó családtag azonosító adatait is - egybehangzó hozzájárulásuk alapján - fel kell tüntetni.

Közös igazolvány kiváltása esetén az igazolványhoz tartozó értékesítési betétlapon is fel kell tüntetni a közös háztartásban élő családtagok azonosító adatait. Kérelmezéskor arról is nyilatkozni kell, hogy a kérelmezőnek közös igazolvány esetén mi a családi tagsági minősége.

Közös háztartásnak minősül: az egy lakóingatlanban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személyek közössége.

Közös háztartásban élő családtag: a mezőgazdasági őstermelő házastársa, egyenes ágbeli rokona (ideértve örökbe fogadott, mostoha- és nevelt gyermekét vagy örökbefogadó, mostoha- és nevelőszülőjét is)."

Abban az esetben, ha az adózámmal rendelkező őstermelő tagok e tevékenységük után eltérő adózási módot választottak áfa adónemben, akkor a bevétel és a költségek családtagok közötti egyenlő mértékű elosztására nincs mód. Ez utóbbi esetben a bevételek után az teljesíti az adókötelezettséget, aki azt kézhez kapta azzal, hogy a bevétellel szemben csak a névre szóló költség számlák számolhatóak el az Sza tv. által megengedett mértékben.

Ugyanazon adózási mód választására nemcsak a közös őstermelői igazolvány kéresek, hanem azt követően is figyelmet kell fordítani. Tekintettel arra, hogy mindenki külön-külön tesz eleget bevallási kötelezettségének, ezért össze kell hangolni, ha az eredetileg választott adózási módról másira térnek át, azt a bevallásában pl. minden tag egyformán jelezze.

A közös gazdálkodás időszakában a bevételekről és a költségekről elegendő egy nyilvántartást vezetni.

A bevételeket és a költségeket a közös gazdálkodó családtagok között egyenlő arányban (beleértve a támogatás címén bevételként figyelembe vett összegeket is) kell felosztani, függetlenül attól, hogy a mezőgazdasági terméket melyik családtag értékesítette vagy a kiadást igazoló számla melyik családtagnak a nevére szól. Viszont ettől eltérően, a gépjármű használatával összefüggő költségeket a közös őstermelői tevékenységüket közös igazolvány alapján folytatódó családtagok csak azonos elszámolási mód választásával vehetik figyelembe, azonban - a nevére és a gépjármű rendszámára kiállított számla (számlák) alapján is - közülük csak azét, aki egyébként a törvény rendelkezései szerint jogosult a gépjárműhasználatával összefüggő költségelszámolásra.

Abban az esetben, ha a korábbi adóévekben egyénileg gazdálkodó mezőgazdasági őstermelő veszteséget határolt el, akkor ez a veszteség a későbbiekben a közös tevékenységet folytató családtagok között nem osztható meg. Az ilyen veszteséget csak az a családtag számolhatja el a közös őstermelői tevékenységből származó jövedelmével szemben, akinél ez a veszteség a korábban egyénileg végzett őstermelői tevékenysége során keletkezett.

Amennyiben a közös őstermelői tevékenységet folytató családtagok egyike

évközben kiválik a közös gazdálkodásból, akkor a kiválás időpontjáig megszerzett bevételt – és tételes költségelszámolás esetén a költséget – fel kell osztani a közös tevékenységet folytató családtagok között. A közös őstermelői tevékenységet tovább folytató családtagok ezt követően érkeztetett bevételét és elismert költségét a lecsökkent létszám figyelembevételével kell felosztani. A kiválást megelőző időszakot érintő, de azt követően érkező bevételek és felmerült költségek megosztásának a módjáról a családtagok megállapodhatnak és a bevételt attól függően kell figyelembe venni, hogy azt a továbbra is közösen gazdálkodó családtagok vagy a közös gazdálkodásból kivált családtag kapta-e meg ténylegesen.

Olyan esetben, ha a közös őstermelői tevékenységből kivált családtag az őstermelői tevékenységét tovább folytatja, akkor már a közös tevékenységet folytatókra vonatkozó rendelkezések nem vonatkoznak rá, az általa választott adózási mód szerint számol jövedelmet a közös tevékenységből származó bevétele után is. Fordított esetben, vagyis akkor, ha a magánszemély őstermelő volt és pl. átalányadózást választott az adóévre, de évközben közös őstermelői tevékenységet folytatóvá vált, ahol az adóévre már korábban a tételes költségelszámolást választották, akkor a közös tevékenység folytatása előtti tevékenységből származó bevételére is a tételes költségelszámolásra vonatkozó rendelkezéseket alkalmazhatja a jövedelemszámításakor.

Pl.: A közös őstermelői igazolványba bejegyzett 5 tagú családból 1 tag kivált és a kiváló családtagra a kiválás időpontjáig 1,7 millió forint bevétel és 756.000 forint költség jutott.

A kiválást követően a magánszemélynek 4,1 millió forint bevétele és 1.960 000 forint költsége lett.

Éves szinten 5,8 millió forint bevételt és 2.716.000 forint költséget vehet figyelembe a jövedelme megállapításakor, továbbá a bevétel nagysága miatt (8 millió forint alatti a bevétele a támogatások összege nélkül) kistermelői költségátalányt is érvényesíthet. A „bent maradó” 4 tagnak az adóév végén 4 felé kell a példabeli esetben a bevételt és a költséget osztani. A kiváló tagnak adott bevétel- és költség-rész természetesen a nyilvántartásban „csökkentő tételként” kerül kivezetésre.

3. Családi gazdaságok

A családi gazdaságok nyilvántartásba vétele a 326/2001 (XII.30.) kormányrendelet alapján történik.

Családi gazdaság: a mezőgazdasági igazgatási szervnél családi gazdaságként nyilvántartásba vett mezőgazdasági üzem.

Családi gazdaság alatt a gazdálkodó család tagjainak a tulajdonában és használatában álló földek, továbbá a földhöz tartozó, leltárban megjelölt ingatlan és ingó vagyontárgyak - így különösen épület, építmény, mezőgazdasági berendezés, felszerelés, gép, állatállomány, készlet - olyan együttesét kell érteni, amelynek a gazdálkodó család tagjai között létrejött szerződés szerinti hasznosítása egy családtag teljes foglalkoztatásán és a többi családtag közreműködésén alapul, és amelyet a földművelésügyi igazgatási szerv családi gazdaságként nyilvántartásba vett.²

Családi gazdálkodó: a családi gazdaságot vezető természetes személy.

A gazdálkodó család tagja lehet a családi gazdálkodón kívül annak házastársa, élettársa, kiskorú gyermeke, unokája, valamint a gazdálkodó család tagjaként bejelentkezett nagykorú gyermeke, szülője, nagyszülője, testvére; gyermekén az örökbe fogadott, a mostoha és a nevelt gyermeket is érteni kell.

Nem lehet a családi gazdaság tagja többek között a családi gazdálkodó házastársának vagy élettársának a szülője, a nagykorú gyermekének a házastársa, továbbá a testvérenek a házastársa sem.

A családi gazdaság nyilvántartásba vételével összefüggő feladatokat azon járási hivatal - a főváros vonatkozásában a Pest Megyei Kormányhivatal Erdi Járási Hivatala - (a továbbiakban együtt: járási hivatal) látja el, amelynek illetékességi területén található a családi gazdaság központja.

A családi gazdaság nyilvántartásba vételét a családi gazdálkodó a gazdálkodó család tagjai közös kérelmének benyújtásával a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által az 1. melléklet szerinti adattartalommal rendszeresített és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapján közzétett formanyomtatványon kérheti a járási hivaltól, vagy a Kormányablaktól.

A kérelemben fel kell tüntetni

- a családi gazdálkodó természetes személyazonosító adatait, lakcímét, adóazonosító jelét, adószámát, legmagasabb iskolai végzettségét és a végzettséget igazoló okirat számát.
- a gazdálkodó család tagjainak természetes személyazonosító adatait, lakcímét, illetve rokoni jogviszonya kódjait.
- a családi gazdaság részét képező termőföldekhez kapcsolódó következő adatoknak a termőföld fekvése szerinti településenként való megjelölését:

² a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 4.§

- ❖ a termőföld helyrajzi száma,
- ❖ a termőföld művelési ága,
- ❖ a termőföld területe hektárban,
- ❖ a termőföld külterületi vagy belterületi fekvése.

- a családi gazdaság részét képező termőföldök összterülete.

A kérelemhez mellékelni kell a gazdálkodó család tagjai által megkötött, a vagyoni és elszámolási viszonyokról megkötött szerződés másolatát.

A járási hivatal a családi gazdaságot akkor veszi nyilvántartásba, ha a családi gazdálkodó

- a kitöltött kérelemhez nyilatkozatot csatol arról, hogy élethivatásszerűen mezőgazdasági, illetve mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet kíván folytatni,
- bemutatja a szakirányú, legalább középfokú képzettségét igazoló okiratot, vagy ezen okirat hiánya esetén a legalább 3 éven át folytatott mezőgazdasági termelő tevékenységet igazoló őstermelői vagy egyéni vállalkozói igazolvány és az adóbevallás másolatát csatolja, vagy legalább 3 éve - a családi gazdálkodó által csatolt nyilvántartási szám alatt - mezőgazdasági termelő tevékenység tekintetében szerepel az egyéni vállalkozók nyilvántartásában és adóbevallása másolatát csatolja,
- nyilatkozik arról, hogy lakóhelye legalább három éve a családi gazdaság központjaként megjelölt településen van,
- rendelkezik érvényes őstermelői vagy egyéni vállalkozói igazolvánnyal, vagy a mezőgazdasági termelőtevékenység tekintetében szerepel az egyéni vállalkozók nyilvántartásában, és
- nyilatkozik arról, hogy a szerződést kötő családtagok által a családi gazdaság rendelkezésére bocsátott termőföldterületekre vonatkozó bejelentett adatok megegyeznek a nevükre szóló földhasználati lapokon szereplő adatokkal
- nyilatkozik arról, hogy a családi gazdaság tagjai számára előírt vagyoni, elszámolási viszonyukat szabályozó szerződést a gazdálkodó család tagjai megkötötték.

A családi gazdaságban folytatható tevékenységek köre:

Mező-, erdőgazdasági tevékenység: növénytermesztés, kertészet, állattartás, a méhanya nevelés, halászat, haltenyésztés, szaporítóanyag-termesztés, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás.

Kiegészítő tevékenység: falusi és agroturizmus, kézművesipari tevékenység, fűrészru-feldolgozás, takarmány-előállítás, mezőgazdasági termékből élelmiszer előállítása, dohányfeldolgozás, bioüzemanyag-előállítás a mező-, erdőgazdasági tevékenység során

keletkezett melléktermékek, növényi és állati eredetű hulladék hasznosítása, nem élelmiszcélú feldolgozása, valamint az ezekből a termékekből keletkezett termékek közvetlen termelői értékesítése, mezőgazdasági szolgáltatás, valamint a mezőgazdasági üzemhez tartozó termelési tényezők hasznosítása, értékesítése.

Figyelem! Az előzőekben felsorolt tevékenységek köre nem azonos az Szja tv. 6. számú mellékletében felsorolt tevékenységek körével és az Áfa törvényben meghatározottakkal sem.

A vagyoni, elszámolási viszonyokat szabályozó szerződésben a családtagoknak rendelkezniük kell

- a tulajdonukban és a használatukban lévő termőföldterületnek és az annak megműveléséhez szükséges vagyontárgyaknak legalább öt évre a családi gazdálkodó részére történő átadásáról,
- a személyes közreműködés formájáról és a teljes foglalkoztatású családtag személyéről, valamint
- azokról a mezőgazdasági és kiegészítő tevékenységekről, amelyet folytatni kívánnak,
- a családi gazdaság nyilvántartásba vételét megelőzően gazdálkodásuk folytatása érdekében vállalt kötelezettségek és megszerzett jogok családi gazdaság keretein belül történő továbbvitelének módjáról. (Ha a családi gazdaságba olyan új tag lép be, aki korábban őstermelő volt és a korábbi tevékenységére tekintettel készletei vannak (pl. búza), akkor nincs akadálya annak, hogy ezt a készletet a magánszemély, mint vagyoni hozzájárulást bevigye a családi gazdaságba, de erről a szerződésben rendelkezni kell.

Nem hozhat létre újabb családi gazdaságot a gazdálkodó család tagja a családi gazdaság fennállása alatt, és az a családi gazdálkodó a családi gazdaság törlését követő 5 éven belül, ha a törlés azért történt, mert a családi gazdálkodó az állami támogatás igénybevételéhez a támogatás nyújtása szempontjából lényeges körülmény tekintetében valótlan adatot szolgáltatott, vagy nem tett eleget azon feltételnek, miszerint élethivatásszerűen mezőgazdasági és mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet végez. Akkor sem hozhat létre újabb családi gazdaságot a gazdálkodó család tagja, ha változás bejelentési kötelezettségét nem teljesítette az előírásoknak megfelelően.

A családi gazdálkodó és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagjai az őstermelői bevételükből a közös őstermelői igazolvány alapján gazdálkodó őstermelőkre vonatkozó szabályok figyelembe vételével kötelesek megál-

lapítani a jövedelmüket. Ez azt jelenti, hogy az őstermelői tevékenységből származó összes bevétel és az annak megszerzése érdekében felmerült összes kiadás összegét el kell osztani a családi gazdaságban közreműködő – a családi gazdálkodót is beleértve – tagok számával, és ebből kiindulva kell megállapítani családtagonként a jövedelmet.

Abban az esetben, ha pl. a családi gazdaság bevétele kizárólag bor értékesítéséből származik és az 1 főre jutó bevétel meghaladja a 7 millió forintot, akkor az egész bevétel nem számít őstermelésből származó bevételnek – a bor mértékére vonatkozó speciális szabály miatt³ -, ami azt jelenti, hogy a bevétel és kiadás ebben az esetben sem osztható, mivel csak az őstermelésből származó bevétel esetében van mód a bevétel és költség megosztására. Így a teljes bevétel annak a tagnak lesz önálló tevékenységből származó bevétele, akinek javára azt kifizették, mellyel szemben a bevételt szerző magánszemély csak a nevére kiállított bizonylat alapján számolhat el költséget.

A létszámadatoknál a bevételek és a költségek megosztásánál azokat a magánszemélyeket lehet figyelembe venni, akik az **adóév utolsó napján** a családi gazdaság tagjai. *A tagok száma a családi gazdálkodóval együtt január 1-jén: 5 fő*
Évközben kilépő tagok száma: 3 fő
Új belépő tagok évközben: 2 fő
Az adóév utolsó napján a tagok száma: 4 fő

A gazdálkodó család tagjai az éves jövedelmüket csak azonos jövedelemszámítási szabályok szerint állapíthatják meg.

Az újonnan belépő családtagnak a családi gazdaságba történő belépését megelőzően megszerzett bevételét hozzá kell számítani a családi gazdaságból származó bevételéhez és tételes költségelszámolás esetén a belépést megelőzően felmerült, bizonylattal igazolt költségeit is elszámolhatja az összesített bevételével szemben, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy vélhetően eltér a jövedelmének nagysága a családi gazdaság másik tagja(i)nál keletkezett jövedelem nagyságától. Fontos azonban figyelemmel lenni arra a rendelkezésre, hogy a családi gazdaság tagjai a jövedelmüket csak azonos módon állapíthatják meg.

Abban az esetben, ha a közös gazdálkodást megelőzően, de az adóéven belül az a korábban önállóan gazdálkodó, a családi gazdaságba belépő családtagok között tételes költségelszámoló és átalányadózó is volt, akkor – a korábbi választásuktól függetlenül – az adóév egészére azt az adózási módot kötelesek alkalmazni, amelyet a

³ Szja tv. 6. számú melléklet I. c) pont

családi gazdaság tagjai közösen választottak. Így az év első napjától megszerzett valamennyi őstermelésből származó bevétel után a közösen választott adózási módra vonatkozó szabályok szerint kell adózni, és ugyanígy kell a költségeket is figyelembe venni.

Pl. A családi gazdaságba évközben belépő magánszemély átalányadózó volt, míg a családi gazdaság az adóévre nézve tételes költségelszámolást választott.

Bevétele a családi gazdaságba történő belépésig 1,7 millió forint

A családi gazdaságban egy főre jutó bevétel 2,4 millió forint

Éves bevétele adózónak 4,1 millió forint

A példabeli eset azt is jelenti, hogy a belépő családtag miatt a többi családtag sem élhet nyilatkozattételi jogával, mivel annak feltétele – a támogatások összege nélkül – 4 millió forintot meg nem haladó bevétel. Eből látható, hogy **egyáltalán nem mindegy, hogy évközben kit engedünk be a családi gazdaságba.**

Amennyiben a gazdálkodó család tagjai olyan tárgyi eszközöket is adtak a családi gazdaság használatába, amelyek után korábban az őstermelői vagy az egyéni vállalkozói tevékenységükben értékcsökkenési leírást számoltak el, akkor a családi gazdaságban az értékcsökkenési leírás (a teljes leírásig) folytatható.

Pl. A családi gazdaságba belépő új tag a családi gazdaság rendelkezésére bocsátja az őstermelői tevékenysége keretében korábban beszerzett traktort, amelyeknek a beszerzési ára 3.950 ezer forint volt.

Adózó a családi gazdaságba történő belépésig és az ottani rendelkezésre bocsátásig a beszerzési árból 60 százalékot számolt el a költségei között értékcsökkenési leírás címén. Ebben az esetben a beszerzési ár még el nem számolt része - ami 1 millió 580 ezer forint - értékcsökkenési leírás keretében továbbra is elszámolható.

A családi gazdálkodó az alábbi támogatások igénybevitelére jogosult⁴:

- termőföld-, telephely vásárláshoz, korszerűsítéshez kapcsolódó külön jogszabály szerinti hitel után kamattámogatás,

- a mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet szerint a családi gazdaság nyilvántartásba vételéről szóló határozat kiadását megelőzően elfogadott program alapján a részére, valamint a gazdálkodó család tagjai részére biztosított kibontakozási támogatás.

A családi gazdálkodó akkor jogosult az említett támogatások igénybevitelére, ha a

Megyei Kormányhivatal a családi gazdaságot nyilvántartásba vette és legfeljebb tíz fő állandó alkalmazottat foglalkoztat.

A gazdálkodó család tagjai a tételes költségelszámolás során az Szja tv. 22. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az őstermelői tevékenységből származó jövedelmüket csökkenthetik azzal a veszteséggel is, amelyet a családi gazdaság nyilvántartásba vétele előtt határoltak el. Ez a veszteség a családtagok között nem osztható meg, így adott esetben a családtagok nem azonos nagyságú jövedelem után fognak adózni.

Pl. A családi gazdaság egyik tagja évközben lépett be a családi gazdaságba, de a belépést megelőzően is őstermelői tevékenységet folytatott, bevétele nem volt, költsége pedig 250 ezer forint volt a családi gazdaságba történő belépés időpontjáig, előző évről pedig 220 ezer forint veszteséget hozott át.

A családi gazdaság az adóévre a tételes költségelszámolást választotta és az 1 tagra jutó jövedelem 780 ezer forint.

A példabeli esetben az új tag a 780 ezer forint jövedelmével szemben érvényesítheti a családi gazdaságba történő belépését megelőzően felmerült tárgyévi költségeit is (250 ezer), és a maradék 530 ezer forint jövedelemmel szemben az előző évről áthozott veszteség 50%-a (110 ezer) számolható el.

Amennyiben a családi gazdaságban folytatott kiegészítő tevékenység a bérszántás, akkor a családi gazdaság részére bérmunkában végzett szolgáltatás számla szerinti értéke az egyéni vállalkozás bevételének, míg a családi gazdaság esetében ugyanez az összeg költségnek minősül, amennyiben pl. a családi gazdaságot egyéni vállalkozás alapján vették nyilvántartásba és a kiegészítő tevékenységet a családi gazdaság vezetője folytatja. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a bérszántást nem egyéni vállalkozóként önálló tevékenység keretében végzi a magánszemély.

A **családi gazdálkodó halála** esetén a családi gazdaságok létrehozásáról, nyilvántartásba vételéről, működtetéséről, valamint kiemelt támogatásokról szóló 326/2001. (XII. 30.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 5. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltak szerint a Járási Hivatal **törli a nyilvántartásból** a családi gazdaságot, ha a túlélő családtagok nem jelentik be, hogy a családi gazdálkodást folytatni kívánják.

A családi gazdaság továbbfolytatására vonatkozó bejelentést a túlélő családtagok a halotti anyakönyvi kivonat kiállításától számított 60 napon belül tehetik meg.

A túlélő családtagok szempontjából lényeges, hogy a családi gazdaság megalakulásakor gondoljanak ilyen esetre is, és előre rendezzék az elszámolási viszonyokat.

Abban az esetben, ha a túlélő családtagok bejelentik a családi gazdaság folytatását a családi gazdaságok támogatása, azok elszámolása és ellenőrzése, a családi gazdaságokban fennállott és fennálló adózási és elszámolási viszonyok szempontjából a továbbműködő családi gazdaságok létét jogfolytonosként kell kezelni. (A „családi gazdálkodás folytatása” kifejezés is ezt takarja.)

A családi gazdálkodó halála esetén a jövedelemszámításnál minden körülményt vizsgálni kell. Amennyiben a halál tényét úgy tekintjük, mint a családi gazdaságban folytatott tevékenység megszüntetését, akkor az adó soron kívüli megállapítása során az adóhatóság figyelemmel lehet arra, hogy a volt taggal el kell számolni és arra is, hogy miben állapodtak meg.

Amennyiben a felek vagyoni elszámolási viszonyait szabályozó szerződés tartalma valamely családtag kilépésének esetére is kiterjedt, és abban úgy állapodnak meg a családi gazdaság tagjai, hogy a tagi jogviszony megszűnése után befolyt bevételből is részesül a volt tag a tagi jogviszonya fennállása alatt keletkezett költségei arányában, akkor ennek analógiájára nem kizárt, hogy az elhunyt családi gazdálkodó adójának megállapításakor is figyelemmel legyen erre az adóhatóság. Erre figyelemmel az sem zárható ki, hogy a családi gazdaság tagjai a megállapodásban foglaltakra tekintettel állapítsák meg adókötelezettségüket.

Abban az esetben, ha a családi gazdálkodó, illetőleg a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtag **kiegészítő tevékenységét** önálló tevékenység keretében (egyéni vállalkozás keretén kívül) folytatja, akkor a 10 százalékos vételezett költséghányad vagy tételes költségelszámolás alkalmazásával állapíthatja meg a jövedelmét. A jövedelem megállapítása során figyelemmel kell lennie arra is, hogy az őstermelésből származó jövedelmét milyen módszerrel állapítja meg. Amennyiben a tételes költségelszámolás módszerét választja (ide tartozik az egyszerűsített bevallási nyilatkozattétel is), akkor a kiegészítő tevékenységből származó bevételével szemben is csak a tételes költségelszámolást választhatja.

Olyan esetben, ha a családi gazdálkodó és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtag az őstermelői tevékenység mellett **más önálló tevékenységet** is folytat, akkor a családi gazdálkodói és az önálló tevékenység esetében is az adóalap megállapítása az igazolt költségek figyelembevételével történhet és a két tevékenység folytatása érdekében felmerült költségeket elkülönítve kell nyilvántartani.

Azokat a költségeket, amelyek mindkét tevékenységgel összefüggenek, a bevételek arányában kell megosztani, kivéve, ha a törvény másként rendelkezik.

⁴ 326/2001. (XII. 30.) Korm. rendelet 9.§-a alapján

Amennyiben a családi gazdaság keretében folytatható *kiegészítő tevékenységet* a családi gazdálkodó és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként *közreműködő családtag egyéni vállalkozóként* végzi, akkor arra vonatkozóan – választásától függően – a vállalkozói személyi jövedelemadóztatást vagy az átalányadóztatást alkalmazhatja, de választhatja akár az egyszerűsített vállalkozói adót (2002. évi XLIII. tv.), vagy a kisadózó vállalkozások tételes adóját (katát) a 2012. évi CXLVII. tv. alapján.

Az, aki a családi gazdaságba történő belépését megelőzően egyéni vállalkozóként folytatta mezőgazdasági tevékenységét és a csatlakozása előtt kisvállalkozói kedvezményt és/vagy kisvállalkozói adókedvezményt érvényesített, vagy fejlesztési tartalék, foglalkoztatási kedvezmény címén csökkentette a bevételét, akkor ezeket a kedvezményeket nem veszíti el, amennyiben a feltételeknek továbbra is megfelel.

Ez azt jelenti, ha például az őstermelő 2015. december 31-ig a személyi jövedelemadó törvény hatálya alatt még egyéni vállalkozóként kisvállalkozói kedvezményt érvényesített és a kedvezmény érvényesítését követő negyedik adóév utolsó napjáig bekövetkeznek az Sza tv. 49/B. § (14) bekezdésében felsorolt esetek (pl. a kisvállalkozói kedvezmény alapjául szolgáló tárgyi eszközt értékesíti, átsorolja, stb.), akkor a tárgyi eszközre tekintettel a nyilvántartott kisvállalkozói kedvezmény kétszeresének adóját a kedvezmény figyelembevételének évében érvényesített adókulcsok alapján kell megállapítani.

Amennyiben az egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkező családi gazdálkodónak (vagy a családi gazdaságban egyéni vállalkozóként közreműködő családtagnak) – a családi gazdaságra vonatkozó különös adózási szabályok miatt – az adóévben nem keletkezett vállalkozói bevétele, akkor az egyéni vállalkozói jogállása miatt kötelezően befizetett közterhek összegét (pl: szociális hozzájárulási adó) az őstermelésből származó bevételével szemben érvényesítheti, vagy dönthet úgyis, hogy ezt a költséget is megosztja a többi családtaggal.

(Abban az esetben, ha a családi gazdálkodó más tevékenységet pl. bérbeadást végez egyéni vállalkozóként, akkor az abból eredő kötelezően teljesítendő köztehek összegét nem érvényesítheti az őstermelésből származó bevételével szemben.)

4. Az egyes tevékenységek minősítése

Mezőgazdasági őstermelői tevékenységnek minősül az Sza tv. 6. számú mellékletének I. pontja szerint

- a saját gazdaságban történő növénytermelés, ültetvénytelepítés, állattenyésztés, termékfeldolgozás, ha az a saját gazdaságban előállított alapanyag felhasználásával történik,

- a saját gazdaságban egyes mezőgazdasági termékek jogszabályba nem ütköző gyűjtése,

- a saját tulajdonú földterületen végzett erdőgazdálkodás, és saját tulajdonú erdőterületen az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény szerinti erdei haszonvétel keretében végzett tevékenység, mindezekre nézve akkor, ha az előállított termék vagy a tevékenység az Sza tv. 6. számú mellékletének II. pontjában felsoroltak valamelyikébe beletartozik,

- ideértve a saját gazdaságban termelt gyümölcs felhasználásával bérfőzés keretében történő párlatkészítést is. Ez azt jelenti, ha valaki a saját maga termelte gyümölcsből pálinkafőzdében főzet pálinkát és azt értékesíti az ebből származó bevétele őstermelői tevékenységből származó bevételnek minősül. A főzdeinek fizetett összeg pedig költségként elszámolható.

Őstermelői tevékenység keretében mezőgazdasági termékeket az gyűjthet, aki a terület felett rendelkezési jogot gyakorlóknak legalább a szóbeli hozzájárulásával rendelkezik arra vonatkozóan, hogy a gyűjtés eredményét szabadon felhasználhatja.

A saját gazdaságban előállított virágok és dísznövények – kivéve a 0602 40 vámtarifa számú, rózsát, és az oltott rózsát is – értékesítéséből származó bevételt akkor lehet őstermelői bevételként figyelembe venni, ha az az évi 250 ezer forintot nem haladja meg. Ha az éves bevétel a 250 ezer forintot meghaladja, akkor az egész bevétel nem számít őstermelői tevékenység bevételeként, azonban – ha a magánszemély e tevékenységével összefüggésben vagy egyébként az őstermelői igazolványt kiváltotta – az ellenérték kifizetésére akkor is alkalmazhatók a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó előírások (pl: fel kell jegyezni az értékesítési betétlapra, ha őstermelő). Szintén őstermelői bevételnek minősül a karácsonyfa értékesítése is.

A saját gazdaságban termelt szőlőből saját gazdaságban készített szőlőmust, sűrített szőlőmust, szőlőbor értékesítése akkor számít őstermelői tevékenység bevételeként, ha a magánszemély ezeket a termékeket az adott évben 0,5 litert elérő kiserelésben, kifizetőnek, és/vagy termelői borkimérésben végső fogyasztó részére értékesíti. Ezen termékek értékesítéséből származó bevétel együttvéve az évi 7 millió forintot

nem haladhatja meg. Ha a bevétel meghaladja a 7 millió forintot, vagy az értékesítés nem kizárólag az előzőek szerint történik, akkor az egész bevétel nem számít őstermelői tevékenység bevételeként. Ha a magánszemély e tevékenységével összefüggésben vagy egyébként az őstermelői igazolványt kiváltotta, az ellenérték kifizetésére akkor is alkalmazhatók a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó előírások, ha a bevétel a 7 millió forintot meghaladja.

Ha a magánszemély a saját termelői borkimérésében az előzőek mellett nem a saját őstermelői tevékenységében előállított bármely más terméket is értékesít és/vagy szolgáltatást is nyújt, akkor az őstermelői és más bevételeit, illetőleg azok megszerzése érdekében felmerült költségeit külön-külön kell nyilvántartania azzal, ha valamely költség többféle értékesítéssel is összefügg, akkor azt - ha e törvény másként nem rendelkezik - a bevételek arányában kell megosztania.

4.1. Erdőgazdálkodási tevékenység

Azon földtulajdonosoknak, akik erdőnek minősülő földterület tulajdonosai a gazdálkodásuk során a Földforgalmi tv. rendelkezésein túl az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evtv.) és a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szabályait is figyelembe kell venniük.

Az Evtv. 5. §-ának 9. pontja szerint erdőgazdálkodás az erdő fenntartására, közérdekű funkcióinak biztosítására, őrzésére, védelmére, az erdővagyon bővítésére, valamint - a vadászati jog gyakorlása, hasznosítása kivételével - az erdei haszonvételek gyakorlására irányuló tevékenységek összessége.

Az erdei haszonvételnek az Evtv. 68. §-a értelmében az erdő anyagi javainak és nem anyagi jellegű szolgáltatásainak a hasznosítása minősül, így különösen:

- a fakitermelés;
- az erdészeti szaporítóanyag gyűjtése;
- a vadászati jog gyakorlása vagy hasznosítása az e törvény hatálya alá tartozó területen;
- az elhalt fekvő fa és gally gyűjtése, illetve elhalt, száraz ág nyesése;
- a kidöntött fáról történő gally, toboz és díszítőlomb gyűjtése;
- a gomba, vadgyümölcs, virág, illetve gyógynövény gyűjtése;
- a bot, nád, sás, gyékény termelése és fű kaszálása;
- a méhészeti tevékenység;
- a fenyőgyanta gyűjtése;
- cserje kitermelése, élő és elhalt cserjék hajtásainak gyűjtése;

- az erdei legeltetés;
- az erdő közjóléti szolgáltatásainak üzleti célú hasznosítása;
- az erdei forrásvíz hasznosítása.

A fentiek alapján az erdő párhuzamosan több hasznvételi lehetőséget is nyújt, melynek használatára, használatba adására vonatkozóan **2017. szeptember 1-jétől módosult az Evtv.** Az új szabályozás értelmében az önálló erdőgazdálkodási egység használatának egy személy részére történő átadására az erdei hasznvételek csak egy részének gyakorlására kiterjedően is sor kerülhet, vagyis a tulajdonosok az egyes hasznvételek gyakorlását az erdő használatának átadása esetén is visszatartathatják a maguk részére, vagy az erdő használatát az egyes hasznvételi módok tekintetében elkülönítetten, több személy részére is átadhatják. Új hasznvételi formák például az erdei legeltetés, az erdő közjóléti szolgáltatásainak üzleti célú hasznosítása (pl.: erdei lovagoltatás). [Evtv. 20/B. § (1)-(3) bekezdés]

Erdőgazdálkodási tevékenységet (az erdei hasznvételek kivételével) csak az végezhet, aki az erdészeti hatóság által vezetett erdőgazdálkodói nyilvántartásban jogszerű használóként, erdőgazdálkodóként szerepel. Az Evtv. 17. § (2) bekezdése értelmében ugyanis az erdőgazdálkodói jogok és kötelezettségek - a hasznvételi joggyakorlás kivételével - az erdőgazdálkodót illetik, illetve terhelik.

Az erdőterület hasznosítására a kapcsolódó jogszabályok (Evtv., Vtv. stb.) által előírt keretek között az erdőtulajdonosnak többféle lehetősége van: azt hasznbérbe adhatja, saját maga végezheti az erdőgazdálkodási tevékenységet (ha a területnek egyedüli tulajdonosa), illetve társult erdőgazdálkodási tevékenységet is folytathat (ez utóbbi bizonyos esetekben kötelező).

4.1.1. Saját tulajdonú erdőben végzett erdőgazdálkodási tevékenység

Az erdőtulajdonos a saját tulajdonában álló erdőnek minősülő földterületen erdőgazdálkodási tevékenységet végezhet mezőgazdasági őstermelőként, egyéni vállalkozóként, illetve amennyiben sem őstermelőként, sem egyéni vállalkozóként nincsen bejegyezve önálló tevékenységet végző magánszemélyként.

Őstermelői tevékenységnek az Sza tv. 6. számú melléklete I. része értelmében a saját tulajdonú földterületen végzett erdőgazdálkodás és saját tulajdonú erdőterületen az Evtv. szerinti erdei hasznvételek keretében végzett tevékenység minősül, azonban csak akkor, ha az előállított termék vagy a tevékenység az e melléklet II. pontjában felsorolt valamelyikébe beletartozik.

A fogalom lényeges eleme tehát, hogy **csak a tulajdonos által végzett tevékenység**

minősülhet őstermelői tevékenységnek, a hasznbérlet által a bérelt erdőterületen végzett tevékenység nem.

A vadászati jog gyakorlása sem tekinthető őstermelői tevékenységnek, mert bár az erdei hasznvételek, de az Evtv. szerint nem tartozik az erdőgazdálkodási tevékenységek közé. Az Sza tv. viszont csak azon erdei hasznvételek gyakorlását tekinti őstermelői tevékenységnek, amelyek a melléklet táblázatos felsorolásában is szerepelnek. A táblázat mezőgazdasági őstermelői tevékenységként [Sza tv. 6. számú melléklet II. fejezet C) rész 1. pont] az erdőgazdálkodást és e tevékenység termékeit említi, viszont a vadászati jog gyakorlása és hasznosítása nem tekinthető erdőgazdálkodási tevékenységnek.

4.2. Kistermelői élelmiszertermelés

Az Sza tv. 6. sz. mellékletének II./C/3. pontja szerint mezőgazdasági őstermelői tevékenységnek minősül a külön jogszabályban meghatározott kistermelői élelmiszer-termelés, előállítás és értékesítés is. A **kistermelői élelmiszer-termelés**, előállítás és értékesítés feltételeit az 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet szabályozza. A szabályozás lényege, hogy őstermelésből származó bevételnek minősül az az összeg is, amely a rendelet 1. számú mellékletében felsorolt termékek értékesítéséből származik, ha azt végső fogyasztónak, helyi kiskereskedelmi vagy vendéglátó egységnek értékesíti a magánszemély a rendeletben foglalt feltételeknek megfelelően.

Ezen FVM rendelet alkalmazható azon tevékenységekre, amelyek során a kistermelő kis mennyiségben⁵ a végső fogyasztót, illetve a régió belüli vagy a gazdaság helyétől légvonalban számítva Magyarország területén legfeljebb 40 km távolságon belül vendéglátó létesítményt/kiskereskedelmi létesítményt

- általa megtermelt alaptermékkel vagy általa betakarított, összegyűjtött vadon termő alaptermékkel,
- általa megtermelt alaptermékből előállított élelmiszerral,
- általa jogszerűen kifogott hallal látja el, illetőleg falusi vendégasztalt üzemeltet.

Falusi vendégasztalnak minősül: falusi-as, tanyasias vagy vidéki környezetben a házi élelmiszerekhez és gasztronómiai hagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek bemutatása, és az elkészített élelmiszerek felkínálása helyben fogyasztásra a gazdaság helyén.

Az FVM rendelet hatálya alá tartozik az a kistermelői tevékenység is, amelynek keretében a termelő – füstölés, aszalás, szárítás, őrlés, állat vágása és húsának feldolgo-

zása, ételkészítés (beleértve kenyér, tészta, befőtt, lekvár, pogácsa), terménytisztítás, olajos magvak (olajütés) és gyümölcsök, zöldségek préselése, pasztörizálása – szolgáltatást végez magánszemélyek és más kistermelők részére, a rendelet szerint meghatározott helyen.

Kistermelői élelmiszertermelés körébe tartozik pl: kifejlett vagy növendék szarvasmarha, borjú, házi tyúkfélé, nyúlféle, víziszárnyas vagy pulyka levágása és húsának értékesítése, hűskészítmény előállítása és értékesítése, tej értékesítése, tejtermék előállítása és értékesítése, tojás értékesítése, növényi eredetű alaptermék értékesítése.

4.3. Őstermelői és egyéni vállalkozói tevékenység együttes folytatása

Gyakran előfordul, hogy magánszemélyek egyszerre folytatnak őstermelői és egyéni vállalkozói tevékenységet.

Ilyen esetekben

a) őstermelői bevételként kell figyelembe venni a magánszemélynek az őstermelői tevékenység során előállított azon termékek szokásos piaci értékét, amelyeket egyéni vállalkozóként értékesít azzal, hogy vállalkozói jövedelem szerinti adózás alkalmazása esetén ez az érték az egyéni vállalkozói tevékenység elismert költségének minősül;

b) egyéni vállalkozói tevékenységből származó bevételként kell figyelembe venni az a) pontban említett termékek értékesítéséből származó ellenértéket is;

c) az egyes tevékenységek folytatása érdekében felmerült költségeket elkülönítve kell nyilvántartania, ha tételes költségelszámolást, illetőleg vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmaz;

d) ha e törvény másként nem rendelkezik, a tevékenységek közös költségeit a bevételek arányában kell megosztani, azzal, hogy

az a)-d) pont rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni, ha a magánszemély a családi gazdaságban őstermelői tevékenységből származó bevétele mellett önálló tevékenységből származó bevételt is szerez.

Előfordulhat pl. az is, hogy a magánszemély egyidejűleg tevékenykedett egyéni vállalkozóként és mezőgazdasági őstermelőként, melyhez ugyanazt a tárgyi eszközt használta, majd az egyéni vállalkozói tevékenységét megszüntette, és csak őstermelőként dolgozott tovább. Az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetését követően az a helyzet is megszűnt, amelynek alapján választania kellene mindkét tevékenységhez használt tárgyi eszközzel összefüggő költségelszámolást illetően az Sza tv. 3. számú mellékletének felvezető rendelkezése

⁵ 326/2001. (XII. 30.) Korm. rendelet 9.§.-a alapján

(utolsó bekezdés) szerint. Ezért ha a tárgyi eszköz bekerülésével és üzemeltetésével kapcsolatos kiadásait az egyéni vállalkozási tevékenységénél vette figyelembe, akkor az egyéni vállalkozási tevékenység megszűntetését követően úgy tekintheti e tárgyi eszközt, mint amelyet már eddig is használt az őstermelői tevékenységéhez, azaz nincs akadálya, hogy ezen időponttól az értékcsökkenési leírást őstermelőként folytassa.

5. Nyilvántartások vezetése

A nyilvántarások vezetésével kapcsolatos részletes tudnivalókat az Sza tv. 5. számú melléklete tartalmazza.

Alapnyilvántartást vezet az egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági őstermelő. Alapnyilvántartásnak minősül a naplófőkönyv, a pénztárkönyv, a bevételi és költségnyilvántartás, valamint a bevételi nyilvántartás, továbbá az őstermelői igazolvány részét képező értékesítési betétlap.

A magánszemély egyéni vállalkozói tevékenysége, őstermelői tevékenysége, más önálló tevékenysége és nem önálló tevékenysége tekintetében külön-külön – választása szerint a négy tevékenység esetében akár eltérő típusú – alapnyilvántartást vezet.

Tételes költségelszámolás esetén a más önálló tevékenységre vonatkozó alapnyilvántartást úgy kell vezetni, hogy az önálló tevékenységből származó jövedelem tevékenységenként megállapítható legyen.

Az alapnyilvántartás típusát a magánszemély adóévenként határozza meg, és e választását az adóévben saját elhatározásból később sem változtathatja meg. Ha a magánszemély az Sza tv. rendelkezései szerint az adóév során veszíti el az általa választott alapnyilvántartás vezetésének a jogát, akkor a változás napját megelőző nappal köteles az addig vezetett alapnyilvántartást lezárni, és a lezárt alapnyilvántartásban összesített adatokat az új alapnyilvántartásba nyitó adatként bejegyezni. E rendelkezés nem mentesíti a magánszemélyt a lezárt nyilvántartással és az azt alátámasztó bizonylatokkal összefüggő megőrzési kötelezettsége teljesítése alól.

Az átalányadózást alkalmazó mezőgazdasági őstermelő alapnyilvántartásában az élő állatok és állati termékek értékesítéséből származó bevételét más őstermelői tevékenységből származó bevételétől elkülönítve kell nyilvántartania.

Az alapnyilvántartást az adó, az adóelőleg megállapítására előírt időszakonként az alapnyilvántartás egyes adatsorainak összesítésével le kell zárni.

A mezőgazdasági őstermelőnek a tevékenységéhez használt saját tulajdonú tárgyi eszközről, nem anyagi javairól egyedi nyilvántartást kell vezetnie, ideértve azokat a nem anyagi javakat, tárgyi eszközöket is, amelyek beszerzésére, előállítására fordított kiadása annak felmerülésekor költségként érvényesíthető. E nyilvántartásból állapítható meg az értékcsökkenési leírás összege.

A nyilvántartás a következő adatokat tartalmazza:

- a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak megnevezése,
- gép, berendezés esetén a gyártó vállalat neve, a gyártás éve, a gyártási szám,
- a használatbavétel (üzembe helyezés) időpontja,

- az elidegenítés vagy (a selejtezési jegyzőkönyvnek megfelelően) a kiselejtezés, a megsemmisülés időpontja,

- az értékcsökkenési leírás kulcsa,
- az értékcsökkenés kiszámításának alapja,
- az értékcsökkenés kiszámításának módosult alapja,
- az előző évek értékcsökkenésének halmozott összege,

- az adóévben költségként érvényesíthető értékcsökkenés összege,

- az értékcsökkenés összegének figyelembevételével számított nettó érték,

- a kisvállalkozói kedvezmény igénybevételének adóéve és összege (csak egyéni vállalkozóknál).

Az értékesítés, kiselejtezés vagy megsemmisülés miatt bekövetkezett értékcsökkenéseket a vonatkozó bizonylatok alapján e nyilvántartásból ki kell vezetni.

A mezőgazdasági őstermelőnek, az egyéni vállalkozónak az e tevékenységéhez használt tárgyi eszköze, nem anyagi javai üzembe helyezésének időpontjáig felmerült kiadásairól - kivéve az 50 ezer forint alatti egyedi értékű tárgyi eszközre fordított kiadást - egyedi nyilvántartást kell vezetnie. E nyilvántartás alapján állapíthatók meg az értékcsökkenési leírás alapját képező tételek. Egyéni vállalkozók esetében ezen adatok segítségével állapíthatók meg a vállalkozói osztálekialapot módosító tételek.

A nyilvántartás a következő adatokat tartalmazza:

- a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak megnevezése,

- a beruházási költséget képező kiadás összege dátum szerint és halmozottan,

- a vállalkozói osztálekialapból levont összeg dátum szerint és halmozottan,

- az üzembe helyezés időpontja,

- az üzembe helyezés időpontjában a beruházási költség (az értékcsökkenési leírás alapja),

- az üzembe helyezést követően a felújítási költség részét képező kiadás összege dátum szerint,

- az értékcsökkenési leírás módosítási időpontja dátum szerint,

- az értékcsökkenési leírás módosított alapja,

- az elidegenítés vagy (a selejtezési jegyzőkönyvnek megfelelően) a kiselejtezés, a megsemmisülés időpontja,

valamint egyéni vállalkozók esetében:

- az üzembe helyezés időpontjáig a vállalkozói osztálekialapból levont, beruházási költséget képező kiadások halmozott összege,

- a kisvállalkozói kedvezmény igénybevételének adóéve és összege.

6. Jövedelem megállapítása

Az Sza tv. az őstermelői bevételek és költségek meghatározására az általános szabályok mellett speciális szabályokat fogalmaz meg a 2. és a 3. számú mellékletben.

Az önálló tevékenységből származó jövedelem meghatározására az őstermelők is – amennyiben a jövedelmüket nem általában állapítják meg – kétféle költségelszámolás közül választhatnak:

- Tételes költségelszámolás alkalmazás során elszámolható legfeljebb az adott tevékenység bevételével szemben, a tevékenység folytatása érdekében az adóévben ténylegesen felmerült és igazolt, azaz elismert költség.

- 10 százalékos költséghányad alkalmazása során, a bevétel 90 százaléka minősül jövedelemnek. Abban az esetben, ha ezt a módszert választja a jövedelem meghatározására akkor a tárgyi eszközeinek és a nem anyagi javainak az értékcsökkenési leírását, valamint a korábban elhatárolt veszteségnek a 20 százalékát az adóévre már elszámolnak kell tekinteni.

6.1. Bevételek

A jövedelemszámítás pénzforgalmi szemléleten alapul, a kézhez vett, jóváírt összeget kell figyelembe venni. A bevételek között nemcsak a növények és állatok eladásából származó bevételeket kell figyelembe venni, hanem azoknak a kizárólag üzleti célt szolgáló tárgyi eszközöknek az eladási árát is, amelyek beszerzési árát vagy annak egy részét az értékesítést megelőzően az őstermelésből származó bevételével szemben a magánszemély költségként érvényesített. Természetesen ilyen esetben az értékcsökkenési leírás még el nem számolt része a költségek között elszámolható.

Bevétel különösen a tevékenység keretében vagy azzal összefüggésben

- az értékesített termék, áru, szolgáltatás ellenértékéért, vagy ezek előlegeként befolyt vagy váltóval kiegyenlített összeg,

természetben kapott ellenérték, ide nem értve a tárgyi eszközök nem anyagi javak értékesítésekor kapott előleget (valamennyi esetben a felár, az engedmény, az árkiegészítés, a fogyasztási adó figyelembevételével), továbbá az áru szállításáért vagy csomagolásáért külön felszámított összeg;

– a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz – ideértve a selejtezett tárgyi eszközt is –, nem anyagi javak, anyag, félkész termék (a továbbiakban együtt: vagyontárgy) értékesítésekor kapott ellenérték, illetőleg a szokásos piaci érték (ha ez utóbbi a több), ha annak beszerzési, előállítási költségét a magánszemély bármelyik évben költségei között elszámolta, vagy értékcsökkenési leírást számolt el azzal, ha az önálló tevékenységet folytató magánszemély olyan ingó vagyontárgyat, ingatlant, vagyoni értékű jogot idegenít el, amelyet nem kizárólag üzemi célból használt, akkor az ebből származó jövedelem adózására egészében az ingó/ingatlanértékesítésből származó jövedelem megállapítására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmaznia;

– a kapott kamat;
– a kötbér, a késedelmi kamat, a bírság, a büntetés címén kapott összeg, valamint a fizetett kötbér, kamat, bírság, büntetés visszatérítése címén kapott összeg, kivéve, ha korábban költségként nem vették figyelembe;

– a felvett támogatás (ideértve különösen az egységes területalapú támogatást is), figyelemmel a VI. fejezet rendelkezéseire is;

– az előállított vagy vásárolt terméknek, végzett vagy vásárolt szolgáltatásnak a szokásos piaci értéke, ha azokat a magánszemély saját céljára felhasználja, illetőleg részben vagy egészben ellenszolgáltatás nélkül másnak átengedi akkor, ha ezzel kapcsolatban bármely évben költséget számolt el, Abban az esetben viszont nem kell a saját célra történő felhasználás és a részben vagy egészben ellenszolgáltatás nélküli átengedés értékével növelni a bevételt, ha

a) a magánszemély az azzal kapcsolatos kiadásokat költségei között nem számolta el, vagy e kiadásokkal az összes költségét arányosan csökkenti,

b) a terméket, a szolgáltatást elemi károk, katasztrófák esetén közadakozás keretében nyújtja;

– a 100 ezer – 2006. január 1-je előtti beszerzés esetén 50 ezer – forintnál magasabb egyedi értékű kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz – ha annak értékét a mezőgazdasági őstermelő egy összegben elszámolta – ellenszolgáltatás nélküli átruházásakor – kivéve a magánszemélynek ellenszolgáltatás nélkül történő, adófizetési kötelezettséggel járó átadást – a beszerzés időpontjától számított

– egy éven belül a beszerzési érték 100 százaléka,

– egy éven túl, de két éven belül a beszerzési érték 66 százaléka,

– két éven túl, de három éven belül a beszerzési érték 33 százaléka,

– három éven túl nulla;

– az adó, szociális hozzájárulási adó stb. különbözetének a visszatérítése, ha a befizetést a magánszemély költségként bármely évben elszámolta;

– a mezőgazdasági őstermelő esetében a kéreseménnyel összefüggésben kapott kártalanítás, kártérítés, ideértve a felelősségbiztosítás alapján felvett összeget;

– azon biztosítási szolgáltatás értéke, amely esetében az arra jogosító biztosítási díjat a mezőgazdasági őstermelő költségként elszámolta;

– a kerekítési szabályok alkalmazása során keletkezett bevételi többletkülönbözet.

A magánszemély halálát követően juttatott olyan bevétellel összefüggésben, amely a magánszemélyt az életében még megillette (ilyenek minősül pl. a magánszemély által igényelt támogatás), az adókötelezettséget úgy kell teljesíteni, mintha a juttatást a magánszemély a halálának időpontjában szerezte volna meg.

A rendelkezést pontosították.

6.1.1. Speciális szabályok a bevételekre vonatkozóan

Vetőmagbértermelés, bérnevelés, bérhizlalás, kihelyezett állattartás esetén őstermelői tevékenységből származó bevétel a termék vagy állat teljes átvételi (bruttó) ára azzal, hogy a jövedelem megállapításakor a termék vagy állat kihelyezési értéke költségként érvényesíthető.

A NAV által a gázolaj felhasználásra tekintettel visszatérített jövedéki adó összegének megítélésekor figyelembe kell venni, hogy a gázolaj árában a jövedéki adó összege is benne van és ezen összeget a költségek közül külön nem lehet kiemelni. Emiatt a visszatérített adó összegét a bevételek között kell figyelembe venni és támogatásnak minősül, tehát megemeli az adózási feltétlenül megjelölt egyes értékhatárokat.

A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés feltételeiről és szabályairól 341/2007. (XII. 15.) Korm. rendelet 1.§ (2) bekezdésében foglaltak szerint a családi gazdaság esetében a jövedékiadó-visszatérítés igénylésére a családi gazdálkodó jogosult.

Saját gazdaságban előállított cefréből magánfőzés keretében előállított párlat főzése őstermelői tevékenységnek minősül, amennyiben az értékesítésre palackozott kiszerelésben, zárjeggyel ellátva kerül sor

azzal, hogy ugyancsak őstermelői tevékenységnek és a saját gazdaságban előállított terméknek minősül az a pálinka is, amelyet - a pálinkafőzéshez szükséges felszerelés hiányában - a magánszemély a saját gazdaságában összegyűjtött cefréből bérfőzetés keretében állított elő.

A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (Jövedéki tv.), két ide kapcsolódó meghatározása:

Magánfőző: az a 18. életévét betöltött gyümölcsstermesztő személy, aki saját tulajdonú gyümölcscsel, gyümölcsből származó alapanyaggal és párlat készítésére alkalmas, saját tulajdonú desztillálóberendezéssel rendelkezik.

Magánfőzés: a párlatnak a magánfőző, több tulajdonostárs magánfőző esetén valamely tulajdonostárs lakóhelyén vagy gyümölcsöse helyén használható, legfeljebb 100 liter űrtartalmú, párlat-előállítás céljára kialakított desztillálóberendezésen a magánfőző által végzett előállítás.

Gyümölcsstermesztő személy: az a természetes személy, aki gyümölcsstermő területtel rendelkezik.

Természetesen nem tekinthető őstermelői tevékenységnek az az eset, amikor olyan párlat értékesítésére kerül sor, amikor az alapanyag (cefre) nem a saját gazdaságból származik, vagy a magánszemély nem rendelkezik az adóévre hitelesített értékesítési betétlappal.

Az 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet 1. számú mellékletének A.20. pontja a kistermelői élelmiszertermelés körébe sorolja a párlatkészítést (2016. évi LXVIII. törvény 71. § b) pontja szerinti bérfőzött párlat értékesítése)

A magánfőző desztillálóberendezés feletti tulajdonszerzést az azt követő 15 napon belül köteles bejelenteni a lakóhelye szerinti önkormányzati adóhatósághoz. A bejelentés tartalmazza a magánfőző nevét, lakcímét, adóazonosító jelét, a desztillálóberendezés feletti tulajdonszerzés időpontját, a desztillálóberendezés űrtartalmát és tárolásának, használatának helyét, ha az eltér a magánfőző lakcímétől.

A magánfőző köteles megőrizni és hatósági ellenőrzéskor bemutatni a desztillálóberendezés feletti jogszerű tulajdonszerzést igazoló iratot.

Az önkormányzati adóhatóság a bejelentésről értesíti a vámhatóságot és a bejelentéssel érintett másik önkormányzati adóhatóságot. Az önkormányzati adóhatóság az értesítést a teljesítést követő hónap 15. napjáig küldi meg az illetékes vámhatóság részére.

Az önkormányzati adóhatóságnál regisztrált magánfőző jogosult párlat adójege beszerzésére. A magánfőző a párlat adójege igénylésekor a vámhatóságnak megadja nevét, lakcímét, adóazonosító jelét, az előállítani kívánt párlat mennyiségét, valamint nyilatkozik arról, hogy a magánfőzésre vonatkozó jogszabályi feltételeknek megfelel.

A vámhatóság a párlat adójeget a párlat adójege értékének (700 Ft literenként) megfizetését követően bocsátja az igénylő rendelkezésére. A párlat adójege igénylése és rendelkezésre bocsátása az igénylő választása szerint papír alapon vagy elektronikusan történik. A 2017. január 1-jét megelőző időszakban előállított magánfőzött párlatra az előállításkor hatályos szabályokat kell alkalmazni.

6.1.2. Termőföld értékesítése

Ha a termőföld a mezőgazdasági termelőnél kizárólag üzem célú tárgyi eszközként van nyilvántartva az értékesítéskor kapott ellenérték bevételnek minősül. A beszerzési ár ilyen esetben a költségek között elszámolható. Termőföld esetében beszerzési árnak a megszerzésre fordított összeg tekinthető. Az ingyenesen szerzett tárgyi eszköz után értékcsökkenési leírás nem számolható el 2015. január elsejétől, így az örökölt vagy ajándékba kapott termőföld esetében a megszerzésre fordított összeget nem lehet figyelembe venni beruházási költség hányában. Az ilyen ingatlant az östermelői, egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése után érdemes eladni, vagy kivenni a tevékenységből megszűnés hiányában különös tekintettel arra, hogy az eladási ár után a szerzéstől számított ötödik évet követően nem kell adózni az idő múlására tekintettel. A termőföld értékesítés általános szabályairól a későbbiekben még bővebben olvashatnak.

6.1.3. Háztartásban termelt felesleg, gyűjtött termények értékesítése

Gyakori eset, hogy a magánszemélyek a háztartásukban megtermelt, saját fogyasztási szükségletüket meghaladó mennyiségű zöldséget, gyümölcsöt értékesítik. Le kell szögezni, hogy ezen alkalomszerű értékesítés még nem eredményez általános forgalmi adó kötelezettséget.

Aki östermelői igazolvány hiányában értékesíti a háztartásában feleslegessé váló terményt, az önálló tevékenységből származó bevételt szerez, amellyel szemben a felmerült és igazolt költségeket figyelembe veheti. Költségszámlák hiányában a bevétel 90 százaléka minősül jövedelemnek. Szja szempontból kedvezőbb az östermelői igazolványt kiváltani, mivel 600 ezer forint bevétel alatt nem kell jövedelmet számolni.

6.1.4. Vadon gyűjtött termékek

Ugyancsak önálló tevékenységnek minősül, ha valaki östermelői igazolvány kiváltása nélkül! értékesíti az általa gyűjtött gombát, csigát gyógynövényt. Ezen magánszemélyek általi értékesítést szabályozza az Sza tv. új rendelkezése.

A vadon gyűjtött termék, termény (gyógy- és fűszernövények, vadon termő gyümölcsök és gombák, valamint éti csiga) magánszemély által – nem egyéni vállalkozóként vagy nem mezőgazdasági östermelőként – felvásárlónak történő értékesítéséből származó bevétel 25 százaléka számít jövedelemnek.

Az adót kifizetéskor a felvásárló állapítja meg és vonja le, továbbá a kifizetésekkel, juttatásokkal összefüggő adó és járulékok bevállására, megfizetésére az adózás rendjéről szóló törvényben előírt módon és határidőre – a magánszemélyhez nem köthető kötelezettségként – vállalja be és fizeti meg.

Az ügyletről a felvásárló két példányban vételi jegyet állít ki – feltüntetve azon a magánszemély nevét, adóazonosító jelét (ennek hiányában természetes személyazonosító adatait és lakcímét), a felvásárolt termék, termény megnevezését, mennyiségét, ellenértékét, a levont adót – amelynek egy példányát átadja a magánszemélynek, másik példányát az adózással összefüggő iratok megőrzésére előírt határidőig megőrzi. E jövedelemmel összefüggésben a felvásárlót, illetve a magánszemélyt egyéb, közteherrel összefüggő kötelezettség nem terheli.

6.1.5. Vagyon értékű jogok

A szőlő és tejkvóta értékesítésével kapcsolatban megállapítható, hogy mindkettő mezőgazdasági vagyoni értékű jog, így a kvóták átadásából származó bevétel szintén a magánszemély östermeléséből vagy egyéni vállalkozásból származó bevétele lesz.

6.2. Támogatások

Ha a magánszemély önálló tevékenységéhez jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján költségei fedezetére vagy fejlesztési célra vissza nem térítendő támogatást kap, akkor a támogatásból származó bevétele tekintetében speciálisan kell megállapítania a jövedelemszerzés időpontját.

Költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatásnak az a támogatás minősül az Sza tv. 3. § 42. pontja alapján, amelyet a magánszemély kizárólag a ténylegesen felmerült, igazolt kiadásainak a folyósítóval történő elszámolási kötelezettsége mellett kap. A támogatások elszámolása az Sza tv. 19. §-a alapján és a 7. § (1) bekezdésének v) pontja alapján történhet.

A támogatásnak az a része minősül az adóévben megszerzett bevételnek, amely egyenlő a támogatás cél szerinti felhasználásával teljesített kiadás alapján az adóévben az Sza tv. rendelkezései szerint elszámolt költség(ek) – ideértve az értékcsökkenési leírást is – összegével. Ha a támogatás a folyósítása alapjául szolgáló jogszabály, illetve nemzetközi szerződés rendelkezése alapján az Sza tv. szerinti költségnek nem számító kiadás fedezetére (is) felhasználható, akkor a támogatásból az adóévben teljesített ilyen kiadásnak megfelelő részt is az adóévben megszerzett bevételnek kell tekinteni.

Ha a magánszemély a támogatást köteles egészben, vagy részben visszafizetni, akkor a visszafizetett összeg nem minősül megszerzett bevételnek, de a visszafizetés miatt késedelmi kamat, késedelmi pótlék vagy más hasonló jogkövetkezmény címén teljesített kiadását sem számolhatja el költségként. A magánszemély a visszafizetett összegből a már elszámolt bevétel tekintetében a korábbi bevállását önellenőrizheti.

Amennyiben a magánszemély a költségek fedezetére vagy fejlesztési célra előre folyósított támogatás összegét annak jogszabályban meghatározott célja szerint a megadott határidőig nem használta fel, a támogatás fel nem használt része annak az évnek az utolsó napján minősül bevételnek, amikor a felhasználásra jogszabály szerint nyitva álló határidő lejár, ilyen határidő hiányában a folyósítás évét követő negyedik adóév utolsó napján.

Aki pl. 2014-ben kapott 3 millió forint összegű támogatást, és a célszerű felhasználásra nem jelöltek meg végső határidőt, akkor az el nem számolt rész legkésőbb 2018-ban minősül bevételnek.

Amennyiben e támogatást a cél szerinti felhasználás igazolásával **egyidejűleg, vagy azt követően utólag folyósítják, akkor azt nem kötelező bevételként figyelembe venni.** Az ilyen bevételként el nem számolt támogatásból teljesített kiadást viszont költségként (értékcsökkenési leírásként) sem lehet elszámolni. Abban az esetben, ha a támogatás csak részben nyújt fedezetet a kiadásra, akkor a támogatás összegét meghaladó kiadás az általános szabályok figyelembevételével költségként (értékcsökkenési leírásként) érvényesíthető.

Az erdőfelújítás teljesítésének arányában kiutalt normatív támogatás összegéből és az erdészeti hatóság elkülönített számlájára befizetett összeg terhére visszautalt összegből akác és lágylombos célállomány esetében az erdőfelújítás kezdő évét követő

ötödik év végéig, egyéb fajfajtáknál a nyolcadik év végéig költségként az igazolt kiadások számolhatók el, valamint a kiutat normatív támogatás mértékéig terjedő összeg igazolás nélkül vonható le. A fennmaradó - az előzőekben említett határidőn túl visszautalt - összeg teljes egészében bevételnek számít (Szja tv.20.§).

6.2.1. Szőlőültetvények támogatása⁶

Szőlőültetvény szerkezetátalakításának és -átállításának minősül a fajtaváltás, ültetvény áttelepítése.

A szerkezetátalakítási és -átállítási támogatás (a továbbiakban: támogatás) a szerkezetátalakítás költségeihez való hozzájárulásból és a szerkezetátalakítással járó bevételkiesést ellentételező pénzbeli kompenzációból tevődik össze.

A támogatást utólagos folyósítása esetén a támogatás összegét akkor nem kell bevételnek tekinteni, ha a szerkezetátalakítással kapcsolatos kiadások nem kerültek elszámolásra a költségek között.

A bevételkiesés miatt folyósított kompenzáció összege pedig akkor minősül bevételnek, amikor az a magánszemély rendelkezésére áll és nem tekinthető költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatásnak.

6.2.2. Egységes területalapú támogatás

Az Szja tv. rendelkezése szerint az egységes területalapú támogatás nem minősül költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatásnak.

Amennyiben a bevételként elszámolt területalapú támogatást a későbbiekben vissza kell fizetni, akkor a visszafizetett összeggel annak az adóévnek a bevételét kell csökkenteni, amely évben a visszafizetés történt.

6.2.3. A támogatás hatása a bevételi értékhatárra

Valamennyi támogatással kapcsolatosan közös az a szabály, hogy a támogatás összege az Szja tv. 7. § (3) bekezdése alapján megemeli az adózási feltételül megjelölt bevételi értékhatárokat. Amennyiben az őstermelésből származó bevétel pl. 6 millió forint, a bevételként elszámolt támogatások összege pedig 3 millió forint, akkor az őstermelőt – mivel kistermelő marad – megilleti a kistermelői költségátalány is.

6.2.4. De minimis támogatások

A 2014. és 2020. közötti időszakra vonatkozóan a csekély összegű támogatásokat az alábbi rendeletek szabályozzák:

- a 1407/2013/EU rendelet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról, és

- a 1408/2013/EU rendeletet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról.

Az EU-s rendeletekre történő utalás az Szja tv. 3. §-ába is beépült.

39. *Kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásra vonatkozó bizottsági rendeletben foglaltak szerinti támogatás:* az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU rendelet (HL L 187 2014.06.26. 1-78. o.) 1-14. és 17. cikke szerinti támogatás.

40. *Agrár csoportmentességi (ABER) támogatás:* az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2014. június 25-i 702/2014/EU rendelet (HL L 193 2014.07.01. 1-75. o.) 1-14. és 17. cikke szerinti támogatás."

41. *Mezőgazdasági csekély összegű (de minimis) támogatás:* az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-i 1408/2013/EU rendelet (HL L 352 2013.12.24. 9-17. o.) szerinti támogatás."

„41. *Mezőgazdasági csekély összegű (de minimis) támogatás:* az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-i 1408/2013/EU rendelet (HL L 352 2013.12.24. 9-17. o.) szerinti támogatás."

Az Szja tv. de minimis támogatásként határozza meg az őstermelői adókedvezményt.

A de minimis támogatások összegét az szja bevallásban az abban részesülőknek fel kell tüntetniük.

6.3. Bevételt csökkentő tételek

A bevétel tételes költségelszámolás esetén csökkenthető:

- a legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén személyenként havonta az alkalmazottnak fizetett bérrrel, de legfeljebb a hónap első napján érvényes havi minimálbérrel,
- a szakképző iskola tanulóival kötött - jogszabályban meghatározott - tanuló-szerződés alapján folytatott gyakor-

lati képzés esetén minden megkezdett hónap után havonta a minimálbér 24 százalékával, ha a szakképző iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján végzi a gyakorlati képzést, minden megkezdett hónap után havonta a minimálbér 12 százalékával;

- munkanélküliek, szabadságvesztésből szabadultak, valamint tovább foglalkoztatott szakképző iskolai tanulók foglalkoztatására tekintettel megfizetett szociális hozzájárulási adó összegével. (Ezek a kedvezmények az egyéni vállalkozókat is megilletik.)

Az erdő véghasználattal érintett kitermelt vagy lábbon álló faállomány értékesítéséből származó bevétel csökkenthető az erdészeti hatóság által erre a célra nyitott, elkülönített számlára befizetett összeggel, de legfeljebb a jogszabályban megállapított, a befejezett célállományra igényelhető normatív erdőfelújítási támogatási értéknek megfelelő összeggel.

7. Költségek

Elismert költségnek csak a bevételszerző tevékenységgel közvetlenül összefüggő, kizárólag a bevétel megszerzése, a tevékenység folytatása érdekében az adóévben ténylegesen kifizetett, szabályszerűen igazolt kiadás minősül. Ha a magánszemély olyan termék vagy szolgáltatás ellenértéke alapján kíván költséget elszámolni, amelynek értékesítője, illetve nyújtója az általános forgalmi adóról szóló törvényben meghatározott bizonylat kiállítására kötelezett, akkor a kiadás igazolására kizárólag az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti bizonylat (ide nem értve a nyugtát) alkalmas, egyébként a kiadás igazolására kizárólag az a bizonylat alkalmas pl. adásvételi szerződés, amely tartalmazza a költség összegének megállapításához szükséges valamennyi adatot (így például a kiadás összegét és pénznemét) is.

Nem minősül elismert költségnek az, amely a magánszemély személyes vagy családi szükségletének kielégítését célozza.

Őstermelői tevékenységet kezdő, vagy újra kezdő magánszemély a tevékenységének megkezdése előtt - **legfeljebb három évvel korábban** - beszerzett, annak keretében felhasználható anyag- és árukészlet beszerzésére fordított, korábban költségként még el nem számolt kiadásait, valamint a tevékenység megkezdéséhez szükséges egyéb kiadásait a tevékenységének kezdése évében költségként elszámolhatja.

A tevékenységének megkezdése előtt legfeljebb három évvel korábban beszerzett tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékcsökkenésének elszámolását is megkezdheti.

⁶ a szőlőültetvények szerkezetátalakításához és -átállításához a 2012/2013 borpiaci évtől igényelhető támogatás feltételeiről szóló 142/2012. (XII. 27.) VM rendelet

Az Sza tv. 3. számú mellékletének felvezető részében foglaltak szerint a magánszemély a tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzésekor adott előleget nem veheti figyelembe költségként.

Az őstermelői tevékenységből származó bevétel szemben elszámolható, jellemzően előforduló költségek:

– a kizárólag üzemi célú tárgyi eszközök, nem anyagi javak beruházási költségének értékcsökkenési leírása az egyéni vállalkozókra vonatkozó rendelkezések szerint, az Sza tv. 11. számú mellékletben foglaltak alapján számolható el;

Kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközökre, nem anyagi javakra csak mezőgazdasági őstermelő jogosult értékcsökkenési leírást elszámolni. 2017-től a regisztrált mezőgazdasági termelő nem jogosult értékcsökkenési leírást elszámolni, mivel a regisztrált mezőgazdasági termelő nem minősül őstermelőnek az Sza tv. 3. § 18. pontja szerint.

A mezőgazdasági őstermelő az értékcsökkenési leírás elszámolása során az egyéni vállalkozóra vonatkozó rendelkezéseket alkalmazza azzal az eltéréssel, hogy az adóév utolsó napján az erre a célra létesített nyilvántartásban családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemély és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagja a családi gazdaság részét képező, vagy ahhoz tartozó tárgyi eszköznek, nem anyagi javaknak az üzembe helyezés időpontjára megállapított beruházási költségét - választása szerint - az üzembe helyezés adóévében jogosult egy összegben költségként elszámolni.

Személygépkocsinak nem minősülő tárgyi eszközök esetében élhet a beszerzési ár egyösszegű elszámolásával az az őstermelő is, aki a tevékenységet szabad vállalkozási zónában folytatja.

A nem kizárólag üzemi célt szolgáló saját tulajdonú gép, berendezés, felszerelés esetében átalányban számolható el értékcsökkenési leírást olyan nyilvántartás vezetése mellett, amely a nem kizárólagosan üzemi célt szolgáló említett tárgyi eszköz azonosításra alkalmas megnevezését, beszerzési (előállítási) árát - mint nyilvántartási értéket -, továbbá a beszerzés (előállítás) és a használatbavétel időpontját tartalmazza.

- a tárgyi eszközök beruházási költségének átalány-értékcsökkenése.

Az átalány összege több ilyen eszköz használat mellett is legfeljebb az éves bevétel 1 százalékáig, ezen belül is az említett nyilvántartásban szereplő eszköz(ök) nyilvántartási értékének legfeljebb 50 százalékáig

terjedhet. Egy adott nem kizárólagosan üzemi célt szolgáló eszköz értéke alapján csak egy ízben, a használatbavétel évében vehető figyelembe ez az átalány.

Az őstermelő az előzőektől függetlenül - a tevékenységéhez jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján kapott támogatás felhasználásával megszerzett (előállított) tárgyi eszköz, nem anyagi jószág beszerzési (előállítási) árának azt a részét, amely egyenlő a megszerzéséhez (előállításához) felhasznált támogatás összegével, az eszköz üzembe helyezésének (rendeltetésszerű használatba vételének) - az üzembe helyezés elmaradása esetén kiselejtezésének, elidegenítésének vagy a nyilvántartásból bármely más ok miatt történő kivételének - időpontjában értékcsökkenési leírásaként számolja el. A nem kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszköz, nem anyagi jószág esetén ezen túlmenően nincs lehetőség értékcsökkenési leírás elszámolására.

Nem számolható el értékcsökkenés azon tárgyi eszközök (ingó, ingatlan) után, amelyet a magánszemély ingyenesen szerzett pl: ajándékba kapott, örökölt.

Az értékcsökkenési leírás szabályai között határozza meg az Sza tv. a tárgyi eszköz, ezen belül az ültevény fogalmát. A rendelkezés az értékcsökkenés szabályait részletező 4. számú mellékletben található.

*További költség többek között:*⁷

- az alkalmazottak részére kifizetett bér és annak közterhei;
- az egyszerűsített foglalkoztatás esetén a minimálbér napi összegének kétszeresét meg nem haladó mértékű kifizetés;
- az alkalmazottnak a munkaszerződés (vagy jogszabály) alapján járó, a munkáltatót kötelezően terhelő juttatás, kifizetés;
- a gazdasági épület bérleti díja;
- a fűtés, világítás, technológiai energia költsége;
- a telefon, telefax, mobiltelefon használati díja azzal, ha a lakás és a telephely nem különül el műszakilag, akkor a tevékenységgel arányosan lehet a kiadásokat figyelembe venni az adott költségre jellemző mértékegység (m², m³, nap) alapvetelével;
- az internet használat díja azzal, ha az csak részben szolgálja a tevékenységet, akkor annak a 30 százaléka, elektronikus bevallás benyújtására kötelezett őstermelő esetében pedig annak 50 százaléka;
- a kizárólag üzemi célt szolgáló tárgyi eszközök, nem anyagi javak értékesítése (ideértve a selejtezést, a megsemmisülést) esetén az értékesítés időpontjáig még el nem számolt értékcsökkenési

leírás összege, az értékcsökkenési leírásból kizárt tárgyi eszközök (nem anyagi javak) értékesítése esetén a nyilvántartásba vett beruházási költség;

- vetőmag bértermelés, bérnevelés, bérhizlalás, kihelyezett állattartás esetén a termék vagy állat kihelyezéskori értéke, valamint a bértermeltető által biztosított takarmány stb. értéke is a felvásárlási okirathoz csatolt elszámolás alapján;
- a központi költségvetésbe, a helyi önkormányzatoknak – a tevékenységgel összefüggésben – befizetett adó (a saját jövedelem után befizetett személyi jövedelemadó kivételével), az illeték, a hatósági díj, a vám, a vámkezelési díj, a perköltség, a kötbér, a késedelmi kamat, az önellenőrzési pótlék;
- a tevékenységgel összefüggésben kifizetett vagyoni, felelősség-, kockázati biztosítás díja; a kockázati biztosításba beletartozik a kockázati élet, baleset és betegbiztosítás is.
- a saját részre vagy az alkalmazottak részére vásárolt munkaruha, védőeszköz, a munka-, a baleset- és a környezetvédelmi berendezés beszerzésére fordított kiadás;
- a köztestület számára tagdíj vagy annak megfelelő jogcímen fizetett összeg, továbbá az őstermelői tevékenységgel kapcsolatos érdekképviseleti feladatot is ellátó társadalmi szervezet számára tagdíj címén fizetett összeg;
- a reklámköltség;
- hivatali, üzleti utazás esetén az utazásra, a szállás díjára fordított kiadás;
- az úthasználati díj az úthasználatra jogosultság időszakában a díjköteles útszakaszon történt üzleti célú futásteljesítmény arányában;
- nem megállapodás alapján befizetett saját szociális hozzájárulási adó;
- az őstermelői tevékenység keretében kifizetői, munkáltatói minőségben adott, a kifizetőt terhelő adó mellett adható juttatások, a reprezentáció, üzleti ajándék címén adott juttatás költsége és annak közterhe, melyet a juttatás hónapjára vonatkozó kötelezettségek között kell bevallani.

Kistermelői költséghányad

A tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági kistermelő az e tevékenységből származó bevételéből, kistermelői költségátalány címén igazolás nélkül számolhatja el az igazolt költségein felül mezőgazdasági kistermelésből származó bevételének a 40 százalékát. Ebben az esetben veszteséget mindaddig nem határolhat el, amíg - választása szerint - ezt a kistermelői költséghányadot elszámolja.

⁷ Sza-törvény 3. számú melléklet.

Veszteségelhatárolás

2015-től és az elhatárolt veszteséget csak a keletkezését követő öt adóévben lehet elszámolni. Az adóévben elszámoltató veszteség legfeljebb az elhatárolt veszteség nélkül számított őstermelésből származó tárgyévi jövedelem 50 százalékáig érvényesíthető.

A 2014-ben kezdődő adóév utolsó napjáig keletkezett, még nem érvényesített elhatárolt veszteség a 2014. december 31-én hatályos rendelkezések szerint írható le azzal, hogy az így elhatárolt veszteséget legkésőbb a 2025. adóévben lehet érvényesíteni.

Abban az esetben tehát, ha valakinek 2014-ben 3 millió forint vesztesége merült fel, 2015-ben az éves jövedelme 1,5 millió forint volt, akkor veszteséget 750 ezer forint összegig tud elhatárolni a 2015-ös adóévben, 750 ezer forint után adózniia kell. Az elhatárolt veszteség fennmaradó részét 2025-ig számolhatja el.

Az a veszteség, amely 2017-ben keletkezett 2022-ig számolható el.

A veszteséget időrendben, a keletkezésük sorrendjében kell elszámolni.

A mezőgazdasági őstermelő az adóévben elhatárolt veszteségét az adóévet megelőző két évre visszamenőlegesen is rendezheti adóbevallásának önellenőrzésével oly módon, hogy a megelőző két év egyikében vagy mindkettőben megszerzett, őstermelői tevékenységből származó jövedelmét csökkenti adóévenként az elhatárolt veszteség 30 százalékával. A veszteség önellenőrzéssel feltárt jövedelem terhére is elszámolható. A veszteségnek azt a részét, amelyet nem tud visszamenőleg elszámolni, a későbbi években érvényesítheti a jövedelmével szemben.

7.2. Gépjárműköltség – Cégaudóadó

Az önálló tevékenységet folytató magánszemélyek a bevétel megszerzése érdekében felmerült és e tevékenységükhöz használt jármű üzemeltetésével kapcsolatos költségeiket útnyilvántartás vezetése mellett a hivatali, üzleti célból megtett utakra számolhatják el az alábbiak szerint.

Az útnyilvántartásban fel kell tüntetni a gépjármű típusát, forgalmi rendszámát, az üzemanyagnormát és mindazokat az adatokat, amelyek a költségelszámoláshoz szükségesek, így többek között a kilométeróra állását az év első és utolsó napján és a hivatali, üzleti célból megtett kilométereket.

Az üzemanyag költséget a számlával igazolt üzemanyag vásárlás vagy a NAV által havonta közzétett üzemanyagár figyelembevételével az útnyilvántartás szerint üzemi célból megtett kilométerek után lehet elszámolni.

Az elszámolt üzemanyag mennyisége nem lehet több a 60/1992. (IV. 1.) Kormányrendeletben meghatározott fogyasztási norma mértékénél (bővebb információ az 5. számú mellékletben).

Egy adott negyedéven belül vagy csak számla szerinti ár alapján vagy csak a NAV által közzétett árral lehet számolni azzal, hogy a magánszemély az adóév egy negyedéven belül a negyedév első napján választott üzemanyag-felhasználással összefüggő költség-elszámolási módszertől - ideértve a választott üzemanyag-fogyasztási normát is - nem térhet el.

A fenntartási és javítási költségek számlák, bizonylatok alapján számolhatók el az útnyilvántartásban feltüntetett üzemi célú és a magáncélú utak arányában. Az említett kiadások számlával igazolt elszámolása helyett a saját tulajdonúnak minősülő személygépkocsi esetén lehetőség van **kilométerenként 15 forint (2017. január 1-től)** általános személygépkocsi-normaköltség elszámolására. Ebben az esetben viszont az üzemanyagköltségen felül más - a személygépkocsi fenntartásával, javításával, felújításával kapcsolatosan felmerült - számlával igazolt kiadást még részben sem lehet elszámolni.

Az önálló tevékenységet folytató magánszemélyek közül speciális szabály vonatkozik a **mezőgazdasági őstermelőre**, aki útnyilvántartás vezetése helyett - függetlenül az üzemeltetett személygépkocsik számától - havi 500 kilométer utat számolhat el saját tulajdonúnak minősülő személygépkocsi üzleti célú használata címén. Ezt a költség-elszámolási módot csak a teljes adóévre - illetőleg az adóéven belül a tevékenység teljes időtartamára - lehet alkalmazni. Amennyiben az őstermelő ezt a módszert választja, akkor az üzemanyagköltség a norma szerinti üzemanyag-mennyiség és a NAV által közzétett ár alapulvételével, a fenntartási költségek pedig kizárólag a **kilométerenkénti 15 forint** általános személygépkocsi-normaköltség alkalmazásával számolhatók el. A költség elszámolásának a napja az év mindazon hónapjának első napja, amelyre vonatkozóan a mezőgazdasági őstermelő 500 kilométer átlányt számolt el. Azokra a hónapokra vonatkozóan, amikor e címen költséget számolt el, nem kell cégaudóadót fizetnie. Az 500 kilométeres szabály az egyéni vállalkozóra is vonatkozik.

A 2018. évtől saját tulajdonúnak minősül a magánszemély által zárt végű lízingbe vett jármű mellett a **közeli hozzátartozó tulajdonát képező vagy a közeli hozzátartozó által zárt végű lízingbe vett jármű is** azzal, hogy a magánszemély a saját tulajdonú gépjármű tulajdonjogát e törvény bizonylatmegőrzésre vonatkozó szabályainak betartásával a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott

törzskönyvvel, a törzskönyv visszavonása esetén a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott igazolással igazolja.

A nem saját tulajdonú kizárólag üzemi célra használt jármű esetében elszámolható

- az igazolt bérleti vagy lízing díj (ez alól kivételt képez a személygépkocsi bérleti vagy lízing díja),
- az üzemanyag-fogyasztás útnyilvántartás alapján a norma szerinti üzemanyag-mennyiség figyelembevételével,
- a számla szerinti egyéb költség, amennyiben az a szerződés alapján a magánszemélyt terheli.

A személygépkocsi bérleti vagy lízing díja címén a költségként figyelembe vehető összeg több személygépkocsi esetén sem haladhatja meg az önálló tevékenységből származó bevétel 1 százalékát, egyébként ilyen címen a magánszemély költséget nem számolhat el.

A nem saját tulajdonú jármű üzemi célú használata esetén elszámolható az üzemi használatra eső az üzemanyag-fogyasztás az előzőekben ismertetettek alapján és a számla szerinti egyéb költség, amennyiben az a szerződés alapján a magánszemélyt terheli (ha nem kizárólag üzemi célú használatról van szó, akkor a bérleti és a lízingdíj a költségek között nem számolható el).

A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (továbbiakban: Gjt.) 17/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint cégaudóadót kell fizetni azon személygépkocsi után, amelyre tekintettel az Sza tv. szerint tételes költségelszámolással költséget, értékcsökkenési leírást számoltak el. A Gjt. 17/C. § (2) bekezdésében foglaltak szerint ilyen személygépkocsi esetében az adókötelezettség annak a hónapnak az 1. napján keletkezik, amelyet megelőző hónapban a személygépkocsi után a tulajdonos, pénzügyi lízingbe vevő, tartós bérletbe vevő költséget számolt el.

A környezetkímélő gépkocsi mentes a cégaudóadó alól. Környezetkímélő gépkocsi az elektromos és a nulla emissziós gépkocsi.

Cégaudóadó fizetési kötelezettség esetén az adó havi mértéke személygépkocsinként, a személygépkocsi kW-ban kifejezett teljesítménye és környezetvédelmi osztályjelzése alapján a következő oldalon szereplő táblázat mutatja.

Mint látható a táblázat nem tartalmaz minden környezetvédelmi osztályt. A Gjt. a környezetvédelmi osztály megjelölésével kapcsolatban az alábbi rendelkezést fogalmazza meg:

Környezetvédelmi osztályjelzés: a KöHÉM rendelet⁸ 2014. augusztus 15-én hatályos 5. számú melléklet II. alpontja szerinti környezetvédelmi osztályjelzés. Ha a KöHÉM rendelet szerinti osztályjelzés nem ismert,

⁸ 6/1990. (IV.12.) KöHÉM rendelet a közúti járművek forgalomba helyezésének és a forgalomban tartásának műszaki feltételeiről

Gépjármű hajtómotorjának teljesítménye (kW)	Környezetvédelmi osztály-jelzés		
	„0”-„4” osztályjelzések esetén	„6”-„10” osztályjelzések esetén	„5”; „14-15” osztályjelzések esetén
0-50	16 500 Ft	8 800 Ft	7 700 Ft
51-90	22 000 Ft	11 000 Ft	8 800 Ft
91-120	33 000 Ft	22 000 Ft	11 000 Ft
120 felett	44 000 Ft	33 000 Ft	22 000 Ft

akkor azt a személygépkocsi, tehergépjármű, autóbussz légszennyezési, zajkibocsátási adatait, környezetvédelmi osztályát meghatározó jellemzőjét (hajtómotorjának környezetvédelmi besorolása, a személygépkocsi meghajtása) hitelt érdemlően bizonyító iratai (pl.: forgalmi engedély, típusbizonyítvány, hatósági okirat, szakértői szakvélemény) alapján - a KÖHÉM rendelet 5. számú melléklete II. alpontjára figyelemmel - kell megállapítani. Ha ez nem lehetséges, akkor a személygépkocsi osztályjelzése: „6”. Ha a személygépkocsi, tehergépjármű, autóbussz osztályjelzése a KÖHÉM rendelet 2014. augusztus 15-ét követő módosítása miatt „16”-nál nagyobb szám, akkor azt úgy kell tekinteni, hogy a környezetvédelmi osztályjelzés „16”.

A negyedévre fizetendő adóból levonható a személygépkocsi után az adóalany terhére az önkormányzati adóhatóság által megállapított gépjárműadó. Levonásra a negyedév azon hónapjaira jutó gépjárműadó esetén van lehetőség, amelyben a személygépkocsi utáni cégautóadó- és gépjárműadó-kötelezettség egyaránt fennállt, feltéve, hogy az adóalany a gépjárműadó fizetési kötelezettségének határidőben eleget tett.

Az adózó adómegállapítási, adóbevallási és adófizetési kötelezettségét negyedévenként, a negyedévet követő hónap 20. napjáig teljesíti. A bevallást az állami adóhatósághoz kell benyújtani.

8. Jövedelem-Összevont adóalap

Jövedelemnek a magánszemély által más személytől megszerzett bevétel egésze, vagy a bevételnek az Sza tv. szerint elismert költséggel, igazolás nélkül elismert költséggel, vagy általában meghatározott költséggel csökkentett része, vagy a bevétel Sza tv-ben meghatározott hányada minősül, kivéve, ha a bevételt a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni. Az őstermelésből származó jövedelem az összevont adóalap része. Egyéni vállalkozók esetében csak a vállalkozói kivét része az összevont adóalapnak.

A személyi jövedelemadó mértéke 2017-ben 15 százalék.

8.1. Összevont adóalap

Az összevont adóalap az adóévben adókötelezettség alá eső valamennyi önálló, nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb bevételből megállapított jövedelem, továbbá átalányadózás esetén az egyéni vállalkozói, a mezőgazdasági kistermelői bevételből az átalányban megállapított jövedelem.

8.2. Őstermelői kedvezmény

A tételes költségelszámolást választó, vagy 10 százalék költséghányadot alkalmazó mezőgazdasági őstermelők legfeljebb 100 000 forint adókedvezményt vehetnek igénybe, amennyiben rendelkeznek regisztrációs számmal. Abban az esetben, ha az őstermelői tevékenységet közös igazolvány vagy családi gazdaság keretében folytatják, akkor a közös tevékenységet folytatók mindegyikének külön-külön kell rendelkeznie regisztrációs számmal, amelyet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett ügyfél-nyilvántartási rendszerben tartanak nyilván.

Ha a magánszemély az őstermelésből származó jövedelmét tételes költségelszámolással állapítja meg, és a mezőgazdasági őstermelői tevékenységen kívül más forrásból is van összevonandó jövedelme, és az őstermelői tevékenység utáni adókedvezmény összege a 100 ezer forintot nem éri el, akkor könyvelői díjkedvezményt is érvényesíthet.

Könyvelői díjkedvezmény címén a könyvelőnek kifizetett, számlával igazolt összegnek az őstermelői tevékenységgel arányos része vehető figyelembe. Az őstermelői adókedvezmény a könyvelői díjkedvezménnyel együtt sem haladhatja meg a 100 ezer forintot. A kedvezmény összege mezőgazdasági de minimis támogatásnak minősül.

8.3. Családi kedvezmény

Az Sza tv. lehetőséget biztosít arra, hogy a magánszemély az összevont adóalap terhére családi kedvezményt vegyen igénybe.

2018-ban is emelkedik a két eltartott után járó családi kedvezmény összege.

Kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónaponként

- egy eltartott esetén 66 670 forinttal,
 - **kettő eltartott esetén 116 670 forinttal**,
 - három és minden további eltartott esetén 220 000 forinttal
- csökkenthető az összevont adóalap.

A 2014. évtől azok a magánszemélyek, akik a családi kedvezményt a személyi jövedelemadóból nem tudják teljes mértékben igénybe venni családi járulékkedvezményt is érvényesíthetnek.

A családi járulékkedvezmény összege az összevont adóalap terhére érvényesíteni nem tudott családi kedvezmény 15 százaléka.

Az év közben érvényesített családi járulékkedvezmény adóalap csökkentő kedvezményként történő meghatározásához az érvényesített járulékkedvezmény 667 százalékát kell kiszámítani. A családi járulékkedvezményről bővebben a járulékokról szóló részben olvashatnak.

Az első házások kedvezménye, a családi kedvezményt megelőző sorrendben érvényesíthető. Első házások kedvezményét az a házaspár érvényesítheti, amely esetében legalább az egyik házastárs első házasságát köti. A házastársak által együttesen érvényesíthető kedvezmény jogosultsági hónaponként 33 335 forint. Ezzel az összeggel a jogosult magánszemély az összevont adóalapját csökkenti.

9. Mezőgazdasági kistermelő átalányadózása

Mezőgazdasági kistermelőnek minősül az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységből az adóévben megszerzett bevétele - a támogatások összege nélkül - a 8 millió forintot nem haladja meg.

Az átalányadó választásával kapcsolatos tudnivalókat a 2018. évtől - az Art. helyett - az Sza tv. 8. számú melléklete tartalmazza.

A tevékenység megkezdésének évében az átalányadózás választását az adóhatóság felé az őstermelői igazolvány kiváltását követően lehet bejelenteni. A bejelentés 2018-ban a 18T101-es számú nyomtatványon tehető meg, amely elérhető az adóhatóság internetes oldalán az alábbi linken: http://nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok

Amennyiben a mezőgazdasági kistermelői tevékenysége mellett egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat a magánszemély, az átalányadózást mindkét tevékenységre nézve külön-külön választhatja. Az egyes tevékenységekből származó bevételek nyilvántartását ilyen esetben is egymástól elkülönítve kell vezetni.

Az egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági kistermelői tevékenységet folytató magánszemély az előző évre vonatkozó éves adóbevallásához fűzött - a határidő letelte előtt adóhatósághoz benyújtott - nyilatkozatban jelentheti be az átalány választását a tárgy-évre. A mezőgazdasági kistermelő az átalány választását akkor is az előző évre vonatkozó éves bevallás időpontjában jelentheti be, ha adóbevallásra nem kötelezett.

A nyilatkozat a bejelentési határidő letelte után nem pótolható, illetve nem vonható vissza, kivéve, ha az átalány választásának a nyilatkozattétel időpontjában is hiányoztak a törvényes feltételei. A bejelentésnek tartalmaznia kell az átalánybesoroláshoz szükséges valamennyi ismert adatot.

Átalányadózás esetén a kistermelésből származó bevétel 15 százaléka számít jövedelemnek, illetőleg a bevételnek azon részből, amely élő állat és állati termékek értékesítéséből származik, 6 százalékot kell jövedelemnek tekinteni és az átalányban megállapított jövedelem az összevont adóalap része lesz, a 2010. évtől ugyanis e jövedelem nem tartozik a külön adózó jövedelmek körébe.

Az átalányadózás szerint adózó mezőgazdasági kistermelő is a bevételeit az Szja tv. 2. számú melléklet szerint - figyelemmel a 4. számú melléklet rendelkezéseire is - veszi figyelembe.

Az átalányadózás szerint adózó mezőgazdasági kistermelőnél nem minősül bevételnek a költségei fedezetére vagy fejlesztési célra jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján folyósított vissza nem térítendő támogatás összege. A magánszemély az e bevételével összefüggő adókötelezettségeit az önálló tevékenységből származó jövedelemre irányadó rendelkezések szerint teljesíti. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha az átalányadózó mezőgazdasági kistermelő támogatásból származó bevételével szemben a költségeit tételesen számolja el, akkor más önálló tevékenységből származó bevételével szemben is csak a tételes költségelszámolást alkalmazhatja, tehát a 10 százalékos elismert költséghányadot érvényesítésére nincs mód.

Amennyiben a támogatás összegét a célszerű felhasználással egyidejűleg vagy azt követően utólag kapja az őstermelő, akkor a költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatást a jövedelem kiszámításánál nem kell bevételként figyelembe venni, ekkor azonban a támogatás cél szerinti felhasználásának megfelelően teljesített kiadás alapján sem számolható el költség, értékcsökkenési leírás [Szja tv. 7. § (3) bekezdés]. Amennyiben a támogatás csak részben nyújt fedezetet a kiadásra, a támogatás összegét meghaladó kiadás te-

kintetében költség, értékcsökkenési leírás nem számolható el, mivel átalányadózás esetén a tevékenységtől függő számított jövedelem már tartalmazza az elismert költséghányadot és átalányadózás esetén az adóévre elismert értékcsökkenési leírást elszámoltnak kell tekinteni.

A területalapú vagy a jövedelmet pótló támogatás ugyanakkor mindenképpen része a bevételnek és a jövedelemnek átalányban történő megállapításánál a 15 százalékos bevételi hányadnál kell figyelembe venni.

Tárgyi eszköz beszerzése esetén elengedhetetlen annak nyilvántartásba vétele a tárgyi eszköz nyilvántartásban, mivel az átalányadózás megszüntetése esetén előfordulhat, hogy a támogatott tárgyi eszköz nyilvántartás szerinti nettó értékének elszámolására még sor kerül, ha a későbbiekben adózó a tételes költségelszámolásra tér át.

Az átalányadót választó mezőgazdasági kistermelő, amennyiben az áfa-levonási jogát nem érvényesíti, a pénztárcönyv (napló-főkönyv) bevételi adatait vezeti, továbbá a tevékenységével kapcsolatban felmerült összes költségének bizonylatait és egyéb dokumentumait az Szja tv-ben foglalt általános szabályok szerint köteles megőrizni. Az átalányadózás nem mentesíti az őstermelőt munkáltatói minőségében, illetőleg más jogszabály előírása szerint reá vonatkozó nyilvántartási, bizonylat-kiállítási, valamint adatszolgáltatási, továbbá a számla-, illetőleg nyugtaadási kötelezettség alól.

10. Adóelőleg - megállapítás

Főszabály szerint az összevont adóalap adója után személyi jövedelemadó előleget kell fizetni.

Az őstermelők esetében a kifizetőnek nem kell adóelőleget megállapítani az őstermelői tevékenységből származó bevételből, ha a magánszemély legkésőbb a kifizetéskor (a juttatáskor) bemutatja az adóévre hitelesített értékesítési betétlapját, illetve ha családi gazdálkodó (gazdálkodó családtagja) az e jogállását igazoló okiratát.

A kifizetőnek az őstermelő részére kifizetett összegeket is fel kell tüntetnie az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott formában és előírt határidőre teljesítendő bevallásában. (A kifizetőnek a 2018. évben a 1808. számú bevallásban kell szerepeltetnie az őstermelő részére kifizetett összeget a kifizetést követő hónap 12-éig.)

Amennyiben a magánszemély nem tudja igazolni őstermelői „minőségét”, vagy azt, hogy családi gazdaság tagjai, akkor a kifizetőnek - figyelemmel az őstermelői nyilatkozatára is - legalább a bevétel 50 százalékát

jövedelemként kell figyelembe venni akkor is, ha az értékesítő magánszemély 50 százaléknál magasabb költségről nyilatkozott.

Nem kell adóelőleg-alapot megállapítani az őstermelői tevékenységből származó bevétel esetén, amíg annak összege az adóév elejétől összesítve az adóévben nem haladja meg a nemleges bevallási nyilatkozat megtételére jogosító összeghatárt, azaz a támogatások összege nélkül a 4 millió forintot. (Ennek feltételeiről bővebben a nemleges bevallási nyilatkozatról szóló részben olvashatnak.) Ha a bevétel meghaladta a 4 millió forintot, akkor az adóelőleg-alapot az adóévben megszerzett összes őstermelői tevékenységből származó bevétel és költség alapján kell megállapítani. Ez a szabály az átalányadózást választókra is vonatkozik.

Az adóelőleg megállapítására, megfizetésére egyéb esetben a magánszemély köteles a negyedévet követő hónap 12. napjáig, azonban nem kell adóelőleget fizetnie, mindaddig, amíg az adóév elejétől összesítve, vagy egyébként, amely negyedévben a fizetendő összeg nem haladta meg a 10 ezer forintot. A tételes költségelszámolást vagy 10 százalékos költséghányadot alkalmazó mezőgazdasági őstermelőnek az őstermelői bevételeiből számított adóelőleg-alap után az adóév elejétől megállapított adóelőlegnek az őstermelői adókedvezménynek megfelelő részét nem kell megfizetnie. A fizetendő adóelőleg összegének megállapításakor az első házások kedvezménye, a családi kedvezmény és a személyi kedvezmény érvényesíthető.

11. Adóbevallás

A mezőgazdasági őstermelőnek (ideértve az átalányadózást alkalmazó mezőgazdasági kistermelőt is), ha az e tevékenységből származó bevétel a támogatások összege nélkül az évi 600 ezer forintot nem haladja meg, akkor ezen bevételéből jövedelmet nem kell figyelembe vennie és nem is kell bevallania. Ha meghaladja, akkor ezt a bevételt is beszámítva kell a jövedelmét meghatározni, és bevallania.

Változás, hogy a személyi jövedelemadó bevallást az őstermelőnek az adóévet követő év május 20-áig kell benyújtania akkor is, ha áfa fizetésére kötelezett. Egyéni vállalkozón esetében maradt a február 25.

11.1. Nemleges bevallási nyilatkozat
A tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági kistermelő a 600 ezer forintot meghaladó, de 4 millió forintnál nem több éves bevétel esetén az adóévben elért bevételének feltüntetése mellett - nyilatkozhat, hogy az adóévben nem volt a mezőgazdasági kistermelésből jövedelme. A nyilatkozattétel feltétele, hogy rendelkezik legalább

a bevétel 20 százalékát kitevő összegben a tevékenységével összefüggésben felmerült, a 3. számú mellékletben költségként elismert kiadás igazolására a **nevére kiállított számlákkal**, és ezt a tényét a nyilatkozatban is megerősíti. **Ebből az is következik, hogy a 20 százalékba nem fér bele az az összeg, amit pl. az őstermelő az egyszerűsített foglalkoztatásra tekintettel a magánszemélyeknek munkabéreként kifizetett, meret a dolgozók részére a fizetés nem számla ellenében történt.**

A gépjárműhasználatlalt kapcsolatos számla csak akkor vehető figyelembe, ha a költségelszámolást a törvény rendelkezései szerint vezetett útnyilvántartás támasztja alá. Azokban az években, amikor a mezőgazdasági őstermelő nemleges bevallási nyilatkozatot tesz, a tárgyi eszköz és nem anyagi javak értékcsökkenését, valamint az elhatárolt veszteség 20 százalékát évente elszámoltaknak kell tekinteni.

A tevékenységüket közös igazolvány alapján folytató családtagok, vagy családi gazdaság tagjainak mindegyikét külön-külön megilleti a nemleges nyilatkozattétel, de csak akkor, ha azt mindannyian azonosan választják.

A mezőgazdasági kistermelő a nemleges nyilatkozatot adóbevallásban, illetve a munkáltatói adómegállapítás keretében teheti meg. A nemleges nyilatkozat az adóbevallással egyenértékű, arra egyebekben is az adóbevallásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

12. Tevékenység megszüntetése

Amennyiben a magánszemély az őstermelői tevékenységét az adóévben megszüntette, akkor az e tevékenységből származó jövedelmét a megszűnés szabályai szerint kell kiszámítani.

Az őstermelői tevékenység megszüntetése esetén további bevételként kell elszámolni:

- a korábban költségként elszámolt és a megszűnéskor meglévő összes készlet (anyag, félkész és késztermék) leltári értékét;
- a 100 ezer - 1991. december 31-ét követően és 2001. január 1-jét megelőzően történt beszerzés esetén a 30 ezer, 2000. december 31-ét követően és 2006. január 1-jét megelőzően történt beszerzés esetén az 50 ezer - forintot meg nem haladó tárgyi eszköz (ideértve a tartalék alkatrészt és a gyártó eszközt is) leltári értékét;
- a gazdasági épület, a jövedelemszerző tevékenységhez használt egyéb ingatlan használati vagy bérleti jogáról való lemondás miatti ellenértéket akkor, ha a használati, vagy a bérleti jog megszerzésére fordított kiadást korábban költségként elszámolta. (Ha ez az ellenérték a megszűnés évében még nem ismert,

akkor a használati vagy a bérleti jog megszerzésére fordított kiadás összegét kell bevételként figyelembe venni.)

Amennyiben a magánszemély őstermelői tevékenységét megszüntette, de az éves adóbevallás benyújtását megelőzően (a bevallás határnapjáig) érkezett még az őstermelői tevékenységével összefüggésben bevétele – pl: a korábban eladott terményt utólag fizették ki -, akkor ezt a bevételét még a megszűnés évének bevételei között kell számba vennie.

Ha az éves adóbevallás benyújtását követően is érkezik még az őstermelői tevékenységgel összefüggésben bevétel, akkor arra majd az önálló tevékenységre vonatkozó jövedelemszámítási szabályokat kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a bevételből levonható a korábbi őstermelői tevékenységgel kapcsolatosan felmerült és még el nem számolt kiadás. Amennyiben ennek a kiadásnak az összege több lenne, mint az utóbb megszerzett bevétel, akkor a kiadásnak e részét a tevékenység megszüntetése évéről készített adóbevallás önellenőrzésével lehet érvényesíteni.

13. Egyéni vállalkozók

Vállalkozói személyi jövedelemadó

A vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozó az e tevékenységből származó vállalkozó bevételét Sza tv. 4. és a 10. számú mellékletének rendelkezései szerint, a vállalkozói jövedelmét a vállalkozói bevételből a vállalkozói költségként a vállalkozói kivét és a vállalkozói bevétel elérése érdekében felmerült kiadás az Sza tv. 4. és 11. számú melléklet rendelkezései szerint számolható el.

Többféle vállalkozói tevékenység esetén azok bevételeit együttesen kell egyéni vállalkozói bevételnek tekinteni, valamint az elérésük érdekében felmerült, e törvényben elismert összes költséget is együttesen kell elszámolni.

Jogsabály vagy államközi megállapodás alapján a tevékenységhez nyújtott vissza nem térítendő támogatás elszámolására és nyilvántartására az önálló tevékenységet folytató magánszemélyre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ebben az esetben is (Sza tv.19.§).

Bevételt csökkentő kedvezmények

- a legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén személyenként havonta az ilyen alkalmazottnak kifizetett bér, de legfeljebb a hónap első napján érvényes minimálbér;
- szakképző iskolai tanulóval kötött – jogszabályban meghatározott – tanuló-

szereződés alapján folytatott gyakorlati képzés esetén minden megkezdett hónapban a minimálbér 24 százaléka, illetve szakképző iskolával kötött megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés esetén minden megkezdett hónapban a minimálbér 12 százaléka;

- sikeres szakmai vizsgát tett, volt szakképző iskolai tanuló folyamatos továbbfoglalkoztatása, valamint a törvényi feltételeknek megfelelő korábban munkanélküli személy, valamint a szabadulást követő 6 hónapon belül felvett szabadságvesztésből szabaduló személy, illetve a pártfogó felügyelet hatálya alatt álló személy alkalmazottként történő foglalkoztatási ideje alatt, de legfeljebb 12 hónapon át befizetett szociális hozzájárulási adó összege;
- alapkutatáshoz, alkalmazott kutatás vagy kísérleti fejlesztés folytatása érdekében felmerült kiadással kapcsolatban az Sza tv-ben meghatározott feltételeknek megfelelően évente legfeljebb 50 millió Ft;
- a 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó esetében a kisvállalkozói kedvezmény alapján szolgáló beruházás összege azzal, hogy a kedvezmény nem lehet több a bevétel és költségek különbségénél; Az Sza tv. 49/B. § (12) - (13) bekezdéseiben foglaltak alapján a kisvállalkozói kedvezmény alapjául szolgálhat a kizárólag üzemi célt szolgáló, 100 000 forint egyedi érték alatt beszerzett tárgyi eszköz is, ha az az egyéni vállalkozói tevékenységét közvetlenül szolgálja, és az egyéni vállalkozó korábban még nem helyezte üzembe. A vállalkozási tevékenységet közvetlenül szolgáló, kizárólag üzemi célú tárgyi eszköznek minősül a korábban még használatba nem vett személygépkocsi is,
- ❖ feltéve, hogy a kisvállalkozói kedvezmény érvényesítése esetén az egyéni vállalkozó az adott személygépkocsi után az érvényesítést követő négy adóévben - legfeljebb azonban az Sza tv. 49/B. § (14) bekezdés a), d) és e) pontjában szabályozott esetek bármelyikének bekövetkeztéig -, cégautó adót fizet azzal, hogy az adót meg kell fizetni akkor is, ha adózó a kedvezmény érvényesítését követően áttért az Eva tv. vagy a Katv. hatálya alá.
- ❖ ha a személygépkocsi-bérbeadó vagy személyszállító tevékenységet folytató egyéni vállalkozó tevékenységének tárgyát, illetve eszközét képezi, azt más célra részben sem használja, és ezt üzleti nyilvántartásai egyértelműen alátámasztják.

- a fejlesztési célra nyilvántartásba vett összeg, mely az adóévben elszámolt vállalkozói bevételnek és a vállalkozói költségek különbözetének 50 százaléka, de legfeljebb adóévenként 500 millió forint lehet;
- az öt főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó esetében az átlagos állományi létszám alapulvételével a létszámnövekményre tekintettel levonható összeg.

Kisvállalkozói kedvezmény utáni adó visszafizetése

Amennyiben a kisvállalkozói kedvezmény nem válik véglegessé, akkor az e címen levont összeg kétszerese után kell az adót megfizetni a kedvezmény érvényesítésének évében hatályos általános adómértékkel.

Amennyiben az egyéni vállalkozó átalányadózást választ és a kisvállalkozói kedvezményt vissza kell fizetnie, vállalkozói adóalap hiányában ezt a szabályt úgy kell értelmezni, hogy a visszafizetendő adó összegét önállóan kell kezelni. Ez utóbbi esetben is a kisvállalkozói kedvezmény címén levont összeg véglegessé nem vált kétszerese után kell az adót megállapítani a kedvezmény érvényesítésének évében hatályos általános adómértékkel. A visszafizetési kötelezettség akkor is fennáll, ha a vállalkozó az egyszerűsített vállalkozói adót, vagy a kisadózó vállalkozások tételes adóját választja. A visszafizetendő összeget minden esetben a tárgyévi 'SZJA bevallásban kell szerepeltetni.

Fejlesztési tartalék célszerű felhasználása

A fejlesztési tartalék címén nyilvántartott összeg annyiban és akkor vezethető ki a nyilvántartásból, ha és amennyiben az egyéni vállalkozó a nyilvántartásba vétel évében és az azt követő három adóév során általa kizárólag üzemi célú szolgáló tárgyi eszköz nem ingyenes megszerzése vagy előállítása érdekében - alapnyilvántartásában, valamint egyedi beruházási és felújítási költségnyilvántartásában rögzített - beruházási, felújítási kiadás(oka)t teljesít, kivéve, ha megállapítja

a) a kivezetett rész után a nyilvántartásba vétel adóévében hatályos rendelkezések szerinti mértékkel a vállalkozói személyi jövedelemadót [49/B. § (9) bekezdés], valamint

b) a kivezetett résznek az a) pont szerinti vállalkozói személyi jövedelemadót meghaladó része után a vállalkozói osztalékalap utáni adót. Az a)-b) pontban említett adókat késedelmi pótlékkal növelten a kivezetést követő 30 napon belül kell megfizetni.

A nyilvántartásba vétel évének a bevallás benyújtásának évét kell tekinteni, ami azt jelenti, hogy 17SZJA-bevallásban érvényesített kedvezményt 2018-ban kell nyilvántartásba venni és 2021. december 31-éig kell elkölteni.

Az egyéni vállalkozónak a fejlesztési tartalék nyilvántartásba vétele évét követő harmadik adóév végén még nyilvántartott rész után az a)-b) pont szerinti adókat a negyedik adóév első hónapja utolsó napjáig kell megállapítani és azokat késedelmi pótlékkal növelten kell megfizetnie. A késedelmi pótlékat a nyilvántartásba vett fejlesztési tartalékot tájékoztató adatként tartalmazó adóbevallás benyújtása esedékességének napját követő naptól a nem beruházási célra történő kivezetés napjáig, illetve a nyilvántartásba vétel évét követő negyedik adóév első napjáig kell felszámítani és az említett napot követő első adóbevallásban kell bevallani. Az előző rendelkezéseket kell értelemszerűen alkalmazni akkor is, ha a magánszemély egyéni vállalkozói jogállása az említett időszak alatt bármely okból megszűnt (ide nem értve, ha annak oka cselekvőképességének elvesztése vagy a halála) azzal, hogy ilyenkor az említett adókat a jogállás megszűnésének napját követő 30 napon belül kell megfizetni.

Az egyéni vállalkozónak a fejlesztésitartalék-nyilvántartást úgy kell vezetnie, hogy abból megállapítható(ak) legyen(ek) a kivezetett összeg(ek), valamint a kivezetés(ek) alapjául szolgáló kiadás(ok) teljesítésének időpontja(i) és összege(i), illetve a kivezetés(ek) miatt fizetendő adó és késedelmi pótlék összege. A cél szerinti felhasználás egyben azt is jelenti, hogy a beszerzési árnak a nyilvántartásból kivezetett összeggel csökkentett részét lehet a költségek között elszámolni. A fejlesztési tartalék képzése így felfogható egy előre hozott értékcsökkenési leírásnak is, mivel értékcsökkenési leírás alá vonni a beruházási költségeknek a nyilvántartásból kivezetett összeggel csökkentett részét lehet.

Nem használható fel a fejlesztési tartalék összege olyan tárgyi eszköz beruházásként történő elszámolása címén, amelyre értékcsökkenési leírást elszámolni nem lehet, vagy amelyhez a vállalkozó ingyenesen jutott hozzá.

Veszteségelhatárolás

Veszteség elhatárolására a mezőgazdasági őstermelőhöz hasonlóan az egyéni vállalkozóknak is lehetőségük van. Az elhatárolt veszteséget az egyéni vállalkozó korábban bármely későbbi adóév vállalkozói jövedelmével szemben - döntése szerinti megosztásban - elszámolhatta. Az adóévben elszámolt elhatárolt veszteség legfeljebb az elhatárolt veszteség nélkül számított vállalkozói adóalap 50 százalékáig érvényesíthető.

2015-től a veszteséget csak a következő öt adóévben lehet elszámolni. A 2014-ben kezdődő adóév utolsó napjáig keletkezett, még nem érvényesített elhatárolt veszteség a 2014. december 31-én hatályos

rendelkezések szerint írható le azzal, hogy az így elhatárolt veszteséget legkésőbb a 2025. adóévben lehet érvényesíteni.

Az elhatárolt veszteség legkésőbb annak az adóévnek a jövedelmével szemben számolható el, amelyben az egyéni vállalkozói tevékenységét megszüntette a magánszemély. Önellenőrzés, vagy adóellenőrzés során feltárt jövedelem terhére is lehet veszteséget elhatárolni.

Tárgyévi veszteség visszamenőleges elhatárolására is mód van mezőgazdasági tevékenységet folytatók esetében. Ilyen esetben évenként a veszteség 30-30 százaléka vihető vissza az előző két év jövedelmével szemben az egyes adóévekre. A fennmaradó rész a későbbi években lesz elszámolható.

A veszteséget időrendben, a keletkezésük sorrendjében lehet elszámolni!

Vállalkozói adóalap

Vállalkozói adóalap az előzőek alapján megállapított jövedelem, azzal, hogy - ha a megállapított bevétel az Szja tv. 4. és 11. számú melléklete szerint elszámolt költséget nem haladja meg, vagy a meghaladó része nem éri el az adóévben a jövedelem-(nyereség-) minimumot, az egyéni vállalkozó választása szerint

- adóbevallásában nyilatkozatot tesz, (azaz nyilatkozik róla, hogy nem választja az adóalapnak az Szja tv. 49/B.§ (23) bekezdés szerinti jövedelem nyereség minimumot (amely a vállalkozói bevétel 2%-a) vagy

- a jövedelem-(nyereség-)minimumot tekinteti vállalkozói adóalapnak.

A vállalkozói személyi jövedelemadó a megállapított **vállalkozói adóalap 9 százaléka**.

A vállalkozói osztalékalap és az adó mértéke

A vállalkozói osztalékalap után az adó mértéke 15 százalék. A vállalkozói osztalékalapot az adózás utáni vállalkozói jövedelemből kell kiszámítani. Az adózás utáni vállalkozói jövedelem a vállalkozói adóalapnak a megállapított vállalkozói személyi jövedelemadó összegével, valamint nemzetközi szerződés vagy viszonyosság hiányában a külföldi telephelynek betudható vállalkozói adóalap után külföldön fizetett adóval csökkentett része, növelve a kisvállalkozói kedvezménnyel. Az osztalékat egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség is terheli, figyelemmel a 450 ezer forint felső korlátra.

Az adózás utáni vállalkozói jövedelmet növeli:

- az ellenszolgáltatás nélkül 3 éven belül átadott tárgyi eszközök beszerzési árának arányos része, kivéve a magánszemélynek ellenszolgáltatás nélkül történő, adófizetési kötelezettséggel járó átadást;

- a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak értékcsökkenési leírása megkezdésének évében a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette;
- a vállalkozói osztalékalapnak a beruházási költséget képező kiadással első ízben történő csökkentése évét követő negyedik évben (ültetvény esetében annak elidegenítésekor, de legkésőbb a termőre fordulás évében) a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette, illetve ennél előbb az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésekor.

Az adózás utáni vállalkozói jövedelmet csökkenti:

- az adóévben vásárolt, kizárólag üzleti célt szolgáló tárgyi eszköz, a nem anyagi dolog értéke után elszámolt értékcsökkenési leírást meghaladó összeg, ha az értékcsökkenési leírást az egyéni vállalkozó az adóévben kezdte el;
- az olyan, adórövidítéssel, egyéb jogszabály megsértésével összefüggő bírság, késedelmi pótlék stb. összege, amelyet az egyéni vállalkozói tevékenység gazdasági, pénzügyi ellenőrzése során feltárt szabálytalanságok következményeként kellett megfizetni; a beruházási és felújítási költségnyilvántartás szerint az adóévben felmerült beruházási költséget képező kiadás összege, feltéve, hogy az azzal összefüggő tárgyi eszköz, nem anyagi javak értékcsökkenési leírásának megkezdése nem történt meg.

Egyéni vállalkozó átalányadózása

A mezőgazdasági őstermelőkhöz hasonlóan a mezőgazdasági tevékenységet folytató egyéni vállalkozók is élhetnek az átalányadózási választásának lehetőségével. Az átalányadózásra vonatkozó szabályok szerint adóévenként, az adóév egészére átalányadózást választhat az az egyéni vállalkozó, akinek az átalányadózási megkezdését közvetlenül megelőző adóévben a vállalkozói bevétele a 15 millió forintot nem haladta meg. Az az egyéni vállalkozó is választhat átalányadózást, aki munkaviszonyban áll. Mezőgazdasági tevékenységet folytatók esetében a jövedelem átalányban történő megállapítására akkor van mód, ha adózó bevétele éves szinten a 15 millió forintot nem haladja meg.

Az előzőekben foglaltaktól eltérően az az egyéni vállalkozó, akinek a vállalkozói tevékenysége az adóév egészében kizárólag kereskedelmi tevékenység végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) kor-

mányrendelet szerinti kiskereskedelmi tevékenység, átalányadózást választhat, ha az átalányadózást közvetlenül megelőző adóévben vállalkozói bevétele a 100 millió forintot nem haladta meg. Ilyen lehet az, aki őstermelőként megtermelt árut, a saját egyéni vállalkozóként működtetett boltjában adja el.

A jogszabály vagy nemzetközi szerződés alapján folyósított támogatás összege az adózási feltételül rendelt bevételi értékhatárokat megemeli ebben az esetben is, de a tevékenység bevételei között a költségek fedezetére, fejlesztési célra folyósított támogatás összegét nem lehet figyelembe venni. Ez utóbbi támogatások összegét önálló tevékenységből származó bevételként lehet figyelembe venni, mellyel szemben az igazolt költségek elszámolhatók, de mód van e támogatások nem bevételként való kezelésére is.

A tevékenységét év közben kezdő egyéni vállalkozót is megilleti az átalányadózási választásának joga azzal, hogy a bevételi értékhatárokat időarányosan kell figyelembe venni.

Az átalányban megállapított jövedelem

Az átalányban megállapított jövedelem kiszámításakor a vállalkozói bevételt kell alapul venni (Szja tv. 4. valamint 10. számú mellékletében foglaltak szerint), amelyet kedvezményekkel nem lehet csökkenteni. A bevételből a jövedelem az elismert, egyes tevékenységek szerint különböző százalékból meghatározott költséghányad (költségátalány) levonásával állapítható meg, ami mezőgazdasági tevékenység esetén a bevétel 80, kiegészítő tevékenység esetén pedig a bevétel 75 százaléka. (Az azonos tevékenységet folytatók közül azok, akik nyugdíjasként ún. kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülnek, kisebb költséghányadot érvényesíthetnek).

14. A termőföld bérbeadása

Az idevonatkozó rendelkezéseket a 2018. évtől az Szja tv. 73. §-a szabályozza.

Az Szja tv. 3. § 53. pontja szerint termőföld haszonbérbe adásának a termőföld, illetve halastó magánszemély tulajdonosa vagy haszonélvezője által egy vagy több évre, írásban kötött megállapodás alapján, ellenérték fejében a föld használati jogosultságának mező-, erdőgazdasági, illetve halászati hasznosításra történő átengedése minősül.

14.1 Termőföld bérbeadásából származó bevétel

A termőföld bérbeadásából származó bevétel egésze - ha az későbbiekben részlete-

zettek szerint nem minősül adómentesnek - külön adózó jövedelemnek minősül. Az adó mértéke 15 százalék.

14.2 Adómentes bevétel

A termőföld bérbeadása adómentes, ha a haszonbérleti szerződés határozott időre legalább 5 évre szól. Amennyiben a legalább öt évre kötött szerződés, az öt év elteltét megelőzően megszűnik, a bérbeadó jövedelme adókötelessé válik. A megszűnő szerződés alapján szerzett jövedelem korábban meg nem fizetett adóját a késedelmi pótlékkal növelt összegben a megszűnő évének kötelezettségeként kell megállapítani, bevallani és megfizetni. Abban az esetben, tehát ha pl. a felek által 2014-ben kötött haszonbérleti szerződés 2017-ben megszűnt, akkor az időközben a bérbeadó által szerzett jövedelmet a 2017. évre vonatkozóan az önkormányzati adóhatósághoz benyújtott bevallásban kell szerepeltetni, amelyet 2018 március 20-áig kell benyújtani és a felmerülő adókötelezettséget is eddig az időpontig kell megfizetni.

Nem merül fel utólagos adófizetési kötelezettség, ha a megszűnés oka a szerződő felek akaratán kívüli, vagy ha azonnali felmondás történt.

A termőföld bérbeadásából származó bevételeket a bevételi nyilvántartásba kell bejegyezni, amelyet nem kell hitelesíttetni. Bevételi nyilvántartást sem kell vezetni, ha csak a bevétel kizárólag kifizetőtől származik. Ebben az esetben a bevétellel összefüggő nyilvántartási kötelezettség teljesíthető a kifizető által kiállított igazolás megőrzésével. A kifizetőnek az általa kifizetett bérleti díjról és a levont adóról a magánszemélynek igazolást kell kiadnia.

14.3 Bérbeadásból származó jövedelem bevallása, adó megfizetése

A földbérbeadásból származó jövedelmet a magánszemélynek nem kell bevallania, ha a jövedelem kifizetőtől származik és a kifizető az adót megállapította, levonta és megfizette. Nem terheli a kifizetőt adómegállapítási kötelezettség, ha a termőföld bérbeadásából származó jövedelem adómentes. Adókötelezettség esetén a kifizető a termőföld bérbeadásából származó jövedelemből levont adót a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatósághoz utalja át kifizetést követő hónap 12. napjáig. A levont adóról a kifizető az adóévet követő év február 25-éig nyújtja be adóbevallását.

Az adóbevallást a termőföld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatósághoz kell benyújtani.

Amennyiben a magánszemély több önkormányzat illetékességi területén szerez

bevételek termőföld bérbeadásából, az adóbevallást és adófizetést önkormányzati adóhatóságokként külön-külön kell teljesíteni. A főváros esetében a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatóság alatt a fővárosi önkormányzat főjegyzőjét kell érteni.

Abban az esetben, ha a kifizető az adót nem vonta le, vagy a bérleti díjat természetben fizette meg, akkor a **15 százalékos adót** a magánszemélynek kell megfizetnie a jövedelem megszerzésének negyedévét követő hónap 12-éig. Magánszemély bérlő esetén a bérleti díj után az adó megállapítása, bevallása és befizetése a bérbeadó magán-személy kötelezettsége. A bevallást és az adó befizetését ebben az esetben is a föld fekvése szerint illetékes önkormányzathoz kell teljesíteni az erre a célra rendszeresített nyomtatványon a jövedelem megszerzésének évét követő év március 20-áig.

14.4. Haszonbérleti díjként kapott termény értékesítése

Amennyiben a föld tulajdonosa mezőgazdasági őstermelő és a haszonbérleti díjként kapott termény értékesítése mellett dönt, a termőföld hasznosításának átengedése fejében megszerzett terményt őstermelői terméként nem értékesítheti, hiszen a terményt nem a mezőgazdasági őstermelői tevékenysége keretében állította elő, hanem ahhoz a bérbeadási tevékenysége ellenértéként jutott hozzá. Haszonbérlet esetén ugyanis a haszonbérlő, a feles bérlő (és nem a föld tulajdonosa) az a személy, aki/amely ténylegesen gazdálkodik, ő végzi az őstermelői tevékenységet. A termény értékesítéséből származó bevétel emiatt nem tekinthető a haszonbérbeadó önálló tevékenységéből származó bevételnek, hanem az ingó értékesítés szabályai [Szja tv. 58. §] szerint kell meghatározni az adókötelezettséget.

15. Társult erdőgazdálkodási tevékenység

2017. szeptember 1-jén jelentősen megváltoztak az osztatlan közös tulajdonban álló magánerdők hasznosítására vonatkozó szabályok annak érdekében, hogy a tulajdonosok, illetve tulajdonosi közösségek részére az erdőjük hasznosítására megfelelően szabályozott választási lehetőségek álljanak rendelkezésre.

Az Evtv. módosított 20/A. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy, ha a közös tulajdonban álló önálló erdőgazdálkodási egységet a tulajdonostársak többelhasználati megállapodás vagy földhasználati szerződés útján nem adják egy személy használatába, akkor azon

- erdőbirtokossági társulat alapításával vagy

• erdőkezelésbe adás útján társult erdőgazdálkodást kötelesek folytatni.

Az új szabályozás értelmében nem beszélhetünk társult erdőgazdálkodásról, ha a tulajdonosok az erdőt egy személy használatába adják, a társult erdőgazdálkodás csak a tényleges tulajdonosi közösségi használatot (erdőbirtokossági társulat, erdőkezelésbe adás) jelenti.

Az **erdőbirtokossági társulat** jogi személy, amelyet az erdő művelési ágban nyilvántartott (egy vagy több) földrészlet tulajdonosai hozhatnak létre az erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggő, valamint az ahhoz kapcsolódó feladatok ellátására. A társulat tehát az erdőtulajdonosok önkéntesen választott szervezete, amelynek a létrehozására, működésére, megszűnésére vonatkozó keretszabályokat az **erdőbirtokossági társulatról szóló 1994. évi XLIX. törvény** tartalmazza.

Az **erdőkezelésbe adás** egy új lehetőség az erdőtulajdonosok részére, melynek lényege, hogy a tulajdonosok az erdeiket erdőkezelőként nyilvántartott erdészeti szakirányító vállalkozás (erdőkezelő) „vagyonkezelésébe” adhatják. Ez az erdőtulajdonosok részéről nem jelenti a használat Ptk., illetve földforgalmi szabályozás vonatkozásában történő átadását. Az erdőgazdálkodás tartalmi kérdéseiben a tulajdonosok és az erdőkezelő közösen dönthetnek, illetve annak végrehajtásában a tulajdonosok is részt vehetnek. Az erdőkezelő az erdőgazdálkodás megszervezéséért és szakmai felügyeletéért, illetve a tulajdonosok által nem vállalt tevékenységek végrehajtásáért felelős. Erdőkezelésbe adás esetén az erdőgazdálkodói nyilvántartásban erdőgazdálkodóként az erdőkezelőt kell nyilvántartásba venni.

Az erdőkezelő a tulajdonos javára, de saját nevében eljárva folytatja az erdőgazdálkodási tevékenységet, amelynek során az erdei haszonvételeket az erdőkezelő gyakorolja és jogosult az erdő hasznai szedésére. Az erdőkezelőt tevékenységéért díj illeti meg, amely magában foglalja az erdőgazdálkodási tevékenység költségei mellett az erdőkezelő közreműködésének ellenértékét is. Az erdőkezelő az erdőgazdálkodási tevékenységeket a tulajdonos közreműködésével és egyetértésével határozza meg, amelynek végrehajtásában a tulajdonos közreműködhet. Az erdőgazdálkodásból eredő bevételeket az erdőkezelő szedi be, amelyből a díj levonását követően keletkező jövedelmet a tulajdonos részére megfizeti.

A társult erdőgazdálkodási tevékenység meghatározása adójogi szempontból kiemelten fontos, hiszen az Szja tv. 1. számú mellékletének 2017. január 1-jén beiktatott 9.8.1. pontja értelmében **adómentes** az Evtv. szerint erdőnek vagy erdőgazdálkodá-

si tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületnek minősülő föld (a továbbiakban: erdőnek minősülő föld)

- **használati jogosultságának átengedése** fejében, vagy
- az erdőnek minősülő földön folytatott **társult erdőgazdálkodási tevékenységre tekintettel**

az erdőnek minősülő föld tulajdonosa vagy a haszonélvezője által megszerzett jövedelem, ha az erdőnek minősülő föld használatba adására vagy a társult erdőgazdálkodásra kötött megállapodás (szerződés, illetve alapító okirat) alapján - határozatlan időre szóló megállapodás esetén a jogosult adóhatóság részére tett kiegészítő nyilatkozata alapján - a használatba adás vagy a társult erdőgazdálkodás időtartama az 5 évet (az adómentesség feltételéül szabott időtartam) eléri.

Az adómentességi rendelkezés tekintetében **erdőnek minősülő föld**:

- az Evtv. 6. § (1) bekezdése szerinti **erdő**: az Országos Erdőállomány Adattárban erdőrészlétként, vagy szabad rendelkezésű erdőként nyilvántartott terület; és
- az Evtv. 13. § (1) bekezdése szerinti **erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület**: az Országos Erdőállomány Adattárban egyéb részlétként nyilvántartott, az Evtv.-ben tételesen felsorolt terület (pl.: tisztás, terméketlen terület, erdei farakodó és készletező hely, erdészeti létesítményhez tartozó terület, vadföld, erdei vízfolyás, erdei tó).

Lényeges, hogy az Szja tv. 9.8.1. pontja szerinti mentesség csak a **föld tulajdonosa vagy a haszonélvezője** által megszerzett jövedelemre alkalmazható, az erdőt haszonbérbe vevő magánszemélyre viszont nem.

A termőföld bérbeadására vonatkozó adómentességi rendelkezéssel analóg módon a törvény ebben az esetben is szankcionálja azt az esetet, ha a mentesség alapjául szolgáló szerződés az adómentesség feltételéül szabott időtartamon belül bármely okból (ide nem értve a szerződő feleken kívül álló okot, valamint a haszonbérleti szerződés azonnali hatályú felmondását) megszűnik. A szerződés 5 éven belüli megszűnése esetén az erdőnek minősülő föld tulajdonosa vagy haszonélvezője köteles a mentesség alapján korábban meg nem fizetett adót késedelmi pótlékkal növelt összegben a szerződés megszűnése éve kötelezettségeként megállapítani, bevallani és megfizetni.

15.1. Vadászati jog gyakorlása és hasznosítása

Az erdei haszonvételek közül a vadászati jogra speciális rendelkezések vonatkoznak, hiszen a vadászati jog gyakorlása és hasznosítása az Evtv. szerint nem tekinthető erdőgazdálkodási tevékenységnek.

A Vtv. 2. §-a értelmében a vadászati jog

- a vad, valamint élőhelyének védelmével, és
- a vadgazdálkodással kapcsolatos, továbbá
- a vadászterületen szabadon élő, valamint az e törvényben meghatározottak szerint zárt téri tartás keretében tartott vadnak az arra jogosult által történő elejtésére, elfogására,
- a hullatott agancs, valamint a vadászható szárnyas vad tojásának gyűjtésére, továbbá az elhullott vad tetemének e törvény szerinti elsajátítására való kötelezettségek és jogosultságok összessége.

Vadászterületnek az a földterület, valamint vízfelület minősül, amelynek kiterjedése a háromezer hektárt eléri, és szemközti határvonalainak távolsága legalább háromezer méter, továbbá, ahol a vad

- a szükséges táplálékot megtalálja,
- természetes szaporodási feltételei, valamint
- természetes mozgásigénye, búvóhelye, nyugalma adott.

A vadászati jog - mint vagyonértékű jog - a földtulajdonjog elválaszthatatlan része, a földtulajdon tekintetében fennálló haszonélvezeti jog esetén is a vadászterületnek minősülő terület tulajdonosát illeti meg. Attól függően, hogy a vadászterület egy vagy több személy tulajdonában van, a vadászati jog lehet önálló vagy társult.

Önálló vadászati jog (a vadászterület kizárólag egy személy tulajdonában van) esetén vadászatra jogosultnak a vadászterület tulajdonosát kell tekinteni. Ez esetben a vadászati jog gyakorlásának minősül, ha a vadászatra jogosult:

- a vadászterületén saját maga vadászik;
- általa meghívott vadász számára biztosítja a vadászati lehetőséget (vendégvadász);
- megállapodás alapján biztosítja más vadász számára meghatározott fajú és számú vad vadászát (bérvadász).

Társult vadászati jog esetében a vadászterület tulajdonosainak egymás közti jogviszonyára a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó rendelkezéseit a Vtv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A vadászati jog hasznosításának annak haszonbérbe adása tekinthető, ekkor vadászatra jogosultnak a haszonbérletet kell tekinteni. Tekintettel arra, hogy a társult vadászati jog esetén a vadászterület több személy tulajdonában van, azt csak hasznosítani, azaz haszonbérbe adni lehet.

A fentiek értelmében adójogi szempontból el kell különíteni:

- az önálló vadászati jog gyakorlását, illetve
- az önálló és társult vadászati jog haszonbérbe adását.

15.1.1. Önálló vadászati jog gyakorlásából származó jövedelem

Ebben az esetben a vadászterület tulajdonosa saját maga gyakorolja a vadászati jogát, vagyis saját maga vadászik, illetve vendégvadászati vagy bérvadászati keretében biztosítja a vadászati lehetőséget.

Az ezen tevékenységből származó jövedelem nem minősül őstermelői tevékenységből származó jövedelemnek, hiszen bár a vadászati jog az Evtv. szerint erdei haszonvétel, de annak gyakorlása és hasznosítása az Evtv. szerint nem tekinthető erdőgazdálkodási tevékenységnek, így mezőgazdasági őstermelői tevékenységnek sem. Emiatt a vadászati jog gyakorlása révén megszerzett jövedelem az összevont adóalap részét képező önálló tevékenységből származó jövedelemként adóköteles. Társadalombiztosítási kötelezettséget keletkeztető jogviszony hiányában a magánszemélynek a személyi jövedelemadó kötelezettség mellett százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás-kötelezettsége is keletkezik.

Amennyiben a magánszemély a vadászati jogát kifizetőnek minősülő társaságnak adja bérbe, akkor a közterhek megállapításával, megfizetésével és bevallásával kapcsolatos feladatok a kifizetőt terhelik. Ha a haszonbérbe vevő magánszemély, akkor – kifizető hiányában – a bérbe adó magánszemélynek kell a személyi jövedelemadót és az egészségügyi hozzájárulást megállapítani, negyedéves adóelőlegként megfizetni és a személyi jövedelemadó bevallásában bevallani.

15.1.2. Önálló, illetve társult vadászati jog haszonbérbe adása

Tekintettel arra, hogy a vadászati jog egy önálló, értékkel bíró vagyoni értékű jog, az annak haszonbérbe adásából származó jövedelem mind az önálló, mind a társult vadászati jog tekintetében az Szja tv. 28. § (7) bekezdésének a) pontja szerinti egyéb jövedelemnek minősül. Az egyéb jövedelmet a 15 százalékos mértékű személyi jövedelemadón túl százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás-kötelezettség is terheli. A közterhek megfizetésére, illetve bevallására vonatkozóan az előző pontban leírtak az irányadók.

Amennyiben a magánszemély a vadászati jogát kifizetőnek minősülő társaságnak adja bérbe, akkor a közterhek megállapításával, megfizetésével és bevallásával kapcsolatos feladatok a kifizetőt terhelik. Ha a haszonbérbe vevő magánszemély, akkor – kifizető hiányában – a bérbe adó magánszemélynek kell a személyi jövedelemadót és az egészségügyi hozzájárulást megállapítani, negyedéves adóelőlegként a jövedelem megszerzésének negyedévet követő hónap 12-éig megfizetni és a személyi jövedelemadó bevallásában bevallani.

16. Termőföld értékesítéséhez kapcsolódó adókötelezettség

16.1 Jövedelem meghatározása

Az Szja tv. 3.§ 51. pontja szerint a termőföld: A Földforgalmi tv-ben meghatározott (mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld): a föld fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve. Az Szja tv. 59.§-a szerint az ingatlan átruházásából származó jövedelmet azon a napon kell megszerzettnek tekinteni, amikor az erről szóló érvényes szerződést (okiratot, bírósági, hatósági határozatot) az ingatlanügyi hatósághoz benyújtották. Ez a gyakorlatban jelentheti azt is, hogy a jövedelem megszerzése független az ellenérték átadásának időpontjától.

Az Szja tv. 61.§-a az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó bevételnek minősít minden olyan bevételt, amelyet a magánszemély az átruházásra tekintettel megszerez. Ilyen bevételnek minősül különösen az eladási ár, a cserében kapott dolognak a jövedelemszerzés időpontjára megállapított szokásos piaci értéke, valamint az ingatlan, gazdasági társaság vagy más cég részére nem pénzbeli betétként történő szolgáltatása esetén annak a társasági szerződésben, más hasonló okiratban meghatározott értéke.

A termőföldről szóló törvényben meghatározott birtokösszevonási célú önkéntes földcsere e törvény alkalmazásában nem minősül átruházásnak (értékesítésnek). Amennyiben a cseréhez kapcsolódóan értékkiegyenlítés is történik, az e címen kapott pénzösszeg vagy más vagyoni érték az azt szerző magánszemély egyéb jövedelmének számít.

Az ingatlan értékesítéséből származó ellenérték főszabály szerint az eladókat tulajdoni hányaduk arányában illeti meg. Ez az arányosított ellenérték lesz a tulajdonostársak bevétele.

Az ingatlan átruházásából származó bevételből le kell vonni az átruházó magánszemélyt terhelő igazolt következő költségeket:

- a megszerzésre fordított összeget, és az ezzel összefüggő más kiadásokat. Megszerzésre fordított összeg az adásvételi szerződés (okirat, bírósági, hatósági határozat) szerinti érték, csereingatlan esetén a szerződésben rögzített érték, ezek hiányában az

az érték, amelyet az illeték megállapításához figyelembe vettek. Öröklés vagy ajándékozás esetén a megszerzésre fordított összeg az, amelyet az illeték megállapításához figyelembe vettek.

Abban az esetben, ha az ingatlan, szerzés örökléssel, ajándékozással történt és az illeték kiszabása az átruházásból származó jövedelem adókötelezettségének teljesítésére nyitva álló határidőig nem történt meg, öröklés esetén a hagyatéki leltárban feltüntetett, vagy a hagyatéki eljárás során az ingatlan értékeként feltüntetett egyéb értéket, egyébként az átruházásból származó bevétel 50 százalékát kell figyelembe venni, és az így megállapított adókötelezettséget az illeték-kiszabás alapján önellenőrzéssel lehet módosítani.

Kárpótlásról szóló törvényekben szabályozott vételi jog gyakorlása során szerzett termőföld, erdő esetében a megszerzésre fordított összeg a vételi jog gyakorlása során vételárként szereplő összeg.

Ingatlanlízing esetén a megszerzésre fordított összeget az alábbiak szerint kell meghatározni:

- a lízingbe vevő által a futamidő végén a vételi jog gyakorlása során megfizetett ellenérték,
 - a lízingbe vevő által megfizetett lízingdíjak tőkerészenek az a része, amely nem haladja meg ingatlanok az ügyleti szerződés megkötésének időpontjára megállapított szokásos piaci értékéből az előző pont szerinti összeg levonásával megállapított összeget,
 - a lízingbe vevői pozíció átvételéért fizetett összeg,
 - a futamidő végén a vételi jog gyakorlása fejében a lízingbevevőnek fizetett összeg.
- az értéknövelő beruházásokat,
- az átruházással kapcsolatos kiadások. Ilyen költség lehet az ingatlanközvetítői díj, ügyvédi költség, szakértőnek kifizetett díj, hirdetés.

A figyelembe vett költségek olyanok lehetnek, amelyeket az eladó nevére szóló bizonylattal (számlával vagy szerződéssel) igazolni tud.

A 2018. évtől az Szja tv. 4. § (6) bekezdése szerint: „ Ha e törvény másként nem rendelkezik, **közös tulajdon esetén** - a tulajdonosok eltérő rendelkezése, vagy tulajdonjogi korlátozások hiányában - az ingó vagyontárgy, az ingatlan átruházásából, bérbeadásából, a vagyoni értékű jog visszerhes alapításából, végleges átengedéséből, megszüntetéséből, ilyen jogról való végleges lemondásból, az értékpapír elidegenítéséből származó jövedelem után a magánszemélyt a tulajdoni hányada arányában terheli adókötelezettség, azzal, hogy a tulajdonostársak közössége ese-

tén az említett tevékenységekből származó bevétellel szemben – e törvény szerint elismert – költség bármelyik tulajdonos nevére szóló bizonylat alapján elszámolható.”

Ha a megszerzésre fordított összeg a fentebb részletezettek szerint nem állapítható meg, akkor a bevételt annak 75 százalékával kell csökkenteni, azzal, hogy más költség nem számolható el.

Az előzőek szerint kiszámított összegből – a számított összegből - az alábbiak szerint kell az átruházásából származó jövedelmet megállapítani.

Ezt követően **a jövedelmet** úgy kell megállapítani, hogy a számított összeget csökkenteni kell az idő múlására tekintettel.

A termőföld szerzési időpontjának azt a napot kell tekinteni, amikor az erről szóló érvényes szerződést az ingatlanügyi hatóságokhoz benyújtották. Öröklés esetén az örökség megnyíltának napját kell a szerzés időpontjának tekinteni. A földrendezés vagy kisajátítás során kapott csereingatlan szerzési időpontjának az eredeti ingatlan szerzési időpontja minősül.

Jövedelemnek minősül a számított összeg

- 100 százaléka a megszerzés évében és az azt követő évben,
- 90 százaléka a megszerzés évét követő második évben,
- 60 százaléka a megszerzés évét követő harmadik évben,
- 30 százaléka a megszerzés évét követő negyedik évben,
- 0 százaléka a megszerzés évét követő ötödik és további évben.

Ez azt jelenti, hogy a 2013-ban, vagy korábban vásárolt ingatlanok esetében elfogy a jövedelem 2018. évi értékesítés esetén.

Az ingatlan és vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem után az **adó mértéke 15 százalék**. Az adót a magánszemélynek önadózás keretében kell megállapítani és az adóbevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetni.

Az ingatlan és vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem után az adót a magánszemélynek adóbevallásában kell megállapítani és az adóbevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetni.

Példa:

A tulajdonosok egy 80 ha nagyságú szántót értékesítettek 2017-ben 80 millió forintért. A területnek 5 tulajdonosa volt. Az egyik tulajdonos (A) a tulajdonjogot 2008-ban adásvétel útján szerezte (50%-os tulajdonrésze van), (B), (C), (D) és (E) tulajdonosok 2014-ben szereztek tulajdoni hányadukat öröklés útján (egyenként 12,5%-os tulajdonrészrel rendelkeznek). Az ingatlant a

hagyatéki eljárásban 20 millió forintra értékeltek. Mivel egyenesági örökösökről van szó, illetéket nem kellett fizetniük.

(A) tulajdonos esetében a bevétel adómentessé vált, mivel 2013 előtt szerezte az ingatlanrészt.

(B) (C) (D) és (E) tulajdonos esetében a bevétel személyenként 10 millió forint a levonható költség pedig 5 millió forint, így a számított összeg 5 millió forint, amit az idő múlására tekintettel csökkenteni lehet, mivel a számított összeg 30 százaléka, azaz 1 500 ezer forint minősül jövedelemnek.

16.2 Adómentes termőföld értékesítés

Adómentes a termőföld átruházásából származó jövedelem

- összegéből az évi 200 000 forintot meg nem haladó rész, ha a magánszemély a termőföldet regisztrációs számmal rendelkező olyan magánszemélynek adja el, aki azt egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként legalább 5 évig hasznosítja, vagy a termőföldet regisztrált mezőgazdasági társas vállalkozás olyan alkalmazottjának adja el, aki azt az öt alkalmazó mezőgazdasági társas vállalkozásnak legalább 10 évre bérbe adja;
- összege, ha az átruházás a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény szerinti részarány-tulajdon megszüntetését eredményezi és a magánszemély a termőföldet regisztrációs számmal rendelkező olyan magánszemélynek adja el, aki azt egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként legalább 5 évig hasznosítja, vagy a termőföldet regisztrált mezőgazdasági társas vállalkozás olyan alkalmazottjának adja el, aki azt az öt alkalmazó mezőgazdasági társas vállalkozásnak legalább 10 évre bérbe adja;
- összege, ha a magánszemély a termőföldet regisztrációs számmal rendelkező állattenyésztést folytató olyan magánszemélynek adja el, aki a termőföldet egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként legalább 5 évig az állattartó telep takarmánytermelés céljából használja, vagy azt az öt alkalmazó mezőgazdasági társas vállalkozásnak az állattenyésztés takarmánybiztosítása érdekében legalább 10 évre bérbe adja, azzal, hogy az 5 vagy 10 éves időszak kezdőnapja a birtokbaadás napja, de legkésőbb az adásvételi szerződés keltét követő 12. hónap utolsó napja, vagy ha a termőföld harmadik félléle kötött szerződés alapján haszonbérletben van, a haszonbérleti szerződés lejártát követő december 31.

Az adómentesség fennáll akkor is, ha az átruházás magánszemély részére birtokösszevonási céllal, vagy települési önkormányzat részére külön jogszabályban

meghatározott szociális földprogram céljából, vagy a Nemzeti Földalap javára történik. Az átruházásról szóló szerződésnek tartalmaznia kell a szociális földprogramra vonatkozó, a rászorultságra tekintettel meghatározott feltételeket is szabályozó önkormányzati rendelkezés számát.

A birtok-összevonási cél akkor valósul meg, ha az átruházás eredményeként már az ügyletet megelőzően is a vevő tulajdonában álló termőföld és az ügyletben megvásárolt termőföld – a település közigazgatási határáról függetlenül – egymással szomszédossá válik. Az egy naptári éven belül megkötött és ezen időtartamon belül az ingatlanügyi hatósághoz benyújtott ingatlan adásvételi szerződések hatását együttesen kell vizsgálni.

Szomszédos termőföldeknek minősülnek azok a földrészletek is, amelyeket önálló helyrajzi szám alatt nyilvántartott út, árok, csatorna választ el.

A birtokösszevonási cél vitathatatlanul megvalósul például abban az esetben, ha három közvetlenül egymás mellett fekvő helyrajzi számú termőföld közül a két szélső területet birtokló magánszemély megvásárolja a termőföldjei között fekvő földterületet.

Az adómentesség azért is érvényesíthető, mert a vevő már eleve rendelkezett termőföldtulajdonnal, tehát birtokait az újabb földterület megvásárlásával vonta össze, mely vétel során nagyobb birtoktestet alakított ki, azaz megvalósult a birtokösszevonási cél.

Az eladót az adómentesség akkor illeti meg, ha legkésőbb a **bevallás benyújtásáig** rendelkezik a vevő közjegyző által készített vagy ügyvéd által ellenjegyzett okiratba foglalt nyilatkozatával, amely tartalmazza a vevő természetes azonosító adatait, adóazonosító jelét, valamint a vevő kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy az adómentesség feltételeinek megfelel. A nyilatkozatot a felek öt évig kötelesek megőrizni. Ha a vevő nyilatkozata megtétele mellett megszerzett termőföldre vonatkozóan az abban foglaltakat nem teljesíti, a termőföld átruházásából származó jövedelemnek kell tekinteni az adásvételi szerződésben meghatározott ellenértéket. Az ebből eredő kötelezettségeket az adóhatóság a vevő terhére állapítja meg.

Az eladónak legkésőbb a bevallás benyújtásáig rendelkeznie kell a vevő adómentességét biztosító nyilatkozatával.

16.3 Speciális adómentes eset

Ha a kárpótlásról szóló törvények alapján eredeti jogosult (a kárpótlási jegyet kárpótoltként megszerző) magánszemély a vételi jogának gyakorlása során szerzett termőföldjének, erdejének átruházásából származó, az Szja tv ingatlanértékesítésre vonatkozó szabályok szerint megállapított jövedelme egészét

az átruházás napjától számított egy éven belül belföldön - a 2003. évi uniós csatlakozási szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától az Európai Unió tagállamában - fekvő mezőgazdasági művelésű külterületi termőföld tulajdonának megszerzésére fordítja, akkor az ezen jövedelemre jutó adó viszájár (vagy nem kell azt megfizetni).

Ezt a kedvezményt a magánszemély az igazolt tulajdonjogszerzés adóhatóságának történő bejelentésével egyidejűleg adóviszáignyélással, vagy ha a tulajdonjogszerzés az adó megfizetése előtt történt, akkor annak előzetes igazolása alapján az adóbevallásában érvényesíti.

Ez a kedvező szabály alkalmazható a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló törvény szerint részarány-földtulajdonosnak minősülő magánszemély azon termőföldjének, erdő művelési ágú földjének átruházása esetén, amelyet a hivatkozott törvény rendelkezései szerint tulajdonjogának bejegyzése mellett önálló ingatlanként részére kiadtak.

A tulajdonjog megszerzését az ingatlanügyi hatósághoz benyújtott iktatott szerződés igazolja.

16.4 Átminősített termőföld értékesítése

Speciális szabály vonatkozik a termőföldből átminősített ingatlan átruházására. Ebben az esetben vizsgálni kell, hogy a költségekkel csökkentett bevétel (hozam) nagyobb-e, mint a tulajdonban tartás időszakára kiszámított szokásos hozam.

Szokásos hozam az elszámolható költség 0,3 százaléka, szorozva a tulajdonban tartás napjaival (költségek*0,003*napok száma).

A *tulajdonban tartás napjainak száma* a megszerzésről és az átruházásról szóló szerződés közötti időszak azzal, hogy a megszerzésről és az átruházásról szóló okirat keltének napjait is be kell számítani.

Amennyiben a hozam kevesebb a szokásos hozamnál, akkor a jövedelmet az általános szabályok szerint kell megállapítani. Ellenkező esetben a jövedelmet (adóalapot) a következő egyenlet alapján kell meghatározni: szokásos hozam+(hozam-szokásos hozam)*3=adóalap. Tehát ebben az esetben nincs mód a tulajdonban tartás éveire tekintettel további csökkentésre.

Nem kell ezt a rendelkezést alkalmazni,

– ha a magánszemély a termőföldből átminősített ingatlan örökléssel szerezte meg, – ha az értékesítés a termőföld átminősítését követő 5. év után történik, – ha az átminősítés előtt legalább 5 évig a magánszemély tulajdonában volt az ingatlan.

16.4.1. Adó alapjának meghatározása

Ha a termőföldből átminősített ingatlan átruházásából származó bevételnek a bevételből levonható költségeket meghaladó része (e

meghaladó rész a továbbiakban: hozam) nagyobb, mint az ingatlan tulajdonban tartásának időszakára kiszámított szokásos hozam, akkor is, ha az értékesítés gazdasági tevékenység keretében történik, az adó alapja

a) a szokásos hozam, és
b) a hozam a) pont szerinti összeget meghaladó részének a háromszorosa.

Gazdasági tevékenységnek az Szja tv. rendelkezése szerint *valamilyen* tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik.

A levonható költségeket az Szja tv. 62. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell meghatározni.

Példa:

A leírtak példán keresztül szemléltetve:

Amennyiben pl. adózó 2015. szeptember 1-jén vásárolta a termőföldet 10 millió forintért, amit ugyanebben az évben művelési ágból kivettett (500 ezer forintért) és 2017. november 5-én 50 millió forintért értékesíti, akkor az adóköteles jövedelem meghatározása a következők szerint történik.

A hozam (számított összeg) meghatározása

1. Bevétel	50 000 000
2. Szerzésre fordított összeg	10 000 000
3. Értéknövelő beruházás	500 000
4. Költségek összesen (2.+3.)	10 500 000
5. Hozam (1.-4.)	39 500 000

A tulajdonban tartás napjainak meghatározása

év	napok száma
2015.	122
2016.	365
2017.	309
6. Összesen	796

Szokásos hozam megállapítása

7. Költségek összesen (4.)	10 500 000
8. Tulajdonban tartás napjai (6.)	796
9. Szokásos hozam (7.*0,003*8.)	2 507 400

A hozam meghaladja a szokásos hozam összegét (39 500 000 > 2 507 400), ezért az adó alapját a következők szerint kell megállapítani:

10. Szokásos hozam (9.)	2 507 400
11. Felettes rész (5.-10.)	36 992 600
12. Felettes rész emelt összege (11.*3)	110 977 800
13. Adó alapja (10.+12.)	113 485 200
14. Fizetendő adó (13.*0,16)	18 157 632

Lepsényi Mária

III. A MEZŐGAZDASÁGI ŐSTERMELŐ JÁRULÉK, ADÓ ÉS EGÉSZSÉGÜGYI HOZZÁJÁRULÁS FIZETÉSI KÖTELEZETTSÉGE

A társadalombiztosítás rendszerében az a természetes személy minősül mezőgazdasági őstermelőnek, aki az Sza tv. 3. § 18. pontjának megfelel.

Az őstermelői tevékenységet jellemzően őstermelői igazolvány alapozza meg, de ilyen tevékenység folytatható egyéni vállalkozóként, vagy családi gazdaság keretében.

1. Őstermelői igazolvány alapján folytatott tevékenység esetén a biztosítási kötelezettség elbírálása:

A mezőgazdasági őstermelő biztosítási kötelezettsége kettős feltételhez kötött, egyrészt a már megszerzett szolgálati időnek és a még megszerzhető szolgálati időnek el kell érnie együttesen a 20 évet, másrészt a mezőgazdasági őstermelő egyidejűleg ne álljon biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban, ide nem értve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt, illetve a választott tisztségviselői jogviszonyt. Amennyiben a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban, választott tisztségviselői jogviszonyban fennáll a biztosított pozíció, mellette a természetes személy őstermelőként is biztosítottá válik.

Példák:

Az 1960. októberében született természetes személy 65 éves korában válhat öregségi nyugdíjassá. A szóban forgó személy 2017-ig 10 év szolgálati időt szerzett. Abban az esetben, ha 2018-ban mezőgazdasági őstermelővé válik, a biztosítási kötelezettséget nem lehet megállapítani, mert a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig nem tudja megszerezni az összesen 20 év szolgálati időt.

A gazdasági társaság társas vállalkozónak nem minősülő vezető tisztségviselője e tevékenységével összefüggésben megszerzett tiszteletdíja havonta 120 000 forint. E tevékenysége mellett családi gazdálkodóként is folytat tevékenységet. A természetes személy választott tisztségviselőként és mezőgazdasági őstermelőként is biztosítottnak minősül. (Természetesen ebben az esetben is vizsgálendő a 20. évnyi szolgálati idő megszerzhetőségére vonatkozó feltétel.) Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági őstermelő esetében a kettős biztosítás főszabály szerint kizárt, abban az esetben,

ha a kizáró ok megszűnik (pl. a munkaviszonyban állóként szünetel a biztosítás), és a természetes személynek van őstermelői igazolványa, őstermelőként automatikusan létrejön a biztosítási kötelezettség.

Az előzőeken túlmenően őstermelőként nem válhat biztosítottá

1. az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személy és a gazdálkodó család kiskorú tagja,
2. a saját jogú nyugdíjas és az özevgyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

Például: A természetes személy egyetemi tanulmányokat folytat. A tanulmányai folytatása mellett családi gazdaságban is tag. Az említett személy a 18. életévének betöltéséig mezőgazdasági őstermelőként nem válik biztosítottá, a nagykorúvá válásának napjától azonban biztosított mezőgazdasági őstermelőnek minősül.

Saját jogú nyugdíjas: az aki

1. a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény, illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával a Tbj. 14. § (3) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott saját jogú nyugellátásban, (öregségi nyugdíjban, rehabilitációs járadékban), a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított öregségi, rokkantsági nyugdíjsegélyben (nyugdíjban), egyházi, jogi személytől nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül,
2. a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek, illetve az EGT-állam jogszabályai alkalmazásával saját jogú öregségi nyugdíjban részesül,
3. az egyéni vagy társas vállalkozó nyugdíjas jogállását nem érinti, ha az 1-2. alpontokban említett nyugdíj folyósítása szünetel.

A rehabilitációs járadék megállapítására már nem kerülhet sor, amennyiben az őstermelő már nem részesül az ellátás folyósításában, akkor már nem minősül saját jogú nyugdíjasnak, azaz őstermelőként biztosítottá válik.

Az említett ellátásokban részesülő mezőgazdasági őstermelő életkorra tekintet nélkül saját jogú nyugdíjasnak minősül, így mezőgazdasági őstermelőként nem terjed ki rá a biztosítás.

Az özevgyi nyugdíjban részesülő őstermelő esetében kell vizsgálni azt, hogy a reá irányadó korhatárt betöltötte-e, esetében a korhatár betöltése a feltétele annak, hogy őstermelőként mentesüljön a biztosítási kötelezettség alól.

Példa a biztosítási kötelezettségre: A mezőgazdasági őstermelő napi 4 óras foglalkoztatási jogviszonyban is áll. Munkaviszonyában fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe, ezzel egyidejűleg anyasági ellátást igényel. A fizetés nélküli szabadság időtartama alatt, ha annak időtartamára csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély vagy gyermeknevelési támogatás kerül folyósításra, az érintett személy biztosítási kötelezettsége munkaviszonyában nem szünetel, ami azt is jelenti, hogy őstermelőként nem válhat biztosítottá.

Abban az esetben azonban, ha a szóban forgó személy munkaviszonyában azért vesz igénybe fizetés nélküli szabadságot, hogy például külföldre utazzon, akkor munkaviszonyában szünetel a biztosítási kötelezettség és ezzel egyidejűleg mezőgazdasági őstermelőként biztosítottá válik.

2. A biztosítási kötelezettség időtartama:

- az őstermelői igazolványban feltüntetett időponttól az igazolvány visszaadása napjáig,
- gazdálkodó család tagja esetében a családi gazdaság nyilvántartásba vétele napjától a nyilvántartásból való törlés napjáig, illetőleg
- a biztosítást kizáró körülmény megszűnését követő naptól a biztosítást kizáró körülmény bekövetkezésének napjáig áll fenn.

Megszűnik a biztosítás, ha a mezőgazdasági őstermelő kilép a családi gazdaságból, vagy a közös őstermelésből.

A mezőgazdasági őstermelői igazolványról szóló 436/2015. (XII. 28.) Kormányrendelet szerint az őstermelői igazolvány és a közös

őstermelői igazolvány (a továbbiakban: igazolvány) akkor érvényes, ha az igazolvány és a hozzá tartozó értékesítési betétlap egyidejűleg hatályos.

Az igazolvány – az alábbi kivétellel - a kiállítása napjától a kiállítást követő ötödik adóév utolsó napjáig hatályos.

Abban az esetben azonban, ha a mezőgazdasági őstermelő igazolványa tárgyév végével hatályát veszti, az őstermelő tárgyév október 1. és december 31. napja között kérheti új igazolvány kiállítását. Ez esetben az új igazolvány a tárgyévet követő év első napjától a hatályának kezdetét követő ötödik adóév utolsó napjáig hatályos.

Az igazolvány az ügyfél választása alapján a

- hatályának kezdete szerinti adóévre, vagy
- hatályának kezdetétől számított legfeljebb három adóévre

vonatkozó értékesítési betétlappal együtt adható ki.

Az előzőek szerinti értékesítési betétlap kiadását követően értékesítési betétlap az ügyfél kérelmére kizárólag a kérelmezés időpontja szerinti évről megfelelő adóévre, valamint az azt követő két adóévre adható ki. Értékesítési betétlap csak az igazolvány hatályosságai ideje szerinti adóévekre adható ki.

Amennyiben a mezőgazdasági őstermelő hatályos igazolvánnyal rendelkezik, akkor az értékesítési betétlap

- az adóév első napjától hatályos, ha az adóév március 20. napjáig,
- a kiállítás napjától hatályos, ha az a) pontban említett időpontot követően kérelmezi.

Például, ha az értékesítési betétlapot március 19-én érvényesítik, akkor a mezőgazdasági őstermelő az év első napjától rendelkezik érvényes betétlappal és biztosítással. Abban az esetben azonban, ha az érvényesítésre március 20-án kerül sor, úgy a betétlap csak március 20-ától érvényes és ennek megfelelően a mezőgazdasági őstermelő ez utóbbi esetben a január 1. és március 19. közötti időben nem minősül mezőgazdasági őstermelőnek, így a biztosítási kötelezettséget sem lehet e címen erre az időtartamra megállapítani.

Fontos lehet, hogy abban az esetben, ha az értékesítési betétlap érvényesítése nem történik meg, a természetes személy társadalombiztosítási szempontból sem minősül őstermelőnek, ami egyben megalapozhatja a havi 7320, naptári napi 244 forint egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettséget.

3. A mezőgazdasági őstermelő járulékfizetése

A Tbj. különbséget tesz a tevékenységet kezdő és nem kezdő mezőgazdasági őstermelők között.

A kezdő, nem kezdő státusz meghatározásán túlmenően a járulékfizetési kötelezettséget befolyásoló tényező a tárgyévet megelőző évben elért bevétel összege is.

Járlékfizetési kötelezettség:

A biztosított tevékenységet kezdő és a mezőgazdasági kistermelő természetbeni egészségbiztosítási járulékként 4 százalék, pénzbeli egészségbiztosítási járulékként 3 százalék mértékű kötelezettséget teljesít. A fizetendő nyugdíjjárulék mértéke 10 százalék.

Kezdő mezőgazdasági őstermelő: az a személy, aki a tárgyévet megelőző évben nem minősült mezőgazdasági őstermelőnek.

Például: a természetes személy 2016. márciusban kiváltotta az őstermelői igazolványát és 2017. évben megszüntette azt. Ezt követően, ha 2018. évben ismételtlen őstermelővé válik, már nem minősül tevékenységet kezdő őstermelőnek.

A mezőgazdasági őstermelő – ideértve a tevékenységét a tárgyévben kezdő mezőgazdasági őstermelőt is – a minimálbérnek megfelelő összeg után fizeti meg a 4 százalékos természetbeni és 3 százalékos pénzbeli egészségbiztosítási járulékot, valamint a 10 százalékos nyugdíjjárulékot. Az őstermelő munkaerő-piaci járulék fizetésére nem kötelezett.

Az előzőektől eltérően az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységéből származó, tárgyévet megelőző évben elért bevétele nem haladja meg az Szja tv. szerinti mezőgazdasági kistermelőre vonatkozó bevételi értékhatárt (8 millió forint), az őstermelői tevékenységéből származó, tárgyévet megelőző évi bevételenek 20 százaléka után 4 százalékos mértékű természetbeni egészségbiztosítási járulékot és 10 százalékos nyugdíjjárulékot fizet. A havi járulékalap megállapítása során a bevétel 20 százaléka arányos részét, tehát egytizenketted részét kell figyelembe venni, amelyet a bevételben negyedévet felölelő időtartamra kell megállapítani.

Az Szja tv. szerinti mezőgazdasági kistermelőre vonatkozó bevételi értékhatár számításánál figyelmen kívül kell hagyni a jogszabály vagy nemzetközi szerződés rendelkezése alapján folyósított, egyébként bevételnek számító támogatást.

E szabály alkalmazásánál ügyelni kell arra, hogy a kapott támogatás összege csak a bevételi határ számbavételekor hagyható figyelmen kívül, a járulékalap megállapításánál azonban számba kell venni.

Például: A mezőgazdasági őstermelőnek 5 millió forint bevétele származott az őstermelői tevékenységéből és 4 millió forint támogatást kapott az adóévben.

Ebben az esetben a tevékenységéből származó bevétele alapján a 8 millió forintos határt nem érte el, de a járulékok alapján a 9 millió forintot kell számba venni, azaz a 9 millió forintnak a húsz százaléka után fizetendő járulék összesen 14 százalékos mértékű.

A mezőgazdasági őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében az adóévre vonatkozóan nyilatkozattal vállalhatja, hogy a járulékokat az előzőekben meghatározott járulékalapnál (minimálbér, illetve a bevétel 20 százaléka) egytizenketted része magasabb összeg után fizeti meg.

A mezőgazdasági őstermelő a magasabb járulékalap választásáról a negyedévre vonatkozó járulékbemelésében nyilatkozik az állami adóhatóságnak. A tárgyév első negyedévre vonatkozó járulékbemelésben megtett nyilatkozat az adóévre, az ezt követő időszakokra vonatkozó járulékbemelésben megtett nyilatkozat az adóév bevallással le nem fedett, az adóévben még hátralévő időszakokra szól. A nyilatkozat az Art. szerinti végrehajtható okiratnak minősül.

Az év közben biztosítottá váló mezőgazdasági őstermelő az adóévben első ízben benyújtott járulékbemelésben nyilatkozik magasabb járulékalap választásáról. Nyilatkozata a biztosítási kötelezettség első napjától az adóévre szól és az Art. szerint végrehajtható okiratnak minősül.

Eltérő járulékalap választása esetén azonban a pénzbeli és természetbeni egészségbiztosítási járulékot, valamint a nyugdíjjárulékot is meg kell fizetni, tehát nem alkalmazható a bevételi határ alatti őstermelők járulékfizetésére vonatkozó speciális szabály.

A mezőgazdasági őstermelő nem köteles járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül
- gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül - kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, gyermekgondozási segély, az ápolási díj folyósításának tartama alatt tevékenységét személyesen folytatja -,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben egyidejűleg részesül,

- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- fogvatartott.

A 8 millió forint bevételi határ alatti őstermelők nem fizetnek pénzbeli egészség-biztosítási járulékot. Esetükben azonban a keresőképtelenség (Pl. táppénz folyósítás hiánya miatt) időtartama nem mentesítő körülmény, tehát a járulékfizetési kötelezettséget teljesíteni kell.

4. A biztosítási kötelezettség alá nem tartozó mezőgazdasági őstermelő járulékfizetési kötelezettsége

Az az őstermelő, aki az előzők szerint őstermelőként nem válik biztosítottá és egészségügyi szolgáltatásra egyéb jogcímen sem jogosult, köteles egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni, melynek összege havi 7 320, naptári naponként 244 forint.

A magánszemély az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségét és annak megszűnését 15 napon belül jelenti be az állami adóhatóságnak. A bejelentkezésre, illetve a változások bejelentésére a 'T1011-es nyomtatvány szolgál.

Az egészségügyi szolgáltatási járulék megfizetésére kötelezett személy a fizetési kötelezettségét első ízben a bejelentést követő hó 12-éig, ezt követően havonta, a tárgyhónapot követő hónap 12-éig teljesíti.

Az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megszűnésére vonatkozó szabályok a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 29. §-ának (9) bekezdésében található. E szerint az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszonynak, illetve a Tbj. 16. § (1) bekezdés a)-o) és s) pontjaiban meghatározott jogosultsági feltételeknek a megszűnését követően további 45 napig fennmarad. Ha a biztosítási jogviszonynak vagy a Tbj. 16. § (1) bekezdés a)-o) és s) pontjai szerinti jogosultsági feltételek fennállásának az időtartama 45 napnál rövidebb volt, akkor a megszűnést követően az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság ezen időtartammal hosszabbodik meg. Ez a rendelkezés azonban nem vonatkozik a fizetés nélküli szabadság igénybevételének és a vállalkozói körben a vállalkozói tevékenység szüneteltetésének esetére. A tevékenység szüneteltetése és a fizetés nélküli szabadság igénybevétele esetén az egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság nem hosszabbodik meg, ezekben az esetekben az első naptól áll fenn az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség.

Az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettség megszűntetését szintén a magánszemélynek kell kezdeményeznie, 15 napon belül, amelynek érdekében ismét a

'T1011-es nyomtatványt kell benyújtani. A fizetési kötelezettség megszűnését a magánszemélynek akkor nem kell bejelentenie, ha e fizetési kötelezettség biztosítással járó olyan jogviszony létesítése miatt szűnik meg, amelyet az állami adóhatósághoz bejelentettek. Az adóhatóság a magánszemélyt az egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettsége megszűnéséről hivatalból értesíti. A biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony létesítésére tekintettel az adóhatósághoz beérkezett bejelentés figyelembevételével az állami adóhatóság a megszünt egészségügyi szolgáltatási járulékfizetési kötelezettségről a bejelentést követő 10 napon belül adatot szolgáltat az Egészségbiztosítási Alap kezeléséért felelős szerv részére.

5. Egyéni vállalkozói igazolvány folytatott tevékenység

Az a mezőgazdasági termelő, aki egyéni vállalkozóként végzi tevékenységét, járulékfizetési kötelezettségét is egyéni vállalkozóként teljesíti.

5.1. Járulékok alapja

Minimálbér:

1. a tárgyhónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alaphír kötelező legkisebb havi összege⁹, és

2. a biztosított egyéni vállalkozó járulékfizetéséről szóló rendelkezések alkalmazásában a tárgyhónap első napján, a teljes munkaidőre érvényes garantált bérminimum havi összege, ha az egyéni vállalkozó személyesen végzett főtevékenysége legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel¹⁰.

Az egyéni vállalkozók által fizetendő egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék 8,5 százalék.

A biztosított egyéni vállalkozó a nyugdíjjárulékot, valamint az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot vállalkozói jövedelem szerinti adózás esetén a vállalkozói kivét, átalányadózás esetén az átalányban megállapított jövedelem után fizeti meg. A főfoglalkozású egyéni vállalkozónak a járulékfizetési kötelezettségét havonta legalább a járulékfizetési alsó határnak megfelelően teljesítenie kell, ami azt jelenti, hogy a nyugdíjjárulék alapja havonta legalább a minimálbér, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék alapja havonta legalább a minimálbér másfélszerese.

Az a biztosított egyéni vállalkozó, aki az egyszerűsített vállalkozói adó alanya (a továbbiakban: eva adózó), nyugdíjjárulékot, valamint egészségbiztosítási és munkaerő-piaci

járulékot fizet. A nyugdíjjárulék alapja havonta a minimálbér, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék alapja havonta a minimálbér másfélszerese.

A kisadózó egyéni vállalkozó biztosítási kötelezettségét nem a Tbj. szabályai szerint kell elbírálni és közteher fizetési kötelezettségére sem a Tbj-t kell alkalmazni.

A heti 36 órát elérő foglalkoztatással járó jogviszonnyal is rendelkező, illetve nappali tagozatos tanuló, hallgató (többes jogviszonyban álló) egyéni vállalkozó járulékfizetési kötelezettségének alapja a vállalkozói kivét, átalányban megállapított jövedelem, eva adózási mód választása esetén az eva adóalap 4 százaléka. Az egyéni vállalkozó, ha munkaviszonyban áll, illetve nappali tagozatos tanuló, hallgató 1,5 százalék munkaerő-piaci járulék fizetésére nem kötelezett, kivéve, ha a vállalkozó munkaviszonyában fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe. A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani. Az előzők szerint a többes jogviszonyban álló egyéni vállalkozót a járulékalap figyelembe vételével 17 százalékos mértékű kötelezettség terheli (10 százalékos nyugdíjjárulék, 4 százalék természetbeni és 3 százalék pénzbeli egészségbiztosítási járulék).

A kiegészítő tevékenységet folytató nem eva adóalany egyéni vállalkozó nyugdíjjárulékának alapja a ténylegesen megszerzett jövedelem, míg az eva adózó a nyugdíjjárulékot az eva adóalap 10 százaléka után fizeti meg. A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó a nyugdíjjárulék mellett havi 7 320, napi 244 forint egészségügyi szolgáltatási járulékot fizet.

Nem kell az egészségügyi szolgáltatási járulékot megfizetni, ha az egyéni vállalkozó gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben részesül, a keresőképtelenség, a fogvatartás időtartama alatt, vagy ha egyéni vállalkozói tevékenysége szünetel, illetve, ha az egyéni vállalkozó foglalkoztatása a munkaviszonyában vagy egyidejűleg fennálló több munkaviszonyaiban együttesen eléri a heti 36 órát.

5.2. Mentességek

Az egyéni vállalkozó a járulékfizetési alsó határ után nem köteles nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsmegő gondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül,

⁹ 138 000 forint

¹⁰ 180 500 forint

- gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül - kivéve, ha a gyermekgondozási segély, gyermekgondozást segítő ellátás, az ápolási díj folyósításának időtartama alatt vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja - ,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben egyidejűleg részesül,
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katonán,
- fogvatartott,
- ügyvédi tevékenységét, szabadalmi ügyvivőként, közjegyzőként kamarai tagságát, egyéni vállalkozói tevékenységét szünetelteti.

A járulékfizetési alsó határ alóli mentesülésre vonatkozó szabály kiegészült azzal a szabállyal, hogy abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg több jogcímen részesül anyasági ellátásban, akkor nem kell a járulékfizetési alsó határnak megfelelő összeg alapulvételével eleget tennie, a járulékfizetési kötelezettségének.

Ez azt eredményezi, hogy abban az esetben, ha a gyermeknevelési támogatás folyósításának időszaka alatt a vállalkozó tevékenységet végez, csak a vállalkozói kivét, általában megállapított jövedelem alapulvételével kell a járulékokat megfizetni.

5.3.A családi járulékkedvezményre vonatkozó szabályok

Abban az esetben, ha a magánszemély a személyi jövedelemadó alapot csökkentő családi kedvezményt nem tudja teljes egészében érvényesíteni, akkor a fennmaradó rész adótartamának megfelelő összegben lecsökkentheti az általa fizetendő járulékok összegét.

5.3.1.A családi járulékkedvezményre jogosultak

Az Sza tv. szerinti családi kedvezmény érvényesítésére jogosult biztosított és — a családi kedvezményt megosztással érvényesítő — biztosított házastársa, élettársa családi járulékkedvezményre jogosult.

Családi kedvezmény érvényesítésére jogosult

a) az a magánszemély, aki a családok támogatásáról szóló törvény szerint gyermekre tekintettel családi pótlékra jogosult, továbbá a jogosulttal közös háztartásban élő, családi pótlékra nem jogosult házastársa, azonban nem minősül jogosultnak az a magánszemély, aki a családi pótlékot

aa) gyermekotthon vezetőjeként a gyermekotthonban nevelt gyermekre (személyre) tekintettel,

ab) szociális intézmény vezetőjeként a szociális intézményben elhelyezett gyermekre (személyre) tekintettel,

ac) javítóintézet igazgatójaként, illetve büntetés-végrehajtási intézet parancsnokaként a javítóintézetben nevelt vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekre (személyre) tekintettel kapja;

b) a várandós nő és a vele közös háztartásban élő házastársa;

c) a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy);

d) a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély

a c)-d) pont szerinti esetben azzal, hogy az ott említett jogosult és a vele közös háztartásban élő hozzátartozói (ideértve a gyermek szüleinek hozzátartozóit is) közül egy - a döntésük szerinti - minősül jogosultnak.

Ha a családi pótlékra saját jogán jogosult és a rokkantsági járadékban részesülő személy a családi kedvezményt nem tudja érvényesíteni, akkor az érvényesítés jogát a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójának átengedheti. Ebben az esetben a hozzátartozó minősül jogosultnak.

Év közben családi járulékkedvezményt csak a jogosultnak minősülő biztosított érvényesíthet.

5.3.2. A családi járulékkedvezmény összege

A családi járulékkedvezmény összege a biztosítottat megillető, az Sza tv. szerinti családi kedvezmény összegéből

a) a biztosított által vagy

b) az Sza tv. szerinti családi kedvezmény közös igénybevételére jogosult biztosítottak által közösen és/vagy

c) a biztosított és a családi kedvezményt megosztással érvényesítő biztosított házastársa, élettársa által együttesen ténylegesen érvényesített családi kedvezménnyel csökkentett összeg 15 százaléka, de legfeljebb a járulékok együttes összege.

A családi járulékkedvezmény csökkenti a biztosított által fizetendő természetbeni és pénzbeli egészségbiztosítási járulék és nyugdíjjárulék együttes összegét. Ez a felsorolás egyben a járulékkedvezmény érvényesítésének sorrendjét is jelenti.

Nem csökkenti a járulékkedvezmény érvényesítése azt a járulékfizetési kötelezettséget, amelyet az Sza tv. szerint adómentes, vagy a jövedelem számítás során bevételnek nem minősülő járulékalap után kell megfizetni (ide nem értve a munkavállalói érdekképviselet ellátó szervezet részére az adóévben levont, befizetett tagdíj összegét).

Egyéni és társas vállalkozó esetén a szabályrendszerben egy fajta korlátot jelent, hogy az egyéni vállalkozók esetében a családi járulékkedvezményt a kivétet, az általában megállapított jövedelmet, illetve a társas vállalkozók tekintetében a személyes közreműködői díjat terhelő járulékok erejéig lehet érvényesíteni.

A családi járulékkedvezményt közös igénybevétel, vagy megosztás esetén az érintett személyek döntésük szerint együtt is, de csak egyszeresen érvényesíthetik.

Ennek feltétele az érintett magánszemélyek – adóbevallásban közösen tett, egymás adóazonosító jelét is feltüntetve – nyilatkozata, amely tartalmazza a kedvezmény összegének felosztására vonatkozó döntésüket.

A családi járulékkedvezmény érvényesítése nem érinti a biztosított társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultságát és az ellátások összegét.

5.3.3. Az egyéni vállalkozó családi járulékkedvezménye

A biztosított egyéni vállalkozó és mezőgazdasági őstermelő a családi járulékkedvezmény havi, illetve negyedéves összegét saját maga állapítja meg.

Az egyéni vállalkozói státusz mellett fontos a biztosított pozíció megléte is.

Biztosított az egyéni vállalkozó, ha egyidejűleg heti 36 órás foglalkoztatással járó jogviszonyban is áll, vagy nappali tagozatos tanuló, hallgató vállalkozása mellett, illetve, ha egyidejűleg társas vállalkozás tagja is. Nem biztosított a kiegészítő tevékenységet folytató minősülő egyéni vállalkozó esetében a járulékkedvezmény érvényesíthetősége nem jöhet szóba. Szintén nem érvényesíthet járulékkedvezményt az egyszerűsített vállalkozói adó alanya és a kisadózó vállalkozásokról szóló törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó, azaz az EVA és a KATA adóalany egyéni vállalkozó.

A biztosított egyéni vállalkozó által érvényesíthető családi járulékkedvezmény havi összege a családi kedvezmény havi összege (közös igénybevétel esetén a biztosított egyéni vállalkozóra jutó összege) és a vállalkozói kivét vagy az általában megállapított jövedelem havi összege után megállapított személyi jövedelemadó adóelőleg-alap különbözetének – ha az pozitív – 15 százaléka, de legfeljebb a biztosítottat a tárgyhónapban terhelő természetbeni egészségbiztosítási járulék és pénzbeli egészségbiztosítási járulék, és nyugdíjjárulék összege.

Például: Az egyéni vállalkozó családi kedvezményt 2 gyermek után érvényesíti, azaz a kedvezmény összege 200 000 forint. A vállalkozó havi kivétje 80 000 forint. $200\,000 - 80\,000 = 120\,000 \times 0.15 = 18\,000$ forint. Az az összeg mutatja meg, hogy az egyéni vállalkozó esetében mennyi a járulékkedvezmény érvényesíthetőségének felső határa.

Az egyéni vállalkozó a járulékfizetési alsó határ figyelembe vételével fizetendő természetbeni, pénzbeli és nyugdíjjárulék terhére a vállalkozói kivétet terhelő járulékok összegéig érvényesítheti a kedvezményt. Esetünkben ennek összege 13 600 forint.

A vállalkozónak a járulékfizetési alsó határnak megfelelő járulékalap (minimálbér másfélszerese) után kell megfizetnie a természetbeni, pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és a munkaerő-piaci járulékot. A munkaerő-piaci járulékot minden esetben meg kell fizetni, arra járulékkedvezmény nem érvényesíthető. A nyugdíjjárulék alapja a minimálbér összege.

A járulékalap alsó határának (207 000 forint) figyelembevételével számított járulékok:

Természetbeni egészségbiztosítási járulék:	8 280 forint
Pénzbeli egészségbiztosítási járulék:	6 210 forint
Munkaerő-piaci járulék:	3 105 forint
Nyugdíjjárulék alapja (138 000 Ft.):	13 800 forint

A vállalkozói kivét járulékkerthe összesen: $80\,000 \times 0.17 = 13\,600$ forint.

A járulékkedvezményt a vállalkozó úgy érvényesíti, hogy az annak megfelelő összeget a természetbeni egészségbiztosítási, majd pénzbeli egészségbiztosítási járulékként, és végső soron nyugdíjjárulékként nem fizeti meg. Az adónemek között nincs választási lehetőség a kedvezményt elsőként a természetbeni egészségbiztosítási járulék terhére lehet érvényesíteni, ha az nem nyújt teljes fedezetet a kedvezményre, akkor lehet a pénzbeli és a legvégén a nyugdíjjárulék terhére érvényesíteni.

A példa szerinti esetben a vállalkozó nem fizeti meg a természetbeni egészségbiztosítási járulékot, a pénzbeli egészségbiztosítási járulékként 890 forintot kell megfizetnie, ezen kívül terheli a nyugdíjjárulék teljes összegben és a munkaerő-piaci járulék is.

5.3.4. A mezőgazdasági őstermelő családi kedvezménye

A biztosított mezőgazdasági őstermelők járulékfizetési kötelezettségére speciális szabályok vonatkoznak, hiszen az ő esetükben

a járulékok alapja nem a tárgyidőszakban megszerzett jövedelem, bevétel összegéhez kötődik, hanem a tárgyévvel megelőző évi bevétel összegének függvénye a járulékfizetési kötelezettség mértéke (kivéve a tevékenységet kezdő mezőgazdasági őstermelőt, aki a minimálbér figyelembevételével teljesíti a kötelezettségét). Ebből a speciális helyzetből adódóan a mezőgazdasági őstermelők esetében nincs a járulékkedvezmény érvényesíthetősége szempontjából korlátozó szabály.

A járulékkedvezmény érvényesítése a negyedéves bevallási rendszerhez kötődik. A biztosított őstermelő által érvényesíthető családi járulékkedvezmény negyedéves összege a családi kedvezmény negyedévesre eső összege (közös igénybevétel esetén a biztosított mezőgazdasági őstermelőre jutó összege) és a mezőgazdasági őstermelésből származó jövedelem vagy az általában megállapított jövedelem negyedéves összege után megállapított személyi jövedelemadó adóelőleg-alap különbözetének – ha az pozitív – 15 százaléka, de legfeljebb a biztosítottat a tárgyhónapban terhelő

- természetbeni egészségbiztosítási járulék és pénzbeli egészségbiztosítási járulék, és
- nyugdíjjárulék összege.

A járulékkedvezményt a mezőgazdasági őstermelő is úgy érvényesíti mint az egyéni vállalkozó tehát a járulék nemek közötti sorrendet megtartva nem fizeti meg/ vagy csak részben fizeti meg az őt terhelő tárgyidőszaki járulékokat.

Például: A mezőgazdasági őstermelő 2016. évi bevétele 3 000 000 forint volt, támogatást nem kapott. 2017-ben ennek 20 százaléka az adóelőleg-alap, amely után természetbeni egészségbiztosítási járulékot és nyugdíjjárulékot kell fizetnie.

A negyedéves járulékalap: 150 000 forint, mely után 6 000 forint természetbeni egészségbiztosítási járulék és 15 000 forint nyugdíjjárulék fizetési kötelezettsége merül fel az őstermelőnek.

A családi kedvezmény összegének megállapítása 1 kedvezményezett eltartott esetén.

A családi kedvezmény havi kerete 66 670 forint negyedéves összege 200 010 forint.

Az első negyedévben az őstermelőnek bevétele nincs, ezért a személyi jövedelemadó előleg-alappal nem tudja csökkenteni a családi kedvezmény negyedéves összegét, illetve a csökkentő tétel összege nulla.

$200\,010 - 0 = 249\,990 \times 0.15 = 30\,002$ forint (ennyi lehetne a járulékkedvezmény összege)

Esetünkben ez azt jelenti, hogy az őstermelő nem fizet tárgynegyedévben természetbeni egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot.

30 002 (elvi keret) – 21 000 (fizetendő járulékok) marad még 9 002 forint fel nem használt járulékkedvezmény.

A biztosított egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági őstermelő a családi járulékkedvezmény havi, illetve negyedéves összegét a járulékokról szóló bevallásában vallja be.

5.3.5. Év végi elszámolás

A biztosított az év közben érvényesített családi járulékkedvezményről köteles az éves bevallásában elszámolni.

Az elszámolásban fel kell tüntetni a családi járulékkedvezmény alapját, összegét, továbbá azt az összeget, amelyet a tárgyév-re a családi járulékkedvezmény havi összegeként a biztosított egyéni vállalkozó, vagy negyedéves összegeként a biztosított mezőgazdasági őstermelő érvényesített.

Ha a családi járulékkedvezmény összege több, mint amit a tárgyév-re családi járulékkedvezmény havi összegeként a mezőgazdasági őstermelő érvényesített, a különbözet az adóbevallásban igényelhető.

Ha a biztosított a családi járulékkedvezményt havonta vagy negyedévente érvényesítette, és az éves bevallásában az összevont adóalapja után személyi jövedelemadó - kötelezettséget állapít meg, a biztosított a családi járulékkedvezmény összegét nem állapítja meg újra, nem fizeti vissza. Ez azonban nem befolyásolja a jogosulatlan igényléssel összefüggésben felmerülő fizetési kötelezettséget.

Ha a biztosított a családi járulékkedvezmény havi vagy negyedéves összegét úgy érvényesítette, hogy a családi járulékkedvezményre nem volt jogosult, az igénybe vett családi járulékkedvezményt az adóbevallás benyújtására előírt határidőig vissza kell fizetnie. A biztosított a befizetési kötelezettség 12 százalékának megfelelő különbözeti bírság fizetésére köteles. Nem kell e rendelkezést alkalmazni, ha a befizetési kötelezettség a 10 ezer forintot nem haladja meg.

A családi járulékkedvezmény éves elszámolásakor

- a visszafizetési kötelezettséget személyi jövedelemadóként kell teljesíteni,
- a még igényelhető családi járulékkedvezményt a személyi jövedelemadó terhére kell elszámolni.

5.4 A bevallási kötelezettség teljesítése

A mezőgazdasági őstermelő a járulékait az Art. rendelkezései szerinti adattartalommal elektronikus úton negyedévente, a tárgynegyedévet követő hónap 12-éig vallja be és a bevallás benyújtására előírt határidőig fizeti meg az állami adóhatóságnak. A bevallás teljesítésére az '58-as bevallás szolgál.

Nem kell bevallást benyújtania annak a biztosított mezőgazdasági őstermelőnek, akinek az előző évben nem volt őstermelésből bevétele, kivéve, ha magasabb összeg után választotta a járulékok megfizetését.

A főfoglalkozású egyéni vállalkozó, a nem eva adózó többes jogviszonyban álló vállalkozó az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot, valamint a nyugdíjjárulékot az Art.-ban meghatározottak szerint a tárgyhónapot követő hónap 12-éig vallja be, illetőleg fizeti meg az állami adóhatóságnak. A bevallási kötelezettséget szintén az '58-as bevallás keretében kell teljesíteni.

Az egyszerűsített vállalkozói adó szabályai szerint adózó biztosított egyéni vállalkozó a fizetendő járulékot havonta a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig fizeti meg, és az Art.-ban meghatározott adattartalommal a tárgyhónapot követő hónap 12-éig vallja be.

A többes jogviszonyban álló eva adóalany egyéni vállalkozó az evaalap 4 százaléka után fizetendő járulékot negyedévente, a negyedévet követő hónap 12. napjáig fizeti meg és az Art.-ban meghatározott adattartalommal a tárgynegyedév utolsó hónapjának kötelezettségeként vallja be.

A kiegészítő tevékenységet folytató eva adóalany egyéni vállalkozó az egészségügyi szolgáltatási járulékot és az evaalap 10 százaléka után megállapított nyugdíjjárulékot évente, az adóévet követő hónap 12. napjáig fizeti meg és az éves eva-bevallásában vallja be.

Az egészségügyi szolgáltatási járulék és nyugdíjjárulék fizetésére kötelezett kiegészítő tevékenységet folytató nem eva alany egyéni vállalkozó az egészségügyi szolgáltatási járulékot és a nyugdíjjárulékot évente, a személyijövedelemadó-bevallásában vallja be, a járulékokat negyedévente a negyedévet követő hó 12. napjáig fizeti meg.

6. A szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség

A szociális hozzájárulási adó 19,5 százalékos mértékű kötelezettséget jelent az adó alanyainak. A fizetendő adó a számított adó, melyet csökkent a kötelezettet megillető adókedvezmények összege.

6.1. Adófizetésére kötelezett – egyebek mellett –

az egyéni vállalkozó,
a mezőgazdasági őstermelő,
a kifizető.

6.2. Nem terheli adófizetési kötelezettség:

- a saját jogú nyugdíjas egyéni vállalkozót, azt az egyéni vállalkozót, aki özvegyi nyugellátásban részesül és a rá irányadó öregségi nyugdíj-korhatárt betöltötte,
- a mezőgazdasági őstermelőt abban az adóévben, amelyet megelőző adóévben az Szja tv. alapján mezőgazdasági kistermelőnek minősült, kivéve, ha az adóévre magasabb járulékalap választásáról tesz nyilatkozatot,
- a mezőgazdasági őstermelőt, ha a Tbj. alapján nem keletkezik járulékfizetési kötelezettsége.

6.3. Az adó alapja

A vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozót terhelő adó alapja a vállalkozói kivét, az átalányadózást választó egyéni vállalkozó esetében az átalányban megállapított jövedelem.

6.4. Az eva adóalany egyéni vállalkozót, valamint a mezőgazdasági őstermelőt terhelő adó alapja:

- ha az egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében az adóévre, vagy az egyéni vállalkozó esetében az adóévnek a munkaviszonya, vagy tanuló, hallgatói jogviszonya megszűnését követő hátralévő részére tett nyilatkozatot, akkor a nyilatkozatban vállalt összeg,

- abban az esetben, ha a szóban forgó személyi kör nem tett magasabb összegre vonatkozó nyilatkozatot, akkor az adóalap megállapítására vonatkozó különös szabályok szerint megállapított összeg.

Ez a mezőgazdasági őstermelő esetében a minimálbér havi összegét jelenti. Ügyelni kell arra, hogy az adóalap megállapításakor a minimálbér 30-ad részét kell számba venni, ha az őstermelői jogállással nem rendelkezik a hónap minden napján, vagy más okból nem minősül az adó alanyának a hónap minden napján. Ilyen esetben az adóalapot az őstermelői jogállás időtartamával arányosan kell megállapítani.

Az egyéni vállalkozót saját maga után terhelő adó alapja legalább a minimálbér (a Tbj. szerinti minimálbér) 112,5 százaléka. Ha az egyéni vállalkozó az adónak nem teljes hónapon át alanya, akkor a minimálbér 112,5 százaléknak 30-ad része az egyéni vállalkozói jogállás minden napjára számítva.

Az eva adóalany egyéni vállalkozó esetében az eva adóalap 4 százaléka, ha legalább heti 36 óras foglalkoztatással járó jogviszonyban áll, vagy közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatja tanulmányait, illetve, ha tagként a kifizetővel az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó jogviszonyban áll, azaz ha a kifizető a minimálbér 112,5 százaléka után teljesíti szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettségét.

7. Mentésülés az adófizetési kötelezettség különös szabályainak alkalmazása alól

Az egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő az adóalap megállapításakor nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre az egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő

- táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül – kivéve, ha a gyermekgondozást segítő ellátás, gyermekgondozási segély, ápolási díj folyósítása alatt a vállalkozó, a mezőgazdasági őstermelő a tevékenységét személyesen folytatja,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül.
- katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- fogvatartott,
- ügyvédként tevékenységét, szabadalmi ügyvivőként, közjegyzőként kamarai tagságát, illetve egyéni vállalkozói tevékenységét szünetelteti.

Például: A mezőgazdasági őstermelő táppénzfolyósításban részesült. A szociális hozzájárulási adó tekintetében a minimálbért kell számba venni, mert tevékenységet kezdőnek minősül (2018 évi minimálbér 138 000 Ft.). A havi szociális hozzájárulási adó alapját úgy kell megállapítani, hogy $138\ 000/30$ nappal = 4 600 Ft. A táppénz folyósítás időtartama: adott hónap 1-jétől-10-éig tart. Meg kell nézni, hogy adott hónap tekintetében hány olyan nap van, amely a szociális hozzájárulási adót meg kell fizetni. A 4 600 ft-os napi tértelt az adófizetési kötelezettséggel érintett napok számával szorozva kell kiszámítani a szociális hozzájárulási adó alapját. Például a 28 napos február esetén: 18 nappal kell a 4 600 ft-ot vissza szorozni.

A nem eva adóalany egyéni vállalkozó az adóalap megállapításakor, az adóalap különös szabályai hatálya alá tartozó esetben – az előzőeken túlmenően – nem veszi szá-

mításba a hónapnak azt a napját amikor az egyéni vállalkozó legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó jogviszonyban áll, vagy közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat. Tehát ilyen esetben a kivét, illetve az átalányban megállapított jövedelem az adó alapja.

Amennyiben az egyéni vállalkozó társas vállalkozás tagja is, az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó esetben az adóalap megállapításakor nem veszi számításba azt az időszakot, amelyen a társas vállalkozással az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyban áll (a társas vállalkozás részére az adóév egészére január 31-éig nyilatkozatot kell tenni), feltevé, hogy a kifizető ezen időszakot az öt terhelőadó alapjának megállapításakor számításba veszi.

8. A megváltozott munkaképességű vállalkozók után érvényesíthető adókedvezmény

Az egyéni vállalkozót a saját maga után fizetendő adóból kedvezmény illeti meg, ha 2011. december 31-én - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján megállapított - I., II., vagy III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, és a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 32-33. §-a alapján rokkantsági ellátásban vagy rehabilitációs ellátásban részesül, vagy ha rokkantsági ellátásban részesül és egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 50 százalékos vagy kisebb mértékű.

A 2017. január 1-jétől a kedvezmény egyenlő az adómegállapítási időszakra az egyéni vállalkozó általa saját maga után megállapított adóalap, de legfeljebb a minimálbér kétszerese után a 19,5 százalékos adómértékkel megállapított összeggel.

A mezőgazdasági őstermelő saját magával összefüggésben nem érvényesíthet adókedvezményt, de az általa munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalóval összefüggésben érvényesíthet adókedvezményt.

2015. július 1-jétől nyílt meg a lehetőség annak, hogy a foglalkoztatási szempontból aktív életkorú – kedvezményrel eddig még nem érintett - korosztállyal összefüggésben a munkáltató az öt terhelő szociális hozzájárulási adó terhére kedvezményt érvényesíthessen.

Ettől az időponttól kezdődően a 25. év feletti és 55. év alatti munkavállalók tekin-

tetében, akik foglalkoztatására az alábbiak szerinti mezőgazdasági munkakörben kerül sor, a munkáltató az adómérték 50 százalékaival megállapított összegű kedvezményt érvényesíthet. A kedvezmény alapja a munkavállalót adómegállapítási időszakban megillető, az adó alapjának megállapításakor figyelembe vett bruttó munkabére, de legfeljebb 100 000 forint. A kedvezmény egész hónap tekintetében megilleti a munkáltatót.

A kedvezményrel érintett munkavállaló részmunkaidőben történő foglalkoztatása esetében a kedvezmény alapot is arányosítani kell. Ebben az esetben kedvezmény összegét a részmunkaidő és a teljes munkaidő arányában kell csökkenteni.

A kedvezményezett munkakörök közé az alábbiak tartoznak:

- szántóföldinövény-termesztő,
- bionövény-termesztő,
- zöldségtermesztő,
- szőlő-, gyümölcsstermesztő,
- dísznövény-, virág- és faiskolai kertész, csemetenevelő,
- gyógynövénytermesztő,
- egyéb növénytermesztési foglalkozású,
- állattenyésztési és állatgondozási foglalkozások,
- szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és –tenyésztő,
- baromfitartó és –tenyésztő,
- méhészt,
- kisállattartó és –tenyésztő,
- a mezőgazdasági gép (motor) karbantartója, javítója,
- a mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője.

(Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszeréről szóló, 2012. január 1-jén hatályos KSH közlemény (FEOR-08) 6. főcsoport 61. csoportjában szereplő és a 7333 foglalkozásból a mezőgazdasági gép (motor) karbantartóját, javítóját, valamint a 8. főcsoport 8421. számú foglalkozás szerinti munkakörök foglalkoztatottjait érinti.)

A kedvezmény korlátozása

Ha a kifizető a munkavállalót az adómegállapítási időszak egy részében nem vagy nem kizárólag mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatta, a munkaviszony alapján ezen adómegállapítási időszakra vonatkozóan részkedvezményt nem érvényesíthet.

A 25. év alatti és az 55 év feletti munkavállalókkal összefüggésben érvényesíthető kedvezmény miatt a duplikáció elkerülése érdekében döntött úgy a jogalkotó, hogy arra a hónapra vonatkozóan, amelyben a munkavállaló a 25. vagy 55. évét betölti, a részkedvezmény nem illeti meg a kifizetőt.

A munkavállalókkal összefüggésben az egyes adótörvények és az azal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: Eat.) több jogcímen nevesít érvényesíthető kedvezményt.

9. Bevallás és megfizetés

A mezőgazdasági őstermelő az adót negyedévente állapítja meg, és az Art. szerinti adattartalommal a negyedévet követő hónap 12-éig elektronikusan vallja be. Az egyéni vállalkozó az adót havonta, a tárgy hónapot követő hó 12-éig állapítja meg, vallja be és fizeti meg, az Art. szerinti adattartalommal.

Az éva adóalany egyéni vállalkozó a kötelezettségét havonta állapítja meg, vallja be és fizeti meg, szintén az Art. szerint. Az az éva alany egyéni vállalkozó, aki heti 36 órás foglalkoztatási jogviszonyban is áll, vagy nappali tagozatos tanuló, hallgató, a kötelezettségét negyedévente állapítja meg és a negyedévet követő hónap 12-éig fizeti meg, vallja be.

10. Az egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség

A mezőgazdasági őstermelőnek az összevont adóalapba tartozó jövedelme után 19,5 százalékos egészségügyi hozzájárulást kell fizetnie, az adóelőleg alap számításánál figyelembe vett jövedelem után. Az átalányadózó mezőgazdasági őstermelő az átalányban megállapított jövedelmének 14 százalékát fizeti meg egészségügyi hozzájárulásként.

A tételes költségelszámolást választó, egyszerűsített bevallási nyilatkozatot benyújtó őstermelő által fizetendő százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás a bevétel 5 százalékának a 14 százaléka.

Abban az esetben, ha a mezőgazdasági őstermelő a Tbj. szerint biztosítottnak minősült, akkor figyelembe kell venni az Eho tv. azon rendelkezését, hogy a járulékalapként megállapított összeg mentesül az egészségügyi hozzájárulás alól. Ilyen esetben a jövedelem összegét csökkenteni kell a megfizetett járulék alapjával. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a természetes személy járulékfizetési kötelezettségének őstermelőként vagy egyéni vállalkozóként tett eleget.

Az átalányadózó mezőgazdasági őstermelő az átalányban megállapított jövedelmét csökkenti a megfizetett járulékok alapjával.

Matlné Kisari Erika

IV. MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK A TÁRSASÁGI ADÓ RENDSZERÉBEN

Mezőgazdasági tevékenységet természetesen nem csak egyéni vállalkozóként, vagy őstemelekként lehet folytatni, hanem akár gazdasági társaság, akár szövetkezet keretében is. A mezőgazdasági tevékenységet az említett szervezeti formában végző adózók – főszabály szerint – a társasági adó hatálya alá tartoznak. Az adókötelezettségeiket a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. tv.) előírásai szerint teljesítik. A Tao. tv. néhány jogintézmény kapcsán speciális rendelkezéseket tartalmaz a mezőgazdasági tevékenységet végző adózók vonatkozásában, ugyanakkor ezen adózókra is elsősorban a Tao. tv. általános előírásai irányadók.

Az alábbiakban bemutatjuk a társasági adó levezetésének módját, a legjellemzőbb adóalap-korrekciós tételeket, továbbá ismertetjük mezőgazdasági tevékenységet végző adózókra vonatkozó speciális szabályokat.

1. A társasági adókötelezettség meghatározásának általános módja

A fizetendő társasági adó összegét a következőképpen határozhatjuk meg:

- Adóévi bevételek
- Adóévi költségek, ráfordítások
 - ± Adózás előtti eredmény
 - Csökkentő korrekciós tételek
[Tao. tv. 7. §, 18. §]
 - + Növelő korrekciós tételek
[Tao. tv., .8. §, 18. §, 3. számú melléklet]
- ± Adóalap
- (+) Adóalap x 9%
- = Számított társasági adó
- Adókedvezmény
- Fizetendő adó**

Az adóalap meghatározásának kiindulópontja a beszámolóban kimutatott adózás előtti eredmény, amely tulajdonképpen az adóévi bevételek és költségek, ráfordítások különbözeteként definiálható. Az adózás előtti eredményt módosítani (csökkenteni/növelni) kell a korrekciós tételekkel, így kapjuk meg az adóalapot. Az adóalap a 9%-os mértékű adókulcsot rávetítve meghatározhatjuk a számított adót. A számított adó csökkenthető a többféle jogcímen igénybe vehető adókedvezmények összegével. Az adókedvezmények összegével csökkentett számított adó adja a fizetendő adót.

2. A legjellemzőbb korrekciós tételek a mezőgazdasági tevékenységet folytató adózók szempontjából

2.1. Az értékcsökkenési leírás

A tárgyi eszközök, az immateriális jóságok a tartós használat, a folyamatos fizikai elhasználódás miatt folyamatosan veszítenek értékükből. Számviteli értelemben ezt a folyamatot nevezzük értékcsökkenésnek.

Az adóalap megállapítása során figyelembe kell venni a Tao. tv. által meghatározott, az értékcsökkenési leíráshoz kapcsolódó korrekciós tételeket. Főszabály szerint a vállalkozás által az adóévben valamely eszközre a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) alapján elszámolt terv szerinti, egyösszegű, illetve terven felüli értékcsökkenés összege növeli az adózás előtti eredményt [Tao. tv. 8. § (1) bekezdés b) pont]. Az adott eszközre a Tao. tv. szabályai szerint megállapított értékcsökkenési leírás összege pedig csökkenti az adózás előtti eredményt [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés d) pont]. A terven felüli értékcsökkenés adóévben visszaírt összege is – bizonyos kivételekkel – adóalap csökkentő tétel [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés cs) pont].

A Tao. tv. szabályai alapján megállapított, az adóalapban elismert értékcsökkenési leírás összege azonban a legtöbbször eltér az Szt. szabályai alapján értékcsökkenésként elszámolható összegétől. Előfordulhat például az, hogy a Tao. tv. szerinti leírási kulcsok az eszköz értékének gyorsabb megtérülését biztosítják, más esetekben viszont az is lehet, hogy a Tao. tv. az adóalap meghatározása során egyáltalán nem ismeri el a számviteli szabályok szerint figyelembe vett összeget. Mindez azt eredményezi, hogy az évenként elszámolt értékcsökkenésről a vállalkozásnak két nyilvántartást kell vezetnie. A nyilvántartásokhoz eltérő nettó érték kapcsolódik, más a számviteli elszámolásnál a könyv szerinti értéket (bekerülési érték és az elszámolt értékcsökkenés különbözetét) kell figyelembe venni, míg a társasági adó szempontjából a számított nyilvántartási érték (bekerülési érték csökkentve az adóalaphoz érvényesített értékcsökkenési leírással, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével) a meghatározó. A két nettó értéket korrekciós tételként kell figyelembe venni abban az esetben,

ha a vállalkozás az adott eszközt kivonja a használatból. Tehát csökkenti a számított nyilvántartási értéket, növeli a könyv szerinti értéket az adózás előtti eredményt az ingatlan bármely jogcímen történő kivételésekor – kivéve, ha az kedvezményezett eszközátruházás miatt következik be, és az előírt feltételek teljesülnek –, a forgóeszközök közé való átsorolásakor, feltéve, hogy az ingatlan értékcsökkenését az adózó az Szt. szerint az adózás előtti eredmény terhére számolta el.

Főszabály szerint nem számolható el értékcsökkenési leírás olyan eszközökre, amelyekre az Szt. szerint nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés, vagy nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni (így például a földterületre). Nem érvényesül azonban ez a tiltás a nulla könyv szerinti értékű, illetve a maradványértéknek megfelelő értékű eszközre, továbbá a számviteli elszámolás szerinti terven felüli értékcsökkenés érvényesítése esetén [Tao. tv. 1. számú melléklet 4. pont]. Tehát, ha a vállalkozás a számvitelben már nem számol el értékcsökkenést, mivel az eszköz könyv szerinti értéke elérte a maradványértéket, attól függetlenül a Tao. tv. szerinti értékcsökkenési leírást még alkalmazhatja. A főszabály alóli kivételek közé tartoznak továbbá az épületek és az építmények. E körben is érvényesíthető az adóalap-csökkentő tétel, függetlenül attól, hogy a számvitelben elszámolható-e értékcsökkenés. Ha a tárgyi eszközök tetelek is tartozik, a telek bekerülési értékét el kell különíteni.

A Tao. tv. a terven felüli értékcsökkenést nem minden – az Szt. által meghatározott – esetben ismeri el, hanem csak az adóév utolsó napján állományban lévő

- vagyoni értékű jog esetében, ha az a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem érvényesíthető,
- olyan eszközre (kivéve a beruházást), amelyre az Szt. szerint nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés, vagy nem szabad elszámolni terv szerinti értékcsökkenést,
- az előzőekben nem említett tárgyi eszközre (ideértve a beruházást is), ha az eszköz megrongálódása elháríthatatlan külső ok miatt következett be [Tao. tv. 1. számú melléklet 10. pont].

Az egyes eszközökre vonatkozó leírási kulcsokat döntőrészt a Tao. tv. 2. számú melléklete tartalmazza. Az épületek esetében az épület műszaki jellegétől függően

- 2%-os (hosszú élettartamú szerkezet),
- 3%-os (közepes élettartamú szerkezet) vagy
- 6%-os (rövid élettartamú szerkezet)

a leírási kulcs. Az épület jellegét a három ismérv (felmenő szerkezet, kitöltő falazat, vízszintes teherhordó szerkezet) közül a rövidebb élettartamot jelentő alapján kell meghatározni. Az épületgépészet körébe tartozó gépek és berendezések értékcsökkenését az épülettől függetlenül, a gépeknél megadott leírási kulcsokkal is el lehet számolni („megengedő szabály”). Az épületbe beépített technológiai gépek és berendezések, az ezeket kiszolgáló vezetékek leírását az épülettől függetlenül, a gépeknél, illetve vezetékeknél megadott leírási kulcsok alapján kell megállapítani,

A Tao. tv. 2. számú melléklete alapján építmények esetén 2-25%-ig terjed a leírási kulcsok mértéke, az ültetvényekre a 4, 5, 6, 10 és a 15%-os kulcs az irányadó.

2.2. A fejlesztési tartalék

A fejlesztési tartalék egy meghatározott beruházási célra elkülönített összeg, amellyel összefüggésben a csökkentő tétel alkalmazása a tartalékképzés adóévében történik. A fejlesztési tartalékot az Szt. 38. § (3) bekezdés g) pontja alapján az eredménytartalékból a lekötött tartalékba történő átvetéssel kell kimutatni, amennyiben az adózó úgy dönt, hogy későbbi beruházásai forrásául tartalékot kíván képezni.

A fejlesztési tartalék képzése címén való adóalap-csökkentésnek az alábbi feltételei, korlátai vannak:

- az adózó adóévi adózás előtti eredménye pozitív legyen (negatív vagy nulla adózás előtti eredmény esetén az adózó nem élhet kedvezménnyel);
- rendelkezzen az adózó fejlesztési tartalék címén az adóévben lekötött tartalékba átvetetett és az adóév utolsó napján lekötött tartalékként kimutatott összeggel;
- ez az előzőek szerinti összeg pedig nem lehet több mint az adóévi pozitív adózás előtti eredmény 50 százaléka, és nem lehet több – adóévenként – 500 millió forintnál [Tao. tv. 7. § (15) bekezdés].

Egyes esetekben további korlátozó előírást tartalmaz a Tao. tv. 16. § (1) bekezdés a) pontja, amely szerint nem képezhető fejlesztési tartalék

- a végelszámolás kezdő napját megelőző nappal lezáruló adóévben;

- a felszámolás kezdő napját megelőző nappal lezáruló adóévben;
- a végelszámolás időszaka alatt;
- a végelszámolás, felszámolás nélkül, jogutód nélkül megszűnő adózó az utolsó adóévében (így például a Tao. tv. hatálya alól való kikerüléskor).

A fejlesztési tartalék felhasználásával kapcsolatos előírásokat a Tao. tv. 7. § (15) bekezdésében találjuk. E szabályok szerint a fejlesztési tartalék szankció nélküli feloldásra –amely az adózó által megvalósított beruházás adóévi bekerülési értékének megfelelően történhet – alapvetően négy adóév áll rendelkezésre. Mivel az adómentes feloldásra előírt törvényi határidő adóévekben van megszabva, ezért természetesen, ha valamilyen oknál fogva több adóév van egy naptári évben, akkor erre is figyelemmel kell lenni. Tipikus példa lehet erre az, ha a fejlesztési tartalékot képzett társaság átalakul (társasági formát vált), egyesül, szétválk, vagy például a naptári év szerint működő társaság eltérő üzleti év szerinti működésre tér át.

A Tao. tv. 7. § (15) bekezdése alapján felhasználható a fejlesztési tartalék:

- az adóévben megvalósított beruházás bekerülési értékének megfelelően, ide értve
- a műemlék, illetve a helyi egyedi védelem alatt álló épület-, építmény-beruházást.

Beruházásnak minősül [Szt. 3. § (4) bekezdés 7. pont] mindaz a tevékenység, amely új tárgyi eszköz beszerzéséhez, létesítéséhez, illetve meglévő tárgyi eszköz bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához hozzákapcsolható. Így beruházással kapcsolatos tevékenységek: a bővítés, a rendeltetés megváltoztatása, az átalakítás, az élettartam, teljesítőképesség növekedését eredményező tevékenység.

A fejlesztési tartalék jogszerű feloldásához nem feltétel, hogy a beruházást az adózó a saját tulajdonán végezze, így ez, például bérleti szerződés alapján vagy más jogcímen az adózó által használt – más tulajdonában álló – ingatlan bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenységhez is felhasználható [Szt. 26. § (2), (4)-(5) bekezdés]. Beruházásnak minősül az is, ha az ingatlan beszerzése pénzügyi lízing keretében történik, vagyis élhet a lízingbe vevő a beruházásként elszámolt összeg kedvezményével.

Nem használható fel a fejlesztési tartalék

- az apportként átvett tárgyi eszköz alapján,

- a térítés nélkül átvett tárgyi eszköz címen,
- az olyan tárgyi eszközzel kapcsolatban (például telek), amely után nem számolható el, vagy nem szabad elszámolni terv szerinti értékcsökkenést (ide nem értve a műemlék, illetve a helyi egyedi védelem alatt álló épületet, építményt).

A Tao. tv. 1. számú mellékletének 12. pontja szerint az adózás előtti eredmény csökkentéseként elszámolt értékcsökkenési leírásnak kell tekinteni a tárgyi eszköz beszerzése, előállítása alapján a felhasznált (feloldott) fejlesztési tartalék összegét azzal, hogy az értékcsökkenési leírás a tárgyi eszköz üzembe helyezésének napjától folytatható. E szerint tehát a fejlesztési tartalékból a beruházásra feloldott összegig az üzembe helyezett tárgyi eszköz esetében nem számolható el – adózási szempontból – értékcsökkenési leírás, mivel azt már elszámoltnak kell tekinteni (nincs csökkentő tétel). Ha azonban az adózó a beruházást nemcsak a képzett fejlesztési tartalék terhére, hanem egyéb saját forrással is kiegészítve valósította meg, úgy ezt az elszámoltnak minősülő összeget meghaladó rész után az általános szabályok szerint – a teljes bekerülési értékre vetítve – értékcsökkenési leírás-ként elszámolhatja (van csökkentő tétel). Ugyanakkor az adóalapnál elszámoltnak tekintendő, illetve elszámolható értékcsökkenési leírás nem érinti az Szt. szerinti értékcsökkenést, vagyis annak a teljes bekerülési értékre vetített összegével meg kell növelni az adózás előtti eredményt. E szabályozásra tekintettel nevezik a fejlesztési tartalék képzését előrehozott értékcsökkenési leírásnak vagy pedig gyorsított értékcsökkenési leírásnak.

A Tao. tv. szankciós jellegű kötelezettség alkalmazását írja el az alábbi esetekben:

- az adózó a fejlesztési tartalékot nem tárgyi eszköz beruházásra oldja fel (hanem például immateriális jószág bekerülési értéke alapján), vagy
- az adózó a fejlesztési tartalékot „tiltott” tárgyi eszköz-beruházásra oldja fel (például telekvásárlásra), vagy
- az adózó a lekötés adóévét követő negyedik adóév végéig a fejlesztési tartalékot nem oldja fel, illetve
- az adózó a végelszámolás, a felszámolás kezdő napját megelőző nappal lezáruló adóév utolsó napjáig a fejlesztési tartalékot nem használja fel jogszerűen beruházásra.

2.3. A kis- és középvállalkozások beruházási adóalap-kedvezménye

A Tao. tv. 7. § (1) bekezdés zs) pontja értelmében az adóév utolsó napján mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak minősülő adózó adóalap-kedvezményt vehet igénybe bizonyos új, korábban még használatba nem vett tárgyi eszközök, immateriális javak adóévi beruházási értéke után. A csökkentő tétel érvényesítése az adózó döntésétől függ, e választást önellenőrzés során nem lehet módosítani.

Az adóalap-kedvezményt csak abban az adóévben alkalmazhatja az adózó, amely adóév egészében valamennyi tagja (részvényese, üzletrész-tulajdonosa) kizárólag magánszemély volt. Nem zárja ki a törvény a kedvezmény igénybevételét, ha az adózó tagjai között Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezete is van, továbbá az sem kizáró tényező, ha a visszavásárolt saját részvényt, üzletrésszel rendelkezik a társaság [Tao. tv. 7. § (11) bekezdés].

A következő beruházások jogosítanak adóalap-kedvezmény igénybevételére:

- korábban még használatba nem vett ingatlan,
- a korábban még használatba nem vett, a műszaki berendezések, gépek, járművek közé sorolandó tárgyi eszköz üzembe helyezése érdekében elszámolt adóévi beruházások értéke,
- az ingatlan bekerülési értékét növelő adóévi felújítás, bővítés, rendeltetés-változtatás, átalakítás értéke,
- az immateriális javak között az adóévben állományba vett, korábban még használatba nem vett szoftvertermékek felhasználási joga, szellemi termék bekerülési értéke,

2017-től kedvezően változott az igénybe vehető kedvezmény mértéke, ugyanis megszűnt az adózás előtti eredmény csökkentésének 30 millió forintos korlátja. Az új szabályok szerint értékhatártól függetlenül a teljes beruházási érték összege után jár az adóalap-kedvezmény azzal, hogy a csökkentő tétel összege nem haladhatja meg az adóévi pozitív adózás előtti eredményt. Ez azt is jelenti, hogy ha az adózás előtti eredmény negatív vagy nulla, akkor az adóalap-kedvezményt nem lehet igénybe venni (e tekintetben nincs változás 2017-től). Ha a beruházás értéke kisebb, mint az adózás előtti eredmény, akkor csak a beruházás értékének megfelelő összeg csökkentheti az adózás előtti eredményt.

Az adóévben beruházásként elszámolt összeg szolgál a kedvezmény alapjául, a kedvezmény igénybevételének nem feltétele a beruházás üzembe helyezése.

Valamely földterület vonatkozásában – annak ingatlanügyi hatóságnál történő nyilvántartási módjától függetlenül – eleve kizárt, hogy az korábban még használatba nem vett, új ingatlanként minősüljön, tekintettel annak dologi jogi jellegére. A jogszabályhely hivatkozott fordulatára figyelemmel az adóalap-csökkentő tétel megvásárolt szántóföldre, építési telekre nézve nem alkalmazható. Nem érvényesíthető adóalap-kedvezmény a telektől el nem választható közmű, és az üzemkörön kívüli ingatlanok minősülő út esetében sem. Az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog (például ingatlan használatjoga, bérleti joga) megszerzése esetén sem jogosít a csökkentő tétel igénybevételére, hiszen az említett vagyoni értékű jogok nem tartoznak a Tao. tv. 4. § 18. pontja szerinti ingatlan fogalmába. Szintén nem jogosít kedvezményre a telekvásárlás sem.

Az adózó által érvényesített kedvezmény adótartalma (2017-től a 9%-os adókulcs alapulvételével meghatározott összege) a közösségi szabályozás alapján állami támogatásnak minősül, amely

- ha a beruházás elsődleges mezőgazdasági termelést szolgál, az *Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetők nyilváníthatóságáról szóló 702/2014/EU rendeletben* [továbbiakban: *mezőgazdasági csoportmentességi rendelet*] foglalt támogatásnak minősül,
- ha a beruházás mezőgazdasági termék feldolgozását vagy mezőgazdasági termék forgalmazását szolgálja az adózó választása szerint, a *mezőgazdasági csoportmentességi rendeletben* foglalt támogatásnak vagy az adóévben az *1407/2013/EU rendelet* alapján igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak vagy a *kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásra vonatkozó bizottsági 651/2014/EU rendeletben* [a továbbiakban: *általános csoportmentességi rendelet*] foglaltak szerinti támogatásnak minősül;
- minden más esetben az adózó választása szerint, az adóévben igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak, vagy az *általános csoportmentességi rendeletben* foglaltak szerinti támogatásnak minősül [Tao. tv. 7. § (12) bekezdés].

Az adózónak az igénybe vett állami támogatás összegéről, amely azonos a kedvezmény adótartalma összegével, adatot kell szolgáltatnia a társasági adóbevallásában (a '29 jelű bevallás 02-es lapján).

A Tao. tv. 7. § (12) bekezdésének idézett rendelkezése alapján a KKV-k beruházási adóalap-kedvezményét érvényesítő adózónak nem csak a Tao. tv. rendelkezéseinek, hanem az állami támogatásokról szóló közösségi irányelvek rendelkezéseinek is meg kell felelniük. Ha a beruházás elsődleges mezőgazdasági termelést szolgál, úgy az adózónak nincs választási lehetősége, a Tao. tv. előírásai mellett a mezőgazdasági csoportmentességi rendelet szabályainak kell eleget tenni. A mezőgazdasági csoportmentességi rendelet alapján támogatás igénybevételére az alábbi esetekben van lehetőség:

- az elsődleges mezőgazdasági termeléssel, mezőgazdasági termékek feldolgozásával, forgalmazásával foglalkozó mikro-, kis- és középvállalkozásoknak beruházásaikhoz (kkv-k),
- a mezőgazdasági üzem területén található kulturális vagy természeti örökség megőrzésére irányuló beruházásoknál,
- a természeti katasztrófák által a mezőgazdasági ágazatban okozott károk orvoslásánál,
- a mezőgazdasági és erdészeti ágazatban nyújtott kutatásnál fejlesztésnél,
- erdészeti ágazatnál.

Elszámolható költségnek minősül a beruházás célját szolgáló tárgyi eszköznek a bekerülési értéke, illetve az immateriális javak közül a vagyoni értékű jogok, a szellemi termékek bekerülési értéke. Elszámolható költségnek minősülnek az előbbiekhöz kapcsolódó általános költségek, például az építésszek, mérnökök díjai, tanácsadói díjak, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, ideértve a megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is; a megvalósíthatósági tanulmányok költségei akkor is elszámolható kiadásnak minősülnek, ha a tanulmányok eredményei alapján nem merülnek fel elszámolható költségnek minősülő kiadások.

A támogatási intenzitás (a támogatható költségek és az összes költség hányadosa) nem haladhatja meg a kedvezményezett települési önkormányzat területén az elszámolható költségek 50%-át; nem kedvezményezett települési önkormányzat területén az elszámolható költségek összegének 40%-át. Kedvezményezett települési önkormányzat az Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld és Dél-Dunántúl régióban lévő települési önkormányzat. Földterület esetében a támogatás mértéke nem haladhatja meg az adott művelethez kapcsolódó elszámolható költségek teljes összegének 10%-át.

Ha a beruházás mezőgazdasági termék feldolgozását vagy mezőgazdasági termék forgalmazását szolgálja, úgy az adózónak nem kötelező a mezőgazdasági csoportmentességi rendelet előírásait irányadónak tekinteni, hanem választhatja azt is, hogy az általános csoportmentességi rendelet, vagy pedig az 1407/2013/EU rendelet (de minimis rendelet) előírásainak felel meg. E két EU rendelet kapcsán a következőket érdemes röviden kiemelni.

Az általános csoportmentességi rendelet alapján – elsősorban – regionális támogatás, vagy pedig KKV-k részére nyújtott támogatás vehető igénybe. Elszámolható költségeknek a tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházási költségek minősül.

A regionális támogatás esetén a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az érintett területen a támogatás nyújtásakor hatályos regionális támogatási térkép szerinti maximális támogatási intenzitást, amelyeket a 37/2011. (III. 22.) Kormányrendelet 25. § (1) bekezdése tartalmazza. Magyarországon esetében 2014. július 1-jétől a következő regionális támogatás intenzitások érvényesek:

- Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld és Dél-Dunántúl esetében 50 %;
- Közép-Dunántúl esetében 35%;
- Nyugat-Dunántúl esetében 25%;
- Közép-Magyarországi régió felsorolt települései tekintetében 35%, vagy 20%.

A fenti maximális regionális támogatási intenzitás kisvállalkozások beruházásai esetében 20 százalékponttal, középvállalkozások esetében 10 százalékponttal növelhető.

A KKV-knak nyújtott beruházási támogatás esetén a támogatási intenzitás – adott régiótól függetlenül – nem haladhatja meg kisvállalkozás esetében az elszámolható költségek 20%-át, középvállalkozás esetében az elszámolható költségek 10%-át.

A de minimis rendelet szerint az adórendszer keretében (közvetett) és az adórendszeren kívüli (közvetlen) támogatások együttes összege bármely 3 egymást követő, a vállalkozó által alkalmazott pénzügyi év (adóév) időszakában nem haladhatja meg a 200 ezer eurót, illetve a közúti áruszállítási tevékenységet végző vállalkozás (ide nem értve azt a vállalkozót, aki saját magának szállítja a terméket, illetve vevőjének a saját áruját) részére odaítélt támogatás összege a 100 ezer eurót. Az igénybe vehető de minimis támogatás mértékét nem az egyes vállalkozásokra önállóan, hanem az egy és ugyanazon vállalkozásokra összesítve kell megállapítani. Az egy és ugyanazon vállalkozás fogalmát a de minimis rendelet 2. cikk (2) bekezdése határozza meg.

Bizonyos esetekben szankciós visszafizetési kötelezettség merül fel kis- és középvállalkozások által érvényesített beruházási adóalap-kedvezményrel összefüggésben. Az adózónak az igénybe vett adóalap-kedvezmény kétszeresével meg kell növelnie az adózás előtti eredményt a következő esetekben [Tao. tv. 8. § (1) bekezdés u) pont]:

- Ha az adóalap-kedvezmény érvényesítését követő negyedik adóév utolsó napjáig a kedvezmény alapjául szolgáló beruházást nem helyezi üzembe az adózó. Ilyenkor az adózás előtti eredményt az adóalap-kedvezmény igénybevételének adóévet követő negyedik adóévben kell az adóalap-kedvezmény kétszeresével megemlíteni. Nem vonatkozik az adóalap-növelési kötelezettség arra az esetre, ha az üzembe helyezés elháríthatatlan külső ok miatti megrongálódás következtében marad el (akkor sem, ha nem maga a kedvezmény alapjául szolgáló beruházás, hanem például annak üzembe helyezéséhez szükséges más eszköz rongálódik meg). Elháríthatatlan külső ok jellemzően valamilyen természeti esemény lehet.
- Ha az adózó az adóalap-kedvezmény alapjául szolgáló beruházást követően üzembe helyezett tárgyi eszközt (akár részben) üzemkörön kívüli ingatlanként használja, illetve a tárgyi eszközt a forgóeszközök közé sorolja át. Ilyenkor az adózás előtti eredményt az említett első használat, illetve az átsorolás adóévére vonatkozóan kell növelni. Nem vonatkozik az adóalap-növelési kötelezettség arra az esetre, ha a forgóeszközök közé történő átsorolás a tárgyi eszköz elháríthatatlan külső ok miatti megrongálódásának következménye.
- Ha az adózó az adóalap-kedvezmény alapjául szolgáló beruházást vagy az ilyen beruházás alapján üzembe helyezett tárgyi eszközt, illetve az adóalap-kedvezmény alapjául szolgáló szellemi terméket az adóalap-kedvezmény igénybevételének adóévet követő negyedik adóév végéig elidegeníti, akkor az elidegenítés adóévére vonatkozóan kell az adóalap-növelési kötelezettséget figyelembe venni. E rendelkezés alkalmazásában elidegenítésnek minősül például az értékesítés, az apportálás és a térítés nélküli átadás.
- Ha a vállalkozás az adóalap-kedvezmény igénybevételének adóévet követő negyedik adóéven belül átalakul, akkor az adóalap-növelési kötelezettség – a jogutódra egyébként irányadó szabályok szerint – azon jogutódjára vonatkozik, amely az eszközt az átalakulási vagyonomlérem (az azt alátámasztó vagyonomlértár) alapján átvette. Az adózó jogutód nélküli megszűnése esetén (ideértve a Tao. tv. hatálya

alóli kikerülés más esetét is) az utolsó adóévben az adóalap megállapításakor az adózás előtti eredményt meg kell növelni az utolsó adóévben, vagy az azt megelőző négy adóévben igénybe vett adóalap-kedvezmény összeg azon részének kétszeresével, amely korábban nem növelte az adózás előtti eredményt.

2.4. A termőföldből átminősített ingatlan-összefüggő korrekciós tételek

Az adózás előtti eredményt módosító tételek között, két olyan további korrekciós tétel is szerepel, amelynek alkalmazása összefüggésbe hozható a mezőgazdasági ágazatba sorolt adózók által folytatott tevékenységgel.

Termőföldből átminősített ingatlanok minősül a művelési ág változás ingatlan-nyilvántartás átvezetéséről szóló döntés meghozatalának a napjától számított 5 adóéven keresztül az a külterületi ingatlan, amely a művelési ág változás átvezetése eredményeként az ingatlan-nyilvántartásban termőföldből művelés alól kivett területté vált, kivéve, ha a termőföld tulajdonjogának megszerzésére a termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezéséről szóló ingatlanügyi hatósági döntés jogerőre emelkedése napját legalább 5 adóével megelőzően került sor [Tao. tv. 4. § 18/c. pont].

Termőföldből átminősített ingatlanra vagyontulajdonában tartó társaságnak az olyan adózó minősül, amelynek a beszámolójában az eszközök mérlegfordulónapi értékének a követelések, értékpapírok és pénzeszközök összegének figyelembe vétele nélkül számított összegéből a belföldön fekvő, termőföldből átminősített ingatlan értéke több mint 75% [Tao. tv. 4. § 18/b. pont].

Adóalap-növelő tételt annak az adózónak kell alkalmazni, amely

- a termőföldből átminősített ingatlanra vagyontulajdonában tartó társaság tagjaként részesedését a szokásos eredményt meghaladó nyereséggel értékesíti, egyéb jogcímen kivezeti; növeli az adózás előtti eredményt azon összeg kétszeresével, amellyel a részesedés értékesítéséből, kivezetéséből származó bevételi többlet meghaladja a szokásos eredményt [Tao. tv. 8. § (1) bekezdés k) pont];
- adózó a termőföldből átminősített ingatlant az ilyen esetben irányadó szokásos eredményt meghaladó összegben értékesíti, vagy más módon a könyvekből kivezeti; növeli az adózás előtti eredményt az elszámolt jövedelem – azaz az elszámolt bevétel és a könyv szerinti

érték, valamint a beruházási számlán kimutatott összeg különbözete – azon részének a kétszerese, amellyel az elszámolt jövedelem meghaladja a szokásos eredményt [Tao. tv. 8. § (1) bekezdés l) pont].

A korrekciós tételek alkalmazásához a szokásos eredmény fogalmának tisztázása szükséges. A szokásos eredmény

- a részesedés bekerülési értéke 0,3%-ának a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorított összege [a Tao. tv. 8. § (1) bekezdés k) pontja szerinti növelő tétel alkalmazásában],
- az ingatlan bekerülési értéke (a beruházási számlán kimutatott összeggel növelt együttes értéke) 0,3%-ának a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorított összege [a Tao. tv. 8. § (1) bekezdés l) pontja szerinti növelő tétel alkalmazásában].

Példa: határozzuk meg, hogy „X” cégnek keletkezik-e adókötelezettsége (kell-e adóalap-növelő tételt alkalmaznia) az alábbi ügylet kapcsán:

- 2018. október 22-én értékesíti termőföldből átminősített ingatlanát 300 000 eFt-ért,
- az átminősített ingatlan bekerülési értéke és könyv szerinti értéke különbözete 180 000 eFt,
- az értékesített ingatlannal kapcsolatban a beruházási számlán kimutatott összeg (közmvésítés) értéke 50 000 eFt,
- az átminősített ingatlan tulajdonban tartásának időszaka: 100 nap.

Elszámolt jövedelem: 300 000 eFt

– 180 000 eFt – 50 000 eFt = 70 000 eFt.

Szokásos eredmény: (180 000 eFt

+ 50 000 eFt) x 0,3% x 100 nap = 69 000 eFt,

és 70 000 eFt > 69 000 eFt.

„X” cégnél az adózás előtti eredményt

növelő tétel összege: (70 000 eFt

– 69 000 eFt) x 2 = 2 000 eFt.

2.5. A Kárenyhítési Alap részére nyújtott támogatás kedvezménye

2017-től adóalap-kedvezményre jogosít a Kárenyhítési Alap részére biztosított támogatás [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés z) pont]. A Kárenyhítési Alap az állam által működtetett, a mezőgazdasági időjárás kockázatokat kezelő rendszerrel függ össze, a mezőgazdasági termelők kockázatközössége számára biztosított kárenyhítési juttatás pénzforrásául szolgál [a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 5. §, 7. § (1) bekezdése]. A társasági adóalanyok kizárólag az önként-

sen, nem jogszabályi kötelezettség alapján teljesített támogatásai után érvényesíthetnek adóalap-kedvezményt.

A Kárenyhítési Alapnak adott ingyenes juttatás értékének 50 százalékával csökkenthető az adózás előtti eredmény.

2.6. A munkavállalók mobilitásával összefüggő kedvezmények

2018-tól három olyan jogcím található a Tao. tv.-ben, amely alapján a munkáltató a munkavállalók mobilitásának javítása érdekében tett intézkedéseire tekintettel adóalap-kedvezményt érvényesíthet. E kedvezmények természetesen a mezőgazdasági termelést folytató munkáltatók számára is elérhetőek, „újszerűségük” miatt röviden megemlítjük azokat.

Csökkenti az adózás előtti eredményt a Szja tv. szerinti mobilitási célú lakhatási támogatás adóévben juttatott összege legfeljebb az adózás előtti nyereség összegéig [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés k) pont ka) alpont]. A csökkentő tétel nem csak az magánszemélynek adómentesen adott ilyen juttatásra vonatkozik, az adómentes értékhatárt meghaladóan nyújtott mobilitási célú lakhatási támogatás összegével is csökkenthető az adózás előtti eredmény.

Szintén adóalap-csökkentésre jogosít az Szja tv. szerinti munkásszállás bekerülési értéke, a bekerülési értékének növekményeként kimutatott összege a beruházás, felújítás befejezésének adóévében, továbbá a munkásszállás céljára bérelt ingatlan bérleti díjaként, valamint a munkásszállás fenntartására, üzemeltetésére tekintettel az adóévben elszámolt összeg is. A munkásszállással összefüggésben elszámolt költségek csökkentő tételként való figyelembevétele során is korlátot jelent az adózás előtti nyereség összege [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés k) pont kb) alpont].

Új adóalap-kedvezményként kerül beiktatásra az adózó által a munkavállalók számára épített bérlakás beruházási költségéhez kapcsolódó csökkentő tétel. 2018-tól csökkenti az adózás előtti eredményt az adózó által a munkavállalói számára bérlakás céljából épített és e tevékenységet közvetlenül szolgáló hosszú élettartamú szerkezetű épület bekerülési értékeként, a bekerülési értékének növekményeként kimutatott összeg a beruházás, felújítás befejezésének adóévében [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés kc) pont]. A kedvezménnyel tehát a beruházás, felújítás befejezésének adóévében egy összegben csökkenthető az adózás előtti eredmény, mindemellett a hosszú élettartamú szerkezetű épület után az általános

szabályok szerint figyelembe kell venni a terv szerinti értékcsökkenést. Az Szt. szerinti terv szerinti értékcsökkenés növelő tétel [Tao. tv. 8. § (1) bekezdés b) pont], míg a Tao. tv. 1. számú melléklete szerinti értékcsökkenési leírás csökkentő tétel [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés d) pont].

A kedvezmény igénybevételének feltétele, hogy az épületben olyan legalább heti 36 órás munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló és vele együtt lakó közeli hozzátartozója (például: házastárs, gyermek) lakjon, akinek

- a) a munkavállalónak nincs lakóhelye azon a településen, ahol a munkahelye van, továbbá,
- b) a lakóhelye és a munkahelye legalább 60 kilométerre van egymástól, vagy a munkahelye és lakóhelye közötti, naponta, tömegközlekedési eszközzel történő oda- és visszautazás ideje a 3 órát meghaladja.

A kedvezmény alkalmazása kizárt, ha az adózó kapcsolt vállalkozásának minősülő munkavállalóját, ennek hozzátartozóját szállásolja el. Ha tehát az adózó többségi tulajdonosa, vagy annak közeli hozzátartozója (aki egyben munkavállaló is) lakik az épületben, akkor a csökkentő tétel nem vehető igénybe.

Mindhárom csökkentő tétel legfeljebb az adózás előtti nyereség összegéig érvényesíthető, e korlát külön-külön irányadó.

2.7. A kisajátítási nyereség kezelése

Az adózás előtti eredményt csökkentő tételek körébe 2016. június 16-i hatállyal került beiktatásra a kisajátításon realizált nyereség. A kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény [a továbbiakban: Kisajátítási tv.] 40. § (1) bekezdése korábban is akként rendelkezett, hogy „a kisajátítási tervben megjelölt ingatlanra megkötött adósvételi szerződés alapján kifizetett vételár a kisajátítási eljárás során megállapított kártalanítással megegyezően adó- és illetékmentes, ide nem értve az általános forgalmi adót.”

A kisajátítás, kisajátítási adósvétel kapcsán kapott ellenérték számviteli szempontból bevételként el kell számolni. A Kisajátítási tv.-ben foglalt általános rendelkezés ellenére 2016 előtt nem volt olyan Tao. tv.-beli rendelkezés, amely a kisajátításon realizált nyereség (a könyv szerinti értéket meghaladó bevétel) adómentességét valamilyen csökkentő tétel révén biztosította volna. A beiktatott kedvező szabály következtében csökkenti az adózás előtti eredményt a kisajátítás, valamint a kisajátítási tervben szereplő ingatlanra megkötött adósvétel során kapott ellenérték

és az érintett eszköz könyv szerinti értéke közötti pozitív különbözet az adózás előtti eredményben való megjelenése adóévben [Tao. tv. 7. § (1) bekezdés ly) pont]. E csökkentő tételt – a kapcsolódó átmeneti rendelkezés szerint [Tao. tv. 29/A. § (26) bekezdés] – már a 2016-os adóévre is alkalmazni lehet.

Ha például egy 100 000 eFt könyv szerinti értékkel rendelkező ingatlan kisajátítása esetén az adózó 130 000 eFt kisajátítási kártalanítást kap 2018-ban, akkor 30 000 eFt (130 000 eFt – 100 000 eFt) összegű csökkentő tétel tüntethető fel a bevallásban, a Tao. tv. így biztosítja a kisajátítás során realizált nyereség adómentességét.

2.8. A veszteségelírás, a mezőgazdasági ágazatba sorolt adózó visszamenőleges hatályú veszteségelírása

A Tao. tv. lehetőséget ad arra, hogy az adózó a nyereséges működési időszakában figyelembe vegye a korábbi veszteségét. E lehetőséget nevezük veszteségelírásnak. A Tao. tv. 7. § (1) bekezdésének az a) pontja szerint csökkenti az adózás előtti eredményt a korábbi adóévek elhatárolt veszteségéből az adózó döntése szerinti összeg, figyelemmel a 17. §-ban, illetve az átmeneti rendelkezésekben foglalt előírásokra. A veszteségelíráshoz kapcsolódó korrekciós tétel alkalmazják „utóljára” az adózók, így az ismertetésben is az utolsóként említjük.

Az elhatárolt veszteség felhasználása 2015-től időbeli korlátozás alá esik, vagyis először a 2015-ben keletkezett, elhatárolt veszteséggel, a keletkezését követő öt adóévben csökkenthető a pozitív adóalap, figyelemmel – változatlanul – az adóalap 50 százalékos korlátjára [Tao. tv. 17. § (1), (2) bekezdés]. Átmeneti szabály vonatkozik a 2014-ben kezdődő adóév utolsó napjáig keletkezett és az adóalapnál még nem érvényesített veszteségre, az ezen időpontig felhalmozott veszteségállományt legkésőbb a 2025. december 31. napját magában foglaló adóévben lehet leírni a 2014. december 31-én hatályos szabályok szerint [Tao. tv. 29/A. § (6) bekezdés].

Változatlanul irányadó az a szabály, hogy a mezőgazdasági ágazatba sorolt adózó az adóévben keletkezett elhatárolt veszteséget az adóévet megelőző két adóévben befizetett adójának önellenőrzéssel való módosításával is rendezheti oly módon, hogy a megelőző két adóév adózás előtti eredményét csökkenti az elhatárolt veszteség összegével, de adóévenként legfeljebb az adóév adózás előtti eredményének 30 százalékaival. Ha az adózó e lehetőség-

gel nem él, az elhatárolt veszteségre, ha az adóévben keletkezett elhatárolt veszteségnek csak egy részét használja fel az önellenőrzés során, a fennmaradó részre a veszteségelírásra vonatkozó általános szabályokat [Tao. tv. 17. § (1)-(3) bekezdés] rendelkezéseit alkalmazza.

Amennyiben a mezőgazdasági ágazatba sorolt adózó él a számára biztosított önellenőrzés lehetőségével, úgy annak következtében – a Tao. tv. 17. § (2), (4) bekezdésében előírtak szerinti „50%-os” és „30%-os” korlát külön-külön történő figyelembevételével – összességében az adóalap 50%-át meghaladón érvényesíthet veszteségelírást.

Példa: az adózó 2017-ben önellenőrzést végez, az adatai az alábbiak szerint alakulnak:
– 2014. adóévi adóalap – 1 400 eFt,
– 2015. adóévi adóalap + 2 000 eFt (még a veszteség leírása nélküli összeg),
– 2015. adóévi adózás előtti eredmény + 1 600 eFt,
– 2016. adóévi adóalap – 800 eFt.

A 2015. adóévi tényleges – veszteségelírással csökkentett – adóalap 1 000 eFt (2 000 eFt – 1 000 eFt), mert a 2 000 eFt adóalap legfeljebb 50%-a írható le (a felhalmozott teljes 1 400 eFt veszteség egy része). Az adózó a 2015. adóévi bevallásában 100 eFt (1 000 eFt x 10%) fizetendő adót szerepeltetett.

A 2015. adóévi adózás előtti eredmény 30%-a 480 eFt (1 600 eFt x 30%), a 2015. adóévi adózás előtti eredmény – a 2016-ban elvégzett önellenőrzés következtében – tovább csökkenthető 480 eFt-tal. Így 520 eFt az adóalap (1 000 eFt – 480 eFt), amely után fizetendő adó 52 eFt (52 eFt x 10%), a visszajáró adó 48 eFt (100 eFt – 520 eFt).

Összességében a 2015. adóévi adózás előtti eredmény veszteségelírás címén 1 480 eFt-tal (1 000 eFt + 480 eFt) került csökkentésre, amely meghaladja az 50%-os korlátot. Az adózó által továbbvihető veszteség összege pedig 400 eFt (2014-es fel nem használt veszteség) és a 2016-os negatív adóalap fel nem használt része, vagyis 320 eFt (800 eFt- 480 eFt), összességében tehát 720 eFt.

3. Adókedvezmények

A Tao. tv. 2018-ban hatályos szabályai alapján a következő jogcímenek lehet adókedvezményt igénybe venni:

- kis- és középvállalkozások hitelkamatáinak adókedvezménye [Tao. tv. 22/A. §],
- fejlesztési adókedvezmény [Tao. tv. 22/B. §],

- előadó-művészeti tervezetek filmalkotások támogatásának adókedvezménye [Tao. tv. 22. § (1) és (3) bekezdés],
- látvány-csapatsport támogatásának adókedvezménye [Tao. tv. 22/C. §],
- energiahatékonysági célokat szolgáló beruházások adókedvezménye [Tao. tv. 22/E. §],
- élőzenei szolgáltatás adókedvezménye [Tao. tv. 22/F. §],
- a közösségi alapképzéséhez kapcsolódó adókedvezménye a szövetkezeteknek [Tao. tv. 22. § (14) bekezdés].

Az utolsóként említett két jogcímen az elsődleges mezőgazdasági termelést folytató adózók nem vehetnek igénybe adókedvezményt, ennek pedig az az oka, hogy azoknál az adókedvezmény összege de minimis támogatásnak minősül. Mivel a de minimis rendelet kizárja a hatálya alól az elsődleges mezőgazdasági termelést folytató adózókat, így például a mezőgazdasági szövetkezetek nem csökkenthetik a számított adót a közösségi alap összegével.

A többi adókedvezményt az általános szabályok alapján érvényesíthetik a mezőgazdasági termelést folytató adózók is. Az alábbiakban azokat a kedvezményeket ismertetjük röviden, amelyek valamilyen jellegű beruházáshoz kapcsolódnak.

3.1. A KKV-k beruházási hitel kamatának kedvezménye

A Tao. tv. 22/A. § (1) bekezdése alapján a mikrovállalkozásnak, a kisvállalkozásnak vagy középvállalkozásnak minősülő adózó a megkötött hitelszerződés (ideértve a pénzügyi lízinget is) alapján a tárgyi eszköz (így például ingatlan, gép) beszerzéséhez, előállításához pénzügyi intézménytől igénybe vett hitel kamata után adókedvezményt érvényesíthet. Az adókedvezményre való jogszerzés szempontjából a hitelszerződés megkötésének időpontja az irányadó, vagyis ennek az adóévnek az utolsó napján kell az adózónak mikro-, kis- vagy középvállalkozásnak minősülnie. Az adókedvezmény igénybevételére kizárólag a pénzügyi intézménytől (hitelintézetől, vagy pénzügyi vállalkozástól) felvett beruházási hitel kamata után van lehetőség. A Tao. tv. 22/A. § (1) bekezdés kifejezetten utal a pénzügyi lízing szerződés alapján fizetett kamatra is, amely szintén adókedvezményre jogosít.

Az adókedvezmény érvényesítésének további feltétele az, hogy a tárgyi eszköz az adóév utolsó napján szerepeljen az adózó könyveiben. Az adókedvezményt utóljára tehát abban az adóévben lehet igénybe venni, amelyben a hitelt az eredeti (még nem módosított) szerződés szerint vissza-

kell fizetni. Ez azt jelenti, hogy a hitel-viszszafizetés meghosszabbítása nem teszi lehetővé – szerződés módosítás esetén sem – az „adókedvezményes időszak” meghosszabbítását.

Az adókedvezmény összegét érintően 2017-től előnyös változásként lépett hatályba az a szabály, amely szerint az adóévben megfizetett „teljes” kamat összegével – függetlenül a hitelszerződés megkötésének évétől – csökkenthető a számított adó. Az ilyen jogcímen figyelembe vett adókedvezmény maximális összegére vonatkozóan nem tartalmaz korlátozást a Tao. tv. Nem szabad azonban megfelelkezni arról, hogy az adókedvezménnyel továbbra sem csökkenthető nullára a számított adó, mivel a Tao. tv. 23. § (3) bekezdése szerinti 70%-os korlát továbbra is irányadó.

Az adózó által érvényesített adókedvezmény összege a közösségi szabályozás alapján állami támogatásnak minősül, amely

- ha a beruházás elsődleges mezőgazdasági termelést szolgál, a *mezőgazdasági csoportmenteségi rendeletben* foglalt támogatásnak minősül,
- ha a beruházás mezőgazdasági termék feldolgozását vagy mezőgazdasági termék forgalmazását szolgálja az adózó választása szerint, a *mezőgazdasági csoportmenteségi rendeletben* foglalt támogatásnak vagy az adóévben az *1407/2013/EU rendelet* alapján igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak vagy az általános csoportmentességi rendeletben foglaltak szerinti támogatásnak minősül;
- minden más esetben az adózó választása szerint, az adóévben igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak, vagy az *általános csoportmentességi rendeletben* foglaltak szerinti támogatásnak minősül.

Az adózónak az igénybe vett állami támogatás összegéről, amely jelen esetben azonos az adókedvezmény összegével, adatot kell szolgáltatnia a társasági adóbevallásában (a '29 júli bevallás 02-es lapjain). Az állami támogatásokra irányadó közösségi szabályokat röviden a 2.3. pontban ismertetettük.

A Tao. tv. előír egy kötelező tartási időt, amelynek ha nem felel meg az adózó, akkor az igénybe vett adókedvezményt késedelmi pótlékkal növelten vissza kell fizetnie. Ez az alábbi esetekben érvényesül:

- a hitelszerződés megkötésének évét követő négy éven (nem adóéven) belül az adózó a beruházást nem helyezi üzembe, kivéve, ha az üzembe helyezés elháríthatatlan külső ok miatti megrongálódás következtében maradt el;

– a tárgyi eszközt üzembe helyezésének adóévében vagy az azt követő három évben (szintén nem adóév) az adózó elidegeníti.

Elidegenítésnek a tárgyi eszköz értékesítése, apportálása, térítés nélküli átadása minősül. Ha az üzembe helyezett tárgyi eszköz ily módon – 4 éven belül – kikerül az adózó könyveiből, utoljára a kivezetést megelőző évre érvényesíthet adókedvezményt, a hiteltörlesztés ezt követő időszakára már nem.

3.2. A fejlesztési adókedvezmény

A fejlesztési adókedvezmény igénybevételéhez jellemzően „nagyobb jellegű” beruházás szükséges, amely természetesen lehet akár egy új ingatlan (például egy termelő üzem) létesítése, vagy akár egy meglévő ingatlan bővítése is. A Tao. tv. 22/B. § (1) bekezdésében felsorolt jogcímen közül kifejezetten a kis- és középvállalkozásokra vonatkozik az i) pont, amely szerint a jelenértéken legalább 500 millió forint értékű, kis- és középvállalkozás által megvalósított beruházás adókedvezmény igénybevételére jogosít. Mindemellett a Tao. tv. 22/B. § (1) bekezdés további pontjaiban felsorolt más jogcímen is vehetnek igénybe a kis- és középvállalkozások adókedvezményt, így például a jelenértéken legalább 100 millió forint értékű, szabad vállalkozási zóna területén megvalósított beruházás, vagy jelenértéken legalább 100 millió forint értékű, korábban már használatba vett, állati eredetű élelmiszert előállító létesítmény jogszabályban meghatározott élelmiszer-higiéniai feltételeinek megteremtését szolgáló beruházás. Értékhátára vonatkozó korlátozás nélkül igénybe vehető a munkahelyteremtést szolgáló beruházás.

Az említett jogcímenek igénybe vehető fejlesztési adókedvezmény igénybevételének feltétele, hogy a beruházás

- a) olyan induló beruházásnak minősüljön, amelyet
 - aa) kis- és középvállalkozás valósít meg, vagy
 - ab) Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Közép- Dunántúl vagy Nyugat-Dunántúl régióban nagyvállalkozás valósít meg; vagy
- b) olyan új gazdasági tevékenység végzésére irányuló induló beruházásnak minősüljön, amelyet a Közép-Magyarország régió kormányrendeletben meghatározott támogatható településeiben nagyvállalkozás valósít meg.

A fejlesztési adókedvezmény bejelentés, vagy pedig engedély alapján vehető igénybe.

A bejelentést a beruházás tervezett megkezdése előtt kell az adópolitikáért felelős miniszter részére megtenni a *fejlesztési adókedvezményről szóló 165/2014. (VII. 17.) Kormányrendelet* 1. melléklete szerinti tartalommal. Azon eseteket, amikor az adókedvezmény érvényesítéséhez az Európai Bizottság engedélyén alapuló kormányhatározat szükséges, a Tao. tv. 22/B. § (2a) bekezdése tartalmazza.

Az említett kormányrendelet 4. §-a további, az adókedvezmény igénybevételéhez szükséges feltételeket ír elő. Így például a kis- és középvállalkozások 500 millió forint értékű beruházása, illetve a jelenértéken legalább 100 millió forint értékű, szabad vállalkozási zóna területén megvalósított beruházás esetén az adókedvezmény érvényesítésének feltétele, hogy az adózó a beruházás részét képező valamennyi tárgyi eszközt üzembe helyezze és a kötelező üzemeltetési időnek eleget tegyen. Kis- és középvállalkozások esetén ez legalább három év.

Az adózó az adókedvezményt a beruházás üzembe helyezését követő adóévben – vagy döntése szerint a beruházás üzembe helyezésének adóévében – és az azt követő tizenkét adóévben, legfeljebb a bejelentés, illetve a kérelem benyújtásának adóévet követő tizenhatodik adóévben veheti igénybe [Tao. tv. 22/B. § (6) bekezdés]. Az adókedvezmény a Tao. tv. 23. § (2) bekezdése alapján a számított adó 80%-áig érvényesíthető.

3.3. Az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás adókedvezménye

2017. január 1-jétől adókedvezmény vehető igénybe az energiahatékonysági célokat szolgáló eszközberuházás megvalósítása és üzemeltetése esetén [Tao. tv. 22/E. §]. Énergiahatékonysági célokat szolgáló beruházásnak az *energiatihékonyságról szóló 2015. évi LXXVII. törvény* szerinti energiahatékonyság növekedését eredményező beruházás minősül, amely révén a végső energia-fogyasztás csökkenését eredményező energiamegtakarításra kerül sor [Tao. tv. 4. § 11a. pont].

Az adókedvezmény 1+5, azaz 6 adóévben vehető igénybe, amelynek kezdő időpontja az adózó döntésétől függően a beruházás üzembe helyezésének adóéve, vagy pedig az azt követő adóév. Az adókedvezmény mértéke nem haladhatja meg a beruházásonként, a beruházáshoz igényelt összes állami támogatással együttesen, jelenértéken a beruházás elszámolható költsége 30 százalékának megfelelő mértéket,

	Negyedéves adóelőleg gyakoriságnál (az előző évi fizetendő adó legfeljebb 5 millió forint)	Havi adóelőleg gyakoriságnál (az előző évi fizetendő adó összege meghaladja az 5 millió forintot)
I. negyedév	az éves adóelőleg 10%-a	az éves adóelőleg 3,3%-a
II. negyedév	az éves adóelőleg 20%-a	az éves adóelőleg 6,6%-a
III. negyedév	az éves adóelőleg 30%-a	az éves adóelőleg 10%-a
IV. negyedév	az éves adóelőleg 40%-a	az éves adóelőleg 13,4%-a

de legfeljebb a 15 millió eurónak megfelelő forintösszeget. A támogatási intenzitás a kisvállalkozások esetén 20 százalékponttal, középvállalkozások esetében 10 százalékponttal növelhető, azaz a támogatás mértéke 50, illetve 40 százalék lehet. Elszámolható költségeknek

- az energiahatékonysági beruházás célját szolgáló, a magasabb energiahatékonysági szint eléréséhez közvetlenül kapcsolódó tárgyi eszköz, immateriális jószág Szt. szerinti bekerülési értéke minősül, amennyiben a beruházás összköltségén belül az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás költségei külön beruházásként meghatározhatóak, vagy
- az energiahatékonysági célokat közvetlenül szolgáló beruházás részét képező tárgyi eszköz, immateriális jószág Szt. szerinti bekerülési értékének az a része minősül, amely egy hasonló, kevésbé energiahatékonyságú beruházáshoz viszonyítva többletköltségeként merül fel, amely kevésbé energiahatékonyságú beruházást az adózó az itt említett adókedvezmény és a beruházáshoz igénybe vett más állami támogatás hiányában hitelt érdemlően végrehajtott volna.

4. Eljárási kötelezettségek, különösen a mezőgazdasági ágazatba sorolt adózó társasági adóelőleg fizetése

A társasági adó egy éves elszámolású adó, amelyről az elszámoló bevallást (általános esetben a '29 jelű nyomtatványt) az adóévet követő ötödik hónap utolsó napjáig kell benyújtani. Ez a határidő a naptári éves adózóknál az adóévet követő év május 31-e. Bizonyos esetekben ettől eltérően soron kívüli bevallást kell benyújtani az adózónak, így például akkor, ha átalakul, egyesül, szétválak, vagy pedig a végelszámolási eljárás megindulása miatt.

Az adóév során a társasági adóalanyoknak előleg-fizetési kötelezettsége van. Az adóelőleg mértékét az adóévet megelőző adóév fizetendő adójának összege határozza meg. Ha ugyanis a megelőző adóév időtartama 12 hónap volt, akkor a megelőző adóévi fizetendő adó egyben az éves

adóelőleg összege is. Amennyiben az adóévet megelőző adóév rövidebb volt, mint 12 hónap, úgy a fizetendő adó évesített összegét kell figyelembe venni.

Az adóelőleg gyakorisága tekintetében – a mértékéhez hasonlóan – az előző évi fizetendő adó összege irányadó. Abban az esetben, ha az előző adóévi fizetendő adó - meghaladja az 5 millió forintot, úgy havonta - legfeljebb 5 millió forint, úgy háromhavonta kell az adózónak adóelőleg fizetnie. Ez azt jelenti, hogy a fentiek szerint meghatározott adóelőleg összegét attól függően kell felosztani tizenkettő vagy négy egyenlő részletre, hogy mennyi volt az adózó előző adóévi fizetendő adója.

Speciális szabályok érvényesülnek – az általuk végzett tevékenység idényjellegére tekintettel – a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazatba, a halászati ágba sorolt adózóknál. Esetükben ugyanis az adóelőlegeket nem egyenlő részletekben (1/12-ekben vagy 1/4-ekben) kell megfizetni. A mezőgazdasági, erdőgazdálkodási ágazatba, illetve a halászati ágba sorolt adózóknál az adóelőleg-fizetés mértékét az alábbi táblázatban mutatjuk be.

Az adóelőleg-fizetési kötelezettséghez adóelőleg-bevallási kötelezettség is kapcsolódik. Az adózónak társasági az adóbevallással egyidejűleg az adóbevallás esedékességét követő második naptári hónap első napjával kezdődő 12 hónapos időszakra (ún. keresztfél éves rendszerben) társasági adóelőleget kell bevallania az esedékességi időre eső összeg feltüntetésével. Ez a naptári éves adózóknál – a társasági adóbevallás május 31-ei esedékességére tekintettel – a július 1-jétől következő év június 30-ig tartó időintervallumot jelent.

Így például egy folyamatosan működő naptári éves adózó a 2018. adóév első félévében még a 2016-os évről (2017. május 31-éig) benyújtott 1629-es számú bevallásban feltüntetettek szerint fizeti az adóelőleget, a 2018. adóév második félévében már

a 2017. évről (2018. május 31-éig benyújtott) 1729-es számú bevallásban feltüntetettek szerint.

A fentiek szerinti kiszámított összegű és bevallott adóelőleg megfizetésének határideje az Art. rendelkezései értelmében az alábbiak szerint alakul:

- havi gyakoriság esetén minden hónap 20. napjáig
- negyedéves gyakoriság esetén a negyedévet követő hó 20. napjáig (általános esetben: október 20., január 20., április 20., július 20.)

Azon adózók, amelyeknek az adóévet megelőző évben – az éves szintre számított nettó árbevétele – a 100 millió forintot meghaladta, ún. adóelőleg-kiegészítésre, más szóval feltöltésre kötelesek. E kötelezettség azt jelenti, hogy az adóév utolsó **hónapjának 20. napjáig (általános esetben december 20-áig) az addig megfizetett előleg összegét az éves fizetendő adóra ki kell egészíteni. A felöltési kötelezettséghez bevallási kötelezettség is kapcsolódik, a jelzett időpontig a '01 jelű bevalláson be kell vallani az adóelőleg-kiegészítés összegét.**

A feltöltésre kötelezett adózók esetén az adóelőleggel összefüggésben jelölt fizetési határidők annyiban módosulnak, hogy az utolsó havi, negyedévi adóelőleget a feltöltéssel egyidejűleg, az adóév utolsó hónapjának 20. napjáig kell megfizetni. E rendelkezés gyakorlatilag a negyedéves adóelőleg-fizetők számára jelent az utolsó negyedévi adóelőleg tekintetében előrehozott fizetési határidőt, hiszen az egyébként január 20-ig esedékes adóelőleget egy hónappal korábban december 20-ig meg kell fizetni.

dr. Németh Nóra

V. A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK AZ ÁFA RENDSZERÉBEN

A mezőgazdasági termelést értékesítés céljából folytató magánszemélyek – az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa törvény) 5. és 6. §-aiban megfogalmazottakból következően – áfa adóalanyként minősülnek, **feltéve**, hogy a saját nevükben termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást végeznek. Nem áfa adóalanyként végzik a tevékenységüket azok a mezőgazdasági termelők, akik közös őstermelésben, vagy családi gazdaságban oly módon végeznek tevékenységet, hogy annak nem része a mezőgazdasági termék – saját nevükben – ellenérték fejében történő értékesítése (illetve mezőgazdasági szolgáltatásnak a saját név alatt, ellenérték fejében nyújtása). Így például nem áfa adóalanyként végzik a tevékenységüket azok a magánszemélyek, akik családi gazdaság tagjaként saját nevükben nem végeznek termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást, azt kizárólag a családi gazdálkodó végzi a saját nevében.

A mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanyok az általános forgalmi adó rendszerében speciális helyet foglalnak el, mezőgazdasági tevékenységük áfával kapcsolatos szabályait a különös szabályok között találjuk meg az Áfa törvény XIV. fejezetében, ezen kívüli egyéb tevékenységük pedig az általános szabályok alá tartozik.

A szabályozás során a cél az volt, hogy a mezőgazdasági termelők áfa elszámolási szabályait az egyszerűség jellemezze, a lehető legkevesebb adminisztrációval járjon, és ha a termelő a felvásárló felé értékesíti a megtermelt terményét, illetve nyújtja szolgáltatását, akkor ezen tevékenysége tekintetében bevallási, adófizetési kötelezettség ne terhelje.

A mezőgazdasági tevékenységet végzők sokszor tévhitben vannak áfa alanyiságuk tekintetében, mert az a tény, hogy ők bizonyos esetekben a különös szabályok alá tartoznak és e tevékenységük tekintetében nem kötelezettek adóbevallásra, adófizetésre, nem azt jelenti, hogy nem alanyai az áfának. Az a mezőgazdasági tevékenységet végző személy, aki saját nevében, bevétel elérése érdekében gazdasági tevékenységet (üzletszerűen, vagy rendszeresen) folytat, azaz értékesít, vagy szolgáltatást nyújt, alanyává válik az áfának, de bizonyos feltételek fennállása esetén az Áfa törvény XIV. fejezete alá tartozhat. Ez a különös jogállás főszabályként illeti meg az Áfa törvény alkalmazásában mezőgazdasági tevékenységnek

minősülő tevékenységet végző adózót, aki ilyen esetben nem kötelezett adófizetésre, de ugyanakkor nem vonhat le adót sem az ezen tevékenysége érdekében történt beszerzésekben előzetesen felszámított adó tekintetében. Amennyiben mezőgazdasági tevékenysége tekintetében nem kívánja ezen különös jogállást alkalmazni, akkor arról az adóhatóságához tett bejelentésével lemondhat, és akkor ez a tevékenysége is az általános szabályok szerint adózik az áfában.

Az ilyen adózó ún. kompenzációs felár jogosult, amelynek mértéke eltér az áfa normál mértékétől, jellemzően annál alacsonyabb. A kompenzációs felár rendszer nagyon méltányos szempontok szerint lett kialakítva: a termelő a kompenzációs felarat úgy kapja meg a felvásárlótól, hogy neki abból semmit nem kell befizetnie a költségvetésbe. Fontos azonban, hogy az ilyen termelő a felvásárló felé történő értékesítése után nem fizet, de nem is vonhat le áfát az ezen tevékenysége érdekében történő beszerzései után.

Egy általános szabályok szerint adózó, nyereséget realizáló vállalkozás esetében az árrésre (haszonra) eső áfa mindig befizetendő adót eredményez, ami azt jelenti, hogy a nyereséges vállalkozás mindig befizető pozícióban lenne. A mezőgazdasági tevékenységet folytató, különös jogállású termelő pedig a mellett, hogy biztosan realizál valamennyi nyereséget (hiszen ellenkező esetben előbb, vagy utóbb tönkremenne), még sincs „áfa” befizető pozícióban, hanem mindig megtarthatja a kompenzációs felár összegét. Az általános szabályok szerinti rendszerben ez olyan adóalanyként felel meg, mint aki mindig visszaigénylő pozícióban van.

A felvásárlótól egy, az áfa általános kulcsánál kisebb kulccsal számított összegre jogosult (kompenzációs felár), amelyet azonban nem kell befizetnie a költségvetésbe. A felvásárló ugyanakkor a mezőgazdasági termelő részére kifizetett kompenzációs felár összegét az Áfa törvény rendelkezései szerint levonható adóként a bevallásába beállíthatja, amennyiben a tevékenysége után egyébként adólevonásra jogosult.

Az Áfa törvény 201. § (2) bekezdése alapján a **kompenzációs felár mértéke** a kompenzációs felár alapjának:

- 12 százaléka az Áfa törvény 7. számú melléklet I. részének A. pontjában felsorolt termékek esetében,

- 7 százaléka a 7. számú melléklet I. részének B. pontjában felsorolt termékek, valamint a 7. számú melléklet II. részében felsorolt szolgáltatások esetében.

1. A különleges jogállására jogosult mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany

Ki lehet az a különleges jogállására jogosult személy, aki a mezőgazdasági tevékenysége tekintetében különös szabályok alkalmazására jogosult.

Alapvető feltétele a mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany különös jogállásúvá minősülésének az, hogy **belföldön gazdasági céllal letelepedett legyen (1)**.

Az Áfa törvény 197. § (1) bekezdésének szövegéből következően a **különös jogállás csak a mezőgazdasági tevékenységet egészben vagy meghatározó részben folytató adóalanyokra (2) vonatkozik**. Csak az Áfa törvény 7. sz. mellékletében felsorolt **saját termelésű** termények, illetve **saját gazdaságban tenyésztett** állatok felvásárló felé történő értékesítése, illetve a szintén ott felsorolt, **saját vállalkozásában nyújtott mezőgazdasági szolgáltatás nyújtása** esetében illeti meg az adóalanyt, azaz az Áfa törvény alkalmazásában ezek a termékértékesítések, szolgáltatásnyújtások minősülnek **mezőgazdasági tevékenységnek**.

Amennyiben a mezőgazdasági tevékenységet végző a felsorolt terményeket értékesíti, de azokat nem saját maga termelte (hanem például csak gyűjtötte), illetve a terményeket nem felvásárló felé értékesíti, hanem a fogyasztók, vagy másik különös jogállású mezőgazdasági tevékenységet végző részére, akkor nem illeti meg a kompenzációs felár, ez esetben az ügylet az Áfa törvény általános szabályai szerint ítélandó meg, és az ügyletet is az általános szabályok szerinti áfa fizetési kötelezettség terheli.

Az Áfa törvény mezőgazdasági tevékenységre vonatkozó szabályozásának „meghatározó részben” meghatározásának megfelelő adóalanyok az olyan adóalany minősül, akinek az Áfa törvény **198. §-a szerinti mezőgazdasági tevékenységből** származó éves bevétel meghaladja az egyéb – áfa szempontból nem mezőgazdaságinak minősülő – tevékenységből származó éves bevételét. Ezen kívül túlnyomó részben, illetve „meghatározó részben” mezőgazdasági tevékenységet végző adóalanyok minősül

az az adóalany is, aki az előzőekben említett kritériumot ugyan nem teljesíti, de az egyéb, ún. nem mezőgazdasági tevékenysége során realizált éves bevétele nem haladja meg az alanyi adómentesség választására jogosító 6 millió forintos felső értékhatárt.

Az Áfa törvény 198. § (1) bekezdése alapján a XIV. fejezet alkalmazásában mezőgazdasági tevékenységnek minősül:

- a 7. számú melléklet I. részében felsorolt termékek termelése és feldolgozása, feltéve, hogy azt az adóalany saját vállalkozásában végzi,
- a 7. számú melléklet II. részében felsorolt szolgáltatások nyújtása, feltéve, hogy azok teljesítéséhez az adóalany saját vállalkozásának tárgyi eszközeit, egyéb termelési eszközeit és tényezőit használja, egyéb módon hasznosítja, amelyek rendeltetésük szerint szokásosan az előző pontban említettek megvalósítását szolgálják,
- és az előzőekben felsorolt tevékenysége után kompenzációs felár megtérítésére tarthat igényt.

Az Áfa törvény 197. § (1) bekezdése szerinti feltétel teljesülésének vizsgálata során, minden mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyunk a tárgyév végén a következő évre (tevékenységét kezdő adóalanyunk pedig a tárgyévre, illetve év közbeni kezdésnél az évből még hátralévő időre) ésszerűen várható tevékenységi jellemzői alapján kell eldöntenie, hogy megilleti-e a különleges jogállás.

Az Áfa törvény XIV. fejezetének eltérő rendelkezése hiányában, az olyan adóalanyunk, aki jogos várakozása alapján indokoltan ítélte úgy, hogy tevékenysége szerint a különleges jogállás megilleti, év közben nem kell áttérnie az Áfa törvény XIV. fejezetében meghatározott adózási módról más adózási módra, ha év közben a tényleges adatok alapján már nem minősül „meghatározó részben” mezőgazdasági tevékenységet végzőnek. Áfában az általános szabályok szerinti áttérésre ugyanis csak a következő év elejétől kötelezett.

Amennyiben egy adóalany például a 2015. év adatai alapján nem minősül egészen vagy meghatározó részben mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyunk és ez által nem illeti meg a különleges jogállás, 2017. december 31-g köteles bejelenteni az adóhatóságnak azt a ténytet, hogy 2018. évben nem különleges jogállású mezőgazdasági termelőként fog adózni a mezőgazdasági tevékenysége után. Az adóalany az Áfa tv. új, 197. § (4) bekezdése alapján a XIV. fejezet szerinti különleges jogállásáról való lemondását **előzetesen** az ezután kihirdetésre kerülő Adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló kormányrendelet (Adóig. vhr.) változás-bejelentésre vonatkozó szabályai

szerint, a választás szerinti általános adózási mód megszűnéséről (azaz, hogy megint különös jogállású lesz) a tárgyévet megelőző naptári év utolsó napjáig (december 31-ig) nyilatkozik az állami adó- és vámhatóságnak.

Amennyiben az adóalany a kompenzációs rendszer alkalmazási feltételeinek nem felel meg, akkor sem jogosult a kompenzációs rendszert alkalmazni, ha az ehhez kapcsolódó bejelentési kötelezettségét elmulasztja!

A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany kompenzációs felárra jogosultságának **további feltétele**, hogy az **adóalany** a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: **Kkv.**) szerint **mikro és önálló vállalkozásnak minősíthető legyen (3)**. Az olyan adóalany, amely egy másik vállalkozásban legalább 25%-os tulajdoni hányaddal rendelkezik, a Kkv. szerint nem önálló vállalkozás, így a kompenzációs felárra jogosultság feltételeinek nem felel meg. Az önálló vállalkozásnak minősülés szempontjából főszabály szerint a július elsejei állapotot kell figyelembe venni.

A mezőgazdasági tevékenységet egészben vagy meghatározó részben folytató adóalany, aki a Kkv. rendelkezései szerint egyáltalán mikro- és önálló vállalkozás is, vagy annak minősülne, ha a Kkv. hatálya alá tartozna, és gazdasági céllal belföldön telepedett le, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye van belföldön, jogosult a mezőgazdasági tevékenysége tekintetében a különös jogállásra és így kompenzációs felár igénylésére.

Amennyiben az adóalany a tárgyév július 1. napján már nem minősül mikro- és önálló vállalkozásnak, akkor különös jogállása - az egyéb feltételek teljesülésétől függetlenül - legkésőbb a tárgyév december 31. napjával megszűnik, ez esetben is igaz az, hogy a különös jogállásnak a jogszabály erejénél fogva történő megszűnésének évét követő második naptári év végéig az adóalanyt nem illeti meg a különös jogállás.

Az Áfa törvény alkalmazásában az adóalanyként végzett gazdasági tevékenysége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a tevékenységet egyéni vállalkozói igazolvány és/vagy őstermelő igazolvány alapján végzi-e, a magánszemély az egyéni vállalkozói igazolvány és az őstermelői igazolvány szerinti tevékenységét ugyanazon áfa adóalanyisága keretében végzi.

Speciális eset a **családi gazdaságban végzett mezőgazdasági tevékenység**. Áfa alanyunk a fentebb ismertetettek alapján az a személy minősül, aki saját nevében gazdasági tevékenységet végez. Családi gazdaság esetében a közreműködő családtagok együtt termelnek, de az értékesítés tekintetében nem feltétlenül kell valamennyi

családtagnak saját nevében értékesítőnek is lennie. Amennyiben közülük csak egy családtag értékesít saját nevében, akkor ő az aki az áfa alanya lesz, azaz neki kell az Áfa törvény szerinti áfa-alanyként bejelentkeznie, így a családi gazdaság összes bevétele tekintetében ő tekintendő az áfa alanyának. Ez azt is jelenti, hogy ennek a személynek kell megfelelnie a különös jogállás feltételeinek, de azt is jelenti, hogy – amennyiben a családi gazdaság a kompenzációs rendszerben szeretne értékesíteni – maguk közül a családtagoknak azt a célszerű kiválasztani saját nevében értékesítő személynek, aki megfelel a különös jogállás feltételeinek.

A mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany azonban saját döntése alapján – az Áfa törvény 197. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pontban foglaltaknak megfelelően – év közben is **bármikor lemondhat különleges jogállásáról**, azonban ez esetben a lemondás évét követő második naptári év végéig az adóalanyt nem illeti meg a különös jogállás.

Az olyan adóalany, aki a tárgyév végére, a tárgyév adatai alapján olyan adózóvá válik, aki a különös adózási mód valamely feltételének nem teljesülése okán a tárgyévet követő adóévben **már nem minősülhet különös jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyunk**, azaz a különös adózási mód alkalmazására már nem jogosult, ezt a ténytet, mint az adókötelezettséget érintő változást, 2018. január 1-jétől nem az adózás rendjéről szóló törvény (Art.) 23. § (1) bekezdése, hanem az Áfa tv. 197. § (4) bekezdése, valamint a későbbiekben kihirdetésre kerülő új, Adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló kormányrendelet (Adóig. vhr.) szabályai szerint jelenti be.

A változás bejelentés szabályai szerint kell eljárnia az esetben is, ha azért nem járhat el a továbbiakban különleges jogállású adóalanyként, mert arról saját akaratából – akár év közben is – lemondott.

2. A kompenzációs felár rendszere és annak érvényesítése

A különleges jogállású mezőgazdasági termelő tehát, az Áfa törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén jogosult ezen különös szabályok alkalmazására, és ennek keretében a **felvásárlótól**, a feljé történő értékesítések esetében **kompenzációs felárra tarthat igényt**. A kompenzációs felarat tehát a felvásárló fizeti a termelő részére, aki ezt megtartja a vételár részeként, a felvásárló azonban levonható adóként érvényesítheti, amennyiben az adólevonás egyéb feltételeinek is megfelel.

A különleges jogállású mezőgazdasági termelő **számla adására a felvásárló felé csak akkor** kötelezett, ha a felvásárló másik tag-

államban, vagy harmadik országban letelepedett adóalany, illetve a belföldön letelepedett felvásárló felé akkor, ha az nem állít ki részére felvásárlási okiratot. Amennyiben a termelőnek az előzőek okán a különleges jogállás keretében történő értékesítéséről számlát kell kiállítania, akkor abban az adó alapja helyett a kompenzációs felár alapját, áfa helyett a kompenzációs felárát köteles feltüntetni.

Alapesetben azonban a különleges jogállású mezőgazdasági termelő felvásárló felé belföldön történő értékesítésének a felvásárlási okirat a bizonylata, amelyet a belföldön letelepedett felvásárló köteles kibocsátani, és annak egy példányát a termelő részére átadni.

Az Áfa törvény 204. § (1) bekezdése szerint a felvásárló az általa megfizetett kompenzációs felárát, mint előzetesen felszámított adót veheti figyelembe, és mint a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője – amennyiben az adólevonás egyéb feltételeinek is megfelel – arra adólevonási jogot alapíthat. Az adólevonási jog gyakorlására egyebekben az előzetesen felszámított adó levonására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy

- az adólevonási jog a kompenzációs felárral növelt ellenérték maradéktalan megtérítésekor keletkezik,
- a 202. § (2) bekezdésének a) pontjában említett esetben az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele az, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon az általa kibocsátott felvásárlási okirat egyik (az Áfa törvény szerint a másolati) példánya.

A gyakorlatban azonban – a termelők elmondása szerint – a felvásárlók szeretik megtartani maguk számára a felvásárlási okirat eredeti példányát, mivel, mint az általuk érvényesítendő adólevonási jog bizonylataként úgy gondolják jobb, ha az eredeti bizonylattal rendelkeznek, a termelők pedig feltehetően csak a bevétel elszámoláshoz hasznosítják azt, amihez a másolat is elegendő a felvásárlók szerint.

A különös jogállású termelő csak ezen tevékenysége keretében jogosult a különös elszámolási mód alkalmazására és a kompenzációs felárra, egyéb tevékenysége keretében (pl. e mellett függöny gyárt és értékesít), illetve, ha nem felvásárló felé (pl. a lakosság felé a piacon, vagy üzletben) értékesíti a mezőgazdasági tevékenysége keretében megtermelt terményeket, nevelt állatokat, akkor az Áfa törvény általános szabályai szerint kötelezett az áfa elszámolására, bevallására és adó fizetésére.

A kompenzációs rendszert alkalmazó adóalany **csak a belföldön teljesített ügylete után kaphat kompenzációs felárát.** Így például nem részesülhet kompenzációs felárban a magyar szabályok szerint az adó-

alany, ha az általa termelt terményt másik tagállamba viszi ki és ott a piacon értékesíti.

A kompenzációs rendszert alkalmazó adóalany **csak olyan adóalanytól**, és nem adóalany külföldi jogi személytől kaphat kompenzációs felárát, **aki nem alkalmaz kompenzációs rendszert**, illetve saját államának joga szerinti, ennek megfelelő adózást.

A kompenzációs rendszert alkalmazó adóalany a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesítésével válik jogosulttá a kompenzációs felárra. Bár az Áfa törvény a kompenzációs felár érvényesítését több helyen kompenzációs felár áthárításként nevesíti, az áfa rendszerében megszokott „áthárítás” a kompenzációs felár tekintetében az esetek döntő többségében nem történik, hiszen a kompenzációs rendszert alkalmazó adóalany kompenzációs felárát jellemzően akkor számlázhat, ha a felvásárló olyan (belföldön áfa adóalanyként nem regisztrált) külföldi személy, akivel szemben kompenzációs felár érvényesíthető.

3. Különös jogállásról lemondás

A mezőgazdasági tevékenységet végző különös jogállású adóalany a különös jogállásáról bármikor lemondhat, akár év közben is. Ez azt jelenti, hogy a továbbiakban a mezőgazdasági tevékenysége keretében is az általános szabályok szerint adózik.

Az Áfa törvény 197. § (3) bekezdése alapján, abban az esetben, ha az adóalany

- él a választás jogával és lemond a különös jogállásáról, vagy

- jogállása a különös jogállás feltételeinek megváltozása folytán megszűnik, akkor

a választás, illetőleg a megszűnés évét követő második naptári év végéig az adóalanyt nem illeti meg az e fejezetben szabályozott jogállás, azaz nem térhet vissza ebbe a rendszerbe.

4. Az adófizetésre kötelezett személye

Az Áfa törvény főszabálya szerint – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – az adót a teljesítésre kötelezett adóalany fizeti. Kompenzációs feláras rendszerben azonban a törvény úgy rendelkezik, hogy a teljesítésre kötelezett nem fizet adót, részére a felvásárló kompenzációs felárát fizet, amit levonásba is helyezhet, az adólevonás feltételeinek teljesülése esetén.

Fügyelemmel kell azonban lenni arra, hogy a mezőgazdaság területén 2012. július 1-je óta létezik egy speciális áfa fizetési szabály, az ún. **fordított adózás**, amely esetében az Áfa törvény 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján, az adót a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybevevője fizeti az Áfa törvény 6/A. számú mellékletben felsorolt termékek értékesítése esetében. Az Áfa törvény 2014. január 1-je óta hatályban lévő rendelkezés módosítása értelmében a gabonaszektort

érintő **fordított adózásra** vonatkozó, eredetileg 2014. június 30-ig meghirdetett határidőt annak módosításával **2018. december 31-ig kiterjesztette.**

Ugyanakkor a 142. § (8) bekezdése kimondja, hogy a fordított adózás nem alkalmazható a XIV. fejezetben szabályozott különös jogállású, mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyok e tevékenysége körébe tartozó termékértékesítésére és termékbeszerzésére.

Kompenzációs feláras rendszerben történő értékesítés esetén tehát az előbbieken ismertetettek szerint kell eljárni, az általános szabályok szerint adózó tevékenység esetében, amennyiben a vevő esetében fennállnak a fordított adózás feltételei (rá tud fordulni az adózás, mert adófizetésre kötelezett adóalany a vevő), akkor a 6/A. mellékletben felsorolt termékek értékesítése esetében az ügylet utáni adót a vevő fizeti. A fordított adózás hatálya alá tartozó mezőgazdasági termékek köré a kiadvány mellékletében szerepel. Átkerült a régi Art-ból az Áfa tv. 142. § (9) bekezdésébe a 6/A. mellékletben szereplő fordított adózás alá tartozó mezőgazdasági termékek értékesítésére vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség, az erre szolgáló Nyilatkozat tartalma pedig az Áfa tv. 6/C. mellékletébe. 2018. december 31-én azonban, amikor a tervek szerint a mezőgazdasági termények fordított adózása megszűnik, akkor ezen rendelkezés és a 6/C. melléklet is hatályát veszti.

A fentebb ismertetett rendszerek egymás mellett élhetnek, azaz egy mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany egy személyben lehet kompenzációs feláras rendszerben értékesítő a felvásárló felé, ugyanakkor a nem felvásárló, de adóalany (esetleg egy másik kompenzációs feláras vevő) felé történő értékesítés esetén lehet fordítottan adózó értékesítő adóalany, és e mellett a magánszemély vevők felé a piacon történő értékesítése esetében lehet általános szabályok szerint, de egyenesen adózó. Mindezen szabályok alkalmazhatósága attól függ, hogy teljesülnek-e az adott elszámolási rend feltételei az adóalany esetében.

5. A felvásárlási okirat

A mezőgazdasági tevékenységet folytató, különleges jogállású adóalanytól az Áfa törvény mellékletében meghatározott saját előállítású, feldolgozású terméket vásárló, szolgáltatást igénybevevő – nem különleges jogállású – belföldön nyilvántartásba vett adóalany felvásárlási okirat kibocsátási kötelezettség terheli.

Belföldi adóalany felvásárlónak akkor nem kell kompenzációs felárát fizetnie (és felvásárlási jegyet kibocsátani az ügyletről), ha a felvásárló maga is kompenzációs felárra jogosult adóalany.

A felvásárlási okirat kötelező adattartalma a következők:

- a felvásárlási okirat kibocsátásának kelte,
- a felvásárlási okirat sorszáma, amely azt kétséget kizáróan azonosítja,
- a termék értékesítőjének, szolgáltatásnyújtójának, valamint a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybe vevőjének neve, címe és adószáma,
- az értékesített termék megnevezése, és az annak jelölésére legalább az Áfa törvényben alkalmazott vámtarifaszám, továbbá mennyisége, illetőleg a nyújtott szolgáltatás megnevezése, továbbá mennyisége, feltéve, hogy az természetes mértékegységben kifejezhető,
- a teljesítés időpontja, ha az eltér a felvásárlási okirat kibocsátásának keltétől,
- a kompenzációs felár alapja, továbbá az értékesített termék kompenzációs felár nélküli egységára, illetőleg a nyújtott szolgáltatás kompenzációs felár nélküli egységára, ha az természetes mértékegységben kifejezhető, valamint az alkalmazott árengedmény, feltéve, hogy azt az egységár nem tartalmazza,
- az alkalmazott kompenzációs felár mértéke,
- a kompenzációs felár összege,
- a termék értékesítőjének, szolgáltatásnyújtójának, valamint a termék beszerzőjének, szolgáltatás igénybevevőjének aláírása.

A felvásárlási okirat kibocsátási kötelezettséget kizárólag a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője teljesítheti, a bizonylat egyszerűsített adattartalommal nem bocsátható ki.

6. Számlázás

Amennyiben a kompenzációs felárra jogosult mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany nem olyan belföldi adóalany személy felé végez termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást, akitől kompenzációs felárra tarthat igényt, úgy az általános szabályok szerint köteles az értékesítéseiről bizonylatot – számlát, illetve nyugtát – kiállítani.

Az olyan adóalany tehát, aki a mezőgazdasági tevékenységére az Áfa törvény XIV. fejezetének előírásait alkalmazza, az Áfa törvény általános szabályai szerint kötelezett számla, illetve nyugta kibocsátására. Mentésül azonban a számlaadási kötelezettség alól az olyan ügylete tekintetében, amely után kompenzációs felárra jogosult [vagyis az ügylet megfelel az Áfa tv. 198. § (1) bekezdés a)-b) pontjaiban foglaltaknak és a termék vevője, szolgáltatás igénybevevője olyan adóalany, aki nem különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany], és a termék vevője, szolgáltatás igénybevevője által kiállított felvásárlási okirat egy példányával rendelkezik.

A kompenzációs felárra jogosító ügylete tekintetében sem mentesül azonban a számlaadási kötelezettség alól az adóalany, ha a felé kompenzációs felár fizetésére köteles belföldi adóalany az ügyletről nem bocsát ki felvásárlási okiratot, vagy harmadik országbeli, illetve a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adóalanynak kell felé kompenzációs felár fizetnie.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató, különleges jogállású adóalanyok ezekről a kompenzációs felár ügyleteiről számlát kell kibocsátania, azonban ez speciális adattartalmú számla: olyan számlát kell kibocsátania, amelyben adóalap helyett a kompenzációs felár alapját, adómérték helyett a kompenzációs felár mértékét, áthárított adó helyett az áthárított kompenzációs felárat kell szerepeltetnie.

Az Áfa törvény 202. § (1) bekezdése szerint a mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany a kompenzációs felárat termék értékesítésének, szolgáltatása nyújtásának teljesítésével hárítja át, azaz a kompenzációs felár áthárítása a terménynek a termelő általi átadásával és a felvásárlónak a kompenzációs felár is tartalmazó ellenérték megfizetésével valósul meg.

Az Áfa törvény 202. § (2) bekezdés a) pontja alapján a kompenzációs felár áthárításának dokumentálása és a felvásárló adólevonási joga gyakorlásának biztosítása érdekében a mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása belföldön nyilvántartásba vett olyan adóalany részére történik, aki/amely egyúttal nem mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany, akkor a termelőnek személyesen rendelkeznie kell a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője (felvásárló) által a termelő nevére szólóan, magyar nyelven kibocsátott, az ügylet teljesítését tanúsító felvásárlási okirat példányával. A felvásárlási okirat kibocsátásnak kötelezettsége tehát a felvásárlót terheli.

Az Áfa törvény 202. § (2) bekezdés b) pontjában szereplő, a 202. § (2) bekezdés a) pont alá nem tartozó más személy, szervezet fogalmába beletartozik az a felvásárló, aki nem köteles felvásárlási jegyet kibocsátani, de az is, akinek ez kötelezettsége lenne, de mégsem teszi azt meg. Amennyiben a felvásárló nem hajlandó felvásárlási jegyet kibocsátani, akkor a termelő nem mentesül a számlakibocsátási kötelezettség alól, és a 202. § (2) bekezdés b) pontja szerinti speciális adattartalmú számla kibocsátására kötelezett.

Az Áfa törvény 202. § (2) bekezdés a) pontja azt mondja ki, hogy, amennyiben a **termelő rendelkezik ilyen felvásárlási okirattal, akkor egyúttal mentesül a számlakibocsátási kötelezettség alól.** Ez álláspontunk szerint azt is jelenti egyben, hogy

a különleges jogállású termelő csak akkor mentesül a számlakibocsátási kötelezettség alól, ha nem mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany részére történő értékesítés esetén az átvevőtől felvásárlási jegyet kap. Amennyiben ezzel nem rendelkezik, akkor ugyanúgy, mint pl. az olyan átvevő esetében, aki belföldön áfa alanyként nincs regisztrálva, a felvásárló felé történő termékértékesítés esetén nem mentesül a számlakibocsátási kötelezettség alól.

A hivatkozott törvényi rendelkezés lényegében a különleges jogállású adóalany bizonylat (számla, nyugta) kibocsátási kötelezettségét hangsúlyozza, mely kötelezettség minden olyan ügylete tekintetében terheli, amelynek nem felvásárlási okirat az alapbizonylata.

Ebből következően abban az esetben, ha a felvásárló – annak ellenére, hogy csak felvásárlási okirat alapján gyakorolhat adólevonási jogot – nem bocsát ki felvásárlási okiratot, a különleges jogállású adóalany számlaadási kötelezettségét terheli. A felvásárlási okirat kibocsátásának elmaradása a különleges jogállású adóalanyok a kompenzációs felárra való jogosultságát nem befolyásolja.

Fentiekkel kapcsolatosan javasolt az állami adóhatóság honlapján (nav.gov.hu) megtalálható 18. számú információk füzet 5.3.1 pontjának áttanulmányozása is.

A termelő által, a felvásárlási okirat helyett történő számlakibocsátás akkor nem hátrányos a belföldi felvásárló számára, ha ő egyébként a kompenzációs felár levonására nem jogosult. Feltételezhetően a szóban forgó felvásárlót nem illeti meg a kompenzációs felár levonásának joga, vagy megilleti ugyan, de nem kíván élni vele, vagy az egész felvásárlást el kívánja titkolni a felvásárolt termény további útjának követhetlensége érdekében.

Az Áfa törvény 202. § (2) bekezdés b) pontja alapján, ha a különleges jogállású termelő termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása a 202. § (2) bekezdés a) pont alá nem tartozó más személy, szervezet részére történik, számlakibocsátási kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy

- **az adó alapja**, az értékesített termék adó nélküli egységára vagy a nyújtott szolgáltatás adó nélküli egységára (ha az természetes mértékegységben kifejezhető), valamint – ha az egységár azt nem tartalmazza – az alkalmazott árengedmény **helyett, a kompenzációs felár alapját**,
- az alkalmazott **adó mértéke helyett** az az Áfa törvény 201. § (2) bekezdése szerinti **kompenzációs felár mértékét** (7 vagy 12%),
- az áthárított adó helyett az áthárított kompenzációs felárát

tünteti fel.

Amennyiben van fordítottan adózó termékértékesítése a termelőnek, akkor a tekintetben olyan számlát kell kibocsátania, mely fizetendő adót nem tartalmaz, és a számlán fel kell tüntetnie azt a tényt, hogy az ügylet tekintetében az adó megfizetésére a vevő kötelezett.

Az általános szabályok alá tartozó értékesítési tekintetében azonban normál számla kibocsátására kötelezett, ez alól kivétel, pl. ha a piacon magánszemélynek értékesít, és a vevő nem kér számlát (hiszen ott helyszínen egy összegben megtörténik a fizetés), mert akkor elegendő a részére nyugtát kibocsátani. Téves az az álláspont, hogy a piacon a termelőnek nem kell semmilyen bizonylatot kiállítania!

A piaci, asztalon történő értékesítés esetében nem kötelezett a termelő a pénztárgéphasználata, elegendő a kézi nyugta kibocsátása. Ellenben, amennyiben üzlethelyiségben értékesíti a portékáját, az üzlethelyiségben a nyugtaadási kötelezettségének csak pénztárgéppel tehet eleget, tekintettel arra, hogy tevékenysége folytán a kötelezettek körébe tartozik a **48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet 1. sz. mellékletében** foglaltak alapján, amennyiben azt üzletnek minősülő helyiségben folytatja.

Így például, az a mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany, aki a piacon a nem adóalany magánszemély vevőknek az otthon termelt őszi barackot a bérelt asztalon értékesíti, legalább nyugtaadásra kötelezett. Ha ugyanezt üzlethelyiségnek minősülő boltban teszi, akkor az üzletben történő értékesítés miatt, pénztárgépet is köteles alkalmazni, mivel ilyen esetben nyugtaadási kötelezettségét csak pénztárgéppel teljesítheti.

A pénztárgép használatra kötelezettek körében 2017. január 1-jétől változás következik be, kibővül azok köre, akik nyugtaadási kötelezettségüket pénztárgéppel kötelesek teljesíteni, ez a kör azonban nem érinti a mezőgazdasági terméket értékesítőket, e körben továbbra is azok kötelezettek pénztárgéphasználatra, akik 2016. december 31-ig is kötelezettek voltak.

Fontos tudni, hogy a 2018. július 1-jétől hatályba lépő online számla adatszolgáltatási kötelezettség az általános szabályok alá tartozó értékesítési során kibocsátott számlák tekintetében vonatkozik a mezőgazdasági tevékenységet végzőkre is.

7. Beszerzéseket terhelő áfa levonása

Az Áfa törvény 199. § (1) bekezdése alapján a mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany e tevékenysége körében adófizetésre nem kötelezett, és az előzetesen felszámított adó levonására nem jogosult.

A mezőgazdasági tevékenység folytatásának időszakában keletkezett és az e tevékenységéhez kapcsolódó előzetesen felszámított adóra az adóalany jogállása megváltozását követően sem alapíthat adólevonási jogot.

Ez azt jelenti, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany a különös jogállása tekintetében nem fizet adót, és nem is vonhatja le a beszerzéseit, költségeit terhelő előzetesen felszámított adót, és az utóbbira a jogállásának megváltozása után, visszamenőlegesen sem jogosult. Azt követően azonban, amikor az általános szabályok alá tartozik a tevékenysége, tehát kiesett, vagy lemondott különös jogállásáról, már a normál áfa szabályok alá tartozik, így a feltételek fennállása esetén adólevonási jogot gyakorolhat.

Amennyiben azonban a mezőgazdasági különös adózási jogállású adóalany ezen különös jogállása mellett, más, általános szabályok alá tartozó tevékenységet is folytat, akkor ez utóbbi tekintetében természetesen – az adólevonási jog feltételeinek fennállása esetén – élhet adólevonási jogával, illetve az olyan beszerzéseik kapcsán, amelyek mindkét tevékenységét szolgálják, az Áfa törvénynek az adólevonási jog arányosításra vonatkozó szabályai (Áfa törvény 123. § (1) bekezdése szerint jogosult a levonásra jogosító tevékenységek érdekében felmerült költségei áfájának levonására.

Például, ha egy a mezőgazdasági tevékenységet végző különös jogállású adóalany vásárol egy ingatlant, amelynek egy részében a különös jogállású adóalanyiság által megtermelt terményeket raktározza, másik részében viszont zöldséges üzletet üzemeltet, ahol csak felvásárolónak nem minősülő vásárlókat szolgál ki, akkor a beszerzést terhelő áfa olyan arányban levonható, amilyen arányban zöldséges üzlet céljára történő – a kompenzációs felár tevékenységétől eltérő – használat megvalósul.

Ilyen esetekben az adóalanyon tehát egyszer figyelemmel kell lennie az Áfa törvény 123. §-ában az előzetesen felszámított adó megosztására vonatkozó szabályokra, másrészt figyelemmel kell lennie az Áfa törvény 135. §-ában a tárgyi eszközökre vonatkozó adólevonási szabályokra. Ingatlan tárgyi eszközök esetében 20 évig kell figyelni, hogy a beszerzéskor levont adó aránya változatlan arányban illetné-e meg az adózót a vizsgált későbbi időszakban is (ingó tárgyi eszközök esetén ez a figyelési idő 5 év).

Abban az esetben, ha az adóalany terméket tárgyi eszközként használ vállalkozásán belül, a tárgyi eszköz rendeltetésszerű használatbavételének hónapjától kezdődően ingatlan tárgyi eszköz esetében 240 hónapig

terjedő tartamban az adóalany adólevonási jogát – az adólevonási jog gyakorlása egyéb feltételeinek sérelme nélkül – az Áfa törvény 135. § és a 136. § rendelkezéseinek figyelembevételével gyakorolhatja.

A 240 hónapos időtartam figyelembevételével, annak a naptári évnek az utolsó adó-megállapítási időszakában, amely naptári év teljes időtartamában a tárgyi eszköz az adóalany rendeltetésszerű használatában van, az adóalany köteles a tárgyi eszközre jutó előzetesen felszámított adó összegének – ingatlan esetében – 1/20 részére vonatkozóan utólagos kiigazítást végezni, feltéve, hogy a levonható előzetesen felszámított adó összegét meghatározó tényezőkben a tárgyi eszköz beszerzésének évéhez vagy a rendeltetésszerű használatba vételének időpontjához képest változás következik be, és a számítás eredményeként adódó különbözet összege abszolút értékben kifejezve eléri vagy meghaladja a 10 000 forintnak megfelelő pénzüsszeget.

Például, ha az adóalany a 20 éves figyelési idő alatt lemond a különös jogállásáról (vagy kiesik abból), akkor abban az évben és a rá következő években a levonási arányszám növekedhet, hiszen ha az általános szabályok szerint adózik tovább, akkor ezen időszakok tekintetében már megilleti az adólevonás joga. Fontos tudni, hogy visszamenőlegesen a különös jogállás időszakára vonatkozóan a későbbiekben sem illeti meg az adó levonásának a joga, tehát csak az átterést követően nyílik meg többlet levonásra lehetőség a 20 éves figyelési időből még hátralévő időszakok tekintetében.

Ugyanilyen elvek mentén alakul az ingó tárgyi eszközök 60 hónapos figyelési időszakának vizsgálata is.

8. A kompenzációs rendszeren kívüli ügyletek

A kompenzációs rendszer szerint adózó adóalanyok minden olyan termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után, amellyel összefüggésben kompenzációs felár érvényesítésére nincs törvényi lehetősége, az **általános szabályokat** alkalmazhatja.

Az általános szabályok alkalmazása a törvény 6/A. mellékletében felsorolt temények értékesítése esetében **fordított adózás** alkalmazását jelenti. Az ilyen adóalanyok is van lehetősége **alanyi adómentességet** választani. Alanyi adómentesség alkalmazására csak akkor van lehetőség, ha az alanyi adómentesség választását a mezőgazdasági termelő az adóhatósághoz a tevékenység kezdetekor, vagy a tárgyévvel megelőzően bejelentette. Egy 2017. évben nem alanyi adómentes mezőgazdasági termelő 2018. évre a 2017. december 31-ig benyújtott vál-

tozásbejelentő lapon választhat alanyi adómentességet – feltéve, hogy annak egyéb törvényi feltételei fennállnak.

A kompenzációs rendszer szerint adózó mezőgazdasági őstermelő, kistermelő áfa adóalanyának – amennyiben alanyi adómentességet nem választott – az Áfa törvény általános szabályainak megfelelően kell teljesíteni az áfa kötelezettségét minden olyan termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után,

- amelynél a beszerző nem áfa adóalany, vagy olyan belföldön nyilvántartásba vett áfa adóalany, aki mezőgazdasági tevékenységet végzőként jár el (kompenzációs felárat érvényesít), vagy olyan külföldi adóalany aki saját államának joga szerint mezőgazdasági termelőre vonatkozó különös adózási módot alkalmaz (így pl. akkor, ha a vevő magánszemély vagy eva adóalany), vagy
- az értékesített termék, nyújtott szolgáltatás nem felel meg az Áfa törvény 7. számú mellékletében foglaltaknak (illetve, ha a vonatkozó mellékletben foglaltaknak megfelel ugyan, de pl. a termék előállítás, feldolgozása más vállalkozásban történt).

Amennyiben a kompenzációs rendszer szerint adózó mezőgazdasági őstermelő, kistermelő az Áfa törvény 7. számú mellékletében megjelölt termékektől eltérő mezőgazdasági termékeket értékesít felmerül a fordított adózás rendjének alkalmazhatósága. Ennek kettős alanyi és tárgyi feltétele van. Ha mindkét feltétel fennáll, alkalmazni kell a **fordított adózási rendet**, ami azt jelenti, hogy az általános szabályoktól eltérően az ügylettel összefüggésben felszámított áfát a termék beszerzője vagy szolgáltatás igénybevevője vallja és fizeti be az adóhatóságnak nem pedig az, aki az ügyletet teljesíti. Az adólevonási jog abban a bevallásban is gyakorolható amelyben a fizetendő adót is beállították, így az esetek többségében – amikor a levonási jogot korlátozó tényező nem áll fenn – a konkrét ügylet adófizetési kötelezettséggel nem jár. Ilyenkor a számlát az általános szabályok szerint kell kibocsátani azzal a különbséggel, hogy abban áthárított adó, és adómérték nem szerepelhet, ugyanakkor a vevő adószámát fel kell tüntetni és utalást kell tartalmaznia arra a jogszabályhelyre, mely megalapozza a fordított adózási alkalmazását.

Az Áfa törvény 142. § (1) bekezdés i) pontja alapján fordított adózás alá tartoznak az Áfa törvény 6/A. számú mellékletében meghatározott mezőgazdasági termények.

A fordított adózás alkalmazásának személyi feltétele, hogy az ügyletben résztvevők egyikének sem lehet olyan jogállása, mely adófizetési kötelezettség teljesítését kizárná. Így amennyiben az ügyletben résztvevők közül bármelyik (eladó vagy vevő) kizárólag a tevékenység közérdekű vagy egyéb jelleg-

ére tekintettel adómentes adóalany vagy kizárólag mezőgazdasági tevékenységet végző különös jogállású, vagy a vevő adóalanyának nem minősülő személy, az adófizetési kötelezettség nem fordulhat meg.

A fordított adózás alá tartozó mezőgazdasági termékek vonatkozásában adminisztrációs kötelezettség, hogy az adóalany mind beszerzői, mind értékesítői minőségében nyilatkozni köteles [a rendelkezés és az nyilatkozat adattartalmának előírása az Art-ból átkerült az Áfa tv. 142. § (9) bekezdés és 6/C. mellékletébe] az adóhatóságnak az adó-megállapítási időszakban teljesült fordított adózás alá tartozó ügyletekről, és azok tekintetében a következő adatokról:

- a partner adószámáról,
- a termékértékesítés teljesítésének a napja, valamint
- az Áfa törvény 6/A. számú mellékletében meghatározott vtsz. szerinti bontásban az értékesített termék kilogrammban meghatározott mennyiségéről, és ezer forintra kerekített összegben meghatározott adóalapjáról.

Amennyiben az adóalany nem az Áfa törvény 6/A. valamint a 7. mellékletben meghatározott termékeket értékesít illetőleg szolgáltatást nyújt és nem választ alanyi adómentességet, ezen termékértékesítései, szolgáltatásnyújtásai után az általános szabályok szerint teljesíti adókötelezettségét. Ennek megfelelően a kompenzációs felárra nem jogosító, illetőleg a fordított adózás hatálya alá nem tartozó termékértékesítései, szolgáltatásnyújtásai után **27 százalékos mértékű általános forgalmi adót** kell felszámítani és fizetendő adóként szerepeltetnie az áfa bevallásában, ugyanakkor adófizetési kötelezettséggel járó ügylethez kapcsolódó beszerzései vonatkozásában adólevonási jogot is érvényesíthet.

9. A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany és az alanyi adómentesség

Az alanyi adómentesség választásának joga valamennyi adóalanyt megilleti, az Áfa törvény XIII. fejezetében meghatározott feltételek fennállása esetében. Az alanyi adómentességet csak a tevékenység megkezdésekor, illetve a tárgyévét megelőzően lehet választani.

Az adóalany választhatja az alanyi adómentességet teljes tevékenységére vonatkozóan, de választhatja azt a megoldást is, hogy csak az általános szabályok szerinti tevékenységére vonatkozóan választja azt, ilyenkor a bejelentésre szolgáló nyomtatványt ennek megfelelően kell kitölteni.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalanyt is megilleti ez alanyi adómentesség választásának a joga, de arra fontos figyelni a bejelentkezéskor, hogy egy mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany, ha egyébként jogosult a különös jogállásra, akkor ne a teljes adóalanyiságára válassza az

alanyi adómentességet, hanem a **különös jogállása mellett**, mert így érvényesíteni tudja a különös jogállás adta kedvezményeket, és e mellett, az általános szabályok alá tartozó tevékenységére vonatkozóan alanyi adómentesség választása esetében **2017. január 1-je óta** már évi 8 milliós összeghatárig – a törvényben felsorolt kivételektől eltekintve – az egyéb tevékenységéből származó bevételeire sem kell adót fizetnie. Ezt az összeghatárt 2018. évre nem emelik tovább, bár előzetesen meg volt erre zándék.

Például, egy családi gazdaság esetében, amennyiben túl sok lenne a bevétele a családnak, akkor nem csak egy tagja jelentkezik be az áfa hatálya alá, mint saját nevében értékesítő, hanem a család több tagja is, akik mindnyájan alanyi adómentességet választhatnak az általános szabályok alkalmazása helyett, így kihasználva az alanyi adómentesség lehetőségét.

Alanyi adómentesség csak akkor választható, ha az adóalanynak a termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása fejében megtérített (vagy megtérítendő) ellenérték – éves szinten göngyöltett összege – **nem haladja meg a 8 millió forintot** sem a tárgyévben ésszerűen várhatóan (és ténylegesen), sem a tárgyévet megelőző évben (ténylegesen). A mezőgazdasági tevékenység keretében végzett – kompenzációs felárra jogosító – termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás fejében megtérített, illetve megtérítendő ellenérték az alanyi adómentesség választására jogosító értékhatárba nem számítandó bele. (Amennyiben az adóalany a különleges jogállásáról lemondott, vagyis választása szerint kompenzációs felárat nem érvényesít, az utóbbi szabály nem alkalmazható.)

2017. évre vonatkozóan az adóalany abban az esetben is választhatja az alanyi adómentességet, ha 2016. évben elérte az alanyi adómentesség 2016. évben hatályos 6 milliós értékhatárát, de a 8 millió forintnak megfelelő összeget nem haladja meg, azaz esetében az Áfa törvényt 2017. január 1-jétől módosító törvény a két éves tilalmi szabály alól mentesítést ad. Ez alapján, ha a 6 milliós értékhatár miatt ki is esik az adóalany 2016. év egy időszakára az alanyi adómentességéből, 2017. évre vonatkozóan mégis választhatja azt. 2018. évre azonban csak a 8 milliós összeghatár vehető figyelembe.

Az alanyi adómentességet választott adóalany főszabály szerint az alanyi adómentesség időszakában adófizetésre nem kötelezett, előzetesen felszámított adó levonására nem jogosult, számla kibocsátási illetve nyugtaadási kötelezettség terheli, csak olyan számla kibocsátásáról gondoskodhat, amelyben adómértéket, áthárított áfa összeget nem tüntet fel. (Az Áfa törvény XIII. fejezetében foglaltak alapján azonban egyes esetekben az alanyi adómentes adóalanyok is van áfa fizetési kötelezettsége, illetve ilyen esetekben adólevonási jog is megilletheti.)

Az alanyi adómentesség **megszűnik** ha az adóalany a tárgyévet követő évre vonatkozóan már nem kívánja az alanyi adómentességet alkalmazni és az erre irányuló szándékát a tárgyév december 31-ig bejelenti az adóhatósághoz, illetve ha a **8 millió forintos értékhatárt** meghaladja. (Így pl. 2017. december 31-ig kell bejelentést tenni az adóhatósághoz abban az esetben, ha az adóalany 2018. évben már nem alanyi adómentesként kíván adózni.) Ha az adóalany alanyi adómentessége az értékhatár meghaladása miatt szűnik meg 2017. évben, akkor főszabályként alanyi adómentességet ezen jogállása megszűnésének évét követő második naptári év végéig nem választhatja azt újra. 2018. január 1-jétől az alanyi adómentesség választásának eljárási szabályai is átkerültek az Art-ból az Áfa tv. 192. § (2) bekezdésébe.

2017. január 1-je óta az Áfa törvény alkalmazásában az alanyi adómentesség minden adóalany esetében a 8 millió forintos értékhatárig választható, és tartható meg. Ez a KATA alanyaira is vonatkozik annak ellenére, hogy a KATA alkalmazhatóságának az értékhatára 2017. évtől ennél magasabb összegre – a törvényjavaslat szerint 12 millió forintra – változott. 2016. december 31-ig a KATA és az alanyi adómentesség alkalmazhatóságának értékhatára megegyezett (6 millió forint), 2017. január 1-jétől ez azonban ketté válik. A 8 millió forintos bevételi értékhatár meghaladása esetében az adóalany elveszíti alanyi adómentességét (az értékhatár átlépésének évét követő második év végéig nem is térhet oda vissza), azaz ezen ügylettől kezdődően áfát kell felszámítania, még akkor is, ha a KATA szabályai szerint továbbra is kisadózó vállalkozó marad.

A kizárólag kompenzációs rendszert alkalmazó és az alanyi adómentes adóalanyok is lehet olyan ügylete, amelyhez kapcsolódóan áfa bevallási, összesítő nyilatkozat benyújtási kötelezettség terheli. Ezt a kötelezettséget havi gyakorisággal kell teljesítenie, de csak azon hónapok tekintetében, amelyekben bevallás illetve összesítő nyilatkozat benyújtást megalapozó esemény történik.

10. A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany és a pénzforgalmi elszámolás

A pénzforgalmi áfa elszámolás lényege, hogy az ezen elszámolási módot választott adóalany az általa belföldön, a pénzforgalmi elszámolás időszakában teljesített összes termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása után – kivéve a zárt végű lízingügyletet, az adómentes közösségi termékértékesítéseket, szolgáltatásnyújtásokat, amelyekre az adóalany az Áfa törvény második részében meghatározott más különös rendelkezéseket alkalmazza (ilyen a különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet végzők különös adózása,

különbözeti adózásos ügyletek) – az általa fizetendő adót, az adót is tartalmazó ellenérték jóváírásakor, kézhezvételekor állapítja meg [Áfa törvény 196/B. § (2) bek. a) pont]. Az elszámolási mód választáson alapul, választására először a 2013. adóévre vonatkozóan volt lehetőség.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany az egyes adó-megállapítási időszakokban, amennyiben pénzforgalmi elszámolás alá tartozó tevékenységei és a fordított adózás hatálya alá tartozó tevékenységei áfájának kivételével – a pénzügyileg rendezett értékesítések és beszerzések áfájának a különbözetét számolja el a költségvetéssel. Azon adóalanyok esetében, akiknek van az Áfa törvény második részében szabályozott különös adózási mód alá tartozó tevékenysége, a kétféle áfa elszámolási rendszer egymás mellett, párhuzamosan működik.

A pénzforgalmi elszámolást tehát a **különös jogállás tekintetében a mezőgazdasági tevékenységet folytató nem választhatja**, de az általános szabályok alá tartozó tevékenységei tekintetében azonban igen. Ez a választás is az adóhatósághoz történő bejelentéssel realizálódik, és tárgyév végén, a következő évtől kezdődően, vagy tevékenység megkezdésekor választható. Alkalmazása megszűnik, ha az adóalany bejelenti, hogy a továbbiakban nem kívánja alkalmazni, illetve, ha a választásának feltételei már nem állnak fenn, ami év közben is bekövetkezhet. A pénzforgalmi elszámolás választásra vonatkozó eljárási szabályok 2018. január 1-jétől az Art. helyett az Áfa tv. 196/G. § (2) bekezdésében találhatók.

11. A hús termékkört érintő, kompenzációs rendszeren kívüli áfa szabályozás és az abban történt változások

Az Áfa törvényben a mezőgazdaságot érintően – a gabonaszektor fordított adózásának 2018. év végéig történő kiterjesztésén túl – az egyes termékértékesítések során alkalmazandó adókulcs tekintetében először 2014. január 1-jétől, utána 2015. január 1-jétől, 2016. január 1-jétől és 2017. január 1-jétől történtek módosítások, majd 20178 január 1-jei hatályba lépéssel további módosítás történik.

2014. január 1-jétől az általános szabályok szerinti adózó adóalanyok körében az élő és félsertés értékesítésének adókulcsa 27%-ról 5%-ra csökkent. Amennyiben az értékesítő adóalany nem különös jogállású, vagy különös jogállású ugyan, de nem felvásárló felé értékesíti az Áfa törvény 3. sz. mellékletének 19-24. pontjai alatt, vtsz. számmal beazonosított élő, vagy félsertést, akkor 2014. január 1-je óta az értékesítést 5%-os adómérték terheli.

A csökkentett adómértékkel történő értékesítés beváltotta a hozzá fűzött reményeket, így **2015. január 1-jétől további húsfélékre terjesztették ki az 5%-os adómértéket**. A köztes terméknek minősülő nagy testű állatok, **szarvasmarha, juh és a kecske fajtisza élő állatként, illetve levágva egészben, félben, negyedelve, frissen vagy hűtve**, az Áfa törvény 3. sz. mellékletének 25-48. pontjai alatt vtsz. besorolás szerinti értékesítése ettől az időponttól – amennyiben nem felvásárló felé történik értékesítése – 5%-os adóterhet visel.

Amennyiben az adóalany megtartotta különös jogállását és saját gazdaságban tenyésztett, az Áfa törvény 7. sz. mellékletének B. rész 1. pontjában felsorolt, vtsz. 0101-től 0106-ig besorolt élő szarvasmarha, sertés, juh, kecske állatokat (kompenzációs felárja jogosító) felvásárló felé értékesít, akkor a felvásárlótól továbbra is a 7%-os kompenzációs felárja jogosult.

Mint látható, az állattenyésztés ágazatban történő visszaélések, áfa csalások, illetve a költségvetési bevételekiesések elkerülése érdekében már bevezetésre került (sertés hús esetében) és most bevezetésre kerülő többi nagytestű állat értékesítéséhez kapcsolódó 5%-os kedvezményes áfa kulcs csak részlegesen került ekkor még bevezetésre. Az élő állatok értékesítésén túl, a vágott hús termékértékesítés körében csak azon termékekre fog vonatkozni a kedvezményes kulcs (mint félsertés, vagy másképpen darabolt csontos elülső negyed szarvasmarha stb.), amelyek jellemzően nem a lakossági végső fogyasztáshoz kapcsolódnak. Így a feldolgozott húsfélékre, azaz a húsfajtánként szétbontott tőkehusra, a darabolt árura, illetve

19.	Fajtiszta tenyészsertés	0103 1000
20.	Háziasított sertés, 50 kg-nál kisebb súlyú (a fajtiszta tenyészsertés kivételével)	0103 9110
21.	Élő, háziasított koca, legalább egyszer ellett, legalább 160 kg súlyú (a fajtiszta tenyészsertés kivételével)	0103 9211
22.	Élő, háziasított sertés, legalább 50 kg súlyú (a legalább egyszer ellett, legalább 160 kg súlyú koca, valamint a fajtiszta tenyészsertés kivételével)	0103 9219
23.	Házi sertés egészben vagy félben, frissen vagy hűtve	0203 1110
24.	Házi sertés egészben vagy félben, fagyasztva	0203 2110

25.	Fajtatiszta tenyész szarvasmarha	0102 10 10 0102 10 30 0102 10 90
26.	Más, élő háziasított szarvasmarha	0102 90 05 0102 90 21 0102 90 29 0102 90 41 0102 90 49 0102 90 51 0102 90 59 0102 90 61 0102 90 69 0102 90 71 0102 90 79
27.	Fajtatiszta tenyészjuh	0104 10 10
28.	Más, élő háziasított juh	0104 10 30-ból 0104 10 80-ból
29.	Fajtatiszta tenyészkecske	0104 20 10
30.	Más, élő háziasított kecske	0104 20 90-ből
31.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve, egész vagy fél	0201 10 00-ből
32.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve, másképpen darabolt, csonttal, „kompenzált” negyedek	0201 20 20-ből
33.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve, másképpen darabolt, csonttal, egyben vagy darabolva – elülső testnegyed	0201 20 30-ból
34.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa frissen vagy hűtve, másképpen darabolt, csonttal, egyben vagy darabolva – hátulsó testnegyed	0201 20 50-ből
35.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa fagyasztva, egész vagy fél	0202 10 00-ből
36.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa fagyasztva, másképpen darabolt, csonttal, „kompenzált” negyedek	0202 20 10-ből
37.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa fagyasztva, másképpen darabolt, csonttal, elülső negyedek egyben vagy darabolva	0202 20 30-ből
38.	Háziasított szarvasmarhafélék húsa fagyasztva, másképpen darabolt, csonttal, hátulsó negyedek egyben vagy darabolva	0202 20 50-ből
39.	Egész vagy fél háziasított bárány, frissen vagy hűtve	0204 10 00-ből
40.	Más háziasított juhhús frissen vagy hűtve, egész vagy fél	0204 21 00-ből
41.	Más háziasított juhhús frissen vagy hűtve, másképpen darabolt, csonttal, rövid elülső negyed	0204 22 10-ből
42.	Egész vagy fél háziasított bárány fagyasztva	0204 30 00-ből
43.	Más háziasított juhhús fagyasztva, egész vagy fél	0204 41 00-ből
44.	Más háziasított juhhús fagyasztva, másképpen darabolt, csonttal, rövid elülső negyed	0204 42 10-ből
45.	Háziasított kecskehús, frissen vagy hűtve, egész vagy fél	0204 50 11-ből
46.	Háziasított kecskehús, frissen vagy hűtve, rövid elülső negyed	0204 50 13-ből
47.	Háziasított kecskehús, fagyasztva, egész vagy fél	0204 50 51-ből
48.	Háziasított kecskehús, fagyasztva, rövid elülső negyed	0204 50 53-ből
49.	Házi sertéshús frissen, hűtve vagy fagyasztva	0203-ból (kivéve: 0203 1110, 0203 2110)

a húskészítményekre (amelyek nem felelnek meg a hivatkozott, kedvezményes adókulcs alkalmazására jogosító vtsz. kategóriáknak) nem vonatkozik az 5%-os adókulcs, azok továbbra is 27%-kal adóznak.

Kivétel ez alól 2016. január 1-jétől a sertéshús, amely a 3. sz. mellékletnek a 49. sorában szereplő tételekkel való kiegészítése eredményeképpen ezen időponttól kezdődően – a nem kompenzációs felára rendszerben – minden formájában 5%-kal adózik.

Ha azonban egy húszem, vagy vágóhíd végső fogyasztó (lakosság) részére ad el a jogszabályban meghatározott vtsz. besorolási szám alá tartozó élő állatot, illetve azok vágott egész, felezett, vagy negyedelt, hűtött vagy fagyasztott részeit, akkor ezt az értékesítést is 5% áfa terheli.

A házi sertéshús frissen, hűtve vagy fagyasztva – nem kompenzációs rendszerben történő – értékesítése esetében az 5%-os adómértéket akkor kellett először alkalmazni, ha az adófizetési kötelezettség 2015. január 1-jére, vagy azt követő időpontra esett.

Ez a kedvezményes 5%-os adómérték alá tartozó termékkör tovább bővült **2016. január 1-jétől** az Áfa törvény 3. sz. mellékletének 49. sorában szereplő **házi sertéshús** frissen, hűtve vagy fagyasztott állapotában történő értékesítésével. Ezen időponttól kezdődően a sertés, illetve a sertéshús – nem kompenzációs rendszerben történő – értékesítése minden formájában 5%-os adómérték alá tartozik.

Amennyiben az értékesítő adóalany nem különös jogállású, vagy különös jogállású ugyan, de nem felvásárló felé értékesíti az Áfa törvény **3. sz. mellékletének 52. pontja** alatt, 0105 vtsz. számmal beazonosított **baromfi élelmezési célra alkalmas húsait, vágási melléktermékeit és belsejégeit frissen, hűtve vagy fagyasztva 2017. január 1-jétől 5%-os adómértékkel értékesíti.**

Ugyancsak változik **2017. január 1-jétől a tojás és egyes tejek adómértéke.**

Amennyiben az értékesítő adóalany nem különös jogállású, vagy különös jogállású ugyan, de nem felvásárló felé értékesíti az Áfa törvény **3. sz. mellékletének 53. pontja** alatt, 0407 vtsz. számmal beazonosított tojások közül a **madártojást héjában, frissen (azaz bármilyen tartósítási, hőkezelési eljárás nélküli állapotában) 2017. január 1-jétől 5%-os adómértékkel értékesíti.**

Az ide tartozó madártojások legfeljebb tisztítási és/vagy fertőtlenítési eljárásokon mehetnek keresztül. Nem megengedett az olyan hőkezelési eljárás, melynek következtében a tojás anyagszerkezete megváltozik. A friss tojás esetében nem megengedett továbbá a tartósítási eljárás. Fontos kiemelni, hogy csak abban az esetben osztható a 0407 vtsz. alá a friss tojás, ha az a héjában van.

Ugyanezen adóalanyok az Áfa törvény 3. sz. mellékletének 54. pontja alatt, 0401 10 és 0401 20 vtsz. számmal beazonosított tejek közül az anyatej, az ultramagas hőmérsékleten hőkezelt tej (UHT tej) és az ESL tej kivételével a 0-6% zsírtartalmú tejeket az eddigi 18%-os adómérték helyett 2017. január 1-jétől 5%-os adómértékkel értékesítik.

A tej 5%-os adómérték alá tartozásának egyik feltétele, hogy a konkrét termék a Kereskedelmi Vámtarifa 2002. július 31. napján hatályos besorolási rendje szerint a vtsz. 0401 10 vagy 0401 20 alá tartozzon.

Áfa törvény 3. sz. melléklet

52.	A 0105 vtsz. alá tartozó baromfi élelmezési célra alkalmas húsa, vágási mellékterméke és belsősége frissen, hűtve vagy fagyasztva	0207
53.	Madártojás héjában, frissen	0407-ből
54.	Tej (kivéve az anyatejet, az ultramagas hőmérsékleten hőkezelt tejet és az ESL tejet)	0401 10-ből 0401 20-ből
55.	Emberi fogyasztásra alkalmas élő hal, a díszhal kivételével	0301-ből
56.	Emberi fogyasztásra alkalmas hal (ide értve a halbórt, ikrát, haltejet és egyéb belsőséget is) frissen, hűtve vagy fagyasztva, a cápa kivételével	0302-ből 0303-ből
57.	Emberi fogyasztásra alkalmas halfilé és más halhús (aprított is) frissen, hűtve vagy fagyasztva, a cápa kivételével	0304-ből
58.	Házi sertés élelmezési célra alkalmas vágási mellékterméke és belsősége, frissen, hűtve vagy fagyasztva	0206.30-ből 0206.41-ből 0206.49-ből

Áfa törvény 3/A. számú melléklete

Sor-szám	Megnevezés	vtsz.
1.	Tej és tejtermékek (kivéve az anyatejet, továbbá a 3. számú melléklet I. rész 54. pontja szerinti termékeket)	0401-ből 0402 0403 0404 10 0405-től 0406-ig
2.	Tejtermékek (kivéve az italként közvetlen fogyasztásra alkalmas, tej pótlására szolgáló olyan imitátumokat, amelyek általában tej és permeátum - esetenként savó és/vagy tejszín - különböző arányú keverékéből állnak, és amelyek minősége, mennyiségi összetétele különbözik a természetes tejtől, tejfehérje tartalma lényegesen alacsonyabb a természetes tejénél)	0404 90-ből
3.	Ízesített tej	2202 90 91-ből 2202 90 95-ből 2202 90 99-ből
4.	Gabona, liszt, keményítő vagy tej felhasználásával készült termék	1901 (kivéve: 1901 10 00 02) 1903 1904 1905 10 1905 40 1905 90

A tej lehet pasztörizálva, csírátlanítva vagy másképpen tartósítva, homogenizálva vagy peptonizálva is; de nem tartozik ide az a tej és tejszín, amelyet sűrítettek vagy hozzáadott cukorral vagy más édesítő anyagokkal édesítettek.

A tej lehet továbbá fagyasztva is, és tartalmazhat a természetes tej-alkotórészek felül még kis mennyiségű stabilizáló anyagokat, amelyek megővják a termék természetes állagát a szállítás ideje alatt folyékony állapotban (pl. dinátriumfoszfát, trinátrium-citrát és kalciumklorid), továbbá tartalmazhatnak nagyon kis mennyiségű oxidációgátló anyagokat vagy vitaminokat is, amelyek egyébként nem találhatók meg a termékben. Az említett termékek közül néhány a feldolgozáshoz szükséges kis mennyiségű vegyi anyagot is tartalmazhat.

E vtsz. alá tartozik az olyan mesterséges tej is, amelynek minősége és mennyiségi összetétele ugyanolyan, mint a természetes terméké. **Kivétel az UHT és az ESL tej**

Az anyatej értékesítése – 2017. január 1-jét megelőzően és azt követően is – **adómentes** az Áfa tv. 85. § (1) bekezdés d) pontja alapján, a 3. számú melléklet I. rész 54. pontja és 3/A. számú melléklet I. rész 1. pontja ezen adómentességre tekintettel kezeli kivételként.

A tejtermékek, valamint az Áfa tv. 3. számú melléklet I. rész 54. pontja szerinti tejtől eltérő tejek értékesítése esetén alkalmazandó adómérték 2017. január 1-jétől nem változik. Ezt biztosítja az Áfa tv. 3/A. számú melléklet I. rész 1. pontjának 2017. január 1-jétől hatályos módosítása, vagyis a 18%-os adómérték alá tartozó termékek körének az 5%-os adómérték alá sorolt tejekkel való szűkítése.

2018. január 1-jétől az Áfa tv. 3. sz. melléklet 5%-os termékére kibővül (55-57. és 58. sorok) a különféle emberi fogyasztásra alkalmas halak, halfék és az emberi fogyasztásra alkalmas sertés vágási melléktermékével és belsőségével.

Nem tartozik kedvezményes adómérték alá a szárított, sózott, füstölt vagy sós lében tartósított hal, valamint az olajban, ecetben vagy páclében tartósított hal, a füstölt hal, a kaviár.

Nem tartozik a kedvezményes adómérték alá a főzve, sózva, sós lében tartósított, szárítva vagy fűszerezve tartósított belsőség és vágási melléktermék. Nem vágási melléktermék, így ezután sem terjed ki az 5%-os adómérték az olyan sertésszalonnára, amely nem tartalmaz sovány húsréteget.

Az új adómértékeket abban az esetben lehet először alkalmazni, amikor a fizetendő adó megállapításának időpontja 2018. január 1-jére esik.

dr. Kovács-Kozma Zsuzsanna

VI. KISADÓZÓ VÁLLALKOZÁSOK TÉTELES ADÓJA

A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról a 2012. évi CXLVII. törvény (továbbiakban: Katv.) rendelkezik. A törvény célja, hogy a legkisebb vállalkozások adóterhelését csökkentse és jelentős mértékben mérsékelje a vállalkozókat terhelő adminisztrációt.

1. Adóalanyiség, bejelentkezés

A kisadózó vállalkozások tételes adójának (KATA) alanya lehet:

- az egyéni vállalkozó,
- az egyéni cég,
- a kizárólag magánszemély taggal rendelkező betéti társaság,
- a kizárólag magánszemély taggal rendelkező közkereseti társaság
- ügyvédi iroda.

Az adóalanyiség a feltételek megléte esetén évközben is választható. A Bt, a Kkt, és az egyéni cég, valamint az ügyvédi iroda nem tartozik az adóalanyiség időszaka alatt a számviteli törvény hatálya alá.

Az a személy, aki egyéni vállalkozóként végez őstermelői tevékenységet, vagy őstermelői tevékenység mellett egyéni vállalkozóként is tevékenykedik, szintén jogszerűen választhatja a KATA-t.

Nem választhatja a tételes adót az a vállalkozás, amelynek adószámát az adóhatóság az új adónem választását megelőző két éven belül törölte, vagy ezen időszakban a vállalkozás adószáma fel volt függesztve.

Nem választhatja az adóalanyiságot az a vállalkozás sem, amely az önálló vállalkozók tevékenységi jegyzéke, illetve a TEÁOR 2008 szerint 68.20 Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése besorolású tevékenységet folytat és abból *bevétele is származik*. Magánszemélyek esetében ilyenkor célszerű a bérbeadói tevékenységet egyéni vállalkozás keretén kívül folytatni.

A kisadózó e tevékenységből származó bevétel megszerzését követő 15 napon belül köteles az adóhatósághoz bejelenteni ezen bevétel megszerzésének időpontját.

Az adóalannyá válás feltétele, hogy az adóalany az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenti, hogy adókötelezettségeit a Katv. rendelkezései szerint a kisadózó vállalkozások tételes adójára irányadó szabályok szerint teljesíti. Az adóalanyiség létrejöttének nem akadálya, ha az adóalany az adóévré

az Sza tv. szerinti átalányadózást vagy az egyszerűsített vállalkozói adó szerinti adóalanyiságot választott. A bejelentésben nyilatkozni kell arról is, hogy a kisadózó főállású kisadózónak minősül-e, valamint nyilatkozni lehet arról, ha a kisadózó vállalkozás a főállású kisadózó után magasabb összegű tételes adó [Katv.8. § (4a) bekezdés] megfizetését választja.

Tevékenységét év közben kezdő vállalkozás bejelentését a bejelentkezéssel egyidejűleg is teljesítheti.

A NAV a KATA hatálya alá tartozó adózóként történő nyilvántartásba vételről értesítő levélben tájékoztatja a kisadózó vállalkozást. A tájékoztatás tartalmazza

- a kisadózó vállalkozás nevét, elnevezését, székhelyének címét és adószámát;
- a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adóalanyiség kezdő dátumát;
- a bejelentett kisadózó nevét, címét és adóazonosító jelét;
- a főállású kisadózói jogállás esetén ennek tényét;
- a kisadózó vállalkozások tételes adójának fizetendő összegét, az általános szabályok szerint esedékességét és a bevételi számla számát;
- rövid ismertetőt a kisadózó vállalkozások tételes adójával kapcsolatos adókötelezettségről.

Kisadózó vállalkozásnak minősül a kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó egyéni vállalkozó, egyéni cég, közkereseti társaság és betéti társaság és az ügyvédi iroda.

Kisadózónak tekintendő a kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó egyéni vállalkozó esetében az egyéni vállalkozó mint magánszemély, egyéni cég esetén annak tagja, közkereseti társaság, betéti társaság és ügyvédi iroda esetén a társaság kisadózóként bejelentett tagja;

Főállású kisadózó: az a kisadózó, aki

- a tárgyhoz bármely napján nem áll legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban, (a heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani)
- a TBj. szerint nem minősül kiegészítő tevékenységet folytatónak,
- az Eu rendelkezése vagy kétoldali szociálpolitikai biztonsági egyezmény alapján külföldön nem biztosított,

- 2011. december 31-én I., II., vagy III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem volt jogosult, és rokkantsági ellátásban vagy rehabilitációs ellátásban nem részesül, vagy

- rokkantsági ellátásban nem részesül és egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem 50 százalékos vagy kisebb mértékű,

- a kisadózó vállalkozáson kívül más vállalkozásban kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak vagy társas vállalkozónak minősül,

- nem áll nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban,

- **2018. január elsejétől a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat, vagy az előzőekben nem említett államokban folytat ez előbbieknél megfelelő tanulmányokat.**

2. Bevétel meghatározása

A kisadózó vállalkozás által a vállalkozási tevékenységével összefüggésben bármely jogcímen és bármely formában mástól megszerzett vagyoni érték bevételnek minősül. Ide kell érteni a tevékenység végzéséhez kapott támogatást és a külföldön is adóköteles bevételt, valamint azt az összeget, amelyet az adóalany az általa kibocsátott bizonylat alapján az adóalanyisága megszűnése napjáig még nem szerzett meg.

Nem számít bevételnek

- az áthárított általános forgalmi adó,
- az a vagyoni érték, amelyet az adóalany köteles visszaszolgáltatni (így különösen a kapott kölcsön, hitel),
- az adózó által korábban átadott vagyoni érték az adóalany részére nem ellenértékként történő visszaszolgáltatásakor (ideértve különösen a nyújtott kölcsön, hitel visszafizetett összegét, de ide nem értve különösen a nyújtott kölcsönre, hitelre kapott kamatot), ha azonban az adóalany csak a szokásos piaci ár egy részének megfizetésére köteles, akkor a szokásos piaci árból a fizetési kötelezettséget meghaladó rész bevételnek minősül,

- az a vagyoni érték, amelynek a megszerzése alapjául szolgáló jogviszony keletkezésének napjára vonatkozóan megállapított szokásos piaci árát az adóalany köteles megfizetni,
- jogszabály vagy jogerős bírósági, illetve hatósági határozat alapján kapott nem jövedelempótló kártérítés, kártalanítás, továbbá az adóalany vállalkozási (gazdasági) tevékenységéhez használt vagyontárgy károsodására vagy megsemmisülésére tekintettel a károkozótól, annak felelősségbiztosítójától vagy harmadik személytől a káreseménnyel kapcsolatosan kapott vagyoni érték, továbbá az adóalany biztosítójától elemi kárra tekintettel kapott kártérítés összege
- **a költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatás. (Ez a szabály a 2013. január 1-jét követően keletkezett bevételre is alkalmazható).**

Költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatásnak az olyan támogatás minősül, amelyet az adózó kizárólag a ténylegesen felmerült, igazolt kiadásainak a folyósítóval történő elszámolási kötelezettsége mellett kap, ideértve az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti támogatást is.

A szabály alkalmazása esetén körültekintéssel kell eljárni, mert pl. nem minősül költségek fedetésére, fejlesztési célra folyósított támogatásnak a földalapú támogatás, a jövedelempótló támogatások.

Pályázat esetén érdemes megnézni, hogy az adott pályázaton elnyert összeg felhasználása során, milyen elszámolási kötelezettséget kell teljesíteni.

Amennyiben a támogatás nem minősül költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított támogatásnak, akkor az továbbra is KATÁS bevétel.

3. A kisadózó vállalkozások tételes adójának mértéke és megfizetése

A kisadózó vállalkozás a főállású kisadózó után havi 50 ezer forint tételes adót fizet. A kisadózó vállalkozás a főállásúnak nem minősülő kisadózó után havi 25 ezer forint tételes adót fizet.

Lehetőséget ad a Katv. hogy az előzőektől eltérően a kisadózó vállalkozás választhatja, hogy a főállású kisadózó után magasabb összegű tételes adót fizet. Az e választás alapján fizetendő adó minden megkezdett naptári hónapra 75 ezer forint.

Amennyiben a kisadózó vállalkozás több kisadózót jelent be, a tételes adót minden személy után külön-külön kell megfizetni.

A bejelentett kisadózók után a bejelentés hatálya alatt megkezdett minden naptári hónapra a tételes adó egészét meg kell fizetni azzal, hogy amennyiben a kisadózó a tárgyhónap bármelyik napján főállású kisadózónak minősül, a fizetendő tételes adó mértéke 50 ezer forint.

A kisadózó vállalkozások tételes adóját a kisadózó vállalkozásnak a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megfizetnie.

A bevételi értékhatár éves szinten 12 millió forint. Ennek megfelelően, ha a kisadózó vállalkozás a teljes naptári évben elért bevétele a **12 millió forintot** meghaladja és az egész évben a KATA hatálya alá tartozott, akkor a **12 millió forintot** meghaladó rész után 40 százalékos mértékű adót fizet.

Ha a kisadózó vállalkozás nem volt köteles a naptári év minden hónapjára a havi tételes adót megfizetni, a 40 százalékos mértékű adót a kisadózó vállalkozásnak bevételének azon része után kell megfizetnie, mely meghaladja a tételes adófizetési kötelezettséggel érintett hónapok és **1 millió forint** szorzatát.

A kisadózó vállalkozás az adóévet követő év február 25-ig az állami adóhatóság által rendszeresített, papír alapon vagy elektronikus úton benyújtott nyomtatványon nyilatkozatot tesz az adóévben adóalanyként megszerzett bevételéről. Ha az adóalanyiség év közben szűnik meg, a nyilatkozatot a megszűnést követő 30 napon belül kell megtenni.

Abban az esetben, ha a kisadózó vállalkozás éves bevétele a **12 millió forintot** meghaladja (vagy időarányosan eléri a százalékos fizetési kötelezettséget keletkeztető értékhatárt) akkor az adóévet követő év február 25. napjáig köteles a százalékos mértékű adó megfizetésére is.

Ha az adóalanyiség év közben szűnik meg, az adóalanyiség megszűnését követő 30 napon belül kell a százalékos mértékű adót bevallani és megfizetni. A nyilatkozat és a bevallás teljesítésére a 18KATA nyomtatvány szolgál.

4. A kisadózó vállalkozások tételes adójával teljesített közterhek

A kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó kisadózó vállalkozások és kisadózók mentesülnek

- vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztatékalap utáni adó vagy átalányadó megállapítása, bevallása és megfizetése;
- társasági adó megállapítása, bevallása és megfizetése;

- a személyi jövedelemadó, járulékok és az egészségügyi hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése;
- szociális hozzájárulási adó és egészségügyi hozzájárulás, valamint a szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése alól.

A kisadózó vállalkozások tételes adójának megfizetésével a kisadózó vállalkozás nem mentesül a kisadózónak nem minősülő személyek foglalkoztatására tekintettel, illetve a kisadózónak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után teljesítendő adókötelezettségek alól.

5. Bevételi nyilvántartás

A kisadózó vállalkozás bevételi nyilvántartást vezet, amelyben időrendben, folyamatosan, ellenőrizhető módon nyilvántart és rögzít minden olyan adatot, amely adókötelezettsége teljesítéséhez és a teljesítés ellenőrzéséhez szükséges. A bevételi nyilvántartás minimálisan a sorszámot, a bizonylat sorszámát, a bevétel összegét, a bevétel megszerzésének időpontját tartalmazza.

A bevételi nyilvántartás vezetésével összefüggő kötelezettséget teljesítettnek kell tekinteni, ha a kisadózó vállalkozás az általa kiállított nyugtákat, számlákat teljes körűen megőrzi akkor, ha e dokumentumokból a bevétel megszerzésének időpontja hitelesen megállapítható.

A nyilvántartásban adatot rögzíteni, módosítani és törölni csak bizonylat alapján lehet. A nyilvántartásban rögzített adatot módosítani vagy törölni csak úgy lehet, hogy az eredeti adat a módosítást, illetve a törlést követően is megállapítható legyen.

A kisadózó lét alatt keletkezett dokumentumokat a kiállítás adóévet követő 5. naptári év végéig kell megőrizni.

6. A kisadózót megillető ellátások és a kisadózó jövedelme

A főállású kisadózó kisadózói jogállásának időtartama alatt biztosítottan minősül, a társadalombiztosítási és álláskeresési ellátásokra jogosultságot szerezhet. Ezen ellátások számításának alapja **havi 94 400 forint**.

A főállású kisadózó „katás” jogállásának időtartama alatt, abban az esetben is biztosítottan minősül, és Tbj szerinti és álláskeresési ellátásokra jogosultságot szerezhet, ha a magasabb összegű (75 ezer forint) tételes adó fizetését választja. Ekkor az ellátások számításának alapja: **158 400 forint**.

A nem főállású kisadózó – a Katv. szerinti jogviszonya alapján - biztosítottak nem minősül, társadalombiztosítási ellátásra és álláskeresési ellátásra jogosultságot nem szerez.

7. KATA és az őstermelés

Aki az egyéni vállalkozói tevékenysége mellett mezőgazdasági őstermelői tevékenységet is folytat, annak a mindkét tevékenységgel összefüggő költségeket a bevételek arányában meg kell osztania (pl. könyvelőnek fizetett díj, rezsi költségek). Akinek az őstermelői tevékenysége mezőgazdasági kistermelői tevékenységnek minősül (bevétele 8 millió forint alatt van a támogatások összege nélkül, az az őstermelői tevékenysége tekintetében választhatja az általányszabályozást is.

8. Egyéb tudnivalók

A kisadózó vállalkozó vagy kisadózó vállalkozás az általa kiállított számlán köteles feltüntetni a „Kisadózó” szöveget.

Kedvezőbb feltételek vonatkoznak az adóalanyiság újra választhatóságához. Az új szabály értelmében az adóalanyiság megszűnésének évére és az azt követő 12 hónapra az adóalanyiság ismételen nem választható. Ez azt jelenti, akinek az adóalanyisága 2016-ban szűnt meg, az 2017. decemberében bejelentheti, hogy 2018. január elsejétől ismételen a Katv. hatálya alá akar tartozni.

Nem szűnik meg a KATA szerinti adóalanyiság, ha a kisadózó vállalkozás az adóalanyiság megszűnéséről rendelkező határozat véglegessé válásáig (jogerőre emelkedéséig) megfizeti az adótartozását.

Ebben az esetben az állami adóhatóság a tartozás megfizetésének igazolását követően visszavonja az adóalanyiság megszűnéséről rendelkező határozatát [Katv. 5. § (1) bekezdés j) pont].

A kisadózó bevételi nyilatkozata a jogkövetkezmények szempontjából bevallásnak minősül. Ez azt jelenti, hogy a nyilatkozat bevallás módjára helyesbíthető, annak elmulasztása, hibás vagy késedelmes teljesítése esetén a kisadózó a bevallásokra vonatkozó szabályok szerint szólítható fel a kötelezettség teljesítésére, illetve ennek eredménytelensége esetén a kisadózó bevallás elmulasztása miatt szankcionálható.

Lepsényi Mária

VII. ŐSTERMELŐK TERMŐFÖLDSZERZÉSÉNEK ILLETÉKFIZETÉSI SZABÁLYAI

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) speciális illetékkezdményeket tartalmaz az őstermelők, földművesek, családi gazdálkodók termőföld szerzésére, illetve külön illetékmentességi szabályok vannak a gazdaságátadási támogatás igénybevételéhez kapcsolódóan is.

Hogy az Itv. alkalmazásában mi minősül termőföldnek, azt az Itv. 102. § (1) bekezdés m) pontja határozza meg. Ennek megfelelően termőföldnek az a földrészlet minősül, amelyet a település külterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván. De termőföldnek minősül az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet is, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve és a felsorolt valamelyik célra hasznosítják, ide nem értve a földrészleten bármilyen célra létesített épületet. A földműves, a családi gazdálkodó és a mezőgazdasági őstermelő fogalmát külön nem határozza meg az Itv., így ezekre a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) és a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény alkalmazandó háttérjogszabályként.

1. A termőföld megszerzésére vonatkozó illetékszabályok

1.1. Termőföld öröklése és ajándékozása

A termőföld illetéketetés szempontjából kitüntetett szerepét jelzi, hogy a termőföld tulajdonjogának, vagyoni értékű jogának öröklés és ajándékozás útján történő megszerzése esetén az Itv. 16. § (6) és 17. § (3) bekezdése szerint az egyébként járó illeték felét kell megfizetni. Az öröklési és ajándékozási illeték általános mértéke egységesen 18%, vagyis termőföld öröklése és ajándékozása után ennek felét, **9%** illetéket kell fizetni a megszerzett vagyon tiszta értéke után.

A családi gazdálkodó termőföld öröklésére ennél is kedvezőbb szabályok vonatkoznak. Az Itv. 16. § (6) bekezdése alapján ugyanis, ha az örökös családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemély, akkor az egyébként fizetendő illeték negyedét kell megfizetni, azaz **4,5%** az illeték mértéke. A kedvezményre való jogosultságról a családi gazdálkodónak legkésőbb az illetéket kiszabó fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig nyilatkoznia kell.

Az Itv. 16. § (7) bekezdése azoknak biztosít öröklési illetékmentességet, akik a hagyatékból rájuk eső termőföldet (termőföld tulajdoni hányadát) családi gazdálkodónak minősülő magánszemély örökösnek elvett szolgáltatás fejében engedik át. Ebben az esetben az átengedett termőföld (ter-

mőföld tulajdoni hányad) után öröklési illeték nem terheli az átengedő örökös, de az ellenérték alapulvételével visszerthes vagyonátruházási illetéket (4%) kell fizetnie a termőföldet megszerző családi gazdálkodónak az Itv. 9. § (1) bekezdése és 10. § (1) bekezdése alapján. Az öröklés átengedésével kapcsolatos illetékmentesség kizárólag a családi gazdálkodó illetékmentességére vonatkozik, a gazdálkodó család tagjaira nem. Amennyiben a családi gazdálkodó egyébként földművesnek minősül, akkor az ő szerzése az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pontja szerint mentesülhet az illeték alól.

1.2. Termőföld vásárlása

Termőföld vásárlása esetén visszerthes vagyonátruházási illetéket kell fizetni, ami az Itv. 19. § (1) bekezdése szerint a termőföld terhekkal nem csökkentett forgalmi értéke után 1 milliárd forintig **4%**, a forgalmi érték ezt meghaladó része után **2%**, de ingatlanonként legfeljebb 200 millió forint. (Rész tulajdon, valamint ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog szerzése esetén arányosítani kell az 1 milliárd forintos és a 200 millió forintos értékhatárt is.)

Termőföld tulajdonjogának vásárlása esetén a leggyakrabban alkalmazott illetékmentességi szabály az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pontjában található. E szerint mentes a visszerthes vagyonátruházási illeték alól a termőföldnek a földműves általi, ellenérték fejében történő megszerzése. A mentesség

érvényesítésének azonban törvényi feltételei vannak, melyeket a birtokbaadástól, de legkésőbb az illetékkötelezettség keletkezését (a szerződés megkötésének napját) követő 12. hónap utolsó napjától számított 5 évig kell a földművesnek teljesítenie. Az illetékmentesség feltételei az 5 éves időtartam alatt a következők: a földműves az így vásárolt termőföld tulajdonjogát nem idegenítheti el, azon vagyoni értékű jogot nem alapíthat, egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként vagy családi gazdálkodóként a termőföldet mező-, illetve erdőgazdasági tevékenység céljára kell hasznosítania.

Az Országgyűlés a kézirat lezárásának időpontjában még tárgyalja a T/18567. számú törvényjavaslatot az egyes agrárszabályozási tárgyú törvényeknek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvénnyel összefüggő és más célú módosításáról, mely javaslat elfogadása esetén úgy módosulna az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pont pc) alpontja, hogy a jövőben a termőföldszerszérzés illetékmentességének már nem lenne feltétele a termőföldnek a vagyonszerző általi egyéni vállalkozóként, mezőgazdasági őstermelőként vagy családi gazdálkodóként történő hasznosítása. Ezzel a földműves számára már csak a termőföld mező- illetve erdőgazdasági tevékenység céljából történő hasznosítása lenne kötelezettségként előírva, az pedig, hogy ezt milyen minőségében teszi, nem. A javaslat alapján a módosítás 2017. december 31-én lép majd hatályba.

A Földforgalmi tv. 5. § 18. pontja szerint mező- erdőgazdasági tevékenységnek egyébként a növénytermesztés, a kertészet, az állattartás a méhanya nevelés, a halászat, a haltenyésztés, a szaporítóanyag-termesztés, a vadgazdálkodás, az erdőgazdálkodás és a kiegészítő tevékenységgel vegyes gazdálkodás minősül.

A feltételek vállalásáról legkésőbb a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig kell nyilatkoznia a földművesnek az állami adóhatóságnál.

Amennyiben a vásárolt termőföldet vagyoni értékű jog terheli, akkor az említett feltételek teljesítését a vagyoni értékű jog megszűnésétől/megszüntetésétől, de legkésőbb az illetékkötelezettség keletkezését (a szerződés megkötésének napját) követő 5. év utolsó napjától számított 5 évig kell teljesítenie. (Az Itv. 99/N. §-a alapján e szabályt az állami adóhatóságnak a 2016. június 16-án jogerősen még el nem bíralt illetékekben is alkalmaznia kell.)

Figyelemmel arra, hogy a Földforgalmi tv. alapján a föld használata csak haszonbérlet, feles bérlet, részesművelés, szivességi földhasználat, illetve rekreációs célú föld-

használat jogcímén engedhető át, ezért ha a termőföldet ilyen jellegű „vagyoni értékű jog” terheli a szerződéskötés időpontjában, akkor a vagyonszerzőnek az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pontja alapján legfeljebb 5 éve van arra, hogy a szerződés aláírását követően megkezdje a termőföld saját célú hasznosítását.

Ez tehát tulajdonképpen azt jelenti, hogy ha a megvásárolt termőföld haszonbérletben van a vásárlás időpontjában, akkor 5 év alatt kell a haszonbérleti jognak „kifutnia” – akár felmondással, akár a határozott időre szóló időtartam leteltével – ahhoz, hogy a földműves vagyonszerző a haszonbérlettel mentes termőföld birtokba vételével meg tudja kezdeni az illetékmentesség érvényesítése érdekében vállalt feltételek teljesítését.

Vagyis ilyen esetben a Nemzeti Adó- és Vámhatóság csak a szerződéskötést követő 5+5 év végén fogja vizsgálni azt, hogy a földműves az előzőekben említett feltételeket teljesítette-e. A földművesnek az illetékmentességet azonban ekkor is a fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig kell kérni az állami adóhatóságtól.

Ha az eredetileg vállalt 5 éves időtartamon belül kisajátítás, kisajátítás alapjául szolgáló közérdekű célra történő elidegenítés, vagy birtokösszevonási célú földcserre történik az ingatlannal összefüggésben, akkor a mentesség továbbra is fennmarad, mert ezek az események az illetékmentesség alkalmazásában nem minősülnek elidegenítésnek [Itv. 26. § (18) bekezdése].

Amennyiben a vagyonszerző a termőföldet az eredetileg vállalt 5 év letelte előtt elidegeníti, vagy azon vagyoni értékű jogot alapít, igazolhatóan nem mező-, illetve erdőgazdasági tevékenység céljára hasznosítja, akkor szankcióként az egyébként járó illeték kétszeresét (tehát összesen a termőföld forgalmi értékének 8%-át) kell megfizetnie. Abban az esetben, ha a vagyonszerző az 5 éves időtartamra vállalt feltételeket csak a termőföld meghatározott tulajdoni hányadára teljesíti, akkor az adóhatóság a kétszeres mértékű illetéket csak azon tulajdoni hányad vonatkozásában írja elő terhére, melyre a korábban vállalt feltételek nem teljesültek. Ha a vagyonszerző az általa vállalt mezőgazdasági célú hasznosításra nyitva álló 5 éves időtartamon belül elhalálozik, akkor az örökösök terhére a kétszeres mértékű illetéket előírni nem lehet [Itv. 26. § (18a) bekezdése].

Az illetékmentesség kapcsán lehetőség van arra is, hogy a földműves vagyonszerző az illetékmentesség „elvéstése” nélkül engedje át a termőföld használatát, hasznosítását szintén földművesnek minősülő, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi

V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti közeli hozzátartozója (házastársa, egyeneságbeli rokona, örökbefogadott, mostoha- és nevelt gyermeke, örökbefogadó-, mostoha- és nevelőszülője, testvére) javára. Ilyen esetben a közeli hozzátartozónak kell vállalnia azt, hogy a továbbiakban a vagyonszerző helyett földművesként mező-, illetve erdőgazdasági tevékenység céljára ő hasznosítja a termőföldet, illetve neki kell teljesítenie az 5 éves időtartam hátralévő részében a vagyonszerző által korábban vállalt feltételeket is (a termőföld tulajdonjogát nem idegeníti el és azon vagyoni értékű jogot nem alapít). A közeli hozzátartozó „vállalását” célszerű az adóhatóságnál is külön jelezni.

2017. november 24-étől már nem minősül az illetékmentesség feltétele megszegésének az az eset sem, amikor a földműves a termőföld használatát a saját vagy közeli hozzátartozója legalább 25%-os tulajdonában álló, a Földforgalmi tv. szerinti mezőgazdasági termelőszervezet részére engedi át, feltéve, hogy a mezőgazdasági termelőszervezet vállalja, hogy a termőföldet mező-, illetve erdőgazdasági tevékenység céljára hasznosítja, és a vagyonszerző vagy közeli hozzátartozója vállalja, hogy tulajdoni részesedése az érintett mezőgazdasági termelőszervezetben nem csökken az illetékmentességre irányadó öt éves időtartam alatt 25% alá.

Ha a mezőgazdasági termelőszervezet a termőföldet igazolhatóan nem mező-, illetve erdőgazdasági tevékenység célra hasznosítja, továbbá ha a vagyonszerző vagy közeli hozzátartozója a mezőgazdasági termelőszervezetben fennálló tulajdoni hányadát 25% alá csökkenti, akkor a vagyonszerzőnek egyébként járó illeték kétszeresét (8%) kell megfizetnie. (Az Itv. 99/Q. §-a alapján e szabályt az állami adóhatóságnak minden olyan ügyben alkalmaznia kell, melyben a művelési kötelezettségre meghatározott időtartam még nem telt le, illetve az adóhatóság szankcionálási eljárása jogerősen vagy véglegesen nem zárult le.)

Az Itv. 26. § (1a) bekezdés e) pontja rögzíti, hogy a Földforgalmi tv. szerinti földhasználat megszerzése mentesül a visszerthes vagyónáruházi illeték alól. (Az Itv. 99/O. §-a értelmében az illetékmentességet a 2017. január 1-jén az állami adóhatóság által jogerősen még el nem bíralt illetékekben is alkalmazni kell.)

Emellett az Itv. 26. § (1) bekezdés n) pontja alapján mentes a visszerthes vagyónáruházi illeték alól a birtokösszevonási célú földcseré keretében létrejött megállapodáson

alapuló termőföldtulajdon szerzése is. Ebben az esetben a termőföldhöz kapcsolódó vagyoni értékű jog (haszonélvezet, használat jogának) alapítása is mentes az illeték alól, ha az elcserélt földrészletet azonos jogosult javára haszonélvezet, használat joga terhelte.

2. A gazdaságátadási támogatással összefüggésben megállapítható illetékmentességek

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termelők gazdaságátadásához nyújtandó támogatás részletes feltételeiről a 83/2007. (VIII. 10.) FVM rendelet szól. Az ilyen gazdaságátadással összefüggésben az Itv. több ajándékozási és visszterhes vagyonátruházási illetékmentességet is megállapít a termőföldre, illetve egyéb ingó vagyontárgyakra vonatkozóan. Tekintettel azonban arra, hogy a mentességi szabályok háttérét biztosító támogatási jogcímet, valamint a támogatáshoz szükséges fedezetet sem a közösségi sem a hazai szabályozás már nem biztosítja, ezért e rendelkezések már kiüresedtek.

2.1. Termőföld ingyenes megszerzése gazdaságátadás keretében

Az Itv. 17. § (1) bekezdés h) pontja alapján mentes az ajándékozási illeték alól a termőföld megszerzése ajándékozással az egyéni vállalkozónak, őstermelőnek, családi gazdálkodónak minősülő földművesnek, ha a szerzés gazdaságátadási támogatás feltételként történt.

A mentességre való jogosultságot a megajándékozottnak igazolnia kell az adóhatóság előtt az Itv. 17. § (3) bekezdése alapján. A támogatás elnyerését igazoló okiratot a megajándékozottnak kell az állami adóhatóságnál benyújtania vagy az ingatlanügyi hatósághoz benyújtott ajándékozási szerződéshez kell csatolnia.

Megjegyzést érdemel, hogy ugyanezen pont szerint mentesül az ajándékozási illeték alól a Földforgalmi tv. szerinti földhasználati jog megszerzése is, de ez esetben az illetékmentességnek természetesen nem feltétele a gazdaságátadási támogatás.

2.2. Termőföld és egyéb ingóságok ingyenes megszerzése gazdaságátadással

Az Itv. 17. § (1) bekezdés q) pontja értelmében mentes az ajándékozási illeték alól az egyéni vállalkozónak, őstermelőnek, családi gazdálkodónak minősülő földműves gazdaságátadási támogatásának igénybevétele érdekében a Ptk. szerinti közeli hozzátartozóval megkötött szerződésben a termőföld, a tanya, és a mezőgazdasági termelőtevékenységhez szükséges művelés alól kivett terület, építmény (magtár,

istálló stb.) valamint ingó (mezőgazdasági berendezés, felszerelés, gép, állatállomány, készlet stb.) ajándékozása, illetve vagyoni értékű jog ingyenes átengedése.

Ez a mentesség tehát már nem csak a termőföld megszerzését mentesíti az illeték alól, hanem a termőföldhöz tartozó mezőgazdasági termelőtevékenységéhez szükséges építmények és ingó dolgok tulajdonjogának és vagyoni értékű jogának megszerzését is, de csak abban az esetben, ha a gazdaságátadás a földművesnek minősülő egyéni vállalkozók, őstermelők, családi gazdálkodók és az ő közeli hozzátartozói között történik. A Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. pontja szerint közeli hozzátartozónak minősül a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér. A mentességre való jogosultságot – az előző pontban ismertetettekhez hasonlóan – szintén a megajándékozottnak kell igazolnia a támogatás elnyerését igazoló okirattal.

2.3. Termőföld és egyéb ingóságok visszterhes megszerzése gazdaságátadással

Az Itv. 26. § (1) bekezdés s) pontja az Itv. 17. § (1) bekezdés q) pontjához hasonló megfogalmazás mellett mentesíti a visszterhes vagyonátruházási illeték alól az egyéni vállalkozónak, őstermelőnek, családi gazdálkodónak minősülő földműves által gazdaságátadási támogatás igénybevétele érdekében a Ptk. szerinti közeli hozzátartozóval megkötött szerződésben a termőföld, a tanya, és a mezőgazdasági termelőtevékenységhez szükséges művelés alól kivett terület, építmény (magtár, istálló stb.) valamint ingó – ide értve a gépjárművet és a pótkocsit is – tulajdonának, illetve vagyoni értékű jogának megszerzését.

Így a földművesnek minősülő egyéni vállalkozók, őstermelők, családi gazdálkodók és a közeli hozzátartozói között a termőföld és a termőföld mezőgazdasági termelőtevékenységéhez szükséges építmények és ingó dolgok tulajdonjogának és vagyoni értékű jogának ellenérték fejében történő átadása is mentesül az illeték alól.

3. További fontosabb illetékmentességek

Mentes az öröklési és ajándékozási illeték alól az örökhagyó/ajándékozó egyenes ági rokona (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is) és a (túlélő) házastársa által megszerzett örökrész/ajándék [Itv. 16. § (1) bekezdés i) és 17. § (1) bekezdés p) pontja]. Továbbá mentes az illeték alól az egyenes ági rokonok és a házastársak közötti visszterhes vagyonátruházás is – ideértve a házastársi vagyonközösség megszüntetéséből származó vagyonszerzést is [Itv. 26. § (1)

bekezdés z) pontja]. Az említett személyek közötti vagyonszerzések illetékmentessége természetesen minden vagyontárgyra (termőföldre, ingatlanra, gépjárműre stb.) kiterjed, de csak a leszármazó- és felmenő rokonok közötti ügyletek esetén, az oldalági rokonok (testvérek) közötti ügyletekre nem.

Őstermelőkre kedvező közigazgatási hatósági eljárási illetékmentesség az, hogy az őstermelői igazolvány cseréje mentes az illeték alól, ha arra az őstermelői igazolványban szereplő helységnév, utcanév, illetve házszám állami vagy önkormányzati döntés alapján történő változása, illetve az őstermelő lakóhelyének más megye illetékességi területéhez való csatolása miatt kerül sor [Itv. 33. § (2) bekezdés 32. pontja].

Továbbá mentes a közigazgatási hatósági eljárási illeték alól a mezőgazdasági termelő székhelye vagy lakóhelye és a művelése alatt álló termőföld, tanya vagy használatában lévő telephely között, termény szállítása esetén, az útdíj köteles elemi útszakaszra vonatkozó, díjmentes viszonylati jegy váltására jogosító hatósági bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás [Itv. 33. § (2) bekezdés 45. pontja]; a Földforgalmi tv. szerinti, a mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld tulajdonjoga megszerzésének, valamint a földhasználati szerződésnek a mezőgazdasági igazgatási szerv általi hatósági jóváhagyására irányuló eljárása, illetve a földhasználati nyilvántartási eljárás [Itv. 33. § (2) bekezdés 47. pontja]; a mezőgazdasági és erdészeti gépkelzői jogosítvány kiállítása [Itv. 33. § (2) bekezdés 56. pontja] és a termőföld birtokösszevonási célú telekcsoport-újraosztására és telekegyesítésére irányuló telekalakítási eljárás [Itv. 33. § (2) bekezdés 67. pontja].

A magánszemélyek (ideértve az egyéni vállalkozót is) által az adóhatóságnál, illetve a vámhatóságnál kezdeményezett fizetési könnyítésre (fizetési halasztásra, részletfizetésre), adómérséklésre (elengedésre) irányuló eljárása mentes az eljárási illeték alól, gazdálkodó szervezetek esetén pedig 10 000 forint illetéket kell fizetni. Mentés az illeték alól az adózás rendjéről szóló törvény szerinti megbízható adózó által kezdeményezett automatikus részletfizetésre irányuló eljárás is.

Az ingatlanokra (termőföldre) vonatkozó ajándékozási és visszterhes illetékmentességekre való jogosultságról a vagyonszerző (vásárló, megajándékozott) az illetékkiszabásra történő bejelentés alkalmával, az adóhatóság által rendszeresített B400-as adatlapon is nyilatkozhat.

dr. Tóth György

ADÓZÁSI MELLÉKLET 2018

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Az Szja tv. 6. számú mellékletének II. pontja alapján mezőgazdasági őstermelői termékeknek és tevékenységeknek minősülnek az alábbiak:

A) Állat, állati termék

Sor-szám	Megnevezés	Vámtarifaszám
1.	Élő állat (ideértve a méhcsaládot, a méhanyát, a méhbábot, a méhrajt is) kivéve: a sportló, a versenyló, a kutya, a macska, a laboratóriumi állat, a vírus- és szérum-állat, a dísz- és állatkerti állat, a vadon élő, a vadsparkban és a vadaskertben élő fajok, a természetvédelmi oltalom alatt álló, gyűjtési tilalom alá eső állatfajok	0101-0106-ből, 0301-ből, 0306-ből, 0307-ből
2.	Tej és tejipari termék	0401-0406
3.	Madártojás héjában, kivéve a gyógyászati tenyésztójás, a vadon élő madár tojása	0407
4.	Természetes méz (ideértve a lépes-, a termelői és az egyéb természetes mézet is)	0409
5.	Állati eredetű termék: nyers állati szőr nem textilipari célra, nyers toll legfeljebb tisztítva, nyers gyapjú, nyers finom vagy durva állati szőr	0502-0503, a 0505-ből, az 5101-ből, 5102
6.	Nyers méhviasz és feldolgozási maradék termék	152190 91 00-ből 152200 99 00-ből
7.	Propolisz (méhszurok), továbbá Méhempő nyers virágpör Méhméreg máshova nem sorolt méhészeti termék	130190 90 99-ből 0410-ből 121299 80 00-ből 300190 99 00-ből 210690 98 99-ből

B) Növény, növényi termék

Sor-szám	Megnevezés	Vámtarifaszám
8.	Élő növény kivéve a hínár, az alga	a 0601-ből a 0602-ből
9.	Díszítés vagy csokorkészítés céljára szolgáló vágott virág, bimbó, lombzat, ág és más növényi rész kivéve a moha, a zuzmó, a tülevelű ág	0603, a 0604-ből
10.	Zöldségfélék, étkezésre alkalmas gyökerek és gumók frissen, hűtve, fagyaszta, ideiglenesen tartósítva vagy szárítva, továbbá tisztított, koptatott, hámozott, darabolt, csumázott zöldség, burgonya	0701-0714
11.	Gyümölcs és dió, valamint citrus- és dinnyefélék héja étkezésre alkalmas állapotban, frissen, hűtve, fagyaszta, ideiglenesen tartósítva vagy szárítva, továbbá tisztított, hámozott, negyedelt, felezett gyümölcs	0801-0814
12.	Fűszernövények és fűszerek: Fűszerpaprika Borókabogyó Sáfrány Kakukkfű Ánizsmag Köménymag Kapormag egyéb hazai fűszernövények	0904 20-ből 0909 50-ből 0910 20 0910 40-ből 0909 1000 0909 30 0910 99-ből 0709 90-ből 1211 90-ből
13.	Gabonafélék szemtermése, búza, kétszeres rozs, árpa, zab, kukorica, rizs, cirok, hajdina, köles, kanárimag, triticale és más hibrid Kivéve a malomiparban megmunkáltakat	1001-1005, 100610, 1007-1008
14.	Olajos magvak és olajtartalmú gyümölcsök: szójabab, földimogyoró, lenmag, repce, napraforgó, ricinus, mustármag, sáfránymag, mákszem, kendermag	1201-1207
15.	Vetőmag, gyümölcs vagy spóra vetési célra	1209
16.	Ipari növények: - komlótozoz és lupulin-, növény és növényrész, ha az illatszer-, gyógyszer-, növényvédőszer- és hasonló iparban alapanyaga (angelikagyökér és -mag, anyarozs, bazsalikom, birsmag, bojtörján, borágófű, csillagvirág-hagyma, diólevél, fehér és fekete üröm, fekete bodza, fenyőrügy, galangagyökér, gyermeklángfű, gyűszűvirág, hársfavirág és -levél, hunyor, imola, izzóp, kamillavirág, kökörtő, macskagyökér, mákgubó, maszlag, menta, morzsika, nadragulya, nőszirm, orvosi pemetefű, ökörfarkkóró, papsajt, rozsmaring, rózsaszirm, rutalevél, sártök, szagos müge, szárcsagyökér, tárnics, útifű, vadmajoranna, vassfű, veronikafű, vidrafű, zsálya stb.), hazai gyógynövények - szentjánoskenyér, cukorrépa, cukornád, barack- és szilvماغ, pörköletlen cikóriagyökér - gabonaszalma és -pelyva - takarmánynövény: karórépa, marharépa, takarmányrépa, takarmánygyökér, széna, lucerna, lóhere, baltacim, takarmánykáposzta, csillagfürt, bükköny	1210 1211-ből 1212-ből 1213 1214

17.	Növényi eredetű nyersanyag fonásra, illetve seprű vagy ecset készítésére: nád, sás, fűzfavessző	1401, 1403
18.	Feldolgozott (véglegesen tartósított vagy konzervált, illetve közvetlenül fogyasztható) zöldség, gyümölcs és dió	2001-2009
19.	Szőlőbor kivéve a 22042199, kivéve a 22042999	220429-ből
20.	Szőlőmust	2204 30
21.	Állatok etetésére szolgáló növényi eredetű termék: makk, vadgesztenye, kukoricacsutka, -szár, -csuhé, -levél, répafej, zöldségfélék héja, gyümölcshulladék stb	2308 00 40, 2308 00 90-ből
22.	Nyers dohány, szárítva is, de nem pácolva vagy fermentálva, dohányhulladék	2401-ből
23.	Szerves trágya	3101
24.	Szőlővenyige fás szárú energetikai ültetvényről lekerülő tűzifa, faforgács, fűrészpor és fahulladék	4401-ből
25.	Fából kizárólag hasítással készített karó, cölöp, cövek, pózna, bot stb.	4404-ből
26.	Len és valódi kender (Cannabis sativa L), nyersen	5301-ből, 5302-ből
27.	Karácsonyfa	0604-ből
28.	Borseprő, borkő	2307-ből
29.	Szőlőtörköly	2308-ből

C) Tevékenységek

1.	Erdőgazdálkodás és e tevékenység termékei
2.	Ültetvénytelepítés, amely tevékenység eredményeként a telepített növények legalább egy évnél hosszabb ideig talajhoz, helyhez kötötten a termesztés alapját képezik
3.	A külön jogszabályban meghatározott kistermelői élelmiszer-termelés, előállítás és értékesítés

Lepsényi Mária
2. SZÁMÚ MELLÉKLET
A mezőgazdasági tevékenység körébe tartozó termékek és szolgáltatások
 Áfa törvény 7. sz. melléklet

I. rész: termékek
A. pont

Sor-szám	Megnevezés	Vámtarifaszám
1.	Élő növény (beleértve azok gyökereit is), dugvány, oltvány stb. Zöldségpalánta	0602 10 0602 20, 0602-ből
2.	Burgonya	0701
3.	Élelmiszeri célra alkalmas zöldségfélék, gyökerek és gumók (kivéve: hántolt és feles) szaporítóanyag zöldségfélékhez	0702-től 0709-ig, 0713-ből, 1209-ből
4.	Szőlő	0806 10
5.	Élelmiszeri célra alkalmas gyümölcs és dió- és dinnyefélék héja	0802 11-től 0802 50-ig, 0807 11, 0807 19, 0808, 0809, 0810 10-től 0810 40-ig, 0810 90-ből
6.	Hazai termesztésű fűszernövények	0904 20, 0909, 0910-ből
7.	Gabonafélék muhar, csusziz	1001-től 1007-ig, 1008 10, 1008 20, 1008 30, 1008 90 10 1008 90 90-ből
8.	Különféle magvak, ipari és gyógynövények Szaporítóanyag ipari növényekhez	1201, 1202 1204-től 1207-ig, 1209-ből, 1210-ből, 1211 90-ből, 1212 91, 1212 99 80-ből, 1213, 1401 90-ből, 1403 00, 2401 10, 2401 20, 5301 10, 5302 10
9.	Mákgubó	1211 90 98 99-ből
10.	Takarmánynövények (kivéve az őrlemény és a pellet) Szaporítóanyag takarmánynövényekhez	1214-ből 2308 00 40 00-ből, 1209-ből
11.	Feldolgozott, tartósított saját előállítású zöldség, gyümölcs, savanyúság, citrusfélék és dinnyefélék héja paradicsomlé	0711, 0712, 0811-től 0813-ig, 0814-ből, 2001, 2003-től 2009-ig 2002-ből
12.	Must és bor	2204-ből
13.	Borseprő, borkő	2307-ből
14.	Szőlőtörköly	2308-ből

B. pont

Sor-szám	Megnevezés	Vámtarifaszám
1.	Ló, szarvasmarha, sertés, juh, kecske, baromfi és más élő állat (a sportló, versenyló, kutya, macska, díszállat, laboratóriumi és állatkerti állat kivételével)	0101-től 0105-ig, 0106-ból
2.	Halak (csak az édesvízi halak, halikra), rákok, puhatestű és más gerinctelen víziállatok	0301-ből, 0302-ből, 0306 29 10, 0307-ből, 0307 60, 0307 91-ből
3.	Nyers tej	0401-ből
4.	Friss tojás	0407-ből
5.	Természetes méz	0409
6.	Másutt nem említett állati eredetű termékek (szőr, háziállatok spermája, propolisz, méhpempő, virágpor, méhviasz, méhpempővel dúsított méz)	0502, 0503, 0505, 0511-ből, 1301 90 90 99-ből, 0410-ből, 1212 99-ből, 1521 90-ből, 2106 90 98-ből
7.	Állati vagy növényi trágya	3101
8.	Nyers szőrme	4301-ből
9.	Legombolyításra alkalmas selyemhernyógubó	5001
10.	Nyers gyapjú	5101
11.	Erdei fák és cserjék csemetéje, oltványa	0602-ből
12.	Erdei fák és cserjék magja	1209 99-ből
13.	Feldolgozott tej és tejtermékek	0401-ből, 0402-től 0406-ig

II. rész: szolgáltatások

Sor-szám	Megnevezés
1.	Talajművelés, aratás, cséplés, prézelés, szüretelés, betakarítás, vetés és ültetés
2.	Mezőgazdasági termékek csomagolása és piacra történő előkészítése, mint például mezőgazdasági termékek szárítása, tisztítása, aprítása, fertőtlenítése és silózása
3.	Mezőgazdasági termékek tárolása
4.	Ló, szarvasmarha, sertés, juh, kecske, baromfi és más élő állat (a sportló, versenyló, kutya, macska, díszállat, laboratóriumi és állatkerti állat kivételével) gondozása, tenyésztése és hizlalása
5.	Mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy halgazdasági vállalkozásokban alkalmazott eszközök mezőgazdasági célokra történő bérbeadása
6.	Műszaki segítségnyújtás
7.	Gyomirtás és mezőgazdasági kártevők irtása, növények és földek permetezése
8.	Mezőgazdasági, erdőgazdálkodási öntöző berendezések üzemeltetése
9.	Vízlecsapoló berendezések üzemeltetése
10.	Fák nyesése és kivágása, valamint egyéb mező- és erdőgazdálkodási szolgáltatások

A kompenzációs felár mértéke

- az I. rész A pontjában felsorolt növények, növényi termékek esetében **12%**,
- az I. rész B pontjában felsorolt állatok, állati eredetű termékek valamint a II. részben felsorolt szolgáltatások esetében **7%**.

dr. Kovács-Kozma Zsuzsa

3. SZÁMÚ MELLÉKLET

A fordított adózás alá tartozó termékek köre

Áfa törvény 6/A. sz. melléklet

A 142. § (1) bekezdés i) pontjának alkalmazása alá tartozó termékek

Sor-szám	Megnevezés	Vámtarifaszám
1.	Kukorica	1005
2.	Búza és kétszeres	1001
3.	Árpa	1003
4.	Rozs	1002
5.	Zab	1004
6.	Triticale	1008 90 10
7.	Napraforgó-mag, törve is	1206 00
8.	Repce- vagy olajrepce-mag, törve is	1205
9.	Szójabab, törve is	1201

dr. Kovács-Kozma Zsuzsa

4. SZÁMÚ MELLÉKLET

Az értékcsökkenési leírásra vonatkozó legfontosabb szabályok

Az értékcsökkenési leírás összegének megállapításához az Szja tv. 5. számú mellékletben foglaltak szerint tárgyi eszközök nyilvántartását, illetőleg nem anyagi javak nyilvántartását kell vezetni.

A tárgyi eszköz és nem anyagi javak értékcsökkenési leírása az Szja tv. 11. számú mellékletének rendelkezései szerint - figyelemmel a járművek költségeiről szóló fejezetben foglaltakra is - számolható el költségként. E melléklet szerint állapítják meg az értékcsökkenési leírás összegét akik egyéni vállalkozók és azok is, akik mezőgazdasági őstermelők és a tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzési árának összegű elszámolására nincs módjuk, mert nem a családi gazdaság tagjai az ide vonatkozó rendelkezések szerint, vagy az összegű elszámolást nem akarják.

Fogalmak:

Tárgyi eszköznek minősül minden olyan anyagi eszköz (földterület, telek, telkesítés, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés), tenyészállat, amely tartósan, legalább egy éven túl - közvetlenül vagy e törvényben meghatározott módon közvetve - szolgálja a vállalkozás tevékenységét.

aa) Az ingatlan, mint tárgyi eszköz a földterület, a telek, a telkesítés, az épület, az épületrészek, tulajdoni hányadok, az egyéb építmények, az üzemkörön kívüli ingatlanok.

Földterület: a szántóföld, az ültetvényterület, az erdő, a nádas, a gyepterület és a halastó terület. Ilyen címen kell kimutatni annak a földterületnek az értékét, amelyekhez a vál-

lalkozó vásárlás útján jutott, vagy törvényben szabályozott módon értékelt.

Telek: ebben az ingatlancsoportban kell kimutatni az olyan földterület szerzési értékét, amelyhez vásárlás, kisajátítás vagy egyszeri telek-igénybevételi díj fizetése révén jutott a magánszemély. A földterületen, telken helyet foglaló építmény és egyéb tárgyi eszköz a telek fogalmától elkülönül, annak értékében nem szerepelhet. Az ingatlanok ezen csoportjába tartozik a telkesítés is.

Telkesítés: olyan beruházásnak minősített tevékenység eredménye, amely a talaj hasznosításának növelése érdekében módosítja a talaj tulajdonságait, felszínét és általában javítja a termelés feltételeit. A telkesítés a beruházásként elszámolt tereprendezési, területfeltöltési, talajjavítási és talajvédelmi ráfordításokat foglalja magában. A telkesítések értéke nem tartalmazza magának a földterületnek, teleknek az értékét, amelyen a telkesítést létrehozták.

Építmény: az épület és az egyéb építmény gyűjtőfogalma. Építmény: mindazon végleges vagy ideiglenes rendeltetéssel megvalósított ingatlan jellegű műszaki alkotás, épület, egyéb építmény, amely általában a talajjal való egybeépítés (az alapozás) révén, vagy a talaj természetes állapotának, természetes geológiai alakulatának megváltoztatása révén jöhet létre (válhat ingatlanná), a talajtól csak anyagaira, szerkezeteire való szétbontás útján távolítható el, ezáltal azonban eredeti rendeltetésének megfelelő használatra alkalmatlanná válik. Az építmény fogalmába tartozik az olyan víz-, villany-, gáz- és csatornázási vezeték, központi fűtés, szellőzési, légűdítő berendezés és felvonó, amely az építmény szerkezetébe építve, annak használhatóságát és ellátását biztosítja. Az ilyen

vezeték és szerelvény akkor is az építmény fogalmába tartozik, ha az az építmény használhatóságának biztosítása, illetve ellátása mellett technológiai célokat is szolgál.

Épület: olyan szerkezetileg önálló építmény, amely a környező külső tértől épületszerkezetekkel részben vagy egészben elválasztott teret alkot és ezzel az állandó, időszakos vagy időnyellegű tartózkodás, az üzemi termelés, az anyag- és terméktárolás feltételeit biztosítja.

Épületrészek, a tulajdoni hányadok: ingatlanok olyan sajátos megjelenési formája, amikor egy önálló ingatlan több tulajdonosa van, akik között az ingatlan tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásban (telekkönyvben), a szerződésben meghatározott arányban oszlik meg. Ilyen esetben a beszerzési, előállítási költségek mögött nem az ingatlan egésze áll, hanem annak a jogosultság szerinti része, a tulajdonjognak megfelelő hányada.

Járműnek minősül az általában közforgalmi (forgalmi) rendszámmal ellátott - közúti, vízi, vasúti és légi közlekedési jármű.

Egyéb berendezés, felszerelés, jármű fogalmába tartozik a rendeltetésszerűen használatba vett - a műszaki berendezések, gépek, járművek közé nem tartozó - berendezési tárgy, gép, irodai, igazgatási felszerelés, üzemi és üzleti felszerelés stb.

Tenyészállatok körébe tartoznak azok az állatok, amelyek a tenyésztés, a tartás során leválasztható terméket (szaporulatot, más leválasztható terméket) termelnek, és ezen termékek értékesítése, vagy az egyéb (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás) hasznosítás biztosítja a tartási költségek megtérülését, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

2015-től értékcsökkenést csak azután az ültetvény után lehet elszámolni, amely megfelel az alábbiaknak: Az ültetvény olyan építmény, amelynek eredményeként a telepített növények legalább egy évnél hosszabb ideig talajhoz, helyhez kötöttek a termesztés alapját képezik, és egybefüggő területük eléri vagy meghaladja szőlőültetvény esetén az 1000 négyzetmétert, gyümölcsfa ültetvény esetében az 1500 négyzetmétert, bogyósgyümölcs-ültetvény esetében az 500 négyzetmétert.”

A kizárólag üzemi célt szolgáló saját tulajdonú tárgyi eszköz, nem anyagi javak értékcsökkenésének elszámolása

Értékcsökkenési leírás a leírás kulcsok jegyzéke szerint számolható el. A leírás kulcsok jegyzékében az adott tárgyi eszköz, nem anyagi javak mellé rendelt százalékarány az egy naptári évben érvényesíthető leírás kulcsot tartalmazza. Ha ugyanazon tárgyi eszközzel több szabály is alkalmazható, akkor a módszerek között választani lehet, de a választott és egyszer már alkalmazott módszertől a későbbi években nem lehet eltérni.

Értékcsökkenési leírást az üzembe helyezés napjától a kiselejtezés vagy elidegenítés (apportálás stb.) napjáig lehet elszámolni. Ha az üzembe helyezés vagy az elidegenítés az adóévben év közben valósul meg, akkor az értékcsökkenési leírás összegét napi időarányosítással kell kiszámolni, kivéve ha az Szja tv. alapján az egyösszegű elszámolásra is mód van. Az üzembe helyezés napja az a nap, amikor az egyéni vállalkozó a tárgyi eszközt, nem anyagi javakat rendeltetésszerűen használta. Ezt a napot a tárgyi eszközök, a nem anyagi javak nyilvántartásában, illetőleg a beruházási költségnyilvántartásban fel kell tüntetni. Az ültetvény üzembe helyezésének napja az a nap, amikor az ültetvény termőre fordul.

Az értékcsökkenési leírás alapja a beruházási költség, az üzembe helyezésig felmerült következő kiadások nyilvántartásba vétele alapján: a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak beszerzési ára, saját előállítás esetén pedig az anyagkiadások és a mások által végzett munka számlával/számlákkal igazolt összege. Az értékcsökkenési leírás alapjának számbavétele során a vonatkozó számlában (okmányban) szereplő és levonható áfa összegét figyelmen kívül kell hagyni. A le nem vonható áfa az értékcsökkenési leírás alapjába beszámít.

A tárgyi eszköz beszerzéséhez egyedileg kapcsolódó járulékos kiadás (szállítási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, valamint a beszerzéssel összefüggő közvetítői kiadások, a bizományi díj, a vám, az adók - az áfa kivételével -, az illeték, a hitel igénybevételével kapcsolatos kiadások, az üzembe helyezés napjáig felmerült kamat, biztosítás díja stb.) a beszerzési ár részét képezi.

Az ingó, ingatlan (épület, építmény) beszerzési áráként a megszerzésre fordított, igazolt kiadás vehető figyelembe. Ezt az összeget növelni kell az értéknövelő beruházásra

fordított, számlával igazolt kiadással, feltéve, hogy azt az adózó korábban költségként nem számolta el. **Az ingyenesen szerzett tárgyi eszköz után értékcsökkenési leírás nem számolható el.**

A tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, az élettartam növekedésével kapcsolatban felmerült kiadás, továbbá az elhasználandó tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítással kapcsolatban felmerült kiadás (mindezek együttesen: felújítási költség) a felmerülés évében elszámolható, vagy választható, hogy az értékcsökkenési leírás alapját növeli. A tenyészállat beszerzési ára, valamint a tenyészállattal kapcsolatban a tenyésztésbe állításig felmerült anyagkiadás és a mások által végzett munka igazolt összege tekintetében a magán-személy választhatja, hogy azt a felmerülés évében költségként elszámolja, vagy azzal az értékcsökkenés alapját növeli.

A bányaművelésre, a hulladéktárolásra igénybe vett földterület, telek és a melioráció kivételével nem számolható el értékcsökkenési leírás a földterület, a telek, a telkesítés, az erdő, a képzőművészeti alkotás (kortárs képzőművészeti alkotás kivételével) beszerzési ára, az előállítási költsége után. Amennyiben a tárgyi eszközhöz telek is tartozik, a telek beszerzési költségét el kell különíteni.

A **kétszázezer forint** egyedi beszerzési, előállítási értéket meg nem haladó, valamint a 33 százalékos norma alá besorolt tárgyi eszközök esetében választható, hogy a leírás évek száma két adóév és a leírás mértéke 50-50 százalék.

A 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozó és az östermelői is a korábban még használatba nem vett, a műszaki gépek, berendezések és a – személygépkocsi kivételével – a járművek között nyilvántartott tárgyi eszközöknek az üzembe helyezés időpontjára megállapított beruházási költségét az üzembe helyezés adóévében jogosult egy összegben költségként elszámolni, amennyiben a tárgyi eszközt **szabad vállalkozási zónában** helyezi üzembe. Az értékcsökkenési leírásaként így figyelembe vett összeg 1 százaléka, jármű esetében 3 százaléka az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásában az egyéni vállalkozó választása szerint

pa) agrár csoportmentességi (ABER) támogatásnak vagy mezőgazdasági csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül, ha a beruházás elsődlegesen mezőgazdasági termelést szolgál,

pb) halászati csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül, ha a beruházás a halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről szóló, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint az 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU rendelet I. mellékletében felsorolt halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával kapcsolatos tevékenységet szolgál,

pc) agrár csoportmentességi (ABER) támogatásnak, az adóévben igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak vagy a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásra vonatkozó bizottsági rendeletben foglaltak szerinti támogatásnak minősül, ha a beruházás mezőgazdasági termék feldolgozását vagy forgalmazását szolgálja,

pd) minden más esetben az adóévben igénybe vett csekély összegű (de minimis) támogatásnak, vagy a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásra vonatkozó bizottsági rendeletben foglaltak szerinti támogatásnak minősül.

Nem számolható el költségként a tárgyi eszközök, nem anyagi javak beszerzésére tekintettel előleg címén adott összeg.

A leírás kulcsok jegyzéke és alkalmazásuk szabályai

(Az építmények és gépek felsorolása nem teljes körű)

Épületek

Az épület jellege	Évi leírás kulcs %
Hosszú élettartamú szerkezetből	2,0
Közepes élettartamú szerkezetből	3,0
Rövid élettartamú szerkezetből	6,0

Építmények:

Építménycsoportok	Évi leírás kulcs %
Ipari építmények	2,0
Mezőgazdasági építmények	3,0
ebből: önálló támrendszer	15,0
Melioráció	10,0
Mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni vállalkozónál a bekötő- és üzemi út	5,0
Vízi építmények	2,0
Hidak	4,0
Gőz-, forró víz- és termálvízvezeték, földgáz távvezeték, termálkút	10,0
Egyéb, minden más vezeték	3,0
Idegen (bérelt) ingatlanon végzett beruházás	6,0
Minden egyéb építmény (kivéve a hulladékhasznosító létesítményt)	2,0
A hulladékhasznosító létesítmény	15,0

Melioráció: szántó, kert, gyümölcsös, szőlő, gyepek és erdőművelési ágú, nem belterületen végrehajtott, a termőföld mezőgazdasági célú hasznosítását szolgáló, vízháztartás-szabályozó építmény; talajjavítás legalább 6 éves tartamhatással, valamint a területrendezés építménye.

Ültetvények

Ültetvénycsoportok	Évi leírási kulcs %
Alma, körte, birs, naspolya, cseresznye, meggy, szilva, szőlő, szőlőanyatelep, mandula, mogyoró	6,0
Őszibarack, kajszi, köszméte, ribiszke, komló, gyümölcsanyatelep, fűztelep	10,0
Spárga, málna, szeder	15,0
Dió, gesztenye	4,0
Egyéb ültetvény	5,0

Gépek, berendezések, felszerelések, járművek

- a) **33 százalékos** kulcs alá tartozó tárgyi eszközök:
pl: - a HR 8456-8465, 8479 vtsz.-okból a programvezérlésű, számvezérlésű gépek, berendezések;
- a HR 8471, 8530, 8537 vtsz.-okból az irányítástechnikai és általános rendeltetésű számítástechnikai gépek, berendezések;
- b) **20 százalékos** kulcs alá tartozó tárgyi eszközök:
a HR 8701 vtsz.-ból a járművek, valamint a HR 8702-8705, valamint a HR 8710, 8711 vtsz.-ok.
- c) **14,5 százalékos** kulcs alá tartozó tárgyi eszközök:
Minden egyéb - a)-b) pontban fel nem sorolt - tárgyi eszköz.

Lepsényi Mária

5. SZÁMÚ MELLÉKLET

Hasznos információk a gépjárműköltség számításához

A közúti gépjárművek, az egyes mezőgazdasági, erdészeti és halászati erőgépek üzemanyag- és kenőanyag-fogyasztásának igazolás nélkül elszámolható mértékét - az alkalmazható alapszabvány - a 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendelet tételében meghatározza gépjármű típusonként.

Az alapszabvány meghatározásakor korrekciós tényezőket lehet figyelembe venni.

Korrekciós tényezők

Szorzók

1. Hegyemenet Értéke: 10%
A hegy- és lejtmenet teljes hosszán alkalmazható, ha legmagasabb sebességfokozat az emelkedőszakasz több mint 25%-ában nem használható. Autópályán, autópályán, továbbá egy számjegyű országos vagy betűvel jelzett főközlekedési közúton nem alkalmazható.
2. Száraz földút, nem portalánított makadámút Értéke: 10%
3. Városi forgalom
Átmenő forgalom esetében - Budapest kivételével - nem alkalmazható. Lakott területen belüli forgalom esetében a lakott területet jelző táblák közötti területre alkalmazható.
Értéke: Budapesten 35%
megyeszékhelyen és 100 000 feletti lakosú városokban 25%
egyéb városokban 15%
- Közforgalmú autóbusz és személygépkocsi (taxi) esetében az a), b) pontban feltüntetett városokban
- mechanikus sebességváltóval szerelt járműnél 35%
- hidraulikus sebességváltóval szerelt járműnél 45%
4. Terep Értéke: 25%
(Erdői út, időszakos közlekedésre használt dűlőút, mezőgazdasági, erdőgazdasági művelés alatt álló területen.)
5. Téli üzemeltetés Értéke: 3%
(December 1-je és március 1-je közötti időszak.)
- 5/A. Léghűtő berendezés üzemeltetése Értéke: 5%

Léghűtő berendezéssel felszerelt gépkocsi május 1-je és szeptember 1-je közötti üzemeltetési időszakában alkalmazható.

6. Akadályozott forgalom Értéke: 90%
(Egyedi üzemeltetés.)
Az 1-5. pontokban nem említett üzemeltetési körülmények esetében alkalmazható.
7. Járművezetés oktatása
oktató gépjárművel Értéke: 90%.
Azonos útszakaszon csak egy szorzó vehető figyelembe, kivéve a téli üzemeltetés és a léghűtő berendezés üzemeltetésének szorzóját, amely a jelzett naptári időszakban a teljes futásteljesítményre alkalmazható. Amennyiben a téli üzemeltetés vagy a léghűtő berendezés üzemeltetésének szorzóját valamely más szorzóval együtt kell figyelembe venni, az alkalmazható szorzó meghatározása úgy történik, hogy a téli üzemeltetés vagy a léghűtő berendezés üzemeltetésének szorzóját a másik szorzóval össze kell adni és az eredménnyel az alapszabvány értéke növelhető.

Pótlékok

1. Billentés
Billentésként (fordulóként csak egy billentés vehető figyelembe)
5 m³ raktérfogat alatt 0,1 liter
5 m³ raktérfogat felett 0,2 liter
2. Pótkocsivontatás
- Gázolajüzemű vontatás esetében vontatmánytonnánként és 100 km-enként 0,7 liter.
- Benzinüzemű vontatás esetében vontatmánytonnánként és 100 km-enként 1,1 liter.
3. A gépkocsi motorjával hajtott segédberendezések (csörlő, daru, szivattyú stb.) működtetése.
A gyártó által megjelölt érték.
4. Külön erőforrással hajtott segédberendezések (csörlő, daru, szivattyú stb.), illetve a gépjárműmotortól független fűtő- és klímaberendezés.
A gyártó által megjelölt érték.

A mezőgazdasági erőgépek tüzelő és kenőanyagfogyasztási normái

Sorszám	Gép és korcsoport	Tüzelőanyag és kenőanyag (lit./kWh)
1.	Traktorok	
1.1.	0-2 éves	0,42
1.2.	2,1-6,5 éves	0,44
1.3.	6,5 évnél korosabb	0,45
2.	Aratócséplő gépek	
2.1.	0-2 éves	0,42
2.2.	2,1-6,5 éves	0,44
2.3.	6,5 évnél korosabb	0,45
3.	Magajáró gépek	
3.1.	0-2 éves	0,42
3.2.	2,1-6,5 éves	0,44
3.3.	6,5 évnél korosabb	0,45

- A tüzelőanyag mennyiségét a gázolaj kiskereskedelmi árával kell forintra átszámítani. A kenőanyagok és hidraulikaolajok együttes mennyisége a hajtóanyag mennyiségének 5%-a, kivéve a magajáró rakodógépeket, ahol 9%-a is lehet. Ezt ugyancsak a kiskereskedelmi árral kell forintra átszámítani.
- Magajáró betakarító, egyéb magajáró ágazati gépek, magajáró rakodók (a rendszerrel nélküli targoncák és daruk is), magajáró meliorációs stb. gépek.

A kilowattóra gépi munkameghatározása
A mezőgazdasági erőgépekkel végzett, a költségtérítés alapját képező gépi munkát területi kategória szerinti kWh átszámítási tényezők vagy a gépi munka mérőműszerek alkalmazásával lehet elszámolni.
Az erőgépek költségei dízelüzemre vonatkoznak. A költségtérítés felső határértékét a 3. melléklet kWh munka egyenértékre vetítve adja meg, de az elszámolásban a kWh-ra jutó költségtételek és a 4. mellékletben szereplő kWh átszámítási tényezők segítségével meghatározott hektárra, tonnára, tonnakilométerre, motorüzem órára stb. vetített költségtételeket is lehet alkalmazni.

A kWh-ban minden kifejezett munka egyenérték meghatározható:

a) az e mellékletben közölt munkaműveletek és területi kategóriák szerint meghatározott kWh átszámítási tényezők segítségével, valamint
b) az a) pontban szereplő átszámítási tényezők helyett kWh mérőműszerekkel is.

Egy kWh gépi munka egyenlő 1 kW teljesítményű motor a mezőgazdaság számára hasznosítható egy órai munkájával, teljes terhelésnél.

Tapasztalati számok alapján - jó műszaki állapot és megfelelő terhelés esetén - az erőgépek 1 kilogramm gázolaj felhasználásával 3,3 kWh, 1 liter gázolajjal 2,77 kWh, míg 1 kilogramm benzin felhasználásával 2,5 kWh, 1 liter benzinnel 1,85 kWh állítható elő.

A kWh átszámítási tényezők alkalmazásához a gazdaságokat megfelelő területi kategóriába kell besorolni.

E besorolás történhet:

- a gazdaság egész területére egységesen,
- kerületenként, illetve üzemegységenként,
- táblánként, illetve tömbönként.

A területi kategória értelmezése:

Területi kategória	A domborzat és a kötöttség
I.	Sík, középkötött
II.	Sík, kötött Enyhe lejtő, középkötött
III.	Sík, laza homok és igen kötött Enyhe lejtő, kötött Lejtő középkötött
IV.	Enyhe lejtő, laza homok, és igen kötött Lejtő, kötött és igen kötött

A domborzat értelmezése:

Megnevezés	Százaléklejtés
Sík terület	0- 5,0
Enyhe lejtős terület	5,1-12,0
Lejtős terület	12,1-17,0

A kWh a táblázatban megadott átszámítási tényezőkkel a gépek által ténylegesen teljesített terület (ha), termékmennyiség (t), áruszállítás (tkm) vagy a névleges motorteljesítmény és a teljesített motorüzemóra szorzata alapján számítható ki. (A motorüzemóra az az idő, amennyit a motor jár. Ez az erőgépbe szerelt motorüzemóra-számlálással mérhető.)

Az erőgépek által teljesített tényleges gépi munka (kWh) munkánkénti átszámítási tényezők nélkül is megállapítható, ha az erőgépek a szükséges adatok méréséhez műszerekkel rendelkeznek. (Ez esetben az elszámolás a műszerrel mért adatok alapján történik. Az átszámítási kulcsok esetleg ellenőrzésként vehetők figyelembe.)

[Példák a számítások elvégzésére:

a) Egy erőgép II. területi kategóriában 45 ha 20 cm mély szántást végez. Ennek megfelelően: $45 \times 30,5 = 1373$ kWh-t teljesített.

b) Egy erőgép III. területi kategóriában kisbálázóval 500 t szalmát bálázott. Munkavégzése: $500 \times 6,6 = 3300$ kWh.

c) Ha az erőgép olyan munkát végez, amely csak motorüzemóra alapján számolható el, akkor a teljesített motorüzemóra számát megszorozzuk az erőgép névleges motorteljesítményével, majd megszorozzuk az egyéb munkára megadott kWh kulcsszámmal. (Tehát ha az MTZ-50 típusú traktor trágyalé szippantás, kiszállítás és szórás munkaműveletét végzi közepes terheléssel, II. területi kategóriában és összesen 16 motorüzemórát teljesít, akkor a gépi munka: $16 \times 37 \times 0,32 = 198$ kWh.)

Lepsényi Mária

Erdészeti gépek és a motoros halászati hajtóerőgépek üzemanyag- és kenőanyag- fogyasztási normái:

Gép	Üzemanyag- és kenőanyagnorma
Motorfűrész	
- erdőművelésben	15,00 liter/hektár
- fakitermelésben	0,55 liter/köbméter
Erdészeti közelítő eszköz	3,50 liter/köbméter
Motoros halászati hajtóerőgép (benzin, illetve olajkeverék felhasználásával)	12,00 liter/óra

GÉPI MUNKÁK TERÜLETI KATEGÓRIA SZERINTI KILOWATTÓRA ÁTSZÁMÍTÁSI TÉNYEZŐI

Kilowattóra átszámítási tényező						
Sor-szám	A művelet megnevezése	Mértékegysége	Számértéke			
			I.	II.	III.	IV.
területi kategóriában						
TRAKTOROS MUNKÁK						
TALAJMŰVELÉS						
1.	Szántás 20 cm-ig	kWh/ha	26,3	30,5	36,3	45,3
2.	Szántás 21-26 cm-ig	kWh/ha	39,5	45,8	54,5	67,9
3.	Szántás 27-32 cm-ig	kWh/ha	50,0	57,9	68,9	86,1
4.	Szántás 33-45 cm-ig	kWh/ha	80,3	93,1	110,8	138,2
5.	Szántás 46-60 cm-ig	kWh/ha	159,2	184,7	219,7	273,9
6.	Szántás helyettesítő alpművelés nehéz tárcsával vagy nehéz kultivátorral	kWh/ha	26,3	30,5	36,3	45,3
7.	Gyep- és rizstárolószántás 20 cm-ig	kWh/ha	35,5	41,3	48,9	61,1
8.	Gyep- és rizstárolószántás 21-26 cm-ig	kWh/ha	60,5	70,3	83,4	104,2
9.	Szántás 2,4 m sortávú szőlőben	kWh/ha	19,7	22,9	27,4	33,9
10.	Mélylazítás max. 80 cm-ig	kWh/ha	105,2	122,1	145,3	181,0
11.	Tarlóhántás tárcsás talajművelővel	kWh/ha	14,5	16,8	20,0	25,0
12.	Szántás-elmunkálás	kWh/ha	11,8	13,7	16,3	20,2
13.	Tömörítés simahengerrel, simítózás, önálló fogasolás	kWh/ha	9,2	10,8	12,6	15,8
14.	Tömörítés gyűrűshengerrel	kWh/ha	11,8	13,7	16,3	20,2
15.	Tömörítés rögtörő hengerrel	kWh/ha	10,5	12,1	14,5	18,2
16.	Sorközművelő kultivátorozás (szőlőben is)	kWh/ha	10,5	12,1	14,5	18,2
17.	Magágykészítés kombinált géppel	kWh/ha	11,8	13,7	16,3	20,3
18.	Vegyszer kijuttatás és talajba keverés magágykészítéssel egy menetben	kWh/ha	15,8	18,4	21,8	27,1

A kötöttség értelmezése:

Megnevezés	Leiszapolható rész %	Arany-féle kötöttségi szám
Laza	0-25	0-30
Középkötött	26-60	31-42
Kötött	61-80	43-60
Igen kötött	81-90	61 felett

Kilowattóra átszámítási tényező						
Sor- szám	A művelet megnevezése	Mérték- egysége	Számértéke			
			I.	II.	III.	IV.
területi kategóriában						
TRAKTOROS MUNKÁK						
TALAJ- ÉS FELSZÍNI MUNKÁK						
19.	Gabonanevelés	kWh/ha	7,9	9,2	10,8	13,7
20.	Kukoricavetés	kWh/ha	10,5	12,1	14,5	18,2
21.	Cukorrépa vetés	kWh/ha	12,5	14,4	17,3	21,6
22.	Zöldség és aprómag vetés	kWh/ha	12,5	14,4	17,3	21,6
23.	Dughagymavetés	kWh/ha	26,3	30,5	36,3	45,3
24.	Burgonyaültetés	kWh/ha	42,1	48,9	58,2	72,4
25.	Palántázás	kWh/ha	68,4	74,5	94,5	117,6
26.	Műtrágyaszórás (táblán tölt.)	kWh/ha	6,6	7,4	8,2	9,5
27.	Szervestrágya-szórás (tábla szélétől)	kWh/ha	36,3	40,3	45,4	51,9
28.	Felületpermetezés, porozás szántóföldön	kWh/ha	5,2	5,8	6,6	7,6
29.	Soros, ill. sávos vegyszerezés	kWh/ha	6,5	7,2	8,1	9,3
30.	Permetezés gyümölcsösben	kWh/ha	10,5	11,6	13,2	15,0
31.	Vegyszeres gyomirtás gyümölcsösben	kWh/ha	6,6	7,4	8,2	9,5
32.	Permetezés szőlőben	kWh/ha	14,5	16,1	18,1	20,8
33.	Vegyszeres gyomirtás szőlőben	kWh/ha	11,8	13,1	14,7	16,8
34.	Kaszálás alternáló kaszával	kWh/ha	13,2	14,7	16,6	18,9
35.	Kaszálás rotációs kaszával	kWh/ha	27,6	30,8	34,5	39,5
36.	Rendsodrás	kWh/ha	6,6	7,4	8,2	9,5
37.	Bálázás kisbálázóval	kWh/t	5,2	5,8	6,6	7,6
38.	Bálázás nagybálázóval	kWh/t	3,9	4,5	5,0	5,5
39.	Kukoricacsőtörés	kWh/ha	50,0	55,5	62,6	71,6
40.	Kukoricaszárzúzás	kWh/ha	14,5	16,1	18,2	20,8
41.	Járvaszártépés (Orkán rendszerű géppel)	kWh/ha	26,3	29,2	32,9	37,6
42.	Járvaszecskázás	kWh/ha	50,0	55,5	62,6	71,6
43.	Cukorrépa-fejezés (6 soros)	kWh/ha	35,8	39,7	44,8	51,2
44.	Cukorrépakiszedés (6 soros)	kWh/ha	44,7	51,8	61,8	76,8
45.	Cukorrépa rendfelszedés, rakodás (6 soros)	kWh/ha	34,2	37,9	42,9	48,9
46.	Cukorrépa-fejezés, kiszedés, egy menetes	kWh/ha	93,9	108,0	129,6	162,4
47.	Burgonyabetakarítás	kWh/ha	64,5	74,7	88,9	110,8
48.	Hagymabetakarítás	kWh/ha	39,5	43,9	49,5	56,6
49.	Zöldbab, uborka, paprikabetakarítás	kWh/ha	76,3	84,7	95,5	109,2
50.	Gyökérzöldség-betakarítás	kWh/ha	98,7	114,5	136,3	169,7
51.	Gyümölcsfarázás	kWh/db fa	1,1	1,1	1,3	1,6

Kilowattóra átszámítási tényező						
Sor- szám	A művelet megnevezése	Mérték- egysége	Számértéke			
			I.	II.	III.	IV.
területi kategóriában						
SZÁLLÍTÁSI ÉS EGYÉB MUNKÁK						
52.	Traktoros szállítás szilárd burkolatú úton	kWh/tkm	0,26	0,28	0,30	0,33
53.	Traktoros szállítás földúton és táblán	kWh/tkm	0,52	0,56	0,61	0,67
54.	Egyéb traktormunka (a motor névleges 1 kW teljesítménye alapján)	kWh/h	0,43	0,48	0,54	0,62
55.	Egyéb traktormunka közepes terhelés esetén	kWh/h	0,29	0,32	0,36	0,41
56.	Egyéb traktormunka csekély terhelés esetén	kWh/h	0,18	0,21	0,23	0,26

Kilowattóra átszámítási tényező						
Sor- szám	A művelet megnevezése	Mérték- egysége	Számértéke			
			I.	II.	III.	IV.
területi kategóriában						
MAGAJÁRÓ GÉPEK MUNKÁI						
57.	Gabona-betakarítás	kWh/t	10,5	11,6	13,2	15,0
58.	Kukorica morzsolt betakarítás	kWh/t	10,5	11,6	13,2	15,0
59.	Napraforgó-betakarítás	kWh/ha	34,2	37,9	42,9	48,9
60.	Cukorrépa-fejezés, kocsirakás	kWh/ha	44,7	49,7	56,1	63,9
61.	Cukorrépa-kiemelés, kocsirakás	kWh/ha	50,7	58,7	70,0	87,2
62.	Cukorrépa-fejezés, kiemelés, rendrakás	kWh/ha	74,5	84,9	99,2	119,4
63.	Szálatakarmány járvaszecskázás	kWh/ha	45,0	49,5	56,3	64,4
64.	Silókukorica járvaszecskázás	kWh/ha	64,5	71,7	80,7	92,3
65.	Szálatakarmány rendrekaszálás	kWh/ha	20,4	22,8	25,6	29,2
66.	Dohánybetakarítás	kWh/ha	46,1	51,2	57,7	65,9
67.	Bogyós gyümölcsök betakarítása	kWh/ha	40,5	44,9	50,5	58,0
68.	Szőlőbetakarítás	kWh/ha	38,7	42,9	48,4	55,2
69.	Egyéb magajáró gépes munka (a motor névleges 1 kW teljesítménye alapján) teljes terhelés esetén	kWh/h	0,43	0,48	0,54	0,62
70.	Egyéb magajáró gépes munka közepes terhelés esetén	kWh/h	0,29	0,32	0,36	0,41
71.	Egyéb magajáró gépes munka csekély terhelés esetén	kWh/h	0,18	0,21	0,23	0,26

Különböző fűvőkák vizsgálata a kalászfuzárium elleni védekezésben

Bevezetés

A kémiai növényvédelemmel szemben jogos elvárás, hogy a környezet minél alacsonyabb terhelése mellett, a lehető legjobb hatékonysággal védje növényeinket. Fontos szerepet tölt be a természetes eredményességében azzal, hogy egyrészt a termés biztonságát szolgálja, másrészt megfelelő minőségű termények előállítását teszi lehetővé a szükséges mennyiségben. Ennek a követelménynek korszerű vegyszerek használatával és ezek minél hatékonyabb célfelületre juttatásával tudunk megfelelni.

A növényvédelmi eljárások döntő többségében szórással juttatjuk ki a kezelendő felületre a hatóanyagot. A permetezőgépek rendszere, kialakítása, továbbá a gépekre felszerelt szórófejek és fűvőkák jelentősen befolyásolják, hogy a kijuttatott permetlé milyen mértékben hasznosul. A hatékony permetezéshez tehát az alkalmazási célnak megfelelő gépek, műszaki megoldások használatára, szakszerű permetezés technikára van szükség. A kezeléseket nem kellő hatékonyságáért a gazdálkodók és sokszor a növényvédelmi szakemberek is csupán az alkalmazott vegyszerek hatástalanságára gondolnak, pedig gyakran a permetlevet egyszerűen nem sikerül megfelelően a célfelületre juttatni.

Vizsgálatainkat őszi búza kalászvédelmi feladatai során végeztük. Célunk az volt, hogy bemutassuk, milyen különbségek adódnak hatékonyságban azonos vegyszer kijuttatása esetén. A vizsgálatokat különböző fűvőkák és haladási sebességek alkalmazása mellett végeztük víz-érzékeny papírlapok célfelületre helyezésével. Ezek alapján igyekeztünk felmérni a vegyszer célba juttatásának sikerességét, majd a vizsgálati eredményeket felhasználva a vegyszerezés hatékonyságát megállapítani.

1. Irodalmi áttekintés

Ábrahám és társai szerint (2011) a kalászfuzáriózis elleni védekezés komplex és nagy körületekintést igénylő feladat. Leghatásosabban az integrált szemlélet szerint védekezhetünk ellene. Ennek elemeit a **1. táblázat** szemlélteti.

A fuzáriózist, a mikotoxin tartalmat befolyásoló elem	Kockázati szint
Elővetemény	OOO
Előző évi növénymaradványok a talaj felszínén	OOO
Fajta választás	OO
Vetőmag csávázás	OO
Gyomirtás	O
Rovarkártevők elleni védelem	O
Tápanyag utánpótlás	O
Szárszilárdítás	OO
Gombaölőszeres lombvédelem	O
Gombaölőszeres kalászvédelem	OOO
Kalászvédelmi kijuttatás technika	OO
Betakarítás, betakarítás utáni műveletek	OO

O Alacsony OO Közepes OOO Magas

1. táblázat
A kalászfuzárium elleni védekezés,
a mikotoxin tartalom csökkentés elemei

Az elővetemény és maradványainak kockázati besorolását támasztja alá Békési (2010), aki szerint a kalászfuzáriózis alapvető fertőzési forrásai a talajban található, előző évben fertőzött növényi maradványok. Vagyis a tavalyi fertőzött kukoricáról vagy kalászosról jutnak az ivartalan vagy ivaros spóraformák a szél vagy a csapadék segítségével a kalászkokra. Ennek veszélyét fokozza Mesterházy (2009) megállapítása szerint, hogy a kukoricabogár széleskörű elterjedése a kukorica monokultúrát nagyrészt megszüntette, ezért a búza előveteményei között a kukorica nagyobb hányaddal szerepel, mint korábban.

A fajtaválasztás kérdése több szempontból érdekes. A fajták között rezisztenciakülönbségek vannak. A szegedi fajták közül a GK Petur (26), a GK Szala (16), a GK Hattyas (25), GK Smaragd (26), GK Csillag (27), a GK Holló (27) mutatott kalász fertőzöttségénél, az átlagnál (31.3%) jobb ellenállóságot. Morfológiai szempontok is befolyásolják a fogékonyságot. Nagy a jelentősége a szárszilárdságnak, a növénymagasságnak, a laza állású kalásznak (Mesterházy, 2009).

Nagyon fontos az egészséges vetőmag használata (20%-nál fertőzöttebbet ne vessünk!), bár a vegyszeres védekezés alapja a csávázás, a kalászfuzáriózis esetében ez csak áttételes hatással jelentkezik (Békési, 2010).

A fuzáriumfertőzés megelőzésében fontos, hogy a gyom gazdanövényeket (főleg fűféle gyomok), illetve az árvalékéseket mechanikai úton, vagy az engedélyezett herbicidek alkalmazásával fel kell számolni. Az integrált növényvédelem keretein belül a lehető legkisebb szintre kell csökkenteni a rovarkártételeket és a gombafertőzéseket, a megfelelő, engedélyezett inszekticidek és fungicidek segítségével. A növényápolás során törekedni kell arra, hogy lehetőleg minél kevesebb mechanikai sérülést okozunk (Szeitzné, 2009).

A búza megdőlésével nő a kalászfuzárium fertőzésének lehetősége. A megdőlés veszélye fokozódik, amennyiben:

- a gabona intenzív növekedésének kedvező az időjárás (esős idő, korai magas hőmérséklet),
- dőlésre érzékeny magas növekedésű, gyengébb szárú a fajta,
- magasabb tőszámmal vetett, sűrű állomány,
- a talaj jó tápanyag szolgáltató képességgel rendelkezik,
- intenzív a tápanyag utánpótlás, magas a nitrogén ellátás.

Védekezési eljárások közé soroljuk a szilárd szárú fajták nemesítését, az arányos tápanyagellátást (N-túlsúly kerülését), a vetési mód és tőszám helyes megválasztását.

Békési (2010) szerint a vegyszeres védekezésnél általában négy kérdésre kell választ adnunk: mi ellen, mikor, mivel és hogyan? Az első két kérdésre a válasz: kalászfuzáriózis ellen és teljes kikalászlástól. A célfelület (kalászkok) teljes megjelenése előtt nem érdemes kijuttatni a gombaölő szert. A veszélyeztetettség 5 hétig tart, ami száraz, meleg időjárás esetén (a teljes virágzás kiváráásával) 3-4 hétre rövidülhet. További várakozás viszont már kockázatos a hajnali harmatképződés miatt.

Számos engedélyezett fungiciddel adhatunk választ a mivel kérdésre. Ezek hatóanyagai többnyire a különböző azolok, illetve strobilurinek, valamint ezek változatos kombinációi.

Fontos kérdés a hogyan, ami a hatékonyságot erősen befolyásolja. Az állománykezelések hatékonysága kalászfuzáriózis ellen gyenge, általában 55 és 75% között változik. Megfelelő szórófejek és tapadásfokozók használatával törekednünk kell a kalászkok tökéletes és megmaradó fedésére.

Összefoglalva: a kalászfuzáriózis az őszi búza rendkívül veszélyes betegsége, ellene minden rendelkezésre álló eszközt – a nemesítés eredményeit, a kellő biológiai és technológiai ismereteken alapuló termelői tudatosságot, és a vegyszeres védekezés adott lehetőségeit – fel kell használnunk. Ugyanakkor a termelés biztonsága megköveteli a hatékonyság növelését, ami minden lehetséges védelmi mód tekintetében további fejlesztést igényel (Békési, 2010).

2. Vizsgálati anyag és módszer

2.1. A vizsgálatok helyszínei és körülményei

A kalászvédelmi kísérlet helyszíne a KITE Zrt. nádudvari kísérleti területe volt. Itt Lukullusz fajtájú őszipúzát vetettek kukorica elővetemény után. Tápanyagként 170 kg/ha nitrogén hatóanyagot kapott nitroszol formájában. A területet 10 m széles, 100 m hosszú parcellákra osztottuk jelzőkarókkal. A kísérletek-

ben, a KITE Zrt. Kertitox® P400-4 10X parcella permetezőgépét használtuk. A gép kialakítása alá van rendelve a szántóföldi növénykultúrákban végzendő növényvédő szerkísérletek igényének. Ezt a célt szolgálja a szokványos permetezőgépeken nem szereplő 55 dm³ névleges űrtartalmú tartálysor alkalmazása. A négy darab tartály lehetővé teszi négy különböző vegyszer kijuttatását tetszés szerinti sorrendben. Az egyes kísérleti tartályok közti váltás közben a rendszer átöblítése a 400 l-es tisztavizes tartályból lehetséges. A permetlé kijuttatása 10 m szórás szélességű, 5 szakaszból álló 20 szórófej egységgel felszerelt szórókeresztül történik. (1. ábra)

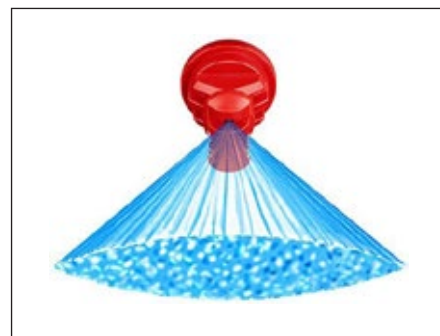

1. ábra Kertitox® P400-4 10X parcella permetezőgép munka közben

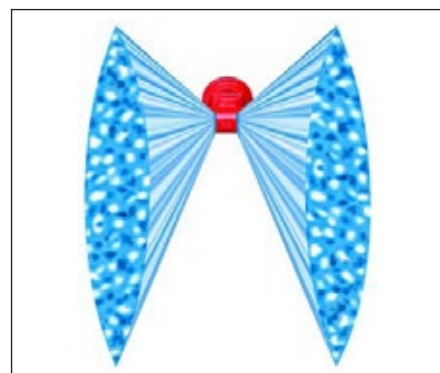
2.2. Kijuttatott vegyszer: WIRTUOZ 52 EC gombaölőszer

A Wirtuoz® 52 EC nagy hatékonyságú, 3 eltérő hatásmechanizmusú hatóanyagot tartalmazó szisztémikus, mélyhatású és kontakt gombaölőszer készítmény, amely preventív és kuratív hatással rendelkezik számos gombabetegség ellen. A tebukonazol a gombasejt ergoszterol szintézisét, a prokloráz a gombasejt mitokondriális membránrendszerét károsítja, a proquinazid a gomba spórák csírázását gátolja és aktiválja a kultúrnövény fertőzéssel szembeni védekező rendszerét. A készítmény védelmet nyújt a kalászosok levél- és kalászbetegségeit okozó gombabetegségektől, mint a lisztharmat, rozsda, szeptória, pirenofóra és **fuzárium** gombák okozta betegségek.

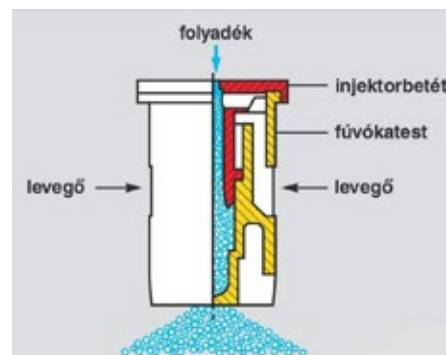
2.3. A vizsgált fúvókák:

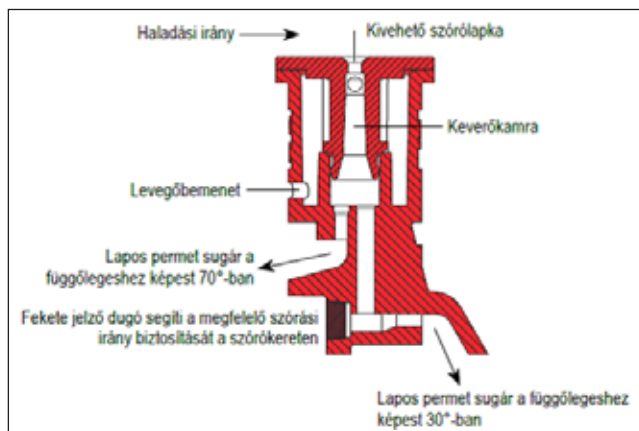
2. ábra Turbo TeeJet széles kúpszögű, lapos szórású fúvóka (TT11004)

3. ábra Turbo TwenJet légbeszívásos, kettős lapos szórású fúvóka (AITTJ6011004)

4. ábra Légbeszívásos lapos szórású fúvóka (Lechler-IDK 12004)

5. ábra Légbeszívásos aszimmetrikus kettős lapos szórású fúvóka (TeeJet AI3070)

2.4. A fedettség vizsgálata

Vizsgálataink során a Syngenta által gyártott víz-érzékeny papírokat használtuk. A lapokat tűzőgéppel rögzítettük a kiválasztott kalászkokra (6. ábra). A kiértékeléshez a víz-érzékeny papírminták eredményeit számszerűsíteni kellett. Ezt megfelelő számítógépes program hiányában milliméterpapír segítségével manuálisan végeztük.

6. ábra A víz-érzékeny papírok elhelyezése a kísérletek során

3. Vizsgálati eredmények

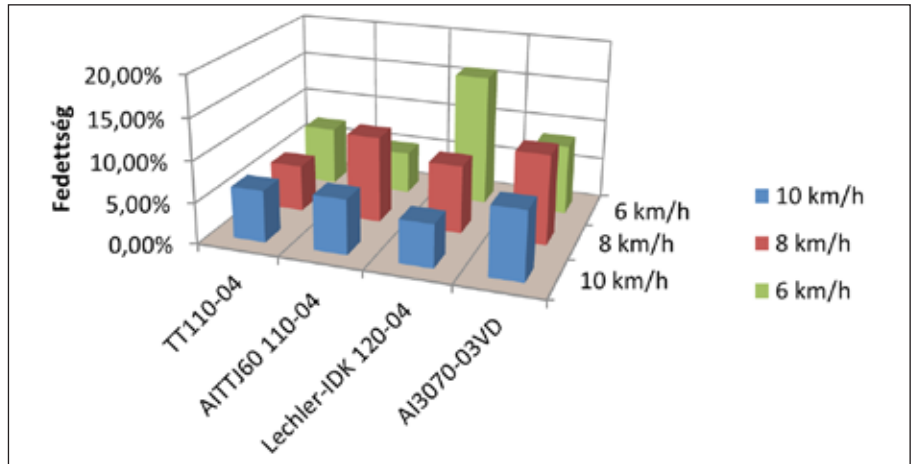
A kalászkezelések során kapott százalékos értékeket átlagoltuk parcellánként, majd az összesített adatokat táblázatos formában rögzítettük. A 2. táblázat a kalászkok kezeléssel szembeni oldalán

2. táblázat A kalászkok kezeléssel szembeni oldalán mért fedettség

Haladási sebesség	Fedettség fűvóka típusonként (%)			
	TT110-04	AITJ60 110-04	Lechler-IDK 120-04	AI3070-03VD
10 km/h	6,30%	6,67%	5,25%	8,34%
8 km/h	5,70%	10,50%	8,28%	10,90%
6 km/h	7,18%	5,16%	16,00%	8,50%

3. táblázat A kalászkok hátoldalán mért fedettség

Haladási sebesség	Fedettség fűvóka típusonként (%)			
	TT110-04	AITJ60 110-04	Lechler-IDK 120-04	AI3070-03VD
10 km/h	2,25%	3,33%	3,62%	7,50%
8 km/h	3,05%	1,28%	5,00%	8,60%
6 km/h	1,75%	1,47%	3,00%	13,20%

7. ábra Fedettség a kalászkok kezeléssel szembeni oldalán

mért fedettség értékeket, a 3. táblázat a kalászkok hátoldalán mért fedettség értékeket, míg a 4. táblázat az előző két fedettség átlagait tartalmazza különböző haladási sebességek és fűvókák alkalmazása mellett.

4. Vizsgálati eredmények értékelése

A 7. ábra a kalászkok kezeléssel szembeni oldalán kialakult fedettséget mutatja be különböző fűvókák és különböző haladási sebességek alkalmazását követően. A diagram alapján megállapítható, hogy a fedettség értéki rendre az 5% és a 10% közötti tartományba esnek minden fűvókánál. Kivételt képez a Lechler-IDK fűvóka, ahol a fedettség 6 km/h-ás sebességnél több mint 15%. A többi fűvókánál a fedettség a haladási sebesség növekedésével számottevően nem változik.

A 8. ábrán (következő oldal. Szerk.) már nagyobb változások láthatók. A kalászkok hátoldalán mért fedettség tekintetében minden haladási sebességnél az AI3070 típusú aszimmetrikus szóráskepű injektoros fűvóka adatai a legkedvezőbbek. Különösen gyengék a TeeJet fűvókák fedettségi adatai.

A 9. ábrán (következő oldal. Szerk.) bemutatott diagram a kalászkok teljes felületén elért fedettség értékeit hasonlítja össze. Jól látható, hogy az átlagok alapján is a legjobb értékeket az AI3070 típusú fűvóka produkálta, de jónak mondható a Lechler fűvóka teljesítménye is. Kiemelhető, hogy ezeknél a fűvókáknál a fedettséget a haladási sebesség jelentősen befolyásolja, míg ugyanez a hatás a TeeJet fűvókáknál kevésbé tapasztalható.

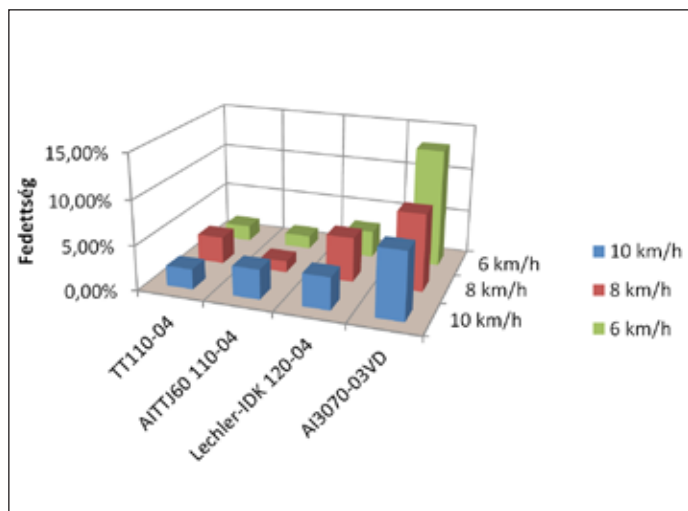
Dr. Virág Sándor
PhD. Főiskolai tanár
SZIE AGK, Szarvas

Sándor Imre
Növényvédelmi szakmérnök
TIL-AGRO Kft., Kaba

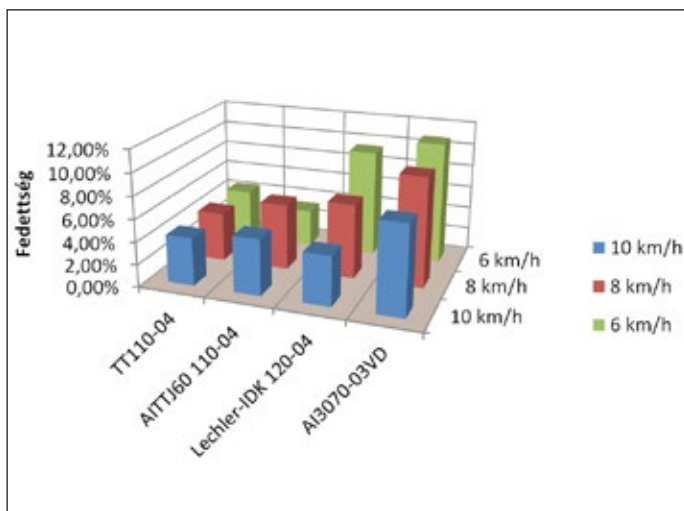
4. táblázat A kalászkok teljes felületén mért fedettség átlaga

Haladási sebesség	Fedettség fűvóka típusonként (%)			
	TT110-04	AITJ60 110-04	Lechler-IDK 120-04	AI3070-03VD
10 km/h	4,275 %	5,00 %	4,435 %	7,92 %
8 km/h	4,375 %	5,89 %	6,64 %	9,75 %
6 km/h	4,475 %	3,315 %	9,50 %	10,85 %

8. ábra Fedettség a kalászkok hátoldalán

9. ábra Átlagos fedettség a kalászkok teljes felületén

Felhasznált irodalom:

ÁBRAHÁM R., ÉRSEK T., KUROLI G., NÉMETH L., REISINGER P. (2011): Növényvédelem Debreceni Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Pannon Egyetem Az Agrármérnöki MSc szak tananyagfejlesztése.

BÉKÉSI PÁL (2010): Ismét a kalászfuzáriózisról. Agroforum, 2010 január

DIMITRIEVITS GYÖRGY (2013): Permetező szórófejek és fúvókák I. Agrárgazat 2013 szeptember (XIV./9.) 102.-106. p.

MESTERHÁZY ÁKOS (2009): Agrotechnikával a fuzárium megelőzésére.

Biokultúra 2009/4, <http://www.biokontroll.hu/cms/index.php>

SZEITZNÉ SZABÓ M. (2009): Gabonaalapú élelmiszerek fuzárium toxin szennyezettségének csökkentési lehetőségei. Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal

MINDEN, AMI A TRAKTOR KÖRÜL SZÁMÍT ÉS KÖLTSÉGET TAKARÍT MEG ÖNNEK!!

DERALAND

Quicke

ZUIDBERG
FRONTLINE SYSTEMS

scharmüller
ANHÄNGERKUPPLUNGEN

Számos más innovatív termékünkkel és újdonságainkkal várjuk Önt az AgrárgépShow 2018 szakkiallítás A pavilon 108/A standján.
Időpont: 2018. január 24-27. www.deraland.hu

Milyen növény az agg császlói som ?

„Tavasszal somfa lennék
talpig aranyban állva,
biztatón mosolyognék
a zsendülő világra.”

(Kányádi Sándor: Mi lennék? részlet)

A húsos somnak németül „Kornelkirsche”, vagy „Dirndl” a neve. A név első része a latin cornus „szaru”, „szaru” szóból ered, mert olyan kemény a fája. A második névrész a gyümölcs alakjára, formájára, színére utal, mert a cseresznyére emlékeztet, bár ovális. Nevezik „Hartriegel” néven is. A francia neve latin eredetű: „cornouiller male” névvel illetik. A termés angol elnevezése a némethez hasonló: „Cornelian cherry”, vagy egyszerűen csak „cornel”. S az orosz neve „кизил обыкновенный”.

Előzmények

Néhány gondolatot ejtek e növényfajról, bevezetőként. Linné hajdan, 1753-ban, a *Cornus mas* L. tudományos névvel illette. E fajnak, inkább gyümölcsstermő növénynek, netán gyógynövénynek, talán dísznövénynek, létezik egy remek, igen koros, de nem „vén” példánya Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Császló településen. Az Árpád-kori falu neve először II. András király egyik adománylevelében (1231) szerepel *Chaslou* néven, bizony, komoly a múltja! Igaz, a som fogyasztása az emberiség őskorára vezethető vissza, hisz' magvait a svájci cölöpházakban, azok környezetében, konyhai tűzhelymaradványaiban is megtalálták (**1. ábra**).

Regélt a somról Columella, Dioskurides és még csak igazán magasztalta Hippokrates, akik tudatták, hogy kemény fája alkalmassá teszi lándzskészítésre. Írásaikban megfogalmazták, hogy gyümölcsé kiváló

hatást gyakorol az emésztésre. Mint gyógyszernövénynek, áldásos hatása van több betegség megelőzésére, leküzdésére, amit az idők folyamán számtalan szakíró megerősített, olykor kibővített.

Lippay János (1664) munkájában, a „Posoni Kert”-ben terjedelmes és részletes tudnivalókat tárt „*az Kegyes Olvasohos*”, hisz' ez az örökbecsű mű „Harmadik Könyv Gyümölcsös Kert”-je XII. §-a „*A Som-Fárúl*” (195-197. oldalakon) terjedelmes ismereteket nyújt. Tudatja, mint gyümölcsöt termő növényt és gyógynövényt! Kifejtette, hogy „*A Som-fa sem kerti mi-nálunk, hanem erdei, vagy mezei: mindazon által, a kertekben-is ültetik, avagy á magván; avagy á fa-körül kinőt csömötéjéről, ha egg kevés gyökérrel eelszakasztyák s' úgy ültetik. Nem szokták oltani...*”. De alig van ez ma sem másként!

Hazánkban, főként megyénkben, a Felső-Tisza Vidéken, házikertekben termesztik, bár vadon még a Duna mentén is gyakran előfordul. Találkozhatunk „törzsös” matuzsálem egyedekkel. Az itt élő emberek sokféleképpen felhasználják, így: befőtteket, aszalványokat, lekvárt készítenek belőle, de pálinkának sem utolsó a gyümölcsé. Alkalmazták festésre (textíliák és szattyánbőrök) is. Fája kiváló szerszámfa. Több régióknak (pl. Somogy megye, Somlyó) és településünk (e megyében legalább 25 települési néven felfedezhető) őrzi a nevét, népszerűségét, elterjedését, de gyakran előfordul, mint vezetéknev is (pl. Som Lajos, Som Krisztián, Somos András).

Nem megkerülhető, s lebecsülendő az a tény sem és nem érdekesség, inkább különlegesség, nagyszerűség, hogy Császlón, a Rátz-kertben, régi

1. ábra. A svájci cölöpház
(fotó: Alamy Stock)

névén a Palotakertben (Rácz Pál ny. gazdasági felügyelő telke) áll Európa valószínűleg legidősebb, élő somfája! Az 1520-as években Nádasdy Mátyás nemesi kúriája állhatott itt a ma is élő, matuzsálem korú somfa környékén. A XVI. században a Szenyesyek szerezték meg, Szenyesy Lukácsé és Szenyesy István fiáé 1552-ben. A XVII. században a Ramocsa, Kámondy és Zinyérváraljai Horváth család birtoka. Egy 1675-ös összeíráson Császlóban, mely akkor Serédy Benedek birtoka, nemesi kúriát, szőlőbirtokot, malmot jegyeztek fel a korabeli krónika szerint.

A kora talán 400-450 éves! Hatalmas, lapított gömb alakú koronájának alsó ágai a földig hajlanak (**2. ábra**). A császlóiak még ma is palotakertaljai dűlőnek hívják azt a területet ahol áll, lehetséges, hogy a sombokor egy elpusztult kastély vagy kúria kertjének mementója? Átellenes állású levelei ép szélűek, hosszan elkeskenyedő csúcsúak (**3. ábra**), a sárga virágok ernyőszerű csoportokban március-áprilisban, a lombfakadás előtt nyílnak (**4. ábra**).

Nyékes István munkája

Miként látta 1953-ban Nyékes István a császlói húsos somot? Így: „6,40 m a magasság, 8,0x7,5 m koronaátmérő

(Faustmann-féle tükrös hipsométerrel mérve a magasságot) 3 m törzskerület 45 cm magasságban. A fatermetű sombokor a föld felszíne felett, mintegy 35 cm magasságban sokfelé ágazik el. Az idős elágazások mellett közvetlenül a föld felszínéről elötörő 5-7 cm átmérőjű ifjabb elágazások találhatóak. A fatermetű bokor alakja (+ -) lapított gömbalak. Fő elágazásai az alsó elágazások felett 50-80 cm törzskerületűek. Az ágak általában hamvasszürkés színűek, görcsösek, helyenként egész nagy dudorokkal, s itt-ott barnás színeződéssel. A vastagabb ágakon néhol bekorhadó, szüete odú figyelhető meg. Az itt-ott viszsaszáradó felső koronarészben 40-50 cm-es hosszú hajtások, és az üdezőld levélszín tanúsítja az öreg som nagy vitalitását. Minden évben rendszeresen terem 6-8 véka gyümölcsöt (90-120 kg). Gyümölcsei skarlátvörösek, feltűnően nagyok, a *Cornus mas L. forma macrocarpa* Dipp.-nél jóval fejlettebbek, s kómagvait attól elkülönbözteti még kihegyezett voltak. A somváltozatot *Cornus mas L. f. császlóiensis* Nyékes nova forma néven írtam le... Díszértékénél, edzetségénél és gyümölcseinek kitűnő ízéért, (savanykás-édes), valamint nagyságáért méltán érdemelné meg elszaporítását. Az erdészetben kitűnően lehetne ipari somlé nyerésére ültetvényekben felhasználni, mivel legalább 40-50 %-al több somlé nyerhető ki belőle, mint a közönséges erdei somból."

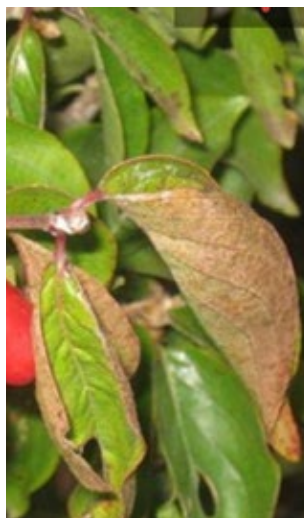
De menjünk vissza egy kicsit az időben. Ma a 2017. évet írjuk, akkor a Császlón tenyésztő húsos som, úgy az 1600-as évek első felében fogant, s cseperedett az évszázadok alatt matuzsálemmé. Micsoda történelmi idők tanúja!

Amikor a császlói somról beszélünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a felfedezője, névadója nevét! **Nyékes István**, a Császlón talált húsos somot 1953-ban írta le, s jövőre lesz 65 éves az e néven ismert forma.

2. ábra. A „császlói som” *Cornus mas f. csaszloiensis* termőhelyén (fotó: talita.hu)

A császlói som gyümölcseit 5. ábrán szemléltetjük, s láttatjuk a *Cornus mas L. f. macrocarpa* Dipp. gyümölcsét is (6. ábra).

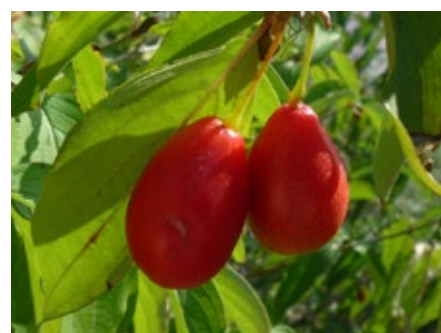
3. ábra. Az öreg húsos som levelei (fotó: internet)

4. ábra. A császlói som virágai (fotó: kertlap.hu)

5. ábra. A *Cornus mas L. f. csaszloiensis* Nyékes gyümölcse (fotó: Lenti I.)

6. ábra. A *Cornus mas L. f. macrocarpa* Dipp gyümölcse (fotó: kertlap.hu)

Priszter Szaniszló (1962), említést tett a nagygyümölcsű somokról, s említette a Nyékes (1953) által leírt, Császlón tenyésztő típust is. Úgy jellemezte ezt a „fát”, hogy tövétől ágazik el, s a legöregebb Európában (már akkor 400 év felettinek becsülték).

Fintha István és Szabó Anikó eredményei

Fintha István és Szabó Anikó (2005) termésvizsgálati munkájukban leírták, hogy 1997-ben – a felfedezéstől számított 44. évben – a következő méretadatokkal rendelkezett az öreg Császlói húsos som: „Ekkor a törzs földfelszínén mért kerülete 490 cm volt, közvetlen ezután hat jelentősebb ágat indított, melyek közül a két legvastagabbnak, 50 cm magasan mért kerülete 163, illetve 132 cm volt. A fa magassága kb. 6 m. Méretei tehát az elmúlt 44 év alatt jelentősen nem változtak.”

A szerzők megállapították, hogy e növényegyed termésének átlagmérete 21,6x14,2 mm, a benne lévő csontár 16,5x6,2 mm átlagnagyságú, kocsányának átlagos hossza 14,7 mm-es. Ezek a mérések 1999-2002-ban történtek. Azóta átfogó, részletes vizsgálatot nem végeztek a *Cornus mas f. császlóiensis* növényen.

Összegzés

2000-ben személyesen megtekintetem Császlón az „öreg somot”, s valójában, azt a magárahagyatott állapotot találtam a helyileg védett (1989 óta) húsos som környezetében, amit Fintha István és kolléganője Szabó Anikó később észrevételezett 2005. évi publikációjukban. A nemtörődomség, elfeledettség lengte körül a magán földterületekkel érintett somfát, elgazosodott volt környezete, s lombkoronájába belenőtt a feketebodza,

mint nemkívánatos társ! Nagy szerencse, inkább csoda, hogy nem lett az emberi felelőtlenség áldozata, s enyészete! Az FM-hivatal akkori vezetőjeként, jeleztem e szomorú állapotot a HNPI Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet egyik, a természeti értékek iránt kimondottan elkötelezett munkatársának, aki – hathatósan – eljár e több gondviselésre méltó növény védelmében!

Eredeti helyén, korának, kitettségének megfelelő állapotban tenyészik, törvény oltalmazza, mint a múltunk nagy tanúját!

Felhasznált irodalom

Fintha I. és Szabó A. (2005): Vizsgálatok az ÉK-Alföld somfáinak termésin (*Cornus mas L. 1753*), különös tekintettel a „Császlói” formára. Bot. Közlem. 92 (1-2): 159-165.

Nyékes I. (1953): A császlói som. Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve, Budapest. 169-173.

Priszter Sz. (1962): A húsos som (*Cornus mas L.*) termésének változatosága. Bot. Közlem. XLIX. (3-4): 268-279.

Lippay J. (1664): Posoni Kert. Nagyszombat – Bécs. 195- 197.

Prokaj, E., Medve, A., Koczka, N., Ombodi, A., Dimény, J. (2009): Examination of Cornel (*Cornus mas L.*) fruits in Borsod-Abaúj-Zemplén county (Hungary). Szent István Univ., Faculty of Agricultural and Environmental Sci., Institut of Horticultural, Gödöllő.

Dr. Lenti István

19 91
CONT-ECO
KERÍTÉSTECHNIKA

VILLANYPÁSZTOR

TORNADO VADHÁLÓ

KERÍTÉSEPÍTÉS

www.cont-eco.hu

+36 94 325 672 • +36 70 9 49 59 69

A Huminisz Kft. évtizedes tapasztalatokkal rendelkezik a huminsavas növénykondicionálás területén. Cégünk a piac egyik meghatározó szereplőjeként fontos feladatának tekinti, hogy a termelőket szakmailag hiteles információval lássa el a Huminisz technológia hatásáról és hatékonyságáról.

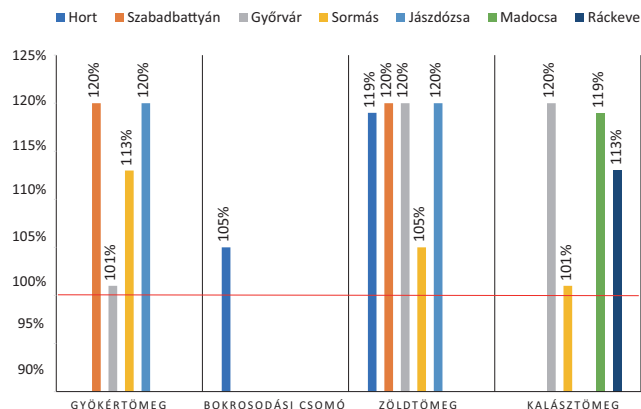
Termelőknél (nagyüzemi és kisüzemi), valamint kutatóintézetekben (kisparcellás) végzett kísérletekben az ország mintegy 50 helyszínén történik értékelés. Az elmúlt két évben a terméshozam és a termésminőség vizsgálata mellett ún. fenometriai méréseket is végzünk független, külsős szakember bevonásával. Így pontosabb képet kapunk a Kondisol és a Solvitis termékek növényekre gyakorolt hatásáról. Ez termelő partnereink számára is fontos, hiszen a hiteles és korrekt gyártói tájékoztatás a hosszú távú együttműködés egyik fontos pillére.

A Huminisz Kft. üzemi tesztjeinek értékelése a vegetáció során 1-3 alkalommal történik.

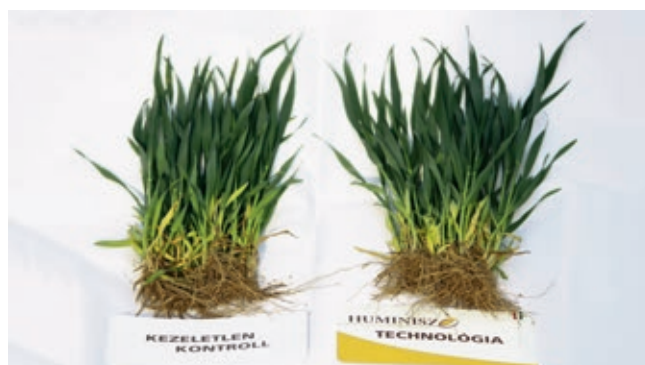
A vizsgált növényi paraméterek különféle kultúrákban a következők:

- » gyökértömeg
- » gyökérhossz
- » gyökérgümők száma
- » gyökérgümők tömege
- » bokrosodási csomó
- » növény-/zöldtömeg
- » levélszélesség
- » levélhosszúság (zászlóslevél is)
- » magasság
- » levélemeletek száma
- » gyökérnyak-/szárátmérő
- » virágzó/fertilis oldalágak száma
- » fertilis oldalágak tömege
- » becőszám/oldalág
- » hüvelyszám
- » kaláshossz
- » kalásztömeg
- » kalászsám
- » tányérátmérő
- » gyümölcstömeg
- » gyümölcsszám/hajtás
- » Brix-fok
- » SPAD érték

A HUMINISZ TECHNOLÓGIA HATÁSA A BÚZA PARAMÉTEREIRE 2017. (KONTROLL TERÜLET = 100%)

A fent felsorolt paraméterek megváltozása (közvetlen hatás) hozzásegíti, hozzásegítheti a növényt egy magasabb és jobb minőségű termés eléréséhez (közvetett hatás). Az üzemi tesztek ilyen módszerrel a vegetációs időszakban elvégzett értékelése pontosabb képet adhat termékeink hatásáról, mint a betakarítás. Ennek oka, hogy a mérések tárgya a növény és nem a terület. A szakszerűen elvégzett felvételezés és értékelés során a Kondisol és Solvitis termékek növényre gyakorolt hatását állapítják meg, nem pedig a terület teljesítményét, amit rengeteg tényező befolyásol és módosít (talajfoltok, vadkár, belvíz, gyomosodás, kártevők, tőhiány, művelési kár stb.). Ráadásul a partnereink is részletesebb, szakmailag teljesebb képet kapnak az általunk forgalmazott készítmények viselkedéséről, hatásáról.

Őszi búza, Győrvár (2017. április)

Huminisz technológia:

Őszi kezelés (2016): 5 l/ha Kondisol N + 1 l/ha Solvitis Zn

Tavaszi kezelés (2017. április): 5 l/ha Kondisol + 2 l/ha Solvitis NPK 12-7-4

Sikeres termesztést kívánunk a „Növénykondicionálás és növénytráplálás” jegyében 2018. évben is!

kezelt kontroll

Huminisz technológia:
Egy őszi és két tavaszi kezelést követően az állomány egyöntűbben és tovább virágzik.

Győrvár (2017. április)

Pais István | Huminisz Kft.

Gyepes fajkészlet vizsgálata Tiszapüspöki mintaterületen

A gyepgazdálkodás az állattenyésztés szálastakarmány előállításának legalapvetőbb formája. A gyepesek a gazdasági haszonállatok takarmányellátásán túl, mint legelőhely; táplálkozási, szaporítási, valamint pihenőidőben való tartási helyként is funkcionálnak. A legelőn való tartózkodással az állat immunológiai szempontból kiváló helyzetet élvez, a friss levegő és a napsugárzás kedvező hatásai az élettani folyamatok rendeltetésszerű működését segítik elő. A szabad levegőn az étvágy fokozódik, s minden kedvező hatás hozadékaul a szaporodásbiológiai funkciók is kedvezőbben alakulnak, azaz javul a termékenyülés, illetve az ellés mutatója.

A Tisza mentén hosszú idő óta szerepet játszik a gyepművelés, ám a korábbi nagy kiterjedésű, füves területek mára egyre fogyatkozóban és szórvány jelleggel mutatkoznak. A gyepes területek csökkenéséhez a történelem folyamán az úrbéri földosztások mellett, a nagy tiszai folyószabályozás és gátépítés nyomán kibontakozó és hangsúlyossá váló szántóművelés, továbbá a későbbi termelőszoövetkezeti rendszer gyakorlata járult hozzá a legnagyobb arányban. Mára a Tisza menti gyepesek legfőképp a hullámtér területén, vagy mentett árterület kedvezőtlen adottságú, egyes belvizes mélyfekvéseiben és gyengébb termőképességű szikes és szárazabb kitettségű részein maradtak fenn. Ezek a területeken a szántóművelés végzése nem rentábilis. Viszont a gyepesek fenntartása indokolható az élővilág, a változatos agrártáji jelleg és az extenzív állattartás oldaláról egyaránt. Ezek a gyepesek a hazai tájjelleg emlékének a maradékai.

Az árterei gyepesek nemcsak a természetvédelem, hanem a gyepes alaposított állattartás szempontjából is fontosak. Eltérő környezeti adottságok és hasznosítási módok mellett,

eltérő növénytakarmányok alkotják a gyep növényzetét. Kutatásom tárgyát Közép-Tisza-vidéki mintaterületek növénytakarmánytani állapotvizsgálata képezi. A tárgyalt gyepesek időjárási, földfelszíntani, földtani, biológiai és emberi hatások által kialakuló, természetközeli állapotú, alternatív jellegű termelési eszközök, amelyek a fenntartható mezőgazdasági termelés tükrében, napjaink felelős agrárkultúrájának figyelmet érdemlő szegmensébe teendők. Témaválasztásom indokolható a napjainkban közkeletű tényként jelentkező, mondhatni monokultúrás szántóföldi mezőgazdasági termelés felvetődésével, melyben a gyepesekre alaposított állati takarmány termesztése nem élvez jelentős szerepet. A magasabb minőségű élelmiszerek viszont igénylik a gyepes termelésre alaposított állati termék előállítását. Fontos, hogy a környezettudatos mezőgazdaság egyben a táj élőhely-kezelésére is figyelmet fordítson, és a tájjellegeknek meg-

felelő agronómiai hasznosítási módot végezzen. Ehhez szükségeltetik minden elérhető, a környezeti diverz életközösségeket és táji adottságokat reprezentatív ismertető tudományos munka, amelynek ismeretében a fenntartható mezőgazdálkodás képes alapvető célkitűzéseit, mint például az agroökológiai potenciál megfelelő felhasználását véghezvinni. Továbbá a szerteágazó ismeretek segítenek a környezeti gazdálkodás potenciális feltételeinek releváns módon történő javításában.

Tiszapüspöki, a Közép-Tisza-vidék tájtörténetének egy jellegzetes helyszíne, a környék gyepesek az előbb leírt módú tájváltoztatás bélyegét magukon hordozzák. A vizsgálataim során éves felmérést végzek egy hullámtéri, valamint egy mentett árterei gyepes területen. A helyzet érdekességét adja, hogy e két gyep a folyószabályozások előtt egy összefüggő gyepet alkotott.

Nagyszög-eleji rét magányosan álló fával Tiszapüspökínél
(a szerző felvétele)

Tarackbúza (a szerző felvétele)

A ma hullámtéren fekvő gyepek a történelmi leírások alapján állandó gyepek, tehát feltörést nem élt meg. A gyepek Nagyszög-eleje helynévvel illetik. Ma a terület a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet területéhez tartozik. A mentett árterületi ősi gyepek a XIX. század második felében feltörték, visszagyepesítése a területen gazdálkodó termelőszövetkezet által a XX. század második felének végén történt meg. A terület helyneve Zsellérföld. Az említett területeket legeltetéssel és kaszálással együttesen hasznosítják (BENEDEK, 1970; 1993).

A Nagyszög-eleje magasabb térszintjein *Carici vulpinae - Alopecuretum pratensis* ((Kovács & Máthé 1967) Soó 1971 corr. Borhidi 1996) társulás volt beazonosítható. A mélyebb részeken fekvő terület növénytársulása a *Carici gracilis - Phalaridetum* ((Kovács & Máthé 1968) Soó 1971 corr. Borhidi 1996). A Zsellérföld gyepterületén *Achilleo - Festucetum pseudovinae* (Soó (1933) 1947 corr. Borhidi 1996) társulás a meghatározó, a mélyebb részeken az *Agrostio stoloniferae - Alopecuretum pratensis* (Soó 1933 corr. Borhidi 2003) társulás BORHIDI (2003) munkája alapján.

A *Carici vulpinae-Alopecuretum pratensis* társulás magyar nyelvű megnevezése ecsetpázsitos mocsárrét.

Réti ecsetpázsit (a szerző felvétele)

Ez a mocsárrét társulás a nagyobb folyók árterekre jellemző, ahol folyóvízi - vályog, agyag - üledéken, vázta talajon, vagy réti talajokon fordulnak elő mocsárrétek, valamint magassárrétek határaként, tanúskodva az ártéri feltöltődés huzamos folyamatáról (BORHIDI, 2003). A vizsgálati területen, a tárgyévben a mérsékelten nedves tenyészterületen előforduló réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*) elterjedése a legszembetűnőbb. Mellette a

kiszáradó területet jelző tarackbúza (*Elymus repens*) borítása volt éves viszonylatban tekintélyes. A réti ecsetpázsit a kaszált réteken erőteljesen felszaporodik, köszönhetően a korai, május-júniusi virágzási idejének, képes magot érlelni (június 1-15. táján). Az éves első növények kaszálással, a későbbi növények legeltetéssel jól hasznosíthatóak. NAGY (2003) munkája szerint a tarackbúza termőképessége megegyezik a réti ecsetpázsit értékével, minősége viszont gyengébb. E két szálfű mellett kisebb, de jelentős a réti perje (*Poa pratensis*) jelenléte. E fajt SZEMÁN (2006) legelőben és kaszálóban történő hasznosítási módra egyaránt jól alkalmazható fajként tárgyalja. Inváziós nyomást a Tisza hullámtéren oly jellemző gyalogkakác (*Amorpha fruticosa*) nem, viszont az olasz szerbtövis (*Xanthium italicum*) okoz. A társulásban az említett fajokon túl, további 46 fajt azonosítottam. A fajok megjelenése és részesevé a növénytakaróból azt mutatja, hogy közel fele-fele arányban jelennek meg a természetes és a leromlásra utaló fajok a növényi összetételben (SIMON, 1988; 1992).

A *Carici gracilis-Phalaridetum* társulás magyar nyelvű megnevezése pántlikafüves magassárrét.

Zsellérföldi rét Tiszapüspökinél
(a szerző felvétele)

Pusztai here (a szerző felvétele)

Az Alföldön elterjedt, tipikusan mocsárrét jellegű, benne a zöld pántlikafű (*Phalaris arundinacea*) nádszerű növekedése a megfigyelhető. E társulás folyók középszakaszaának árterein elterjedt, ahol a talaj glejes felsőszinttel jellemezhető tápanyagban gazdag hordalékon, mely kitett az éves rendszerességgel bekövetkező tavaszi árvízborításnak. A pántlikafüves felső szint alatt a sások és egyéb mocsári növényfajok jelennek meg (BORHIDI, 2003). A vizsgálati területen a tárgyévben a zöld pántlikafű (*Phalaris arundinacea*) mellett a franciaperje (*Arrhenatherum elatius*) volt jelen a legnagyobb számban. A zöld pántlikafű (*Phalaris arundinacea*) előnye SZEMÁN (2006) szerint, hogy bár az igen vizes élőhelyet igényli, nagyfokú szárazságtűréssel bír, és az ún. nyári csapadékhiány okozta kiszáradást is biztosan átvészeli, biztosítva a legelő állatok zöldfű igényét. Szénakészítésre az első növevény a kései kaszálások ideje miatt viszont már alkalmatlan, előrehaladott vegetatív fázisa - felhalmozott cellulóz/lignocellulóz magas aránya miatt, azaz „hamar fásodik”. Tavasszal a faj későn hajt ki, virágzása június közepén történik. Ideális húsmarha legelő fűvének, ellenben a túlzott rágás-típrást nem tűri kellően, a szakszerűen végzett legeltetésre fokozott figyelmet kell szánni. Az állatok szívesen legelik. Az éves felmérés folyamán, nyártól a keserű édesgyökér (*Glycyrrhiza echinata*) markáns elterjedésének köszönhetően, (indával messzire nyúló) a növénytársulás *Glycyrrhiza echinatae-Phalaroidetum* (Timár 1947, Borhidi 2003), magyar nyelven édesgyökéres pántlikafű-társulásként azonosítható. Emellett to-

Cérnahere (a szerző felvétele)

vábbi 38 faj azonosítása történt meg a növényi összetételben. A faji összetétel a degradálódó gyepek típusába sorolandónak mutatja a növényi állományt (SIMON,1988; 1992).

Az *Achilleo setaceae-Festucetum pseudovinae* (Soó (1933) 1947 corr. Borhidi 1996) magyar nyelvű megnevezése füves szikespuszta. A társulás jellemzője, hogy viszonylagosan zárt növényzeti takaró borítású, rövid fűű gyepek. Kialakulása a II. osztályú szolonyec szikes talajokon figyelhető meg. Elterjedt szikilegő-típus Magyarországon, főképp a réti szolonyec különböző változatain jelentkezik – itt leggyakrabban sztyeppesedő réti szolonyec talajon-, emellett a szolonyec szikeseken elterjedése viszonylag ritkább (BORHIDI, 2003). A vizsgálati területen a tárgyévben sovány- vagy sziki csenkesz (*Festuca pseudovina*) képviselte a legnagyobb mérvű megjelenést. A népnyelv ezt a fajt apró csenkeszként is nevezi. Mellette a

Franciaperje (a szerző felvétele)

Sziki here (a szerző felvétele)

réti perje (*Poa pratensis*) aránya nagyobb értékű. A nyárelején érdekes jelenséget mutattak a további nagy részarányú bíró fajok, a herefélék képviselői, a „bodorkák” gyűjtőnéven ismert apró here fajok. Jelenlevők voltak a cérnahere (*Trifolium micranthum*) és a sávos here (*Trifolium striatum*). Ezek SZEMÁN (2003) munkájában leírtakkal megegyezően nyárelőn a fűfélék fölé nőnek hatalmas növényi tömeggel, és igen értékes takarmánybázist nyújtanak a gyér takarmányt nyújtó (korán előregedő) apró csenkesz mellett. A területen emellett további 30 növényfajt azonosítottam. A faji összetétel itt is a degradálódó gyepek típusába sorolandónak mutatja a növényi állományt (SIMON,1988; 1992).

Az *Agrostio stoloniferae-Alopecuretum pratensis* (Soó 1933 corr. Borhidi 2003) társulás magyar nyelvű megnevezése ecsetpázsitos sziki rét. Ez a nedves területek szikes réteje aránylag

Réti perje (a szerző felvétele)

magasfűvű fajösszetétellel bír. Az élőhely a nedves, I-II. osztályú szikeseken igen elterjedt társulás. Átmeneget képez a nedvesebb sziki rétek és a szárazabb típusú löszpusztagyep, sziki erdőspuszta-rétek között. Fajösszetétele igen nagy diverzitású lehet (BORHIDI, 2003). A vizsgálati területen a réti perje (*Poa pratensis*) képviselte a legnagyobb arányt. Mellette a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*) és a tarackbúza (*Elymus repens*) jelenléte nagy értékű. Ebben a növénytársulásban is jelen vannak bodorkáknak nevezett fajok, közöttük a cérnahere (*Trifolium micranthum*), a pusztai here (*Trifolium resutum*), a sávós here (*Trifolium striatum*), valamint a sziki here (*Trifolium angulatum*). Ezen túl további 24 faj azonosítása történt meg. Ebben a növénytársulásban már a természetességre utaló fajok dominálnak (SIMON, 1988; 1992).

A mintaterületi rétek éves növényzetét alkotó fajainak száma szerint, a hullámtéri Nagyszög-eleji rét területén fajgazdagabbak az egyes részek növényállományai, mint a mentett ártéri Zsellérföld részein. Érvényre jut BÖLÖNI et al. (2003) munkájának az a megállapítása, miszerint a nedvesebb termőhelyek növényzete fajgazdagabb. A Tiszapüspöki határában fekvő mintaterületek vizsgálati értékei szerint megállapítható, hogy Nagyszög-eleje mintaterület mindhárom vizsgálati részén a szálfüvek domináltak, míg Zsellérföld területén az alfűvek. A megoszlásból következtetni lehet a hasznosítási irány fő volumenére, e szerint a Nagyszög-eleji réten hangsúlyos a kaszálás, a Zsellérföld rétéjén viszont a legeltetéses hasznosítás az intenzívebben. CSÍZI (2003) munkája szerint a rendszeres kaszálás hatására megnő a szálfüvek aránya a növénytakaróban. A növényi összetétel viszonyában megállapítható, a Nagyszög-eleje, valamint a Zsellérföld rétejeinek területén egyaránt a degradációra utaló fajok vannak túlsúlyban. Erre magyarázat lehet a Nagyszög-eleje területén a rendszeres tartós vízállás, és az ebből következő kedvezőtlen feltételek a legel-

tetés irányába. A tartós vízállásokon legelő állatok taposásukkal roncsolják a talajfelszínt, előnyhöz juttatva így PENSZKA et al. (2009) megállapítása szerint a gyomokat (pl.: olasz szerbtövis (*Xanthium italicum*)). A Zsellérföld területén kiugróan magas a zavarástűrő sovány csenkesz (*Festuca pseudovina*) aránya, amely visszavezethető a területen BENEDEK (1970) által leírt korábbi talajvízszint eséshez, ezáltal a terület szárazodásához, melyen az aprócsenkeszes vezérnövényű társulás kialakulhatott. Emellett a területen magas arányú SIMON (1988; 1992) munkáiban ún. kísérőfajként jellemzett fajok jelenléte. Ez a stádium MJAZOVSKY (2003) megfigyeléseivel és BENEDEK (1993) leírásának összevetésével úgy magyarázható, miszerint az ilyen terület sokáig szántóként hasznosított korábbi gyepterület, melyet felülvetéssel telepítettek újra. NAGY (2003) munkáit követve számolt mezőgazdasági érték tekintetében elmondható, hogy a területek értéke csekély-silány, amely visszavezethető a Nagyszög-eleji gyepon az ártéri elöntések nyomán a mélyedésekben kialakuló tartós vízállásra, és a magasabb területeken a korán, vizenyős talajon megkezdett legeltetésre, melyek a degradációra, és nem a természetességre utaló (és takarmányozás szempontjából értékes) fajoknak nyitnak lehetőséget a terjedésre. BENEDEK (1970) szerint a tartós árvízi nyomású területeken mindemellett, szintén az invazív fajoknak és gyomoknak kedvez. A Zsellérföld rétéjének területén a mezőgazdasági érték alacsony értéke a száraz fekvésben kialakult vegetációnak köszönhető, melyben az uralkodó sovány csenkesz (*Festuca pseudovina*) minősége bár jó, termőképessége viszont nagyon gyenge. SZEMÁN (2006) munkája alapján kaszálásra a szálfü domináns Nagyszög-eleji rét, legeltetésre a Zsellérföldi rét az alkalmasabb.

A kedvezőtlen termőhelyi adottságok közt a hasznosítás módja kulcskérdés. MONTEATH et al. (1977) szerint az állatok válogatva legelnek, így a pásztoroló jellegű legeltetéssel az állatok számos hasznosítható, de ke-

Sovány csenkesz (a szerző felvétele)

vésbé kedvelt növényfajt hátrahagyhatnak. Ez a gyeperomlását okozhatja. A szarvasmarha a virágzás utáni fűvet nem kedveli. A gyeptermesre alapozott takarmányozás jóval rentábilisabbá válhat, ha egy-egy területet intenzívebben legeltetnek, s ez után pedig a területnek megadatik a regenerálódáshoz és újrasarjadáshoz szükséges időszak. SZEMÁN (2006) munkája alapján szakaszos legeltetésre kialakított karámok alkalmazásával, vagy napi adagolt legeltetésre használt villanypásztor alkalmazásával a legeltetési idény optimális kihasználása előtervezhető. Ezzel a túl- vagy alulegeltetésből származó foltonkénti gyepszőnyegsérülés helyreállítható. A nagy gondossággal legeltetett gyeperomlását kedvező irányba változtatja. A nyár végi tisztító kaszálás rendszeres elvégzése fontos az inváziós növényfajok, mint például az olasz szerbtövis (*Xanthium italicum*) visszaszorításának szempontjából, mintegy a maghozása előtti eltávolítását megelőzve. A területi kedvezőtlen adottságokból eredően javító jellegű lehet – amennyiben a talajfelszín nedvesség helyzete lehetővé teszi – a Nagyszög-eleji termőhelyen az árvízi elárasztások után a terület ápolása fogas boronával, feltörvén a lerakódott iszapréteget. Amennyiben tavasszal a körülmények engednek – nincs árvízi elöntés –, a felfagyások ellen hengerezéssel lehet védekezni.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a Közép-Tisza-vidéken történő ártéri gyepgazdálkodás lehetőségeinek mintapéldázatára a dolgozatomban vizsgált, Tiszapüspöki külterületén található Nagyszög-eleji, hullámtéren található rét és a Zsellérföldi, mentett ártéren fekvő rét szolgált. A gyepek állapota példázza az egykori árterek feldarabolódásából kialakult jelenlegi helyzetet. A hullámtéri rét az árvízi elöntések miatt a területen gazdálkodó számára kihívást jelent a hasznosítás tükrében, viszont a szakmai eszköztár kihasználásával számos nehézség leküzdhető. A mentett ártéri rét növényzete a talajvízszint folyószabályozás utáni esésével párhuzamban mutatja a terület szárazodását.

A gyepek fajkészlet vizsgálatával gyűjtött adatok jelentős információval bírnak a területekről, a Tiszántúl tájfeldrajzi leírásaival összevethetőek. Ezek önmagukban informatívak a megváltozott környezeti hatások eredményének értékelésére. A növényzet fajainak ökológiai jellemzőit elemezve az élőhelyi viszonyokra, a hasznosítási mód értékelése felé tehetünk megállapításokat, összehasonlítható a két gyepek jelenlegi helyzete. Ezek az információk értékesek a jövőbeni hasznosítás eredményesebbé tételére. Ezen túl mintapéldaként szolgálhatnak a térség hasonló adottságú termőhelyeivel való összehasonlításra.

A mintaterületeken, a további években megismételt informatív vizsgálatokkal megfigyelhető az eltérő meteorológiai és hidrológiai viszonyok hatására változó növényi összetétel.

Szilágyi Dániel

Mezőgazdasági mérnöki BSc
szakos hallgató
Nyíregyházi Egyetem MATI

Felhasznált szakirodalom

BENEDEK, GY. (1970): Tiszapüspöki története. A Damjanich János Múzeum Közleményei, Szolnok. 9-188.
 BENEDEK, GY. (1993): Tiszapüspöki földrajzi helyei. Tiszapüspöki Önkormányzat, Tiszapüspöki. 3-80.
 BORHIDI, A. (2003): Magyarország növénytársulásai. Akadémiai Kiadó, Budapest. 124-204.
 BÖLÖNI, J., KUN, A., MOLNÁR, ZS. (szerk.) (2003): Élőhely-ismereti Útmutató. Kézirat. MTA ÖBKI, Vácrátót.
 CSÍZI, I. (2003): A hasznosítás és az évjárat hatása a Karcag környéki szikes gyepek termésére. Doktori (Ph.D.) értekezés, Debrecen.
 MJAZOVSKY, Á., TAMÁS, J., CSONTOS, P. (2003): A Váli-víz völgyének jellegzetes üde fátlan élőhelyei. Tájökológiai Lapok, 1 (2): 39-56.

MONTEATH, M. A., JOHNSTONE, P. D., BOSWELL, C. C. (1977): Effects of animal on pasture production: I. Pasture productivity from beef cattle and sheep farmlets. New Zealand Journal of Agricultural Research, 20: 23-30.

NAGY G. (2003): A gyepterületek mezőgazdasági értékének meghatározása. In: JÁVOR A. (szerk.): Legeltetéses állattartás! DE ATC Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar, MTA Agrártudományok Osztály. 2003. nov. 6., Debrecen. 271-279.

PENSZKA, K., SZENTES, SZ., TASI, J. (2009): Gyeptakarmány-termesztéstől a természetvédelmi gyepgazdálkodásig, gyepértékek, gyepértékelések. Tájökológiai Lapok, 7 (1): 9-38.

SIMON, T. (1988): A hazai edényes flóra természetvédelmi értékesítése. Abst. Bot., 12:1-23.

SIMON, T. (1992): A magyarországi edényes flóra határozója. Harasztok-virágos növények. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 201-825.

Szemán, L. (2003): A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program. „B”: EXTENZÍV GYEPGAZDÁLKODÁS. Független Ökológiai Központ (FÖK) – Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet (SZIE KTI). Budapest-Gödöllő. 7-23. p.

Nagyszög-eleji rétTiszapüspökínél.
(a szerző felvétele)

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A 113/2009. (VIII.29.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2012. és 2014. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről; valamint a 24/2015. (IV.28.) MvM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2015. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló rendeletek szabályozása alapján a 2012., 2014. és 2015. évben nyújtott támogatások NYERTES PÁLYÁZÓI, akik lapunkat jelölték meg a nyilvánosság biztosítására:

DARÁNYI IGNÁC TER

NÉV	SZÉKHELY/ TELEPHELY	FEJLESZTÉS	ELNYERT TÁMOGATÁS	ÉV
Mikó-Baráth Máté	Zalaháshágy	Ágazat: Szántóföldi növénytermesztés. Mérete: 140 ha Kultúrák, fajták: Gabonafélék, Olajos növények, Takarmánynövények Fejlesztés: Terménytároló építése. Gépbeszerzés	40.000 Euro	2012
Nagy Anita	Panyola	Ágazat: Kertészet, Szántóföld. Mérete: 10.21 EUME. Kultúrák, fajták: Alma, meggy, sütőtök, burgonya, kukorica, napraforgó. Fejlesztés: Erőgépek és munkagépek beszerzése, földbérlet.	40.000 Euro	2015
Nagy Szabina	Nyíregyháza/ Tiszatelek	Ágazat: Mezőgazdaság, gombatermesztés. Mérete: 10.36 EUME. Fejlesztés: Telephelyvásárlás, termesztéshez természető helyiség kialakítása és az ahhoz kapcsolódó eszközök beszerzése, termesztés korszerűsítése, fejlesztése	40.000 Euro	2015
Kovács Gábor	Rásonysápber- encs	Ágazat: Kertészet. Mérete: 11.09 EUME. Kultúrák, fajták: Alma, szilva. Fejlesztés: Intenzív alma ültetvény telepítése, csepegtető öntözéssel, szilva ültetvény telepítése.	40.000 Euro	2014

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

A megjelentetéssel eleget kívánok tenni a PÁLYÁZATOMBAN VÁLLALT nyilvánosság biztosításának.

**MEZŐGAZDASÁGI
MUNKAESZKÖZÖK ÉS ALKATRÉSZEK
KIS ÉS NAGYKERESKEDELME!**

Tárcsák, ekék, talajmarók, vegyszerezők, fűkaszák, rendszdrók, váltóforgatók ekék, sorközművelő kultivátorok, vetőgépek, bálacsomagolók, bálázók, homlokrakodók és egyéb mezőgazdaságban használatos munkaeszközök, és alkatrészek kedvező áron!

**HÁZHÓZ
SZÁLLÍTÁS
AZ ORSZÁG
EGÉSZ
TERÜLETÉRE!**

Keressen bennünket elérhetőségeinken!

Wirax-Hungária Kft.
4751 Kocsord, Szabadság út 1/A • Tel.: 06 /70/328-4114, 06/44-950-242,
06/44/950-090, 06/70/615-9029 • E-mail: wirax.hungaria@gmail.com
web: http://www.wirax.hu

**Malomipar és élelmiszeripar számára
zsákvarrócérna**

Kíszerelés: 3 kg; 1,6 kg; 0,2 kg / 25 -27 kg / Karton
Színek: Fehér, Kék, Piros

Csavaros Tető/ Lapka

Méretetek: 82 mm-es, 500 db / karton
63 mm-es, 900 db / karton
Szín: Fehér - sterilizálható

Orsó Hungary Kft

2220 Vecsés, Új eceseri út 2.
Tel.: 0670/422-4664; 0670/422-4666
E-mail: info@orsogroup.hu

Növényi eredetű alapanyagok kíméletes és korszerű tartósításának lehetőségei

Bevezetés, célkitűzés

A szárítás olyan „posztharveszt” (betakarítás utáni) technológia, melynek célja, hogy a művelet végén a nyersanyag a minőségét megőrizze, emellett tárolásra alkalmas állapotra hozza, annak eltarthatóságát pedig hosszú időre romlás nélkül biztosítsa.

Ma, a 21. században egyre nagyobb az igény olyan tartósított termékek iránt, melyek hónapok, akár évek után is hasonló minőségi értékekkel rendelkeznek, mint a nyersanyag, illetve egyre nő a kereslet a fagyasztva szárított étrend-kiegészítők, funkcionális élelmiszerek, gyógykészítmények és az ún. sport food iránt. Ahhoz, hogy egészséges táplálkozásról beszélhessünk, legalább két fontos feltételnek kell megfelelni, az egyik a kiváló alapanyag és a másik, a kiváló minőségű biztosító feldolgozási eljárás. Hazánk mindkét feltételnek eleget tud tenni. Ennek ellenére a közvélemény-kutatások szerint, az egészségtudatos táplálékbevitel nem jellemző a társadalmunkra.

Az élelmiszeripar elindult abba az irányba, hogy olyan tartósító technológiát alkalmazzon, amely jobb termék minőséget, rövid feldolgozási időt eredményez, alacsony üzemeltetési költség jellemzi, biztonságosan működtethető és a káros környezeti hatásokat kiküszöböli.

A fagyasztva szárítás, vagy más néven liofilizálás alapvetően megfelel a fent előírt kívánalmaknak, viszont Magyarországon az élelmiszeriparba történő bevezetése még várat magára (ehhez köze van a konzerv- és hűtőipar jelenlegi helyzetének is), bár vannak ígéretes kezdeményezések. További okok, hogy a berendezés beszerzési ára nagyon magas, a másik, hogy a szárítás üzemeltetési költsége (a szárítási idő – 20-25h – és energia-fogyasztás) is igen jelentős.

Viszonylag új kutatási területnek mondható az ún. kombinált vagy hibrid szárítási technológia. Ez azt jelenti, hogy két szárításra önállóan is alkalmas vízelvonó folyamatot kapcsolunk össze. A liofilizálás esetében, ezért olyan módszerek kidolgozására van szükség, melyek meggyorsítják a fagyasztást, illetve a szublimációt úgy, hogy a száradó anyag szabad vízének eltávolítása egy másik – gyorsabb száradási sebességgel jellemezhető – szárítási módszerrel történik (meleg levegős, mikrohullámú vagy infravörös vízelvonással).

A hibrid szárítási technológia kidolgozása lehet az egyik kulcsa egy olyan modern, kíméletes és energia hatékony eljárásnak, mely relatíve olcsó, tápértékben gazdag szárítmányt állít elő a fagyasztó számára.

A kutatómunka fő célja az, hogy az alkalmazott hibrid szárítással úgy csökkentjük az egyfokozatú fagyasztva szárítás lefolyásának idejét, ezáltal a villamos energia-fogyasztását, hogy a végtermék minősége változatlan maradjon. Ezért összehasonlítjuk a hibrid és az egyfokozatú fagyasztva szárítás kezelési idejét és energia-fogyasztását. Ezen kívül műszeres vizsgálatokkal kiértékeljük a fent

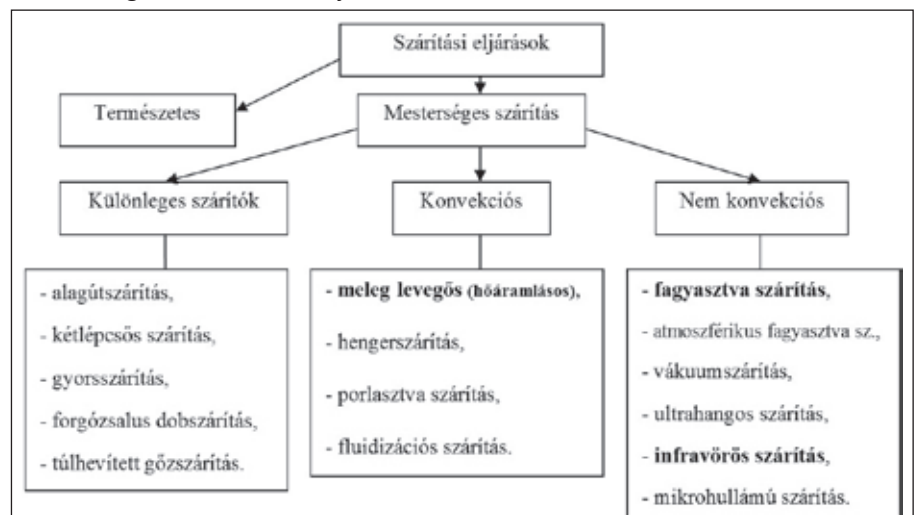
közölt szárítási módszerekkel előállított termékek fizikai (vízaktivitás, textura, rehidráció, szín) jellemzőit.

Szakirodalmi háttér

A szárítás módjai lehetnek természetesen és mesterségesek. Mindkét eljárást ma is alkalmazzák. Azt, hogy melyiket hol, a környezet, a lehetőség és az igény határozza meg.

Mesterséges szárítási eljárás alkalmazásával a környezeti levegőnél általában magasabb hőmérsékleten történik a nedvességtartalom csökkentése. A nedvességtartalom elviteléhez hőt kell közölni az anyaggal, vagy olyan állapotot kell létrehozni az anyagban, hogy a nedvességtartalomnak az anyagon belüli parciális nyomása nagyobb legyen, mint a szárítóközegben. Ennek a feltételnek a teljesüléséhez szükséges szárítási módok lehetnek pl. konvekciós és nem konvekciós.

Az 1. ábra segítségével törekedtünk az ismert szárítási eljárásokat összefoglalni, a teljesség igénye nélkül, konvekciós, nem konvekciós és különleges szárítók csoportosítására lebontva.

1. ábra. Élelmiszeripari szárítási módszerek

(Forrás: saját szerkesztés)

Az elmúlt században a konvekciós szárítók (a hőközlés szárítóközeggel történik) elterjedését elsősorban az egyszerű üzemeltetés, a kis beruházási költség motiválta. Viszont a késztermék minőségi értékei (beltartalom, szín, rehidráció, érzékszervi tulajdonságok, stb.) és a berendezés energia-fogyasztása másodrendű kérdés volt. Mára a 21. században teljesen megváltoztak az igények, mind a szárítóberendezést, és mind a szárítmányt illetően.

A nem konvekciós szárítási eljárások (a hőbevitel nem kívülről generált – valamilyen szárítóközeg segítségével –, hanem az energia az anyag belsejében képződik, vagy szublimációs úton vákuum alatt távolítják el a nedvességet) felé olyan követelményeket támasztunk, mint pl. a termék magas fogyasztási értéke, a környezetvédelem és az automatizálhatóság. E feladatok megoldása a konvekciós technológiával nem, vagy csak kompromisszumok vállalásával lehet. Ezért kézenfekvő, hogy a hagyományos szárítási technológiák mellett a modern, korszerű eljárásokra egyre nagyobb igény van.

A konvekciós szárítás elve

A konvekciós szárítás lényege, hogy a termény nedvességtartalmának elvonásához a felmelegített gázhalmazállapotú közeg (levegő, füstgáz-levegő keverék, stb.) entalpiáját használjuk fel. A folyamat fő fázisai az alábbiak szerint összehozhatók:

- hőmennyiség közlése a szárítóközeggel,
- felmelegített alacsony páratartalmú levegő érintkezik a nedves anyaggal,
- terményen belüli nedvességmozgás, párolgás a termény felületén,
- a vízgőz elszállítása a szárítóközeggel.

A nedvességelvonás az anyag felületén és a szárítóközeg határzónájában fellépő parciális gőznyomás-különbségek hatására jön létre. A száradó termény belsejében, a nedvesség-gradiens miatt, a víz a felszín felé áramlik. A vízleadási folyamat addig tart, amíg a belső vízmozgás és a felületi párolgás sebessége, valamint a levegő vízfelvevő kapacitása egyensúlyba nem kerül (Burits és Berki, 1974).

Az infravörös szárítás elve

Az infravörös sugarak (az infravörös sugarak frekvencia-tartománya 10^{12} - 10^{14} Hz) a sugárgenerátorból a besugárzott objektumig terjedő utat a másodperc milliomod része alatt teszik meg; mivel nem ütköznek a határreteg ellenállásába, mint a konvekciós szárításnál, ezek a sugarak biztosítják az anyag hatékony felmelegítését az atomok és molekulák mozgásának intenzívebbé tétele révén a felületi rétegekben. Az anyag felmelegítése ekkor nemcsak a felületről befelé történik – mint a klasszikus esetben, hanem belülről kifelé is. Az infravörös szárítás elvét egyszerűbben így lehetne megközelíteni: Az anyaghoz érkező hősugarak egy része a felületről visszaverődnek, más része a test felületén, vagy a belsejében elnyelődve hővé alakul át, és fedezi a szárítás hőenergia-szükségletét. A termék felmelegítése a környezet felfűtése nélkül történik.

A besugárzott anyag tulajdonságaitól és a sugárforrás hőmérsékletétől függően, az infravörös sugarak különböző mélységig tudnak behatolni az anyag belsejébe. A sugárforrás hőmérsékletének növelésekor a hullámhossz csökken, a behatolási mélység pedig sok anyagra vonatkozóan növekszik. Az anyag áthatoló képessége több tényezőtől függ:

- az anyag szerkezetétől,
- a felület sugárzási jellemzőitől,
- a nedvességtartalomtól,

- a nedvesség kötődési formáitól, a pórusosságtól,
- a termék rétegvastagságtól (Ginzburg, 1968).

A fagyasztva szárítás elve

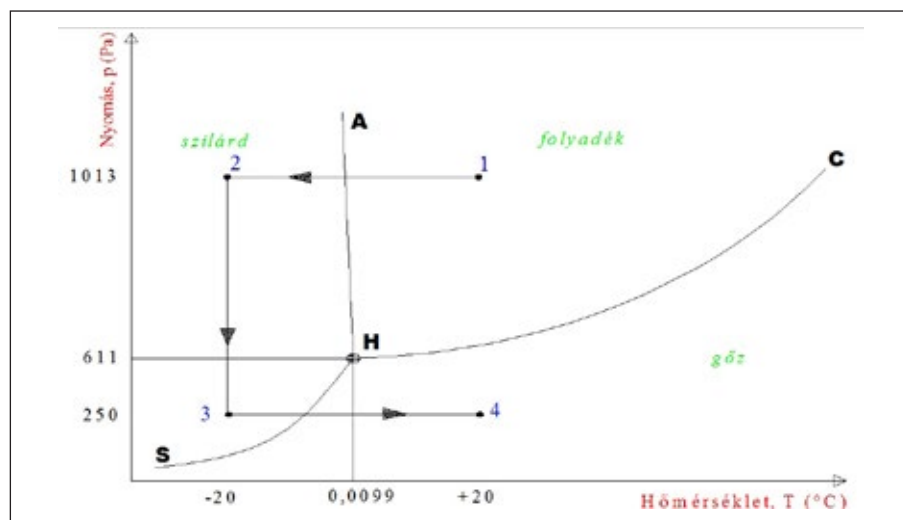
Beke (2002) a következő módon határozta meg a fagyasztva szárítás vagy más néven liofilizálás fogalmát: „A liofilezés a fagyasztás és szárítás együttes alkalmazása. Korszerű tartósító eljárás, melynek lényege, hogy a tartósítandó anyag vízjég tartalmát szublimációval eltávolítják. Ez a jelenleg alkalmazott legkíméletesebb szárítás.”

A liofilizált élelmiszer kiváló értékekkel rendelkezik, azaz a színe, a textúrája, a beltartalma, a szilárdsága és az íze a nyersanyagéhoz hasonló. Ezen kívül a szárítmány jó rehidrációs kapacitással rendelkezik, a szárítás alatt nem, vagy csak minimális mértékben zsugorodik. Jelen ismereteink szerint ezzel a módszerrel állítható elő a legjobb minőségű szárítmány.

Fagyasztva szárítás folyamata három részműveletre bontható:

- a termék előfagyasztása $\sim -20^\circ\text{C}$ -os hőmérsékletre,
- szublimációs szárítás,
- utószárítás (deszorpció).

A folyamat elve (a részműveletek során bekövetkező állapotváltozások a víz fázisdiagramja alapján) a 2. ábra segítségével követhető nyomon.

2. ábra. A fagyasztva szárítás elve
(Forrás: saját szerkesztés)

Az előfagyasztás során a termék nedves-tartalmának nagy részét mélyhűtéssel kifagyasztjuk (1-2 szakasz). Ezután az anyag egy vákuumkamrába kerül, ahol a nyomást a hármasponti határérték (H) – 6.11 mbar (611 Pa), 0°C, a víz forr-pontja – alá, $p_u = 0,5-3$ mbar (50-300 Pa) értékre csökkentjük (2-3 szakasz). A szublimációs szárítás során a termék hőmérsékletének növelésével a jégkristályokat elpárologtatjuk (3-4 szakasz). Az utószárítás feladata a mélyhűtés során ki nem fagyott folyadék elpárologtatása, amely általában a szublimációval egy időben megy végbe a termék azon részén, amelynél a szublimációs szárítás már megtörtént (Várszegi, 1995).

Kombinált vagy hibrid vízelvonási eljárások

A liofilizálás hosszú szárítási időtartama elsősorban a fagyasztás- és szublimációs sebességtől függ. Ezért olyan módszerek kidolgozására van szükség, melyek meggyorsítják a fagyasztást, illetve a szublimációt, azáltal pl., hogy növelik a száradó anyag szöveteinek permeabilitását (áteresztőképességét). Az egyik lehetőség, amikor különböző (só-, cukor, citromsav, kalcium-klorid, etil-oleát, stb.) oldatokban és azok különböző koncentrációjával, illetve hőkezeléssel, ún. blansírozással kezelik a nyersanyagot vízelvonás előtt. Ezt a módszert előkezelésnek szokták nevezni.

A másik megoldás a fagyasztva szárítás üzemeltetési idejének és energia-fogyasztásának csökkentése ún. kombinált vagy hibrid szárítási eljárás alkalmazásával. A hibrid szárítás olyan modern technika, mely kombinálja a különböző szárítási eljárások előnyeit, abból a célból, hogy javuljon a késztermék minősége, csökkenjen a működési idő és a villamos energia felvétel. A kombinált szárítás azt jelenti, hogy meleg levegős (más néven konvekciós), mikrohullámú, ultrahangos, infravörös előszárítással a száradó anyagból a fizikai víz nagy részét – a termék szöveteinek, mikroszerkezetének nagymértékű károsodása nélkül – eltávolítjuk, ezután fagyasztva szárítással (utószárítás) a maradék nedvességtartalmat (kötött vizet) elvonjuk. A kötött víz elvonásához kémleletes módszerre

1. táblázat. Szárításhoz előkészített növényi alapanyagok fontosabb paraméterei

Megnevezés	Forma és méret (cm)	Nedvességtartalom [%]	Tömeg (g)
Csicsóka (Helianthus tuberosus L.)	kocka; 0,5	78,7	100
Burgonya (Solanum tuberosum L.)	kocka; 1,0	79,4	200
Sárgarépa (Daucus carota L.)	kocka; 1,0	88,9	200
Alma (Malus domestica L.)	kocka; 1,0	85,3	200
Körte (Pyrus communis L.)	kocka; 0,5	81,03	100
Meggy (Prunus cerasus L.)	felezett; 1,5	81,9	200
Szilva (Prunus domestica L.)	szelet; 1,0x1,0x0,5	81,4	100

(Forrás: saját szerkesztés)

van szükség, mely során az anyag szöveteinek roncsolása nélkül megy végbe a szárítás.

A nemzetközi szakirodalomban már fellelhető olyan publikációk is, melyben a mikrohullámú- vagy infravörös elő- és fagyasztva utószárítás vízelvonási módszer inverzét alkalmazzák, pl. fagyasztva-mikrohullámú vagy fagyasztva-infravörös szárítás.

A jelenlegi irodalmi források szerint, a kombinált szárítás (infravörös-fagyasztva szárítás és konvekciós-fagyasztva szárítás) alkalmazása által a hagyományos liofilizáláshoz képest, közel felére csökken a szárítási idő, és az üzemeltetési költség is nagymértékben degradálódott.

Jelenleg ezek a hibrid technológiák csak kísérleti fázisban vannak, laboratóriumi méretű berendezés már van, pilot vagy ipari méretekben való alkalmazásról legfeljebb a mikrohullámú fagyasztva szárítás esetében beszélhetünk (3. ábra), (<http://www.pueschner.com>).

3. ábra. Mikrohullámú fagyasztva szárító prototípusa

(Forrás: <http://www.pueschner.com>)

Az ábrán látható szárítóberendezés főbb paraméterei:

- teljesítmény: 24 kW,
- mikrohullámú energia: 2450 MHz,
- max. hőmérséklet: 20°C,
- szárítási idő: ~ 2-4 h,
- szárítási kapacitás: max. 100 kg/h.

Módszerek

A szárítási kísérletekben felhasznált mintákat az alábbi módon készítettük elő a vízelvonásra: megtisztítottuk bő vízben, ahol szükség volt meghámoztuk késsel, a magot kiszedtük, majd eltávolítottuk a szennyeződések és a hibás részeket.

A kísérletek során felhasznált bioanyagok megnevezését, formáját, tömegét és nedvességtartalmát az 1. táblázat közli.

A szárított termékeket természetes úton történő hűtés után azonnal LDPE zacskóba csomagoltuk, abból a célból, hogy minél kevesebb nedvességet vegyen fel a levegőből. A tasakokba zárt mintákat 5°C-on tároltuk hűtőszekrényben (Husqvarna QT4601, Elektrolux-Lehel KFT., Nyíregyháza) a további feldolgozásig.

Laboratóriumi szárítóberendezések ismertetése

A növényi eredetű alapanyag szárítását öt különböző vízelvonási eljárással végeztük el, azaz egyfokozatú meleg levegős-, fagyasztva-, infravörös- és ún. hibrid szárítással (meleg levegős-fagyasztva szárítás és infravörös-

fagyasztva szárítás). A szárítóberendezések tálcáira a nyersanyagot egy rétegben helyeztük el, melyeknek tömege legfeljebb 200-200 g volt. A minták tömegét JKH-500 típusú (500g ± 0,1g) digitális mérleggel (Tajvan, New Taipei, Jadever Scale Co.) mértük meg. A kísérletben használt anyagok dehidrálsát tömegállandóságig végeztük el.

Az alkalmazott szárítási módszerek átláthatósága végett az alábbi ábrán felvázoltuk a szárítási kísérlet főbb lépéseit (4. ábra).

A szárítási kísérleteket háromszori ismétléssel végeztük el, és az átlagértékeket jelenítettük meg a tanulmányban.

Termékminőség meghatározására használt eszközök és módszerek

A nyersanyag és a késztermék minőségének meghatározása elsősorban a bioanyag fizikai jellemzőinek vizsgálata által történt meg, ezek az alábbiak: textúra, visszanedvesítés, szín és vízakktivitás.

A nyers és a szárított minták állományvizsgálata, vagy más néven textúra elemzése Brookfield CT3-4500 (Brookfield Engineering Laboratories Inc., Middleboro, Egyesült Államok) típusú keménységmérővel volt meghatározva. Roncsolásmentes felületi keménységmérés módszerét vagy más néven kompressziós vizsgálati eljárást alkalmaztunk. A keménységmérő berendezést az alábbi specifikációk-

kal üzemeltettük: a terhelési tartomány 0-10 g, a munkasebesség 1 mm/s, a próbafej átmérője 4 mm, a próbafej haladási távolsága 20 mm, a penetráció maximális értéke az anyagban 3 mm. A mintákat szobahőmérsékleten (22-23°C) tároltuk az analízis alatt. A vizsgálatokat minden kezelési eljárás esetében hat alkalommal végeztük el, és a cikkben az átlagértékek megjelenítése történt meg.

A visszanedvesítési kísérlet lépései a következőképpen alakultak: először lemértük a szárított minták tömegét, majd ezeket a mintákat 30°C-os (±1°C) desztillált vízbe merítettük és maximum 120 percen keresztül nedvesítettük. Mind-egyik edénybe 200 ml desztillált vizet öntöttünk, melynek hőmérsékletét folyamatosan mértük Testoterm 4510 (Testo AG., Lenzkirch, Németország) típusú készülék hőmérsékletmérőjével (NiCrNi) vagy higanyos hőmérővel. A vízből kivett nedves mintákról nedvszívó réteg segítségével a felesleges folyadékot eltávolítottuk és a kísérlet végén lemértük a rehidratált anyag tömegét (Precisa HA, Precisa Gravimetrics AG, Dietikon, Svájc).

A nyersanyag és a dehidrált minták színmérése CIE L*a*b* rendszerben történt, ColorLite sph900 típusú mobil spektrofotométerrel (ColorLite GmbH, Katlenburg-Lindau, Németország).

A kísérletek során fehér etalonnal történő kalibrálást követően a minták felületén véletlenszerűen mértük a színjellemzőket. A műszeren beállítható a

mérések ismétlésszámának gyakorisága (jelen esetben háromszoros), amelyből a műszer átlagot számol, és generálja a végső értéket.

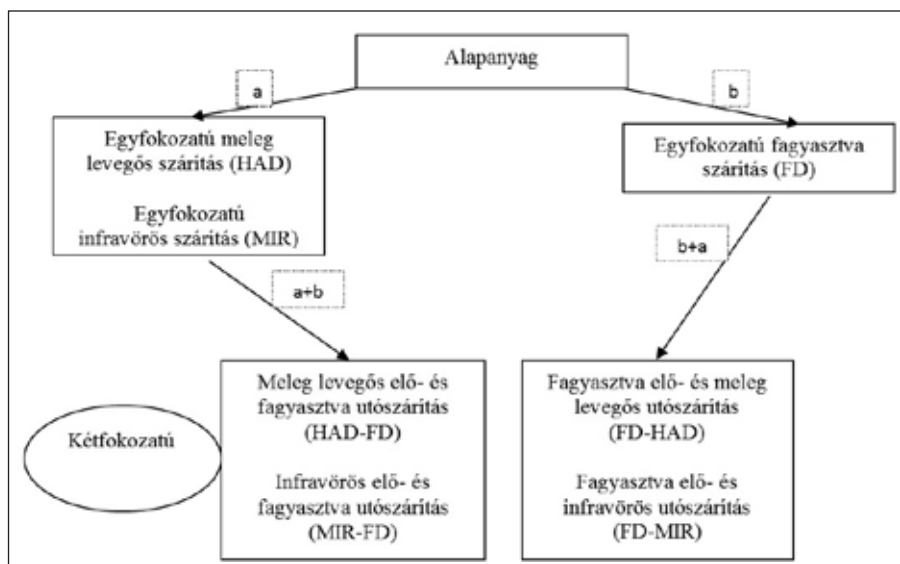
Az egységesen 3 g (± 0.1) tömegű szeletelt nyers és a dehidrált termékek vízakktivitásának mérése a Novasina-Labmaster CH-8853 (Novasina AG, Lachen, Svájc) készülék segítségével történt 22°C-os szobahőmérsékleten, minden esetben három ismétléssel.

Az eredmények összefoglalása

A kutatási eredményeink által kimutattuk, hogy a meleg levegős- és az infravörös-fagyasztva szárítás mintegy 15-72%-kal csökkenti a klasszikus fagyasztva szárítás villamos energia-felvételét, viszont ezzel a hibrid szárítási módszerrel előállított végtermék minősége nem minden esetben éri el a vevők által preferált magas minőségi igényeket (elsősorban a texturális és a színeltérési értékek magasak).

A fagyasztva-meleg levegős szárítás módszerrel kedvezőbb üzemeltetési paraméterekhez jutunk a fordított megoldáshoz képest (meleg levegős-fagyasztva szárítás).

- Az alma fagyasztva-meleg levegős szárítása esetében megfigyeltük, hogy mintegy 7,1%-kal csökkent a szárítási idő, a rendszer villamos energiafogyasztása pedig 8%-kal volt alacsonyabb a meleg levegős-fagyasztva szárítás módszerhez képest. Viszont a szárított alma biokémiai minősége (C-vitamin- és polifenol-tartalom) több mint 20%-kal szignifikánsan csökkent a meleg levegős utószárítás hatására, ha a fagyasztva utószárítással összevetjük.
- Ehhez hasonlóan a meggy kombinált szárításánál megállapítottuk, hogy a fagyasztva-meleg levegős szárítási módszer szárítási ideje 12,5%-kal, a villamos energia-fogyasztás pedig 14,1%-kal volt kedvezőbb, mint az inverz megoldás, de a késztermék színében igen nagy eltérés mutatkozott a meleg levegős-fagyasztva szárítás javára. Emellett a meleg levegős-fagyasztva szárítással szárított meggy texturális értéke 23,5%-kal alacsonyabbnak bizonyult a fagyasztva-meleg levegős szárítási módszerhez képest.

4. ábra. A szárítási procedura vonalas vázlata
(Forrás: saját szerkesztés)

5. ábra. Konvekciós- (bal oldal) és infravörös-fagyasztva szárított alma (jobb oldal)
(Forrás: saját felvétel)

A blansírozással egybekötött fagyasztva elő- és konvekciós utószárítás vízvelonási technológia alkalmazása megfontolandó szárítási eljárás lehet a fagyasztva szárítás helyett.

A konvekciós-fagyasztva szárítás esetében kimutattuk, hogy a szárítási mód-szerek csatlakozási pontjai lényegesen befolyásolják a szárítási időt és a rendszer villamos energia-fogyasztását. A meleg levegős előszárítás kezelési idejének növelésével (2, 3 és 4 óra) a szárítási idő és a végtermék minősége csökken.

- A sárgarépa szárítása során a legkedvezőbb szárítási idővel és energiafogyasztással a 4 órás konvekciós előszárítás és a 8 órás fagyasztva utószárítás rendelkezik. A fizikai jellemzőket tekintve a 2 órás előszárítás a konvekciós szárítóban és liofilizálással (17 órás utószárítási idővel) előállított sárgarépa szárítmány megközelítette a fagyasztva szárított sárgarépa minőségét (szín, rehidráció és textura).

- Az alma meleg levegővel történt előszárításakor azt tapasztaltuk, hogy 2 órától 3 órára növelve a kezelési időt, további 17,6 és 22,2%-kal csökkentette a szárítási időt és a rendszer villamos energia-felvételét, viszont a C-vitamin és a polifenol-tartalom is csökkent 6,6 és 5,3%-kal.

A vizsgált hibrid szárítási eljárások összehasonlítását elvégezve az infravörös-fagyasztva szárítással kedvezőbb eredményeket kaptunk, mint a konvekciós-fagyasztva szárítás esetében.

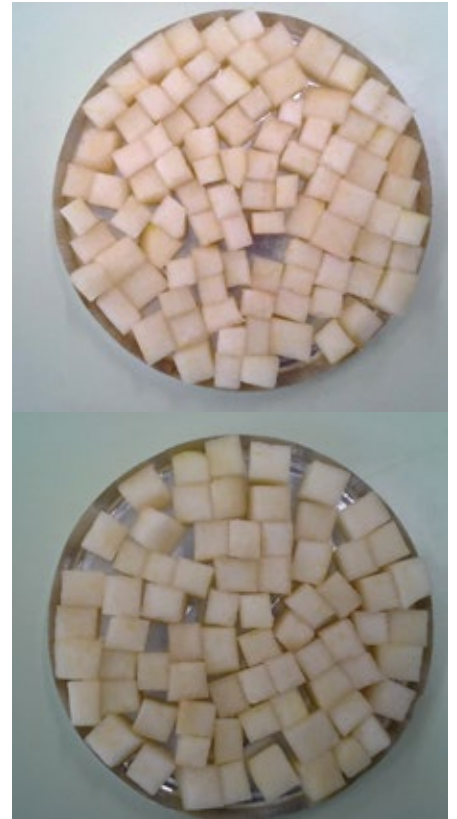
Az infravörös-fagyasztva szárítás módszerrel az energia-fogyasztás és a végtermék minőség (szín, textura, rehidráció

és vízaktivitás) kedvezőbb lett a meleg-levegős-fagyasztva szárításhoz képest ugyanazon hőmérséklet-tartomány (65-70°C) mellett, alma bioanyag esetében (5. ábra).

A konvekciós és az infravörös szárítási görbén a csatlakozási pont helyét – ahol a kombinált szárítás második része folytatódik (fagyasztva szárítás) – a kritikus pont (görbületváltás) elérése előtt szükséges kijelölni, még az állandó száradási sebességű szakaszban. Ennek oka, hogy a görbe inflexiós pontját követően a csökkenő száradási sebességű szakasz következik, ahol már a kötött víz eltávolítása történik. A hagyományos előszárítási módszerekkel, nagy energiárfordítással távolítható el a maradék nedvességtartalom, mindez a termék minőségének hátrányára válik (zsugorodás, sejtösszeomlás, barnulás és a biokémiai komponensek vesztesége).

Megállapítottuk, hogy az infravörös előkezelés hőmérséklete 60°C-nál, és ideje 5 min-nél magasabb nem lehet, mivel ezen szárítási paraméterek felett a végtermék fizikai és kémia értékeiben nagymértékű változás következik be.

Maximálisan 50-60°C-os szárítóközeg hőmérsékletű és 4-5 min időtartamú infravörös előszárítással kezelt alma, csicsóka és körte hasonló fizikai és beltartalmi paraméterekkel rendelkezik, mint a fagyasztva szárított végtermék. Ezért a fentieket figyelembe véve, tudományosan megalapozott, hogy az infravörös elő- és fagyasztva utószárítás kiváló alternatívája lehet az egyfokozatú fagyasztva szárítás eljárásnak (6. ábra).

6. ábra.
Infravörös-fagyasztva szárított (felső)
és liofilizált körte termék (alsó)
(Forrás: saját felvétel)

Irodalom

Beke, J. (2002): Liofilezés (fagyasztva szárítás). [In: Beke, Gy. (szerk.) Hűtőipari Kézikönyv. Alapismeretek.] Mezőgazda Kiadó, Budapest, 52-54.

Burits, O., Berki, F. (1974): Zöldség és gyümölcszsírítás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 63-65, 119.

Ginzburg, A.Sz. (1968): Szárítás az élelmiszeriparban. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 204-205.

Várszegi, T. (1995): Fagyasztva szárítás. [In: Fábry, Gy. (szerk.) Élelmiszeripari eljárások és berendezések.] Mezőgazda Kiadó, Budapest, 601-607.

http://www.pueschner.com/downloads/publications/2011_presentation_vacuum_FDdrying_release.pdf (letöltve 2017. 10. 20.)

Dr. Antal Tamás
okl. mg. gépészmérnök
Nyíregyházi Egyetem

ÖSTERMELO
GAZDÁLKODÓK LAPJA

www.ostermelo.com

KOMPLETT TECHNOLÓGIÁK A TERVEZÉSTŐL A KIVITELEZÉSIG

Vállaljuk bármilyen agrár-, élelmiszeripari vállalkozás technológiai, környezetvédelmi tervezését, tanácsadását, szerelését. Minőségbiztosítással, HACCP-vel kapcsolatos tanácsadását, rendszerépítését.

KORREKT ÜGYMENET, TÖBB ÉVES TAPASZTALAT, PONTOSSÁG, PRECÍZSÉG!

SZOLGÁLTATÁSAINK:

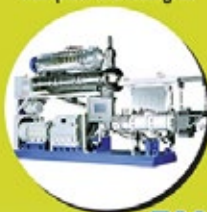
Agrárpar: szárítók, silók, magtárak, állattartó telepek technológiai, gépészeti karbantartása, tervezése, kivitelezése.

Takarmányipar: takarmánykeverők technológiai, gépészeti tervezése, kivitelezése, karbantartása.

Élelmiszeripar: malmok, sütőüzemek, tészta-, fagyalkészítők technológiai, gépészeti tervezése, kivitelezése, karbantartása.

Egyéb: fémipari és épületgépészeti lakatosmunkák, vas-, és acélszerkezetek, tervezése, gyártása.

Takarmányipari gépek és komplett technológiák

Gabona szárítás és tárolás

FAMSUN
Integrated Feedline Provider

Állattartás technológia

Olajos magvak feldolgozása

WINDMILL KERESKEDELMII ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
6726 Szeged, Bérkert u. 119.
+36 30 291 4387, info@eumill.hu

Kedvező finanszírozási feltételek!

**TÉLVÍZ IDEJÉN is ...
gondoskodjon a fagymentes
használati- és ivóvízről!**

ÁLLATTENYÉSZTŐK SZAKÜZLETE
WWW.HUNZAG.HU TEL: (1) 213-9787

ÚJRA MAGYARORSZÁGON!

A jól ismert HW-80-as és HW-180-as pótkocsik megújult külsővel, erősített kivitelben ismét kaphatóak különböző felépítményekkel, melyek külön is megvásárolhatóak.

Teljes eredeti alkatrészellátás.

Érdeklődni lehet:
Gyuris Gyula
magyarországi képviselőnél
CONOW-HW
Pótkocsi Kft. Szeged
Tel/Fax: 62 311-897
Mobil: 06 30 93 54 762
www.hwpotkocsi.hu
info@hwpotkocsi.hu

Holland Alma Kft.
Gyümölcsfaiskola

**NATURALMA®
FAJTÁK**

- Rozela® Az attraktív gyümölcsözőn
- Red Topaz® A biotermesztés alapja
- Sirius® Az izarmónia
- Luna® A jól tárolható
- Orion® A különleges cukoralma

ALMA
KÖRTE
BIRS
MEGGY
CSERESZNYE
KAJSZIBARACK
ŐSZIBARACK

SZILVA FAJTÁK
Topend Plus®
Jofela®
Cacanska Lepotica
Cacanska Rodna
Stanley
Bluefree
President

Élérhetőségek:
**Holland Alma Kft.
Gyümölcsfaiskola**

Székhely: H-4375 Pirince, Rózsa tanya
Telephely: H-3848 Csobád, Faiskola liget
Telefon: +36 42/280 388, Mobil: +36 30/278 1598
Fax: +36 42/280 363, E-mail: info@hollandalma.hu

www.hollandalma.hu • www.naturalma.eu

Agrometeorológiai visszatekintés 2017. szeptember-októberre és előrejelzés december-januárra

2017. szeptembere az átlagosnál hajszállal hűvösebb, viszont attól jóval csapadékosabb időjárást hozott. A havi középhőmérséklet jellemzően 14 és 17 Celsius fok között alakult, a nyugati és északi határszél volt a leghűvösebb, Csongrád megye pedig a legmelegebb. Ezek az értékek többnyire néhány tized fokkal alacsonyabbak az átlagostól. A hónap nyári kánikulával kezdődött az ország nagyobb részén, az első nap volt a legmelegebb nap is: a csúcsértéket Békéssámsonon (Békés megye) mértük: 35,4°C. Ez után drasztikus lehűlés következett, majd a hónap közepéig egymást érték a melegebb és hűvösebb léghullámok. A hónap második fele már tartósan átlag alatti hőmérsékleteket hozott. A hó végi lehűléssel pedig az első fagyok is megjelentek a fagyzugos helyeken. A leghidegebbet Nyírlugoson mértük 30-án, -1,2 Celsius fokot. Az ország döntő részén ugyanakkor nem fagyott a hónap során 2 m-es magasságban. A nyári napok ($T_{\max} \geq 25^\circ\text{C}$) száma a Dunántúlon többnyire 3-7, keleten 5-11 között alakult. Az ország nagyobb részén 10-40 órával kevesebbet sütött a nap, míg északkeleten 10-20 órával az átlagosnál többet.

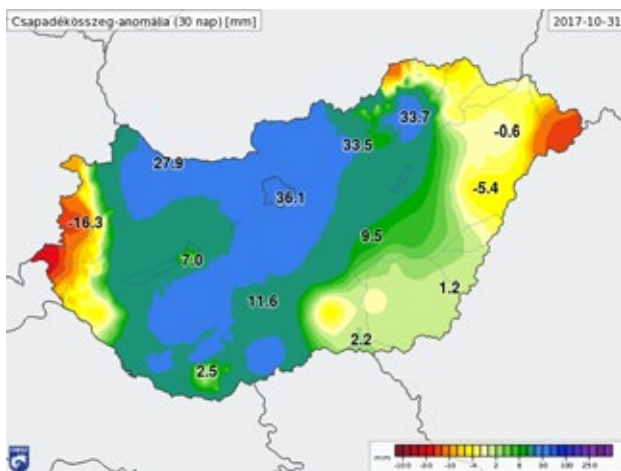
Szeptemberben, több hullámban is jelentős mennyiségű csapadék érkezett. Már a hónap elején, 2. és 4. között is sokfelé 20-30 mm hullott, majd 11-12-én is többfelé jelentősebb mennyiség volt, de a legtöbb 14-től 23-ig esett. A nyugati országrészben akkor árhullámok is kialakultak a folyókon. A hónap csapadékösszege többnyire 60 és 110 mm között alakult, de az Őrségben helyenként 200 mm-nél is több esett. Az átlagos értéknek sokfelé a duplájától is több esett.

2017. októberének nagyobb része napos, száraz, enyhe vénasszonyok nyarát hozott. Így a hónap összességében az átlagosnál melegebb lett, és bár szinte egy hullámban érkezett a csapadék, mégis a szokásostól több esőt hullott. A havi középhőmérséklet jellemzően 9,4 és 12,7 Celsius fok között alakult, az északi országrész volt a leghűvösebb, a déli pedig

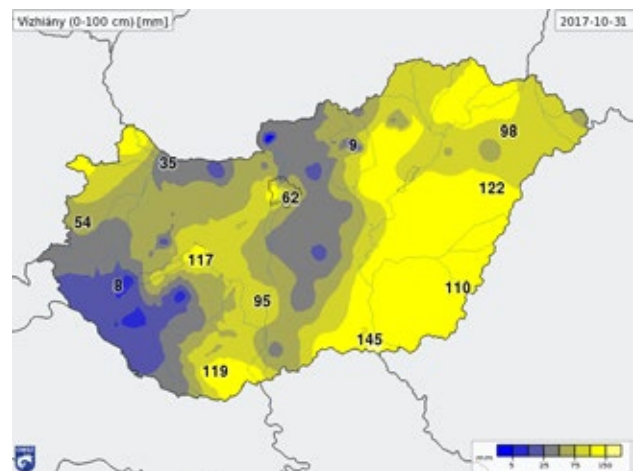
a legenyhébb. Ezek 0,5 - 1,5 Celsius fokkal magasabb értékek az átlagnál. A hónapban a legmelegebbet 18-án, Dombegyházon (Békés megye) mértük: 27,6. A hónap végére érkezett hideg levegő sokfelé meghozta az első komolyabb fagyokat. A leghidegebbet a hónapban 31-én reggelre mértük a Nógrád megyei Zabaron, -6,0 Celsius fokot. Ugyanakkor, főleg az északnyugati országrészben akkor még fagymentesek maradtak az éjszakák. Az Alföldön még 1-4 nyári nap is előfordult, míg a hónap végére többfelé az országban 1-5 fagyos ($T_{\min} < 0^\circ\text{C}$) nap gyűlt össze. Az ország nagyobb részén 10-40 órával többet sütött a nap az átlagnál.

A hónap csapadékmenetesen indult (csak 4-én volt némi eső a Dunántúlon) és egészen 22-ig így is folytatódott. Akkor azonban mediterrán ciklon csapadékképzése érkezett és áztatta a földeket, sokfelé a havi átlagnál is jóval több esőt hullatva alig 2 nap alatt, majd a hónap végén is volt 3 esősebb nap. A havi csapadékösszeg többnyire 30 és 90 mm között alakult, inkább csak a nyugati határszélen fordultak elő kisebb mennyiségek. A középső országrészben ez helyenként 30 mm-rel is az átlag fölötti érték, ugyanakkor a keleti és nyugati határszélen attól kevesebb. Hó sík vidéken nem fordult elő.

Az ősze országsszerte száraz talajokkal indultunk, a nyár végére a talajban 110-170 mm-nyi csapadékhiány halmozódott föl. A repce vetését és kelését ez nagyban meghatározta, hátráltatta. A szeptember elején érkezett csapadék azonban sokat javított a helyzeten, majd a hónap közepétől hullott eső a legtöbb helyen meg is oldotta a felső talajrétegekben kialakult nedvességhiányt. A repce ezt követően zavartalanul fejlődhetett a jellemzően enyhe, napos időben. A kukorica betakarítását azonban akadályozta az esős idő. Szeptember 24-től csaknem egy hónapon át gyakorlatilag csapadékmentesre fordult az idő, a talaj egyre jobban veszített a nedvességéből.

1. ábra – Az október havi csapadékösszeg eltérése a sokéves átlagtól – forrás: OMSZ, www.met.hu

2. ábra – A felső 1 m-es talajréteg nedvességhiánya a telítettséghez képest október 31-én – forrás: OMSZ, www.met.hu

Viszont jól lehetett haladni a kukorica betakarításával, ill. az őszi búza vetésével. Az október 22-én érkezett országos eső az őszi vetéseknek nagyon jót tett, az enyhe, nedves időben novemberre szépen fejlettekké váltak, ideális állapotban várják a telet. A talaj felső rétegei október végére országsszerte nedvesekké váltak, de a mélyebb rétegekben, főleg az Alföldön még mindig jelentős nedvességihiány van. Szükség lesz a téli csapadéokra, hogy a talaj kellően feltöltődve induljon a tavasznak. Az őszi talaj-előkészítő munkák tervezésénél a téli-tavaszi esetleges belvíz kialakulására kell figyelni, hogy azt lehetőségeinkhez mérten meg tudjuk előzni. Gondolni kell a szántás mélységének optimális megválasztására (eketalp betegség), a barázdák és a lejtő szögének megválasztására (talajeroszió), a fölösleges csapadékot elvezető vápák, csatornák megfelelő állapotban tartására.

Az április 1-től 10 °C-os bázissal számolt hőösszegek szeptember végéig a 2016-os értékek körül, a sokéves átlagot jellemzően 200 foknappal meghaladva alakultak: többnyire 1400 és 1700 foknap között. A meleg idő a sok a napsütéssel és a kevés csapadékkal együtt azt eredményezték, hogy a fenológiai fázisok idén jóval az átlagos előtt jártak, minden hamarabb érett.

A legnagyobb európai időjárás előrejelző központból származó, a rövidtávra szólóknál lényegesen megbízhatatlanabb, hosszútávra szóló prognózis alapján a december és a január is az átlagosnál kissé enyhébbnek és nedvesebbnek ígérkezik. A havi csapadékösszeg decemberben 30 és 50, januárban 25 és 40 mm között alakul általában.

A mezőgazdaság számára is veszélyes időjárási eseményekről veszélyjelző oldalunk (<http://www.met.hu/idojaras/veszelyjelzes/riasztas/>), ill. METEORA nevű ingyenes mobiltelefon alkalmazásunk ad percről percre pontos információkat. A már bekövetkezett káresemények bejelentéséhez a www.agro.met.hu oldalunkon kaphatunk visszamenőleges, kereshető időjárási információkat.

A legfrissebb mérési eredményekről (hőmérséklet, csapadék, napfénytartam 1, 5, 10, 30, 90 napos összegek, azok átlagtól vett eltérése, talajnedvesség, vízhiány, 5 cm-es talajhőmérséklet, műholdas vegetációs index – NDVI, aszálytérkép) térképes formában, ill. részletes szöveges agrometeorológiai elemzésről és előrejelzésről az Országos Meteorológiai Szolgálat honlapjának agrometeorológiai oldalán érdemes tájékozódni (www.met.hu/idojaras/agrometeorologia). A nagy felbontású műholdas információkat tartalmazó térképek a vegetációs időszak elejéig visszakereshetők. A produktumokról a honlapon a kérdőjel ikonra kattintva találunk részletes leírást, magyarázatot. Az oldalon megjelenített információk bővítésén folyamatosan dolgozunk. Bízunk benne, hogy a fejlesztésekkel még inkább tudjuk segíteni a gazdálkodók tevékenységét.

Kovács Attila

Országos Meteorológiai Szolgálat

Terradonis

Egysoros és többsoros szemenkénti kézi és motoros vetőgépek

www.ag-stc.com

Régóta keres szemenkénti vetőgépet, amely:

- jó minőségű?
- szépen megmunkált?
- maradék nélkül vet?
- nem kanalas megoldás?
- könnyen kezelhető?
- áttétele láncos, ezért nem csúszik?
- megfizethető ára van?
- egy- vagy többsoros?
- kézi, kultivátoros, motorral hajtott ill. függesztett kialakítás is elérhető?

Keresése ma célhoz ért!

Válassza ki a megfelelő vetőgépet/vetőelemet, és rendelje meg nálunk az Ön igényeit lefedő konfigurációt:

www.ag-stc.com

Terradonis

Promóciós kód: Terradonis2017
(érvényes 2018.01.15-ig)

A BIOFIL® jelentősége a borsóban és a vetésforgóban

A borsó, mint emberi élelem és takarmány alapanyag igen jelentős termesztett kultúránk, mely várhatóan a Nemzeti Fehérje Program egyik fontos összetevője lesz (a szója mellett). Jelentősége a fentiekén túl abban is keresendő, hogy nitrogénkötő növényről beszélünk, amely a vetésforgó lényeges eleme lehet. Kalászosok előtt például jelentős terméstoppletet jelenthet, a zöldítő keverékeknek is fontos összetevője. Jelen cikkünkben a borsó gümőképződésével, illetve annak néhány agronómiai összefüggésével foglalkozunk.

A légkör körülbelül 80%-a N_2 gáz, azonban ebben a formában azt a növények nem tudják hasznosítani. A pillangósvirágú növények, ahogy a borsó is, egy – a fajra specifikus – rhizobium baktériumfajjal szimbiózist kialakítva képes megkötni a légkörben található nitrogént, amely így a növények számára felvehetővé válik, kulcsszerepet játszva az aminosavak, fehérjék, nukleinsavak, és egyéb az életfeltételekhez feltétlenül szükséges összetevők felépítésében. Ez a folyamat a természetben több módon zajlik, például egyes kék- és zöldalgák, zuzmók és további baktérium fajok is képesek a légköri nitrogént megkötni. Azonban megjegyzendő, hogy ezen szervezetek nitrogénkötése a hüvelyesekhez, illetve azokkal szimbiózisban élő baktériumtörzsekhez viszonyítva kisebb. Míg a fentiek kb. 2 kg/ha, a hüvelyesek nitrogénkötése természetes ökoszisztémákban 10-35 kg/ha. A szántóföldi hüvelyes növények esetében pedig 45- 130 kg/ha megkötött nitrogénnel számolhatunk.

A nitrogénkötés egyik fontos feltétele, hogy a hüvelyes növény és az adott baktériumfaj a megfelelő helyen és időben tudjon szimbiózist kialakítani.

A *Rhizobium* fajok a növény gyökerét invazív úton „megtámadják”, a kéregsejtekben szaporodásnak indulnak, ehhez a növény biztosít minden szükséges tápanyagot és energiát. A fertőzést követő egy héten belül optimális esetben már láthatók gümőképződések, 2-3 hét után a hüvelyes fajától és a csírázás körülményeitől függően már kisebb gümők alakulnak ki. A gümők a kezdeti fejlődési szakaszokban azonban nem kötnek még nitrogént (belsejük fehér vagy sötét színű), ezért szükséges lehet a növények alá nitrogén hatóanyag kijuttatása, a talaj ellátottságától függően. A gümők a növekedéssel párhuzamosan aktívvá válnak, megkezdik a légköri nitrogén megkötését, amit belsejük rózsaszínűvé, vörössé válása is jelez. A színváltozást az úgynevezett leghemoglobin okozza (hasonló a vér hemoglobinjához), amely a baktériumsejtek oxigén ellátásáért felel.

A nitrogénkötés mérése terepkörülmények között nehéz feladat. Amennyiben a frissen vetett terület világoszöld és vontatottan fejlődik, az utalhat a nitrogénkötés hiányosságaira. Fokozottan ügyeljünk arra, hogy az egyes csávázószeres és növényvédő szerek is okozhatják a gümőképződés elmaradását, minden esetben vegyük igénybe szaktanácsadó segítségét!

A BIOFIL Borsó talajoltó készítmény egy olyan baktériumtörzset (*Rhizobium leguminosarum bv viciae*) tartalmaz, mely a hüvelyesek közül a borsón, de a lóbabon, a búkkönyön és a ledneken is képes igen hatékony gümőképzésre és a gümőkben erőteljes nitrogénkötésre.

A megfelelő gümőképződés érdekében a borsónál javasoljuk a BIOFIL

Borsó talajoltó technológia alkalmazását. Az eljárás során a BIOFIL talaj-pH specifikus (Savanyú, Normál, Lúgos) talajoltó készítményt használjuk a talajunk kémhatásának (savanyú, normál, lúgos) megfelelően, 1 l/ha dózisban. Ezzel egyidőben a BIOFIL Borsó talajoltó baktérium készítményünkkel 0,4 l/ha mennyiséget javasolunk kijuttatni. A talajoltó készítményeket vetés előkészítéskor, magágykészítéskor permetezzük ki, majd mielőbb dolgozzuk be a talajba. A két termék keverhető, és berendezéstől függően 50-250 l/ha lémenységgel adható ki.

Miért használjuk a BIOFIL Borsó talajoltó baktérium készítményt BIOFIL Savanyú, Normál vagy Lúgos talajoltó készítménnyel együtt?

Tudományosan bizonyított, hogy a BIOFIL talajspecifikus készítményekben található *Azospirillum* baktériumok segítik a gümők kialakulására alkalmas oldalgökök fejlődését, a rhizobiumokkal együttműködve javítják a gümők működését. A BIOFIL Savanyú, Normál vagy Lúgos talajoltó termékekben lévő törzsek elősegítik a fejlődő növény számára a szükséges kálium, foszfor és nitrogén szükséglet biztosítását a gümők beindulásáig. Emellett egészségesebbé teszik a talajt és ezáltal a növényt. A talaj szerkezetét javítják, így a levegős talaj is nagyban hozzájárul a sikeres gümőképződéshez.

TERRAGRO
Kereskedelmi Kft.

BIOFIL[®]

MERT A TALAJOK KÜLÖNBÖZNEK

NINCSEN **BORSÓ**

BIOFIL[®] NÉLKÜL

TERRAGRO
Kereskedelmi Kft.

1095 Budapest, Soroksári út 48-54.
Tel./fax: 06 (1) 793 26704 • E-mail: info@terragro.hu
www.terragro.hu

ALGIMIX - az ásványi növénykondicionáló

Kutatás-fejlesztés. Napjainkban sokat hallott kifejezés. Gyakrabban a tervek-ről, ritkán egy kutatás eredményeként megvalósult eljárásról, termékről. Most ilyen program valósult meg a földtan, a bányászat és mezőgazdaság összefogásával. Az ALGIMIX az ásványi anyagok keverékéből, mixelésével előállított készítmény 2017. augusztus 18-án megkapta a NÉBIH forgalomba hozatali és felhasználási engedély-okiratát, mint növénykondicionáló készítmény.

Előzmények

Az alginittal 1973 óta folyó kutatások tapasztalatai azt mutatták, hogy a felhasználás módja és határfoka növekszik, ha a kőzetet megőröljük. Minél finomabb az őrlemény, a felhasználás területe, lehetősége és az alkalmazás határfoka a finomsággal arányosan nő.

A 2000 előtti kísérletek során 100 mikronos szemcseméretig őrlött anyaggal végeztük a mezőgazdasági talajjavítási, növénykondicionálási és növényvédelmi kísérleteket.

Már ekkor szorgalmaztam, hogy meg kell kezdeni a kőzet-mikroőrlemény kutatás-fejlesztési programját. Meg kell oldani a néhány mikronos – később nano méretű – szemcseméret üzemi szintű előállítását, majd ezen őrlemények alkalmazási kísérleteit a talaj-növény-állat-ember táplálékláncban történő felhasználásra.

2013-ban vetettük fel újra, hogy indítani kellene egy kőzet-mikroőrlemény témájú kutatás-fejlesztési, innovációs programot. A program célkitűzése, egy olyan technológia kidolgozása, mely során gazdaságosan előállítható legalább 2 mikron (2 ezredmilliméter) átmérőjű kőzetőrlemény. Ezen felül, a kőzet-mikroőrleményekre ki kell dolgozni az alkalmazási (felhasználási) technológiákat, és meg kell valósítani széles körű elterjesztésüket.

A Mikro-Pulver Kft. pápai üzemében, Kiss Ernő irányítása mellett foly-

Hat kőzet képe

tak kísérletek, melyek eredményeként nyolc kőzetből (alginit, bentonit, zeolit, bazalt, mészkő, dolomit, dudarit, diatomit) előállították a 2 mikron szemcseméretű mikroőrleményt.

A projekt indulása

A fenti előzmények után 2015. március 7-én Piliscsabán, az Algint Alapítvány és a BMT-Biomicon Kft. közös szervezésében a földtani és agrár szakemberek részvételével tartottunk egy tanácskozást a „Kőzet mikroőrlemények hasznosítása” címmel. A rendezvényen részt vett Kiss Antal, a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnak (NFM) a közvetlen közösségi forrásokkal kapcsolatos koordinációs feladatok ellátásáért felelős miniszteri biztos is, valamint dr. Baksa Csaba, a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke, a Mineralholding Kft., a kőzetek, ásványok forgalmazásával foglalkozó cég vezetője is.

A tanácskozáson Kiss Ernő ismertette az elmúlt évek kőzet mikroőrlemények előállításával foglalkozó fejlesztéseit. Osváth Zoltán pedig ezen mikroőrleményekkel végzett mezőgazdasági kísérletekről számolt be.

Osváth Zoltán agrármérnök, szaknádó kísérleteit alginittal, dudarittal és zeolittal végezte cserépedényes hajtásos, illetve kukorica, napraforgó, burgonya szántóföldi, valamint szőlő és alma gyümölcs ültetvényekben. A

kísérletek érdekessége, hogy az egyes kőzetőrleményeket (alginit, zeolit, dudarit) önállóan, és három kőzetőrleményt egymással keverve is használta talajjavításra. A kőzetőrlemények mellett Bora, Trifender és Artis mikrobiológiai készítményeket is alkalmazott kísérleteiben. A kőzetőrlemények szemcseméretei az alábbiak voltak: alginit 1-5 mikron, dudarit 100 mikron, zeolit 500-1000 mikron.

A 2013-2015 között elvégzett kísérletek egyértelműen bizonyították, hogy az ásványi talajjavító anyagok és a mikrobiológiai készítmények nagyobb terméshozamot eredményeztek.

Az alginites és zeolitos kezeléssel parcellákon a kezelések hatására javult a homoktalajok vízmegtartó képessége is.

Osváth Zoltán kísérletei meggyőzően bizonyították azt az általunk korábban is hangoztatott állásfoglalást, hogy az ásványi anyagok talajjavító hatása akkor a legkedvezőbb, ha azok mikroőrleményeit mikrobiológiai készítményekkel párosítjuk. Sajnos, eddig sem a nyersanyag bányászói, sem a mikrobiológiai készítmények gyártói nem voltak nyitottak erre.

A tanácskozás végén a résztvevők egyöntetűen állást foglaltak abban, hogy mielőbb fel kell venni a kapcsolatot Kasó Attila miniszteri biztossal, felajánlva az együttműködést a nyersanyagügynökség, a nyersanyagbank munkáiban. Ez azóta meg is történt.

Solti Gábor javasolta, hogy a mikroőrlemény kísérleteket folytassák, dolgozzák ki a 2 mikronos kőzet mikroőrlemény keverékeket, és szerezzék meg hozzá a forgalomba hozatali engedélyt.

Az alginit kutatása, majd hasznosítása során egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az alginit gazdaságos hasznosításának széleskörű lehetősége a minél finomabb szemcseméretben rejlik. Ez megoldaná a jelenlegi, a nyersanyag magas szállítási költsége miatti prob-

lémát, mely a felhasználásnak talán legnagyobb akadálya. Ez vonatkozik a többi kőzetre, ásványra – a dudaritra, diatomitra (kovaföldre), riolittufára, zeolitra, bazaltra, gránitra stb. – is.

A tanácskozás újra felhívta a figyelmet a kőzetek és ásványok mikroörleményeinek szerepére az egészséges élelmiszerek előállításában és a táplálkozásban. Az érdemi előrelépéshez új szemléletű kutatásokra van szükség, mindenekelőtt fel kell éleszteni az agroteológia legjobb hagyományait, folytatni kell az államilag támogatott talajjavítási programokat.

A tanácskozás résztvevői egyhangúlag állást foglaltak abban, hogy a kifejlesztett termékekre meg kell szerezni a forgalomba hozatali és felhasználói engedélyeket.

Engedélyeztetés

A projekt első lépésében módosították a vázsonyi alginít forgalomba hozatali és felhasználási engedélyét (NÉBIH 04.2/759-2/2016).

A vázsonyi alginít eredeti engedélytulajdonosa, a Vázsonyi Szövetkezeti Kft., engedélyével 2016. május 10-i dátummal történt módosítással a készítmény neve a „Vázsonyi Alginít” és a „GAR-ALGINIT” név mellett szerepelt a „Vázsonyi Alginít mikroörlemény” talajjavító anyag, melynek gyártója a Mikro-Pulver Kft. A készítmény szemcseösszetétele legalább 100%-ban 0,5 mm alatt (m/m%) sz.a.

A projekt következő lépésében a terveknek megfelelően elindult a hat kőzet mikroörleményének keverékéből álló készítmény engedélyeztetése.

Az Algimixnek a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Növény-, Talaj- és Agrár-környezetvédelmi Igazgatóságon 36/2006. (V.18.) sz. rendelet alapján folyó forgalomba hozatali és felhasználási engedélyeztetési eljárása során, 2016-ban napraforgó, olajtök és kukorica kultúrákban folytak a hatósági vizsgálatok.

Napraforgó kísérletek Nyíregyházán, Varga Miklós témavezető irányításával folytak. Az Algimix 3-5-10 l/ha dózissal kezelt parcellákon szignifikánsan 10,1-14,9-15,3%-kal nagyobb termést

takarítottak be a kontroll parcellához viszonyítva.

A témavezető értékelése szerint „...az Algimix egyértelmű termésmnövelő hatását tapasztaltuk. Az Algimix készítménnyel kezelt parcellákon a termésmérés eredményei magasabbak lettek, mind a standard Agrosol liquid készítménnyel kezelt parcellákon, mind a kezeletlen kontroll parcellákon mért értékekhez viszonyítva.”

A termésmnövekedés mellett 3,8-5,8-9,0%-kal nagyobb volt a tányérátmé-
rő. Az olajtartalom is 6,1-6,1-7,6%-kal nőtt.

„...Javasoljuk az Algimix felhasználását 10 l/ha dózisban a termés és minőség növelésére” – írta a kísérletvezető szakember az értékelésében.

Olajtökkel a kísérleteket Zalaegersze-
gen, Tóth Gergő István kísérletvezető végezte. Az Algimixet 5, illetve 10 l/ha dózisban használták. Összehasonlí-
tó növénykondicionáló szer, itt is az Agrosol liquid (2,5 l/ha) volt. A termésmennyiség a kontrollhoz képest 7,9-28,7%-kal volt nagyobb. A kísérlet értékelése szerint „az Algimix 10 kg/ha dóziséval kezelt parcellákon alakult a legmagasabban a termés (tök) hektáronkénti mennyisége. Az Algimix 5 kg/ha dóziséval kezelt parcellákon egyaránt a legmagasabban alakult a magok darabszáma és súlya termésenként. A termés egyenkénti mérete egyformán a legmagasabban alakult az Algimix különböző dózisu kezelése hatására.”

„Az eredmények alapján az Algimix 10 kg/ha dózisa jobb kötődést eredményezett, így az Algimix 10 kg/ha dóziséval kezelt parcellákon több termés realizálódott, ám ez csökkentette a termésekben fejlődő magok darabszámát és súlyát. Az eredmények alapján egyértelmű, hogy a különböző kezelések pozitívan alakították a mért paraméterek eredményeit a kezeletlen kontroll parcellákhoz képest. Az eredmények alapján az Algimix 5 kg/ha dóziséval történő kezelés hatására alakultak legmegfelelőbbben a mutatók.”

„...említésre méltó, hogy az Algimix készítmény kijuttatáskor állandó

keverést igényel, ülepedésre erősen hajlamos, valamint rendkívül nehezen oldható és a permetezőgép szórófejének élettartamát erősen csökkenti alkotóelemeinek abrazív tulajdonsága miatt.”

Kukorica kísérlet során a kísérletvezető Doma Csaba értékelése szerint:

„A kísérletben az Algimix készítménnyel végzett kezelések hatására a vizsgált paraméterekben szignifikáns különbséget nem észleltünk a kezeletlen kontrollhoz viszonyítva. Pozitív irányú eltérést tapasztaltunk a hektáronkénti termésmennyiségben. A vizsgálat eredményei alapján az Algimix készítmény 3,0-5,0 kg/ha dózisban felhasználásra javasolt kukorica kultúrában. A kezelést két alkalommal, a kukorica 4-6 leveles fenológiai állapotában és 60-80 cm magasságánál kell elvégezni. A permetezést szántóföldi permetezőgéppel, 2-3 bar nyomáson, TeeJet 11004 paraméterekkel rendelkező fúvókákkal kell végrehajtani, 150-300 l/ha vízmennyiség felhasználásával.”

Az Algimix hatására a 3-5-10 kg/ha dózissal kezelt parcellákon 9,1-3,1-4,1%-kal nagyobb vagy hasonló kukoricamennyiséget takarítottak be

A kísérletek során a dózisokat kg/ha ill. l/ha dózisokban adták meg. Az engedélyokiratban a felhasználhatóság az alábbiak szerint szerepel: "Szántóföldi növények kondicionálására 3-10 kg/ha mennyiségben 200-300 l/ha vízmennyiséggel..."

Az Algimixet 10 kg-os polietilén zsákban, 25 kg-os fóliabetétes papírszákban, 500 kg-os big-bag-ban hozzák forgalomba.

A kísérletek eredményeképpen a NÉBIH 2017. augusztus 18-án 04.2/1758-2/2017. számon, az Algimixre, mint növénykondicionáló készítményre kiadta a forgalomba hozatali és felhasználási engedélykírtat. A fent említett 36/2006. (V.18.) FVM rendelet 2. § 10. pontja így határozza meg a növénykondicionáló készítmény fogalmát: „a növények fejlődésére, terméshozamának és általános állapotára kedvezően ható, szerves vagy szerves anyagokból előállított készítmény, amely a növényi életfolyamatokra elsődlegesen a tápanyagforgalom befolyásolásán keresztül hat.”

A készítmény alapanyagai: vázsonyi alginát, bótaskőmész, Dudarit, bazalt, zeolit, kovaföld, Trichoderma gombakivonat. A készítmény kémhatása pH 7,5+-0,5 (10%-os vizes szuszpenzióban). Szemcseösszetétele 100%-ban 0,04 mm alatti (az engedélykírtat 0,315 mm alatti szemcseméretet írt elő). A vizsgálati eredmények alapján, az engedélykírtat szerint felhasználható „Szántóföldi növények kondicionálására 3-10 kg/ha mennyiségben, 200-300 l/ha vízmennyiséggel, a tenyészidőszak során 2-4 alkalommal, álmánypermetezéssel kijuttatva. A méhek és egyéb beporzást végző rovarok védelme érdekében virágzási időszakban nem alkalmazható! Virágzó gyomnövények jelenléte esetén nem alkalmazható.”

Az engedély érvényessége 2027. augusztus 18.

Biztató kezdeményezések, bejelentések

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium minisztere, Kasó Attilát nevezte ki a nemzeti ásványvagyron hasznosítására irányuló feladatokért felelős biztósává. A biztos úr, már 2016. június 16-án, azaz NFM-ben „Ásványi anyagok felhasználási lehetőségei” címmel, témaindító tanácskozást szervezett, melyre meghívta a piliscsabai tanácskozás előadóját is.

Szántó András, az AGROMINERAL Klaszter koordinátora szervezésében, az Alpha Holding Zrt. „**A hazai bányászati termékek és ásványi nyersanyagok mezőgazdasági felhasználása**” címmel szervezett konferenciát Budapesten 2016.11.16-án.

A sorba beálltak az egyetemek, az MTA illetékes bizottsága, az MFT is, amikor 2017.04.19-én „**Agrár-Ásványvagyron Fórum**”-ot rendezett Gyöngyösön.

A civil szakmai szervezetek közül, a Sárközy Péter Alapítvány, a 2017. évi Tudományos Emlékülését a **földtan és a mezőgazdaság kapcsolatának** szentelte. A konferencián képviseltette magát az FM dr. Torda Márta személyével, ott volt dr. Baksa Csaba az MFT elnöke és Kasó Attila miniszteri biztos, aki maga is tartott előadást. Az Emlékülésen jelentették be a kőzet mikroörlemény projekt kutatás-fejlesztési munka eredményét, az ALGIMIX hatósági engedélyeztetését.

Figyelemre méltók a Földművelésügyi Minisztérium és az NFM államtitkárainak Sóskúton, 2016.05.17-én tett bejelentései.

„Kiaknázatlan az ásványi anyagok mezőgazdasági hasznosítása”

(Nagy István, a Földművelésügyi Minisztérium államtitkára; Sóskút, 2016.05.17.)

„(...) a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal és magyar Földtani Geofizikai Intézet együttműködésében elindul az ásványi nyersanyag potenciáljának felmérése projekt.”

(Kádár Andrea Beatrix, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium helyettes államtitkára; Sóskút, 2016.05.17.)

Az azóta Magyar Földtani és Bányászati Szolgálatá átnevezett intézményben folyik az ásványi nyersanyag potenciál felmérés.

Javaslat

A kőzet-mikroörleményekkel végzett kutatás-fejlesztési projekt, a gondolat felvetésétől két év alatt sikert ért el. Saját erőből. Állami vagy uniós támogatás nélkül. Az elvégzett munka

bizonyította a téma létjogosultságát. Felhívta a figyelmet az agrárium, a földtan és a bányászat összefogásában rejlő lehetőségekre. Az elért eredmény az alapot jelenti. Olyan alapot, amely biztosíthatja a rá való építkezést, a további kutatás-fejlesztést, innovációt, a kőzetekben rejlő, a mezőgazdasági és humán hasznosítás széleskörű lehetőségeit feltáró munkát. Pl. az Algimix engedélyeztetését szőlőben, gyümölcsösben, zöldségféléknél, feltárandó a talajjavító, növényvédő hatása. Külön kutatásokat igényelne az ásványi anyagoknak a talajba kerülése, majd a növényen keresztül az élelmiszerekben történő megjelenése. (A hat kőzet – különösen a vulkáni eredetűek – együttesen szinte a teljes periódusos táblázat elemeit tartalmazzák.)

A további kutatásokra szakmai intézeteket kell bevonni. Erre a legmegfelelőbbnek – szakmai irányítás mellett – az Ökológiai Mezőgazdasági Kutató Intézetet tartjuk. (Az ÖMKI a 2017. évi OMÉK-on, dr. Fazekas Sándor minisztertől megkapta az **Innovációs Díjat**.) Javasoljuk, hogy a Nemzeti Fejlesztési és Földművelésügyi Minisztériumok támogassák a kutatások folytatását.

Dr. Solti Gábor
Kárpát-medencei
ÖkogaZdálkodók Szövetsége

Két mikronos szemcseméretet előállító őrlőgép

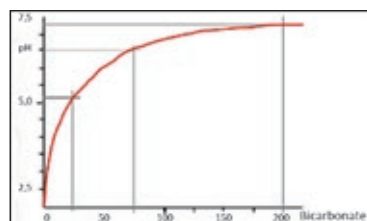

Dugulás mészkövesedés miatt

Hazánkban a Dunántúlon az öntözővizekre jellemző a bikarbonát (NaHCO_3). Sok kertésznek okoz keserűséget a vízből kiváló mészkő, mely minden nyílást eldugít. A rétegvízben nagy nyomáson úsznak oldatban az instabil molekulák. Szivattyúval hirtelen a légköri nyomásra rántjuk ki őket közegükből. Emiatt beindul a mészkőképződés: $2\text{NaHCO}_3 = \text{Na}_2\text{CO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$.

E mészkőcsapadék beül a nyílásokba és dugulást okoz. Minél savasabb az oldat, a nemkívánatos reakció annál lassabban történik meg, lsd. ábra.

Sav (salétromsav) hatására a következő reakció történik: $\text{HCO}_3^- + \text{HNO}_3 = \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{NO}_3^-$.

Természetesen bármely sav alkalmas e célra, adagolhatunk

- Foszforsavat (85%-os): 68ml/1m³/1meq
- Kénsavat (98%-os) 27ml/1m³/1meq
- Salétromsavat (60%-os) 80 ml/1m³/1meq

Cél az 5,5-6,0 pH elérése. Vegyük figyelembe a savakkal bevitt tápértéket, hiszen műtrágyaként jelentkezik (P, S, N).

TORO

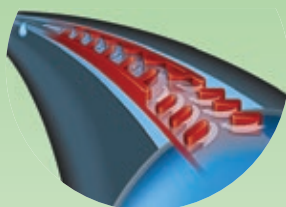
Aqua-Traxx® PBX

Aszály helyett

AQUA-TRAXX®!

Csepegtető szalag

....mert öntözni már kell!

Magyarország legnépszerűbb márkája!
Legmagasabb minőség, elérhető áron, hogy a növény ne száradjon!
Válassza Magyarország piacvezető csepegtető szalagját, melynek kizárólagos importőre a Metra Kft.

A terméket megvásárolhatja nálunk vagy viszonteladóinknál!
(Viszonteladók jelentkezését is várjuk!)

Telephely: 2310 Szigetszentmiklós,
Leshegy utca 10.

Telefon: (36) 24 441-640; (36) 24 441-639

Fax: (36) 24 441-641

Email: info@metra.hu

metra Kft.
Ltd.
GmbH
Öntözéstechnika
Teljeskörű megoldások
Tel: +36-24-441-640
www.metra.hu

Versenyelőny képzés specializációval a kisüzemi gombatermesztésben - Talajoltó készítmények gombából

A nem fogyasztási célú gombatermesztési módok közül kevésbé ismert a talajoltó és egyéb mikrobiológiai készítmények használata és előállítása, pedig világszerte már számos kisebb-nagyobb vállalkozás tevékenykedik ebben a szegmensben.

Ezeknek a készítményeknek az előállítását az különbözteti meg a hagyományos gombatermesztéstől (leegyszerűsítve), hogy a cél nem az ehető termőtestek előállítása, hanem a szilárd vagy folyadékkultúrás módon felszaporított gomba bio-masszát, és/vagy szaporítóképleteket a talajba kijuttatva, ott valamilyen növénytermesztésre nézve kedvező hatás jöjjön létre.

Egyrészt a talajban levő növényi származékok elbontásával és/vagy egyes tápanyagok felvehetőségének javításával közvetlen módon segítheti a növénykultúrákat, másrészt bizonyos gombatorzsek parazitizmussal vagy más módon kedvezőtlen életkörülményeket teremhetnek a termesztett növényekre nézve káros szervezetek számára.

A különböző mikorrhizás gombafajoktól kezdve, a talajlakó mikroszkopikus törzseken át egészen a klasszikus termesztett kalapos gombákig számos faj szerepel a legkülönbözőbb mikrobiológiai készítmények alkotójaként - már hazánkban is.

Farontók a talajban

Termesztett kalapos farontó gombáink növényi származék bontó képességéről - bár a talaj nem természetes életterük -, sterilizált közegeken végzett laboratóriumi kísérletekben számos kecsesítő eredmény született. Emiatt hasonló tulajdonságú baktérium és penészgomba törzsekkel kombinálva, üzleti alkalmazásuk is megindult. Itthon is szerepel három faj (szaka laskagomba - *Pleurotus sajor-caju*, lepketapló - *Trametes*

versicolor és téli fülőke - *Flammulina velutipes*) engedélyezett terménynövelő készítmények összetevőiként.

Tapasztalatok alapján a mikrobiológiai készítmények tényleges eredményessége általános érvényűen nagyban függ a talaj tulajdonságaitól, ahová kijuttatásra kerülnek. A talaj pH, nedvességtartalom, hőmérséklet, talajszerkezet és a nem steril közegben már jelen levő "bennszülött" mikroorganizmusok mind befolyásolják a kijuttatott gombatorzsek hatásszességét. Emiatt feltételezések szerint a farontó szaprobitonák közül elsősorban az erős kompetitorként ismert gombafajok (pl. az egyes laskagomba, lepketapló, stb. fajok) lehetnek sikeresek, de ezeken belül törzsenként is jelentős eltérések lehetnek.

Általános szabályként érdemes az adott terület vagy régió viszonyaihoz illeszkedő, esetleg onnan származó törzseket keresni talajoltó termékek esetében, növénytermesztő gazdaként pedig ilyen törzseket használó, valamint "talajra szabott" tanácsadást is nyújtó helyi készítmény gyártótól vásárolni.

Termesztett zöldpenész

Ha furcsának tűnik egy laskagombát, téli fülőkét vagy a mostanában inkább gyógygombaként ismert lepketapló nevét olvasni egy mikrobiológiai készítmény összetevői között, akkor legyünk erősek: a gombaipar egyik legrettegettebb mumusa, a *Trichoderma harzianum* (újabbban: *T.asperellum*) és rokonfajai kedvelt termesztett fajok "talajoltós" körökben.

A mikrobiológiai készítmények talán legismertebb csoportját a szaprofita talajlakó gombatorzsek alkotják. Ezek olyan szervezetek, amelyek természetes módon a talajban is megtalálhatók. Egyesek közülük, mint például a különböző *Trichoderma* fajok, egészen komplex

módokon támogatják a növények fejlődését: részt vesznek a talajban lévő növényi származékok bontásában, a növény számára elérhetővé tesznek bizonyos tápanyagokat, parazitálják többek között a különböző *Fusarium* és *Sclerotinia* gombatorzseket, valamint kitöltve a gyökerek körüli teret és különböző anyagcseretermékeket termelve, akadályozzák egyéb, a növénykultúrára káros mikroszervezetek térnyerését. Hasonló hatásmechanizmussal dolgozik még például a szintén gyakorta használt *Coniothyrium minitans* tömlősgomba faj is. A fajcsoportnak (*Trichoderma harzianum*, *Trichoderma viride*, stb.) kidolgozott kisüzemi, háztáji gyártástechnológiája létezik a fejlődő országokban, ahol a drága növényvédőszerrel igyekeznek részben kiváltani helyi fejlesztésű bio-növényvédő szerekkel és terménynövelőkkel.

A lenti képen nem félresikerült laskagomba termőzsákokat látunk, hanem értékesítésre kész zöldpenész zsákokcsákát Thaiföldön.

1. ábra: Thaiföldi kisüzem zöldpenész termőzsákjai. Forrás: Kasetwantenee

A gombát közepes méretű gabonaszemeken, mint pl. köles, cirok, rizs, esetleg apróbb méretű kukoricaszemeken állítják elő, a gombacsíra készítéshez hasonló módon, kuktában vagy gőzöléssel sterilizálva az alapanyagot. Az átszövetés tiszta, de nemsteril helyiségben történik, kb. 7 napig tart. A terméket egy héten belül fel kell használni. A gazdák a szemeket szétmorzsolva juttatják a talajba. Sokszor aprítják és kóporhoz, perlithez, vermikulit-hoz vagy a hintőport is alkotó zsírkő-örleményhez adják, így kerül kiszórásra.

Kapható még porított, tisztított, permetezésre alkalmas, fél évig eltartható, vízben instant oldódó változat műanyag téglában, valamint a nagyobb gazdaságok számára saját talajoltó anyag előállításához starter kultúra is. A betanítást gyakorta egyetemeken bevonásával végzik, workshopok és figyelemfelhívó kampányok során.

Hasonló rendszer működik Ázsia több országában, többek között a Fülöp-szigeteken és Indiában is. Ez utóbbi helyen az Indian Institute of Horticultural Research például kávézaccon is sikeresen állított elő zöldpenészt. Ezáltal nem kell fogyasztási célra is alkalmas alapanyagokat (gabonaszemek) felhasználni.

Ezeknél a kisüzemi módszereknél az elsődleges alapanyag választási szempont annak olcsó és helyileg könnyen elérhető volta, de arról sem szabad elfelejtenünk, hogy a különböző hordozóanyagok befolyásolhatják a gombatorzs kijuttatás utáni kezdeti életképességét a talajban (van olyan alapanyag, amin kevésbé hatékony a szervezet).

Ezzel szemben a nagyobb üzemek hatékonyabb módszerei már standardizált összetevőket kívánnak meg - minden egyes gyártási tételnél. Annál is inkább, mert az engedélyekben szereplő, kötelezően garantálandó összgombaszámot csak így lehet megbízhatóan és folyamatosan teljesíteni. Erre a kisüzemi módszerek elképzelhető, hogy csak különösen gondos odafigyelés mellett válhatnak alkalmassá, és még így is kihívást jelenthet a több, kisebb gyártási tétel konzisztens minőségének fenntartása.

Hazánkban már több üzem is magas technológiai színvonalú, gépesített gyártást folytat, amellyel a házi gyártási körülményeknél tartósabb, megbízhatóbb minőségű termék állítható elő, je-

lentősen kevesebb selejttel, gondosan szelektált, magasan teljesítő, hosszan életképes gombatorzsek felhasználásával. Egy ilyen innovatív, gomba alapú talajoltó készítményt is előállító hazai üzemről szól a cikkben később olvasható esettanulmány.

Hernyógomba-rokonok a rovarkártevők ellen

A komplex hatásmechanizmusú szaprofitákon kívül akadnak olyan ún. *hiperparazita* fajok is, amelyek elsősorban biokontrollra használatosak, mint pl. a fonálférgeket gyérítő *Arthrobotrys oligospora* hurokvető tömlősgomba, vagy a *Beauveria bassiana* és *Metarhizium anisopliae* rovarpatogén gombatorzsek. Utóbbi kettő a mostanában éretrendkiegészítőként egyre népszerűbb, szintén termesztésbe vont hernyógomba fajokkal (*Cordyceps*) közeli rokon.

Míg azonban itthon a fogyasztásra szánt *Cordyceps* fajok termesztési és forgalomba hozatalának engedélyezéséhez az éretrendkiegészítőkre vonatkozó, az egyéb fogyasztási célú gombafajoknál az élelmiszer előállításra vonatkozó szabályozást kell követni, addig a **talajoltáshoz használt gombatorzsek esetében vagy a termésnövelő anyagokra vagy a növényvédő szerekre vonatkozó engedélyezési folyamat mérvadó.**

Talajoltó rovarpatogén gombafaj közel kisüzemi előállítására példa egy összesen mintegy 7 ezer hektáron gazdálkodó, 450 tagot tömörítő mexikói cukornádtermesztő szövetkezet, az Asociación de Cañeros CNPR de Plan de San Luis Potosí, amely 2016-ban 50 000 termeszőtőzsáknyi, 17 ezer hektárra elegendő, *Metarhizium anisopliae* rovarpatogén gombát állított elő gazdálkodó tagjai és más helyi szövetkezetek számára a cukornádültetvények védelmére. (2.ábra)

Szimbiota gombafajok előállítása

Az evolúció során számos alkalommal alakult ki szimbiózis egyes gombafajok és növénypartnereik között.

A gombafonalak segítségével akár megszámszorozódhat a növények hozzáférése a talaj tápanyagaihoz és vízkészletéhez mind mennyiségben, mind távolságban. Számos sikeres kísérlet szem-

2. ábra: A mexikói szövetkezet *Metarhizium* zsákjai első ránézésre akár átszövődés alatt álló mini-termőblokkoknak is tűnhetnek.

Forrás: Asociación de Cañeros CNPR de Plan de San Luis Potosí

lélteti a növények gyökerezettségében, növekedésében és általános egészségi állapotában eredményezett pozitív változást, de a pontos mechanizmust még csak most kezdjük megérteni, emiatt még valódi kihívás igazán jó mikorrhiza termékeket gyártani.

A gyökérkapcsoltság jellege szerint különböző típusú növény-gomba együttműködések különböztethetünk meg. Ezek közül napjainkban a talajoltók piacán elsősorban a legízletesebb vadgombáinkat is adó ún. ektomikorrhizás, valamint az ún. **arbuskuláris mikorrhizás** (pl. különböző *Glomus*, *Gigaspora* és *Rhizophagus* fajok) típusokat találhatjuk. Az utóbbi csoport lágyszárú, szántóföldi, üvegházi kultúrnövényeink fontos gombapartneri. Sajnos növény partner nélkül különösen nehezen vehetők rá a mesterséges természetközegen való növekedésre. Több, különböző mértékben megbízható eljárás van alkalmazásban:

A legegyszerűbb esetben szabadföldi környezetben nem gyomosító, természetes módon mikorrhizált gazdanövényeket ültetnek a mikorrhizálandó növények közé. Ez lassú és bizonytalan megoldás, a piacra kerülő termékek minősége sokszor megbízhatatlan, a tényleges oltóanyag tartalom (és az oltóanyagot alkotó gombatorzsek összetétele) széles határok közt változhat. Előnye viszont, hogy helyileg adaptálódott, ellenálló gombafajok segíthetik a növények növekedését - de csak szerencsés esetben.

Jobb megoldást ad a steril táptalajon, zárt üvegházban történő növény- és gombapartner nevelés. Az oltóanyagot könnyen lehet por, granulátum, kapszula vagy épp magvak bevonásával termékesíteni. Hátránya többek között munkaerőigényessége, a magas higiéniai követelmények, valamint az előállítás hossza.

Talán legígéretesebb megoldásként több helyen laboratóriumi körülmények között mikroszaporított növényi gyökereket kezelnek a felszaporítandó oltóanyaggal (ún. ROC - *root organ culture* eljárás). Ez már megbízható minőségű alapanyag termelésére alkalmas. Kisüzemi szempontból hátránya, hogy magas biotechnológiai felkészültséget és profi laboratóriumi környezetet feltételez.

Talán az említett nehézségek miatt egyelőre csak pár, elsősorban külföldről importált készítmény kapható itthon ebből az amúgy kiemelkedő jelentőségű kategóriából.

Az **ektomikorrhizát képző gombafajok** elsősorban fapartnerekkel alkotnak szimbiózist, emiatt mezőgazdasági jelentőségük valamivel kisebb. Elsősorban erdészeti és ültetvényes rendszerekben alkalmazzák. Előnyük viszont az előző csoport mikorrhiza fajaiával szemben, hogy relatív sok fajukat lehet eredményesen mesterséges termesztőközegeken szaporítani. Emellett gyakori a vadon gyűjtött termőtestek spóráival való kezelés, a spóra szuszpenziós beöntözés vagy a (csupán remélhetőleg) mikorrhizás gombafajt (valóban) tartalmazó talaj alkalmazása is.

A ténylegesen és hosszú távon (kiültetés után is) sikeres növénypartner-mikorrhizálás azonban még sok esetben kutatás, vagy finomhangolás alatt áll és a piacon jelen levő termékek minősége ebben az esetben is széles spektrumon mozoghat. Legmegbízhatóbb a vegetatív micélium használata, ekkor ismert tulajdonságú, életképességű és beazonosított törzzsel történik a munka. Ehhez sokszor tőzeg és perlit/vermikulit hordozóközeget használnak, amely viszonylag egyszerű, akár kisüzemi keretekben is kivitelezhető technológiát jelent. A tőzeg azonban megnehezíti a termékminőség garantálásához szükséges micéliumszám-vizsgálatot. Emiatt terjed a folyadékultúrás tömegtermesztés fermentorokban, ahol is a termesztéshez az összeaprított micéliumot speciális, gélserű anyagba burkolják az erre felkészült high-tech üzemekben.

Az általában használt ektomikorrhizás gombafajok - a remek színanyagai miatt, angol nevén kelmefestők gombájaként

ismert, *Pisolithus tinctorius* (osztott pöfeteg) áltrifla kivételével -, ehető kalapos vadgombáink közül kerülnek ki, ezért bővebben majd a természetközeli termesztési módokat bemutató írásban lesz róluk szó.

**ESETANULMÁNY:
NATUR AGRO**

A kétezres évek elején Ladányi József és profi értékesítő csapata még autó- és élelmiszeri vállalkozások számára nyújtott értékesítési szolgáltatásokat. 2002-ben kezdtek először hazai fejlesztésű terménövelő anyagok értékesítésének támogatásába. Az első évben alig 3500 liter terméket adtak el.

Akkor még nem is gondolták, hogy 15 év múlva saját gyártókapacitással, egy egész biotechnológiai termékcsaláddal, kutatócsapattal, és évi több mint 2 millió liter értékesített termékkel a szegmens egyik meghatározó szereplőjévé nőik ki magukat.

A kezdetektől fogva szoros együttműködés jellemzi a vállalkozást innovatív kutatóműhelyekkel és egyetemi partnerekkel. De míg induláskor inkább a primer fejlesztésekre jellemzőbb ún. *keresletteremtő* módszerrel már meglévő termékeket és innovációkat karoltak fel értékesítésre (azaz: adott tulajdonságú termékhez kerestek piacot), a fokozatosan kialakuló piaci környezet hamarosan kikövetelte az áttérést a vevői igényeken alapuló saját termékfejlesztésre. Ezzel a kutatóműhelyek megrendelőből szolgáltatóvá váltak, míg a vállalkozás szolgáltatóból megrendelő lett, az ún. *pull* vagy *keresletkövető* módszerrel: a megfogalmazott piaci igényekhez a törzsgyűjteményekből a legmegfelelőbb mikroorganizmusok kerültek kiválasztásra és ezen alapulva hamarosan elindult a saját termékgyártás is.

3. ábra: Keresletteremtő innovatív termékfejlesztés az életciklus bevezető szakaszában látens igények alapján. Nevezik technológiai nyomásnak, vagy "push" módszernek is.

Rengeteg kísérletezés után végül 2006-ban került engedélyeztetésre az első alga alapú biostimulátor és 2008-ban indult be maga az algaüzem. **Míg az első kísérleti próbálkozások 2 db 40 literes akváriumban történtek, mára már 10 m³-es fermentorokban történik a gyártás.** A 45 főre növekedett létszám 5 fős K+F csapattal is kiegészült.

2010-ben léptek piacra saját két-komponensű baktérium-gomba készítményükkel, az azóta is sikeres Natur Micro-val. Ez a baktérium törzseken kívül 3 gombafajt tartalmaz:

- a már ismertetett *Trichoderma harzianum* zöldpenészt,
- az elsősorban lignint bontó fehérkorhasztó taplóféle, a *Phanerochaete chrysosporiumot*,
- és a hidegtűrő téli fülőke (*F.velutipes*).

A termékfejlesztésekhez eleinte semmilyen külső forrásból nem vettek igénybe segítséget. **Az első években minden bevételt visszaforgattak,** és még évekig szolgált kiegészítésül a párhuzamosan futó értékesítési tanácsadási tevékenységből beérkező jövedelem is.

Kész technológia megvételére nem volt anyagi lehetőség, de ma már nem is bánják. Az eredetileg gépész végzettségű József elmondása szerint eleinte úgy fejlesztettek, hogy megnézték, milyen alkatrészekkel, berendezésekkel rendelkeznek és azokból építették meg az első gépeiket. Ez rengeteg időt és energiát emésztett fel, de ennek eredményeképpen ma már nem csak termék-, hanem gépfejlesztés is zajlik a vállalkozás berkein belül: saját forgácsüzemben, maguk tervezik és gyártják fermentoraikat és egyéb gyártóegységeiket. Legutóbbi fejlesztéseik közé tartozik egy speciális sarok-címkezőgép, és egy spóratömeg steril gépesített lemosására szolgáló szemcsíra kezelő berendezés is.

4. ábra: A piac és a vevői igények alapos ismeretén alapuló keresletkövető innovatív termékfejlesztés az életciklus bevezető szakaszát követően. Nevezik a kereslet szívó hatásának vagy "pull" módszernek is.

5. ábra: Nagyüzemi fermentorok a Natur Agro gyártósorán. Forrás: Natur Agro

A termékportfólió kialakítását követően a léptékváltáshoz („scale up”) szükséges komolyabb technológiai fejlesztésekhez már vissza nem térítendő pályázati forrásokat is igénybe vettek 2012-2013-ban, és véglegesen kiléptek a kisüzemi keretektől.

Ladányi Úr fejlesztéseiken felül sikerüket nagyban az **organikus növekedésnek** és a **hosszú távú együttműködésekben hívó üzleti filozófiájuknak** tulajdonítja: teljes országot lefedő tanácsadó hálózatot alakítottak ki, amelynek feladata elsősorban nem az értékesítés, hanem az állományok szemlézése és a gazdák munkájának folyamatos támogatása. Nem ritka az évtizedes együttműködés a felek között.

A cég Natur Micro terméke 2014-ben a Nemzetközi Innovációs és Hazai termékfejlesztési díjpályázat különdíját is elnyerte.

Üzleti elemzés:

Termékpozicionálás: Ökológiai gazdálkodásban a talajok állapota általában jobb, mint az intenzív növényvédőszerrel és műtrágyákkal kezelt kultúrákban, ezért a mikrobiológiai készítmények épp ez utóbbi esetekben tudnak látványos eredményeket hozni. Emiatt, bár egyes termékek ökológiai gazdálko-

dásra is engedélyezettek, az elsődleges célcsoport a 4 nagy szántóföldi kultúra valamelyikének (repce, búza, kukorica, napraforgó) AKG (agrár környezetgazdálkodási) rendszerben történő művelését végző gazdák. Emellett kidolgozásra került az alkalmazás, egyéb kultúrákban is (pl. kapások, gyökérzöldségek, gyümölcsösök, kabakosok, stb.).

Életciklus elemzés: a mezőgazdasági mikroorganizmusok piaca, amelybe a talajjavító készítmények is beletartoznak globális szinten egyöntetűen a bevezető/kezdeti növekedési szakaszban van. Ebben a szakaszban még relatív sokat kell költeni a termék megismertetésére, és saját marketing gépezet üzemeltetésére, de a kezdeti ráfordítások már kezdenek megtérülni és relatív kevés a piaci versenytárs, egészségesek a profitkulcsok.

Helyettesítő termékek, versenytárs-elemzés: Még sok az alap kutatás, amelyek várják gyakorlati megvalósításukat, ahogy sok a kis innovatív beszálló is, némelyikük potenciálisan diszruptív (piacot újradefiniáló) technológiákkal. Sajnos, mint minden induló iparágban (pl. a gyógygomba termesztéshez hasonlóan), így itt is előfordulhatnak tájékozatlanságból vagy gondatlanságból gyenge minőségű terméket gyártó beszállók, akik termékeikkel veszélyeztet-

hetik a gazdálkodók bizalmát. Ezért is fontos a gazdálkodókkal azokat az egyértelmű minőségi bélyegeket (eset-tanulmányok, gazda interjúk, minőség-irányítási rendszer garanciák, használt törzsek azonosítójának, eredetének feltüntetése, regisztrált értékesítés támogatás és tanácsadás, stb) megismertetni, amelyek alapján biztonsággal ki tudják választani a megbízható termékeket a polcokról.

Bár jelenleg viszonylag kevés külföldi versenyző található ebben a hazai szegmensben, a tradicionális nagyjátékosok az elmúlt években már elkezdtek globális pozíciókat foglalni az üzletágban, akár magas innovációs potenciálú vállalkozások felvásárlásával (pl. DuPont - Taxon Biosciences), akár egymás között stratégiai megállapodásokkal (pl. Syngenta - DSM). Csak a Monsanto-t tekintve: a Novozymes-szal kötött stratégiai szövetsége, a BioAg Alliance, keretében csak 2015-ben több mint 2000 (!) mikroorganizmust teszteltek mintegy félmillió egyesült államokbeli teszt parcellán és folyamatosan termékesítik is eredményeiket. Mindez már rövid és középtávon hatással lehet a hazai piaci versenykörülményekre is.

Növekedési potenciál: egyelőre világszinten probléma a gazdálkodók jelenleg még relatív alacsony elkötelezettsége a hasznos szervezetek hagyományos termelési eljárásokba való beintegrálására. Mindemellett is elemzők mégis éves szinten átlagosan 15%-os növekedésre számítanak az iparágban. A 2015-ben még 2,1 mrd USD értékűre becsült mezőgazdasági mikroorganizmusok piaca 2025-re várakozások szerint meg fogja haladni a 9 mrd USD globális forgalmat. Emellett az EU új KAP programjában is előreláthatólag még hangsúlyosabb helyet kapnak a környezetkímélőbb mezőgazdasági eljárások. Emiatt a következő években alapvetően a forgalom növekedésre lehet számítani, de az egyre több piaci belépő miatt nem szabad felhagyni a termékfejlesztéssel, erős márkát és ügyfél-lojalitást kell kiépíteni, illetve érdemes meghatározni a jövőbeli specializáció irányait arra az időre készülve, amikor a globális márkák elérik a közép-kelet-európai kispiacokat.

6. ábra: A fogyasztható beltartalmi értékek fontossága szerint rangsorolt gombatermesztési célok

Versenyelőny-képzés: (kategóriák: alacsony, elégséges, jó, magas, igen magas) Termesztési specializálódás: magas.

A vállalkozás szinte alaputatásból épp csak kikerült termékek piacra vitelével épített fel egy komplex, mikrobiológiai talajkondicionálóból, annak kijuttatását segítő berendezésből, algás biostimulátorból és komplex lombtrágyából álló termékcsaládot.

A piac fejlődésével és a gazdák visszajelzéseivel összhangban új fejlesztésként a Natur Micro-t majd felváltó 3 db, különböző baktérium és gombatörzs összetételű, eltérő növénykultúrára kialakított (pl. pillangósok), változatos talajadottságokra és fertőzési típusokra alkalmazható terméket engedélyeztetett az idei évben.

További fejlődési lehetőséget jelenthet a későbbiekben a különböző mikorrhiza fajok portfólióba vonása, az egészen termőtáj egységig vagy egyedi igényekre testre szabott készítmények gazdaságos gyártásának kidolgozása, stb.

7. ábra: Kezeletlen (bal oldali) és gombatörzseket is tartalmazó Natur Microval kezelt (jobb oldalt) búzamező. Forrás: Natur Agro

Külön kiegészítő bevételi forrássá válhat a több éves folyadékultúras szaporítóanyag-előállítás és biotechnológiai üzemi gépgyártási tapasztalatot, valamint az esetleges szabad kapacitásokat hasznosítva a bérnyártás (mind termékek és gépek), és a startupokkal közös termékfejlesztés. Ilyen kísérleti együttműködésre már volt példa hazai gombatermesztő vállalkozással is.

Technológiai kiválóság: igen magas, mind a gépészeti megoldások, mind az alkalmazott szilárd és folyadékfázisú, tisztaszobás gyártástechnológiák tekintetében.

Feldolgozási szint diverzifikáció: magas: két komponensben stabilizált összetevők könnyű kijuttatására optimalizált termék.

Alternatív értékesítési csatornák: alacsony, de ez ebben az esetben nem gond. Fontos szempont, hogy minden ügyfeléről tudjon a vállalkozás, hogy biztosítani tudja a készítmények megfelelő alkalmazásához szükséges tanácsadást, emiatt egy zártabb csatornán zajló értékesítés jobban illeszkedik a cég üzleti modelljébe.

Integráció szintje és típusa: alacsony-nak mondható, bár tapasztalható egy vertikális integráció által, hogy az input berendezések gyártására alkalmas forgácsolózem került integrálásra a gyártást és értékesítést végző cégcsoportba, másrésztől bizonyos utófinanszírozott (aratást követő) fizetési opciók biztosításával részt vállal a termelő kockázatából, amely már egy szorosabb együttműködési formának is tekinthető az egymásra utaltság magas foka miatt.

A fogyasztási szempontból nem releváns, főbb gombatermesztési megoldások összefoglalásaképpen (ld. 6. ábra előző cikkből átemelve) megállapítható, hogy globális szinten növekedés várható ezekben a szegmensekben a következő évtizedben. Közülük is kiemelhető a napjainkban robbanás előtt álló talajkondicionálók piaca, amelyben világszerte a "háztáji" termesztési módoktól kezdve a legkomolyabb biotechnológiai műszerezettségű gyártástechnológiákon át, sokféle megoldással találkozni. A bemutatott vállalkozás, a Natur Agro Hungaria Kft. nemcsak komplex, egymást kiegészítő termékcsaládjá, technológiai felkészültsége és saját innovatív fejlesztései miatt került bemutatásra, hanem mert példája jól szemlélteti azt a folyamatot, amikor az életciklus rövid, bevezető szakaszából a növekedési szakaszba lépő piacon a termékfejlesztések fokozatosan kísérletező "push" módból átváltak a későbbi életciklus szakaszokban inkább sikeres fennmaradást biztosító "pull", azaz piacvezérelt fejlesztésekre.

Kiemelendő még, hogy az eredményes vállalkozások ebben a természetben is szegmensekben is egyrésztől ügyfelekkel, másrésztől valamilyen kutatóintézetrel vagy egyetemmel szorosan együttműködve végzik innovációs tevékenységüket.

Hajdu Csilla

kertészmérnök-okleveles közgazdász
GEA - Gombák Ezer Arca Non Profit Kft.
E-mail: gombakezerarca@gmail.com

KORAI KÁPOSZTA TÁPANYAGUTÁNPÓTLÁSA AMINORET® SZERMARADÉKMENTES TECHNOLOGIÁVAL

A korai káposzta kifejezetten tápanyagigényes növény, magas klorofiltartalmú zöld levelek képzéséhez nitrogén túlsúlyos tápanyag, a koraisághoz megfelelő mikroelem ellátottság szükséges.

A káposztafélék (*Brassica oleracea*) szerves tápanyagban gazdag talajokon nagy terméshozamokra képesek. Gyökeresedési időszak után minden káposztafélének magas a szerves nitrogén igénye, majd a fejesedés kezdetekor szerves káliumra van szüksége. A szerves anyagok termésminőség javító hatásuk mellett segítik és erősítik a növények immunreakcióit, biztosítják a tartós betegségellenálló képesség kialakulását.

Ha a növény gyökérszónájában kellő mennyiségű szerves anyag található (makro-, mezo- és mikroelemek, valamint humin-, amino- és fulvosavak), az garantálja a növény kiegyensúlyozott, egészséges fejlődését.

Talajelőkészítésként, palántázás előtt a megfelelő szervesanyag ellátottság biztosításához javasolt **ITALPOLLINA 4-4-4** hasznos baktériumokat tartalmazó baromfitrágya pellet 1-1,5 tonna/ha dózisban, hajtásban 2 tonna/ha, vagy **ITALPOLLINA 12-5-15 SK** ásványi-szerves baromfitrágya pellet 6-800 kg/ha dózisban.

A fejesedés kezdetekor **MYR MICRO 100%** növényi aminosav alapú mikroelem lombtrágya támogatja a megfelelő koraiságot 2 l/ha dózisban.

A **SCUDO** felszívódó réz 2 dl/100 l dózisban történő preventív használatával megóvjaa a korai káposztát a gombás-baktériumos megbetegedésektől.

ZFW HORTISERVICE KFT. H-6000 Kecskemét, Kisfői 207/B | E-mail: info@hortiservice.hu | Web: www.hortiservice.hu

A **TRAINER 3 dl/100 l 100% növényi aminosav** fokozza a korai káposzta ellenállóságát, és lerövidíti a tenyészidőt.

Ajánlott sikerfajták:

CONSTABLE F1 (CLX 39-157 F1):

55-60 napos, extra korai fejes káposzta fajta. Hajtásra és szabadföldi fátyolfóliás termesztésre alkalmas. 1-1,5 kg, világoszöld, kerek, jól lábontartható.

ALINA F1 (10C2145):

A piac egyik legkorábban érő fuzárium rezisztens, korai fejes káposztája, 40-45 napos. Hajtásra és fátyolfóliás takarásra alkalmas, hidegtűrő fajta. Szabályos, kerek fejforma, sötétzöld szín, tömör, 1-1,5 kg-os fej. Tövöntartás esetén sem reped.

Fokhagyma (*Allium sativum*)

A fokhagyma az egyik legrégebb óta használt és legszélesebb körben termesztett növény. Évezredek óta alkalmazták az állóképesség fokozására, az immunrendszer erősítésére és emésztési problémák esetén. Érelmeszesedést gátló és fertőtlenítő hatása bizonyított, emellett ételízesítőként is igen kedvelt, a magyar konyha elengedhetetlen fűszere.

Előfordulása

Közép-Ázsiából származik, de ma már az egész világon termesztik. Hazánkban termőterülete az elmúlt években kicsit csökkent, ma mintegy 900 ha, melynek 85 százaléka Csongrád megyében, Makón és térségében található. Házikertekben az ország minden táján megtalálható.

Környezeti igényei

Hőigénye közepes, a fejlődési szakasztól függően változó. A tenyészidő kezdetén jól tűri a hideget, az őszi változatok teljesen télállóak. Fényigénye is közepes, hazai viszonyaink teljes mértékben megfelelnek számára. Jól tűri a szárazságot, de az öntözést meghálálja. Tápanyagigényes növény.

Botanikai leírása

Az amarilliszfélék (*Amaryllidaceae*) családjába tartozó, lágy szárú, évelő növény. Erőteljes, bojtos gyökérzetet fejleszt. A hagymát több gerezd együttesen alkotja, léghagymáról szaporítva

vagy a gerezdek késői ültetése esetén azonban gerezd nélküli is lehet. A gerezdek száma és mérete változó. A gerezdek külső védőhéjból, húsos raktározó levélből és hajtáskezdeményből állnak. A hagymafejet kívülről pergamenszerű buroklevél veszi körül. Levelei laposak, keresztben átellenesek. A levéllemez bordázott, világos- vagy középzöld színű, viaszos réteggel fedett. A virágzati száron virágkezdemények jelennek meg, amelyek azonban az évezredek szelekció eredményeként elkorcsosultak, termékenyülésre képtelenek. A mai termesztett fajták egyike sem képez csíráképes magot. A fokhagymának a termesztésben két alakja ismeretes, az üzemi termesztésben elterjedt változat magszárát nem fejleszt. A főleg házikertekben megtalálható változat hoz magszárát, amelynek végén léghagymákat fejleszt. A léghagymák is alkalmasak szaporításra.

Hatóanyaga

Fő hatóanyaga, amelynek igen erős illatát is köszönheti, az allicin. A sértetlen fokhagymában szagtalan alliin van jelen, amellyel a sejtmembránok felszakadása után (aprítás, főzés) az allináz enzim reakcióba lép és allicint hoz létre. Az allicin színtelen, könnyen bomló, szerves kénvegyület. Az allicin bomlása során egyéb illó kénvegyületek is felszabadulnak, mint pl. a diallil-szulfidok és az ajoén. A fokhagyma emellett más

kénvegyületeket, flavonoidokat is tartalmaz, gazdag vitaminokban (A, B, C, E) és ásványi anyagokban (kalcium, kálium, magnézium, vas, foszfor, szelén), antioxidáns vegyületekben.

Gyógyhatása, felhasználása

A friss vagy szárított fokhagyma vagy annak kivonata érelmeszesedés ellen hatásos, gátolja az erek belső falán a lerakódások kialakulását és rugalmasabbá teszi az érfalakat, mindezért a magas vérnyomás csökkentésére javasolják. Bélpanaszokra is kiváló, hatékony haspuffadás, bélgörcsök és hasmenés esetén; támogatja a bélflóra helyreállítására irányuló terápiát. A népi gyógyászatban köhögés, tüdőgyulladás ellenszereként ajánlják. A fokhagymában lévő kénvegyületek képesek megkötni a nehézfémeket, amelyekkel ártalmatlan és könnyen kiválasztható vegyületeket képeznek, így segítenek méregteleníteni a szervezetet.

Alkalmas bakteriális és gombás fertőzések megelőzésére és kezelésére. Az allicin természetes antibiotikumként hat, gátolja számos baktérium szaporodását (pl. *E. coli*, *Staphylococcus*, *Salmonella*).

Egyik legfontosabb ételízesítőnk, a húсок, kolbászaruk elengedhetetlen fűszere. A hazai éves fokhagyma fogyasztás 0,8-0,9 kg/fő. Frissen, főzve vagy sütvé, gerezdenként, összezúzva vagy szárítva és porítva is alkalmazható. Kellemetlen illatának csökkentése céljából gyakran szárítják a fokhagymát, azonban az eljárás csökkenti a készítmény allicin-tartalmát, ezáltal gyógyhatását.

Termesztése

A területválasztásnál fontos tényező a talaj szerkezete, megfelelő vízgazdálkodása. A fokhagyma a kötöttebb réti agyagtalajokat kedveli, de jól fejlődik öntéstalajokon is. Legjobb előveteményei az őszi kalászosok. Kerülni kell a fonálféreg-fertőzést fokozó növényféléket és - a közös betegségek miatt - a hagymaféléket, ugyanarra a területre

4 évenként kerülhet. Magas tápanyagigénye miatt különösen figyelni kell a megfelelő tápanyag-utánpótlásra, közvetlen szerves trágyázás azonban nem javasolt.

Vegetatív úton, gerezdekről szaporítható. Csak a teljesen beérett, ép, egészséges gerezdek használhatók fel ültetésre. A szaporítóanyagot célszerű csávázni gombás betegségek ellen. Őszel általában október közepén ültetik, tavasszal február végén, március elején, amint azt a talaj állapota lehetővé teszi. Az őszi ültetés előnye, hogy a begyökeresedés még az évszak folyamán bekövetkezik, s tavasszal a növény korábban fejlődésnek indulhat. Az őszi ültetéssel ezért általában sikeresebb a termesztés.

A sortávolság 25-28 cm, a tőtávolság 8-10 cm. Az ültetés mélységét elsősorban a talaj kötöttsége határozza meg, az 3-6 cm között van.

Tavasszal, amikor kezd sorolni a fokhagyma, el kell kezdeni a gyomirtó kapálást. A növények teljes kifejlődéséig, szükség szerint három-négy gyomtalanító és porhanyító kapálásra lehet szükség. A termesztés során esetlegesen megjelenő virágszárat el kell távolítani, mert az fölöslegesen gyengíti a hagymatestet. Bár szárazságtűrő, gazdaságos termesztést, kedvező hozamot csak öntözéssel lehet elérni.

Az őszi fokhagyma rendszerint már június végén beérik, a tavaszi július végén, augusztus elején. A növények akkor érettek szedésre, amikor a lombzat megbarnul és elszárad, a talajban levő hagymák külső buroklevelei pedig papírszerűen elvékonyodtak, áttetszővé válnak, a gerezdeket borító héj bőrszerűen elvékonyodik. A felszedést ne halogassuk, mert esős idő esetén könnyen újra kihajtanak, és ezek tárolásra alkalmatlanná válnak. Felszedés után a fokhagymát szétteregetjük, szárítjuk. A hazai termesztésben a gépi kiemelés általánosan alkalmazott technológia, az utóérés utáni felszedés változóan kézi vagy gépi. Az utószárítás döntő

többségben szín alatt történik. Vannak termelők, akik bízva a kedvező időjárásban, kint hagyják a területen a felszedett hagymát, majd pár napos szikkasztás után helyezik szín alá, további szárítás céljából. Szárítás után a fokhagymát hagyományosan, jól szellőző, de nem szabályozható hőmérsékletű berendezésekben vagy hűtőtárolóban, -3°C-on tárolják a folyamatos értékesítés megvalósításához.

Az ideai termésmennyiség fokhagymából kb. 8 ezer tonna. Az elmúlt évek adatai szerint az export 600-800 tonna, ami elsősorban a környező országokba (Románia, Szlovákia) irányul. Az 1000-1400 tonna nagyságú import Kínából, főként holland és német kereskedőkön keresztül érkezik hozzánk.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara munkacsoportot hozott létre, amelynek elsődleges célja a magyar hagymaágazat versenyképességének növelése. Fontos feladatnak tekintik, hogy a kereskedők és a fogyasztók figyelmét a jó minőségű hazai hagymára irányítsák. Várják a termelők, kereskedők jelentkezését a munkacsoport még szélesebb körű és hatékonyabb működéséhez.

Dr. Koczka Noémi

Élen a kukoricafeldolgozásban

Hazánk és Európa egyik legjelentősebb kukoricafeldolgozó vállalata, a Hungrana Kft. éves szinten közel 1,2 millió tonna GMO-mentes kukoricát dolgoz fel Szabadegyházán működő gyáregységében. A nagymúltú izocukorgyártó cég a fenntartható fejlődés elkötelezett híve, beruházásai, fejlesztései évtizedek óta folyamatosak. A vállalat nagy hangsúlyt fektet az innovatív megoldások alkalmazására, valamint a környezeti hatásokat mérséklő technológiák kifejlesztésére és integrálására a gyártási folyamatok során.

Az egyik legjelentősebb hazai élelmiszeripari vállalkozásnak számító Hungrana Kft. vezérigazgatójával, Reng Zoltánnal beszélgetünk.

A Hungrana éves szinten közel 1,2 millió tonna kukoricát vásárol fel. Hogyan oszlik meg a gyártás során a felvásárolt mennyiség felhasználása?

Az alapanyag beszerzése során nagy hangsúlyt fektünk arra, hogy valóban kizárólag GMO-mentes kukoricát vásároljunk, és ebből állítsuk elő termékeinket. A több éve-évtizede meglévő partnerkapcsolataink ezt lehetővé is teszik, hiszen olyan beszállítókkal dolgozunk együtt, akik a legjobb minőségű alapanyagot biztosítják számunkra. A felvásárolt kukorica jelentősebb részéből, körülbelül a feléből izocukrot és keményítőket állítunk elő, a teljes mennyiség közel harmadából takarmányokat, a többiből pedig alkoholokat gyártunk. Az idei évben a betakarítás korábban, már augusztusban megkezdődött a nedves kukoricával. Gond nélkül, zavartalanul zajlott és zajlik a felvásárlás, a számunkra szükséges, tökéletes minőségű alapanyag rendelkezésünkre áll a gyártáshoz.

A tavalyi évben rekord mennyiségű volt a kukorica-termés. Milyen volt az idei termés hozam?

Egymás után kétszer, 2014-ben és 2016-ban is rekord termés volt, ahhoz képest szerényebb évünk lesz, de ezzel együtt is bőven elegendő kukoricával számol a szakma mind a hazai piacra, mind az exportra. Az eddigi eredmények alapján mintegy 6,5 millió tonna takarmány kukorica betakarítását várja a piac. A tavalyi bőséges kukoricatermés miatt körülbelül félmillió tonna az áthúzódó készletállomány, ami az országban maradt. Ezzel együtt kb. 7 millió tonna kukoricával számolhatunk, tehát bőséges készleteink lesznek. Hazánkban stabil kukoricafeldolgozás működik, de így is közel 3 millió tonna/év kerül értékesítésre a külföldi piacokon. Az idei termés minősége kiváló, így mind a hazai, mind az exportpiacokra tökéletesen megfelelő a magyar kukorica.

Hogyan alakult/alakul idén a kukorica ára?

Az alapanyag árát több tényező befolyásolja, az egyik ilyen a kereslet-kínálat, ami alapján folyamatosan változik. A magyar, illetve a régiós árszint teljesen elszakadt a nemzetközi piactól, 10-15 euróval vagyunk ezek fölött, tehát jelenleg magas árszinten mozog a kukorica ára. Világszinten nagyon magas kukoricatermés várható, a környező országokban azonban tapasztalható némi elmaradás, de hosszútávon a magyar piacnak igazodni kell a nemzetközi árszintekhez.

A cukorkvóta kivezetése nagy változásokat hozhat az európai cukorgyártó cégek életében. Mire számít a Hungrana?

Cégünk az európai izocukor piac több mint egyharmadát birtokolja, tehát az össz európai kvóta több mint a harmadával rendelkezünk ez eddig. Évek óta tudatosan készülünk a változásra, nagy várokozással nézünk a jövő kihívásai, a piacnyitás felé. Még nem tudni, hogy mi várható, csak annyi biztos, hogy óriási változás lesz az eddig megszokott, szigorúan szabályozott rendszerhez képest. Jelenleg 18 millió tonna cukor termelődik és fogy el Európában, tehát nagyjából egyensúlyban van a kereslet és a kínálat. Rengeteg alapanyag van hazánkban és a környező országban is, így abban bízunk, hogy ez nem okoz majd gondot a jövőben sem. Továbbra is ugyanazzal az alapanyag mennyiséggel tervezünk, az előállított termékek mennyiségére a kvóta kivezetése sincs hatással. Kialakult partnerkapcsolataink vannak a kukorica termelőkkel, akik számára mi a biztos piacot és kiszámíthatóságot jelentjük. Hosszútávon gondolkodunk és ennek megfelelően is cselekszünk.

A megváltozott, új piaci környezet hatására tervez a cég további piacok felé nyitni?

Folyamatosan keressük az új lehetőségeket, de elsősorban a meglévő partnereink maximális kiszolgálására helyezzük a hangsúlyt. Jelen pillanatban a hatékonyságnövelésre, az energiahatékonyság növelésére összpontosítunk, gyakorlatilag a versenyképességünket szeretnénk fokozni a versenytársainkhoz képest. Az elkövetkező egy-két évben nálunk ez a fókusz, erre mutatnak a beruházásaink is.

Milyen beruházásokat terveznek a közeljövőben?

Tavasszal indult el legújabb beruházásunk a gyárban, a meglévő biomassza kazánunk bővítése, melynek átadását a jövő év végére tervezzük. A mintegy 5 millió eurós fejlesztés eredményeképpen vállalatunk csökkenteni tudja a jövőben az üvegházhatású gázok kibocsátását és a fosszilis energiafelhasználását, mivel a teljes technológiához szükséges hő- és gőzenergia megújuló alapon lesz előállítva. Abban hiszünk, hogy fenntartható fejlődést csak a környezetünkkel összhangban, a társadalom iránti felelősségünkre nagy hangsúlyt fektetve érhetünk el.

Az év vége felé közeledve hogyan látja a 2017-es évre kitűzött célok megvalósulását?

Évről-évre növekszünk, az elmúlt évtizedben megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően egyre hatékonyabban működik a vállalat, egyre hatékonyabbak a gyártási folyamataink. A tulajdonosok által meghatározott és kitűzött elvárásokat – jelen állás szerint – sikerül elérnünk és várhatóan túlszárnyalni is, de pontos számokat csak az év zárását követően tudok mondani.

www.hungrana.hu

HOLSTEIN
GENETIKA

▶ ÜTŐS VÉDELEM

a tögygyulladás ellen

A tögygyulladás soktényezős betegség, azonban az ellene szükséges hatékony védekezési program elemeit a tudomány és a gyakorlat már tisztázta.

A hangsúly a megelőzésen van, amelyet komfortos, száraz, tiszta, minél stresszmentesebb környezettel, szakszerű és pontos fejéssel, **hatékony bimbőfertőtlenítéssel**, szárazraállításkor tögynegyedenkénti antibiotikumos kezeléssel, a fejőberendezés rendszeres ellenőrzésével és karbantartásával, továbbá a fertőzött (magas sejtszámú, illetve Staphylococcus-os) tehenek elkülönítésével szolgálunk.

HOLSTEIN GENETIKA KFT.

2100 Gödöllő, Pattantyús Ábrahám krt. 11.

Tel: 06-28-510060 • Tel./Fax: 06-28-510060

E-mail: info@holstein-genetika.hu • Web: www.holstein-genetika.hu

Modern gazdálkodás van.

AGROmashEXPO
input – gépesítés – logisztika

AgrárgépShow

2018. január 24-27.

hungexpokiállítás
programod van

36. AGROmashEXPO Nemzetközi mezőgazdasági és mezőgép kiállítás 8. AgrárgépShow Mezőgazdasági eszköz- és gépkiállítás

Az agrárium és mezőgépész szakma legnagyobb és legjelentősebb szakkiallítása:

- 7 pavilon – 38.000 négyzetméter – 45.000 látogató
- Input-gépesítés-logisztika széles kínálata
- A hazai mezőgazdasági gépkínálat legszélesebb körű bemutatkozása (MEGFOSZ)
- Hazai gépgyártás újdonságai (MEGOSZ)
- Gazdag szakmai kísérőprogram
- Széleskörű szakmai összefogás

Egyidejű kiállítások:

**SZŐLÉSZET
ÉS PINCÉSZET**

MAGYARKERT

Bővebb információ: www.agromashexpo.hu • www.agrargepshow.hu

Hivatalos lap:

Online médiapartner:

Agroinform.hu
mezőgazdasági portál

